

בראשית

רנא/א	
השמשות לחלק ראשון	
<p>א"ה בהיות שבזוהרים שהגהנו מתוכם א' מהם הוא מהרב ישראל בנימין ז"ל שם נמצאו תשלומי החסרונות באיזהו מקומן ובאיזה מקום תוספת השייך למקומו ואינם בנמצא בזוהרים הנדפסים עד כען וכדי שלא למנוע בר שמנו אותם כאן ולא במקומם כדי שיבא דף על דף כזוהר מנשבה מאחר שכל כתבי הארי"אל זלה"ה על אדני דפי הזוהר הנזכר הוטבעו</p>	
סימן א – דף טו ע"א ¹	
<p>בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ראשי תיבות אהו"ה, שבו נבראו שמים וארץ. א"ה, בו נבראו השמים. ו"ה, בו נבראה הארץ וכל מה שיש בה. והוא נתן תשוקה בכל האילנות והעשבים שבארץ, שהוא מה שאמרו, אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין ממונה עליו מלמעלה ושומר אותו, שמכה אותו ואומר לו גדל, שנאמר "הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ".</p>	<p>בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ראשי תיבות אהו"ה, שבו נבראו שמים וארץ. א"ה, בו נבראו השמים. ו"ה, בו נבראה הארץ וכל מה שיש בה. והוא נתן תשוקה בכל האילנות והעשבים שבארץ, שהוא מה שאמרו, אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין ממונה עליו מלמעלה ושומר אותו, שמכה אותו ואומר לו גדל, שנאמר "הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ".</p>
סימן ב – דף טז ע"ב	
<p>מתניתין קטורי רמאי הורמני דבוריירי קריבו שמעו מאן מנכון דסליק ונחית מאן כנש רוחא בידוי יקום וינדע בשעתא דסלקי ברעותא⁶ דרישא חיורא למעבד יקרא ליקריהי סליק חד</p>	<p>משנה. קשרים רמים, בחירי השלטון, קירבו ושמעו. מי מכם שעלה וירד, מי כנס רוח בידוי, יקום וידע. בשעה שעלה ברצון של הראש הלבן לעשות כבוד לכבודו, עלה אור אחד סתום בראש של הכל, נשב בה והוציא קליפות מאירות מתחברות כאחד הכל, ועלו וירדו ונעשה הכל אחד. ואותו אור סתום כשנשב בה והאיר, נקרא אהי"ה.</p>

¹ בסתרי אותיות בז"ח דפוס ויניציאה דף י"א ע"ד (נ"א). בדפוס הרב ראובן מרגלית דף ז ע"ג.

² עי' פע"ח חו"פ פרק ו' שמשמע שזה דעת דיסוד אבא. אצב"ע בגימ' שם אהו"ה במלוי יוד"ן, והוא חותם שנבראו בו שמים וארץ, כדכתיב (בראשית א א) "את השמים ואת הארץ (בהגר"א בס"י ו ע"ג). ועי' בגר"א בתיקו"ז ע"ג ע"ב וז"ל, חותמא דגושפנקא - טבעת שעשוי העטרה כעין טבעת, והיא טבעת המלך, והוא חותמא דגושפנקא דחתים שמים וארץ, בר"ת את השמים ואת הארץ, בדעת יחודא דהוי"ה אהי"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, עכ"ל. [נראה דכוונתו: א"ה מאהי"ה וו"ה מהוי"ה] עי' בית עולמים קפה ע"ב הדעת מתפשט בין הידים שהוא הדעת לישן כמ"ש בס"י וכתר לו ברית בי' אצבעות ידיו והוא ברית הלשון שמתפשט עד סיום ידיים עד האצבעות ושם הוא גמר מעשה ולכן שם אהו"ה שהוא שם הדעת במילוי אל"ף ה"י וי"ו ה"י גי' אצב"ע, עכ"ל. משם נמשכים כל כחות השפע לכל הפעולות כולם הנעשים בשמים ובארץ (כללים ח"ב קלב ע"ב).

³ פירוש נותן תאוה וחמדה באילנות להתגדל בארץ (נ"א).

⁴ עי' ע"ח אנ"כ ט' שמכה היא לשון של זיווג.

⁵ ב"ר פ"י סימן ו' ועיין זוה"ק שמות טו סע"ב וקדושים פו סע"א ותרומה קעא ע"ב (לש"ו).

⁶ עי' ע"ח נקודות פרק ו' שזה זיווג לפני בריאת האדם, ועי' עוד בראשית כט ע"א נח עד ע"א וישלח קעב ע"א ולך פו ע"ב, ומשפטים צו ע"ב ואחרי מות סא ע"ב.

⁷ עי' אד"ר קלה ע"ב. דהיינו דיקנא דז"א שהוא לבוש של ע"ק (בהגר"א על ספד"צ כד ע"א ד"ה ואמר כל מה), "רישא חוורא" הוא רישא דע"ק שכולו גוון חיוור וחסדים, ולשם עלה מ"ן שבמוחין (ב"ע קמח ע"ב).

בראשית

<p>טהירו סתימו¹ ברישא דכלא² נשב בה³ ואפיק קומרינ⁴ טהירין מתחברן כחדא כל וסליקו ונחתו ואתעביד כלא חד וההוא טהירו סתימו כד נשיב בה ואנהיר אקרי אהי"ה⁵</p>	
<p>ההוא טהירו סלקא ונחתא וזריק זיקין נציצין ואנשיב בה ואפיק חד חילא טמירא ואקרי שמיה אשר אהי"ה⁶ בגליפו טמיר וסתים אינון קומרינ טהירין דאתחברו מגו חד טינרא סתים נפקי בגלופא בחילא דההוא טהירו עלאה ואקרי יהו"ה⁷ תו נשיב בה ואפיק זיקין נציצין זרקין לכל עיבר ואפיק חד חילא טמירא נציין לכל סטר ואקרי א"ל (חסד) תו ההוא טמירא טהירו סתים נשב בה וסלקא ונחתא וסליק באלף ומאתן קיטורין דנורא ואפיק חד חילא טמירא ואקרי אלהים ודא גבורה מהאי מתפשטאן חילין טמירין להטיין לכל סטר מנהון די מתקנן בתקוני יאות ומנהון די מתקנן בתקוני אחרא תו נשיב בה</p>	<p>אותו אור עלה וירד וזרק ניצוצות ונשב בה, והוציא כח טמיר אחד, ונקרא שמו "אשר אהי"ה". בחקיקה טמירה ונסתמת, אותם קליפות מאירות שהתחברו מתוך סלע אחד סתום, יצאו בחקיקה בכח של אותו אור עליון, ונקרא יהו"ה. עוד נשב בה והוציא זיקים נוצצים זורקים לכל עבר, והוציא כח אחד טמיר שנוצץ לכל עבר, ונקרא א"ל (חסד). עוד אותו אור טמיר סתום נשב בה, ועלה וירד ועלה באלף ומאתים קשורים של אש, והוציא כח אחד טמיר ונקרא אלהים, וזו הגבורה. מזה מתפשטים כחות טמירים לוחטים לכל עבר, מהם שמתקנים בתקונים יפים, ומהם שמתקנים בתקונים אחרים. עוד נשב בה</p>
<p>השמשות דף רנא/ב</p>	
<p>ואפיק חד חילא טמירא דאתקרי יהו"ה מדת רחמים ואקרי שמים⁸ (תפארת) וקיימא בין תרינ חילין דאקרון צבאו"ת מהאי נפקו כל חילין וכל משריין עלאין כל חד וחד לזניה לקיימא ולאנהגא עלמין עליה כתיב (תהלים פד יג) ה' צבאו"ת אשרי אדם בוטח בך¹⁰</p>	<p>והוציא כח טמיר אחד שנקרא יהו"ה, מדת רחמים, ונקרא שמים (תפארת). ועומד בין שני חיילות שנקראים צבאות. מזה יצאו כל החיילות וכל המחנות העליונים, כל אחד ואחד למינו, לקיים ולהנהיג את העולמות, עליו כתוב "ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך".</p>
<p>סימן ג – דף טז ע"ב¹¹</p>	
<p>[ת"ח] כתיב (בראשית א ה) ויקרא אלהים לאור יום וכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את</p>	<p>כתוב "ויקרא אלהים לאור יום", וכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב". בא וראה,</p>

¹ עי' בהגר"א בתז"ח כד ע"ב שטהירו היא כינוי למו"ס.

² גלגלתא דא"א זהו "רישא דכל רישא" ולמעלה ממנו רד"ל"א המכונה א"ס (בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ב ד"ה רישא דכסופא).

³ עי' אד"ר קלה ע"ב: נשב ביה אתתקר (ס"א אתתקן) - אתלהט האי ניצוצא ע"י רוחא, וידוע כי רוח הוא בז"א, דהיינו שההתלהטות באה על ידי נשיבו דרוחא בז"א, ששם נתפשט ממש, ושם נתלהב בסוד האש (ב"ע קמט ע"א).

⁴ כוחות חיצונות שהם מכסה וקליפה לטהירין שהם האורות עליונות ומלת קומרינ פי' כסויים שהם מכסים האורות בעת תגבורתם כמ"ש סכתה בענן (ד"א פג ע"א).

⁵ עי' ח"ג יא ע"א שפי' השם אהי"ה היא אנא זמין לאתגלייא.

⁶ עי' ח"ג דף סה ע"ב. כל מציאות אמא הוא רק על ידי אבא. ועי' עוד באד"ז רפט ע"ב ורצ"א ע"ב ותיקר"ז תיקון י"ח סמוך לסופו, ולעיל טו ע"א לח ע"א וקע"ב ע"א (דע"ה ח"א יא ע"א).

⁷ עי' בהגר"א בספד"צ כ ע"ב שהזמין לאתגליא באהי"ה היא בשם הו"ה, שהוא כללות הז"א.

⁸ עיקר הספירות הם בסוד ז"א המכונה "שמים", ועי' לעיל טו ע"ב (ביאורים ח"א סא ע"ד).

⁹ עי' ח"ג רפו ע"ב.

¹⁰ עיין פרושא דמתניתין בסה"מ סימן רנא (נ"א).

¹¹ בסתרי אותיות ז"ח דף י"ב ע"ב שורה ד' (דפ"ק). בדפוס מהדורת הרב ראובן מרגלית מדרש הנעלם ח ע"א, ועי' תז"ח מט ע"ד.

בראשית

<p>האור כי טוב (תא חזי האי) [דהא] אור דלתתא כד נהיר (מחילא) [בחילא] דאתייהיב ליה מטוב דלעילא וּבגין כך מנין ימות החמה שס"ה מ"ט שבועים מנהון לקבל האי דרגא דצדיק דאקרי טוב ואיהו שביעי ויניק מניה (האי שמשא) דלתתא שבעה שבועים שבעה זמנין לקבל שבעה שבועין ז' זמנין דאיהו יניק מאימא עלאה דאיקרי יובלא</p>	<p>אור זה שלמטה, כשמאיר מכח שנתן לו מהטוב שלמעלה, ולכן מנין ימות החמה שלש מאות וששים וחמשה, ארבעים ותשעה שבועות. מהם כנגד דרגה זו של צדיק שנקרא טוב, והוא שביעי, ויונק ממנו השמש הזה שלמטה. שבעה שבועות שבע פעמים, כנגד שבעה שבועות שבע פעמים, שהוא יונק מהאם העליונה שנקראת יובל.</p>
<p>ולקבלא שני יובל דלתתא אשתארו משס"ה כ"ב יומין לקבל כ"ב אתוון דאורייתא דעלמא תתאה: אתקיים עליהו דהא צדיק דלעילא תורה שבכתב איקרי וכד אשתלימו אינון שס"ה יומין תייבין תניינות⁴ לקבלא מהאי דרגא דטוב דהאי דרגא וכל אינון שבע דרגין עלאין תייבין תניינות לקבלא מאימא עלאה⁵</p>	<p>וכנגד שנות יובל שלמטה, נשארו משלש מאות וששים וחמשה עשרים ושנים ימים, כנגד עשרים ושנים אותיות של התורה שהעולם התחתון עומד עליהם. שהרי צדיק שלמעלה נקרא תורה שבכתב, וכשנשלמו אותם שלש מאות וששים וחמשה ימים, שבים שנית לקבל מדרגה זו של טוב, שדרגה זו וכל אותן שבע דרגות עליונות שבות שנית לקבל מן האם העליונה.</p>
<p>והאי דרגא דסיהרא דשלטא בליליא ינקא מהאי דרגא דאקרי שכינה תתאה דינקא מההוא צדיק ובגין דההוא צדיק אמלו לה מהנהו תפנוקין עלאין וינקא מניה (אקרי) סיהרא דכמה דהאי סיהרא תתאה לית לה נהורא מגרמה אלא מאי דאתייהיב לה מן שמשא הכי נמי ההוא דרגא דלעילא</p>	<p>והדרגה הזו שהלבנה ששולטת בלילה יונקת מהדרגה הזו שנקראת שכינה תחתונה, שיונקת מאותו צדיק. ובגלל שאותו צדיק ממלא אותה מאותם תפנוקים עליונים ויונקת ממנו, (נקראת) לבנה. שכמו שהלבנה התחתונה הזו אין לה אור מעצמה אלא רק מה שניתן לה מהשמש, כך גם אותה דרגה שלמעלה.</p>
<p>והאי דרגא אקרי ימא דחכמתא לעילא וקיימי תריסר שבטין עלאין קדישין תלתא לצפונא ותלתא לדרומא ותלתא למערבא ותלתא למדינהא והאי ימא דחכמתא עלייהו ולקבלהון לתתא י"ב שבטין קיימין סחרני (מדבחה) [משכנא] כי האי גוונא [כל חד מנייהו בדוכתא</p>	<p>והדרגה זו נקראת ים החכמה למעלה. ועומדים שנים עשר שבטים עליונים קדושים, שלשה לצפון ושלשה לדרום, ושלשה למערב ושלשה למזרח, וים החכמה הזה עליהם. וכנגדם למטה שנים עשר שבטים עומדים סביב המזבח כדוגמא הזאת. וכנגד הדרגה הזו עשה שלמה הים שלמטה עומד על שנים עשר בקר.</p>

¹ עי' ח"ב יא ע"ב: ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא מאי כי טוב הוא אמר רבי חייא דאתייליד מהול בגין דרזא דברית טוב אקרי דכתיב (ישעיה ג') אמרו צדיק כי טוב.

² ר"ל שמ"ט ממנה מתפשט בז"ס לכן לא זכה משה אלא למ"ט שזכה לבינה בעד"א שהוא בדרגא דעד"א כידוע (גר"א בתז"ח).

³ מלכות שהן אותיות של צדיק עצמו והוא קיומה (גר"א בתז"ח).

⁴ וכ"ז הוא בדרגא א' של ספירה א' ובו אלף דרגין כנ"ל והן ששת אלפים שנה כנ"ל לכן כל יום ויום הוא דרגא לבד וצריך לתקן כל יום ביומו (גר"א בתז"ח).

⁵ פירוש חוזרים שנית לקבל מבינה הנקרא יובל. הרשב"ב (נ"א).

⁶

⁷ תיקונין של נוק' וכו' הן י"ב שעות של הנוק' שנקראת שעה, ובה י"ב שעות, י"ב שבטים דנוק', י"ב בקר כידוע (בהגר"א בספד"צ ט ע"א). הי"ב שבטים הם כולם בהנוק' רחל כנודע, וכמ"ש לקמן י' ע"ג (הגהות הלש"ו שם). עי' ביאורים ח"א פד ע"א שהי"ב היא בחי' הדעת הרי היא שורש לכלל הו"ק והנוק', ולכן מובן שבבהגר"א על ת"ז לז ע"ב ד"ה אינון ברזא, ועי' בבהגר"א על ס"י ו ע"ב שביאר שעניינו מידת התפארת.

בראשית

<p>דאתחזי ליה] ולקביל האי דרגא עבד שלמה ימא לתתא עומד על שנים עשר בקר</p>	
<p>והאי ימא לעילא אקרי י"ם מ"ט אקרי ים אלא בגין ההוא דרגא דצדיק דאמלי להאי ים¹ אקרי יום² דכתיב (שם ה) ויקרא אלהים לאור יום וכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק³ והאי נהיר ברזא [דוא"ו]⁴ דשמא קדישא [וההוא יום ברזא דחילא דשמא קדישא] דביה אמלי להאי ים דאקרי ה"א תתאה⁵ (בתרא דשמא קדישא)</p>	<p>והים הזה למעלה נקרא י"ם. למה נקרא ים, אלא משום אותה דרגה של צדיק שממלאת הים הזה נקרא יום, שכתוב "ויקרא אלהים לאור יום", וכתוב "אור זרוע לצדיק", וזה מאיר בסוד של השם הקדוש, שבו ממלא לים הזה שנקרא ה"א תחתונה (אחרונה של השם הקדוש).</p>
<p>הה"ד (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים כ"ל דא דרגא דצדיק דאקרי כל בגין דכל תפנוקין נפקין מניה הנחלים אלין חמש דרגין דעמיה הולכים אל הים [לממלי] (לאמלי) לה והאי דרגא אקרי בת שבע⁶ וכד נהיר האי צדיק להאי דרגא ברזא דשבעה שבועין שבע זמנין שמשא תתאה נהיר ברזא דשבע שבועין שבע זמנין לסיהרא [שמשא תתאה נהיר ברזא דשבע שבועין שבע זמנין לסיהרא נמחק בתז"ה, ובמקומו איתא כדין עלמא תתאה נמא האי דרגא דאיקרי סיהרא דשלמא בליליא]</p>	<p>זהו שכתוב "כל הנחלים הלכים את הים", וכל זה דרגת הצדיק שנקראת "כל", משום שכל התפנוקים יוצאים ממנו. הנחלים אלו חמש הדרגות שעמו, הולכים אל הים למלא אותה, וזו הדרגה נקראת בת שבע. וכשמאיר הצדיק הזה לדרגה הזו בסוד של שבעה שבועות שבע פעמים, השמש התחתונה מאירה בסוד של שבעה שבועות, שבע פעמים ללבנה.</p>
<p>(בג"כ) שנת הלבנה [כמה סגין] שני"ה יומין מ"ט שבועין מנהון לקבל האי דרגא שביעאה ימא עלאה דנהרא מצדיק במ"ט שבועין נהורין עלאין אשתארו תריסר יומין לחושבן שני"ה לקבל י"ב שבטין דסחרני האי ימא⁸ למיטר מטרת משכנא (בתריסר תרעין עלאין דאית בירושלם עלאה ואורחא דאינון תרעין עלאין ינקין אינון שבטין מאימא תתאה כל חד לסטריה כדקא חזי ליה הה"ד (יחזקאל מח לא) שער יהודה אחד) [וכלא לאחזאה חילא עילאה]</p>	<p>משום כך שנת הלבנה שלש מאות וחמשים וחמשה ימים, ארבעים ותשעה שבועות, מהם כנגד הדרגה השביעית הזו הים העליון, שמאירה מהצדיק בתשעה וארבעים שבועות אורות עליונים. נשארו תריסר ימים לחשבון שלש מאות וחמשה וחמשים כנגד שנים עשר שבטים שסביב הים הזה לשמור משמרת המשכן בתריסר שערין עליונים שיש בירושלים העליונה. ודרך אותם שערין עליונים יונקים אותם שבטים מאמא תחתונה, כל אחד לצדו כראוי לו, זהו שכתוב "שער יהודה אחד".</p>
<p>וע"ד כתיב (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי דא דרגא דצדיק דנהיר בחילא דשמי ולכבודי בראתיו לאנהרא לההוא אתר דאקרי כבודי</p>	<p>ועל זה כתוב "כל הנקרא בשמי", זו דרגת צדיק שמאיר בכח של שמי. "ולכבודי בראתיו", להאיר לאותו מקום שנקרא</p>

¹ ר"ל שהוא נקרא יום בוא"ו שבו לכן היא נק' ים והוא מ"ט שבועין דמקבלת עם דרגא דידה שהיא בת שבע שבוע אחת חמשים שבועות כמנין ים אבל אינו נחשב בשנה רק מה שהיא מקבלת משמש (גר"א תז"ח).

² פירוש יסוד נקרא ו' זעירא נכנס תוך מ' הנקרא ים ונעשה יום. הרש"ב (נ"א).
³ ראייה שהוא נק' אור (גר"א תז"ח).

⁴ ר"ל הוא ו' דיום (גר"א תז"ח).

⁵ ר"ל זהו ה' ים כמשי"ו הולכים אל ה' ים והיא נק' הים בה' והוא בוא"ו יום והכל ע"ש המ"ט שבועות שכלל הוא חמשים (גר"א תז"ח).

⁶ ר"ל הנחלים אותיות ה' נחלים (גר"א תז"ח).

⁷ שהיא בת אימא שבה ז"פ שבעה שבועות ומקבלת מינה ע"י צדיק השביעי (גר"א תז"ח).

⁸ והיא חסרה י' יומין משנת החמה נגד י' דצדיק שיתרה על צדק (גר"א תז"ח).

בראשית

<p>בראתיו ודא ימא דחכמתא דאקרי כבוד ה' דאתגלי במשכנא יצרתיו דא רזא דיום דלתתא דאיהו לקבל כ"ל דלעילא וע"ד כתיב (שם מה ז) יוצר אור והאי צדיק לעילא לא כתיב ביה יצירה עד דיתגלי עבידתיה לתתא ונהיר עלמא תתאה מניה אף עשיתיו דא סיהרא לתתא הה"ד (שם) ובורא חושך כד אתחברו כדין עושה שלום שלמא לעלמא הה"ד (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד כדין יחודא לעילא יחודא לתתא שלמא לעילא שלמא לתתא</p>	<p>כבודי בראתיו, וזהו ים החכמה שנקרא כבוד ה' שנתגלה במשכן. "יצרתיו", זה סוד היום שלמטה שהוא כנגד כ"ל שלמעלה, ועל כן כתוב "יוצר אור". ובצדיק הזה שלמעלה לא כתוב בו יצירה, עד שיתגלה מעשהו למטה ומאיר לעולם שלמטה ממנו. "אף עשיתיו", זו הלבנה למטה, זהו שכתוב "ובורא חשך". כשהתחברו, אז עושה שלום, שלום לעולם, זהו שכתוב "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". ואז יחוד למעלה יחוד למטה, שלום למעלה שלום למטה.</p>
<p>כגוונא דא יוסף לתתא דהא אחיד בצדיק דלעילא כד אשתלים לתתא אוסיף שלמא בכלהו עלמין ובכל יומין עלאין כתיב הכא (שם לט ז) (ויהי כדברה אל יוסף) יום יום וכתיב התם (תהלים סח כ) ברוך יי' יום יום יעמס לנו בגין דלא שמע לה לאשת פוטיפר יום יום כדין יומין עלאין בשלמא וברכתא בכלהו עלמין (עד כאן מצאתי)</p>	<p>כדוגמא זו יוסף למטה, שהרי אחוז בצדיק שלמעלה. כשנשלם למטה, מוסיף שלום בכל העולמות ובכל הימים העליונים. כתוב כאן "ויהי כדברה אל יוסף יום יום", וכתוב שם "ברוך ה' יום יום יעמס לנו", משום שלא שמע לאשת פוטיפר יום יום, אז ימים העליונים בשלום וברכות בכל העולמות.</p>
<p>בסתרי אותיות בז"ח דף י"ב ע"ד בז"ח דף כ"א ע"ג שורה ט'²</p>	
<p>ויאמר אלהי"ם יהי מאורות ברקיע השמים (בראשית א יז) תמן תנינן א"ר יצחק מאי דכתיב (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך ת"ח כשברא הקב"ה את עולמו עשאו מאותו האור הנאצל למעלה וברא את השמים מאותו</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים". שם שנינו, אמר רבי יצחק, מה זה שכתוב "כלך יפה רעיתי ומום אין בך". בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, עשאו מאותו האור הנאצל מלמעלה, וברא את השמים מאותו</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רנב/א</p>	
<p>(רקיע) הראשון שהכינו הקב"ה ובראו בתחילה ואותו הרקיע הוליד כל שאר השמים (נ"א הרקיעים) שנתהוו ממנו וא"ר יהודה אמר רב אותו הרקיע הוליד כל המאורות מאותו (האור) שמקבל למעלה וכשברא הקב"ה אותו רקיע נטל הקב"ה את המאורות והניחם באותו רקיע הנקרא רקיע השמים³ ואותו רקיע נתהוו מן השמים דא"ר יהודה אמר רב הרקיע העליון הוליד את השמים אשר תחתיו והשמים הולידו האי רקיע ונקרא רקיע השמים ונטל הקב"ה הני מאורות ונתנם בו הה"ד (בראשית א יז) ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים</p>	<p>רקיע הראשון שהקדוש ברוך הוא הכינו ובראו בתחילה, ואותו הרקיע הוליד כל שאר השמים (הרקיעים) שנתהוו ממנו. ואמר רב יהודה אמר רב, אותו הרקיע הוליד כל המאורות מאותו האור שמקבל מלמעלה, וכשברא הקדוש ברוך הוא אותו רקיע, הקדוש ברוך הוא נטל את המאורות והניחם באותו רקיע הנקרא רקיע השמים, ואותו רקיע נתהוו מן השמים. שאמר רבי יהודה אמר רב, הרקיע העליון הוליד את השמים אשר תחתיו, והשמים הולידו את הרקיע הזה, ונקראו רקיע השמים. ונטל הקדוש ברוך הוא המאורות הללו ונתנם בו. זהו שכתוב "ויתן אותם אלהים ברקיע</p>

¹ חכמה זעירא חכמת שלמה, ור"ל דבחכמה ל"ב שבילין גימ' כבוד, וזהו ולכבודי ואמר ימא דחכמתא כמ"ש ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים (ג"א תז"ח).

² נד ע"א בדפוס הרב מרגולית.

³ עי' לעיל כ ע"א ש"רקיע השמים" הוא כינוי למידת היסוד, ועי' ע"ח שער מב פרק א.

⁴ עי' ספר הליקוטים ויצא כט, ועי' עוד ע"ח שער מג פרק ב.

בראשית

	השמים".
(אמר ר' יצחק עשה הקב"ה הני מאורות) והניחם ביד (נ"א בזה) הרקיע להיות ממשלה על בהם, ושניהם נתנו אורם בשוה. אמרה הלבנה, אין נאה להשתמש ולהתנהג בשני כתרים בשוה. מה עשה הקדוש ברוך הוא, המעיט אותה, והיינו הכפרה של שער ראש חדש שנאמר בו "חטאת לה".	
א"ר יעקב בכמה אתר תנינן דא ולא אתיישבא בלבאי עניינא כד אתא ר"נ אתו ושיילוה אמר משמען (נ"א כמשמעו) א"ר יהודה לר' יעקב כלום אתה רוצה לעבור על דברי חבריך אשתיק	אמר רבי יעקב, בכמה מקומות שנינו את זה, ולא התיישב בלבי הענין. כשבא רב נחמן, באו ושאלו אותו. אמר [כ]משמעו. אמר רבי יהודה לרבי יעקב, כלום אתה רוצה לעבור על דברי חבריך. שתק.
רבי יוסי בר' שמעון בן לקוניא אתא למחמי לר' אלעזר התניה נפקא ברתיא ושקלה ידוהי לנשקא להון ואמר לה לכי ומעטי את עצמך מקמי בעליך דאיהו קדישא שמע ר' אלעזר אמר כען ידענא אנא מדכרנא מלה חד דאיהו מרגלא יקירא דאתמר על סיהרא כדתנינן דקב"ה אמר לסיהרא לכי ומעטי את עצמך דחשבא סיהרא דלא אתיהיב שולטנא לה א"ל חמוה אנא כך שמענא וכך הוה מסדר בלבאי ובגין דלא אעבר על דעתוהי דחבראי שתקתי	רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא בא לראות את רבי אלעזר חתנו. יצאה בתו ולקחה ידיו לנשק אותם. אמר לה, לכי ומעטי עצמך מלפני בעלך, שהוא קדוש. שמע רבי אלעזר אמר, עכשיו ידעתי, אני נזכר בדבר אחד, שהיא מרגלית יקרה שנאמר על הלבנה, כמו ששנינו שהקדוש ברוך הוא אמר ללבנה לכי ומעטי את עצמך, שחשבה הלבנה שלא נתן לה שלטון. אמר לו חמיו, כך אני שמעתי וכך היה מסדר בלבי, וכדי שלא לעבור על דעת חברי שתקתי.
פתח רבי אלעזר ואמר (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך א"ר אלעזר וכי גאותן של ישראל בחרב הוא לאו הכי דהא חרב לעשו אתיהיבת דכתיב (בראשית כז מ) ועל חרבך תחיה אלא	פתח רבי אלעזר ואמר, "אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך ואשר חרב גאותך". אמר רבי אלעזר, וכי גאותם של ישראל בחרב הוא, לא כך, שהרי החרב ניתנה לעשו, שכתוב "ועל חרבך תחיה". אלא כך שמעתי מאבי, שאלו הם תלמידי

¹ התרעמה על חלקה, על מה שנתייסד לה שורש אחד עם ז"א, והם שניהם בכתר אחד, שהוא הת"ת דתבונה כנו'. והרי ז"א כל גילוי הוא רק באצילות עצמו, כי אינו מתגלה באורו אלא רק בה, וכו'. אבל היא כל גילוייה הוא בהעלמות ב"ע, והוא השם אדני, אדון כל הארץ וכו'. והרי צריכה היא להיות לה יסוד ושורש יותר עליון מהז"א, כדי שתהא לה במה להגן על אורותיה המשתלחים למטה. והיינו לייסד לה כתר בהג"ר ממש וכו' וכן אמר הרח"ו ז"ל בדרוש פגימת הלבנה (בפע"ח בסוף שער הפורים) כי קטרוג הירח היה שהיתה רוצה לעלות בהג"ר (דע"ה ח"ב קנה ע"ב).

² מיעוט הירח מאי ניהו דאמר לה לכי ומעטי את עצמך היינו דכולהו מלכיות דידה דהוי בכל הט"ס כולהו הפילו ונחתו לתתא בהדה (ע"ח שער לו פרק א) ענין לכי ומעטי את עצמך שנסתלקו ט"ס שלה העליונים ועלו בז"א והיא נשארת נקודה מעוטה וירדה תחת אחורי היסוד (שם פרק ב).

³ וענין כפרה עניינו הוא העברה וניקוי, והוא להעביר את הסטרא אחרא מאור קדושת השכינה שלא תפגם ח"ו ע"י ירידתה בהם, ותשאיר נקיה לעולם בכל אור קדושתה בכל מקום, וכמ"ש בזוה"ק (אחרי מות עט ע"ב) אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה עלי ודאי (כי הן אחידן ומתקשרן בה) וכו', ועל זה אמר הביאו כפרה עלי, ור"ל להסיר את העומדים עלי ע"ד שכתוב הנועדים על ה', וכן הוא הכוונה עוד במלת "עלי" להאיר עליה, ר"ל על השכינה הקדושה את הנהירו דעתיקא אשר לעילא, בגין דיתבסס כלא וישתכח חדוותא בעלמא (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

⁴ שם ע"ד (הערת הזוהר).

⁵ עי' ח"ג קצב ע"ב.

בראשית

<p>הכי שמענא מאבוי דאלין ת"ח דכד שמעין מלה ולא אתיישב בלבהון ואינון מגיחי(ם) קרבא דין עם דין כאינון מגיחי קרבא בחרבא ובעיין לקטלא דין לדין עלה ומלה דא דקא אמרי חברנא כך היא וכך גזרנא ברוא דמתניתין דילן</p> <p>דכד ברא קב"ה לשמשא ולסיהרא גזר על שמשא למהוי שלטנא דעשו ועל סיהרא למהוי בעלמא דין שלטנא דיעקב ומני עליהון תקיפין רברבין עד דייתון תרין אומיא אלין וההוא רברבא דאתמני על סיהרא בגין אומא דיעקב (בעא מן קב"ה דאתייהב שולטנא לסיהרא בעלמא דין כלומר אומא דיעקב)</p>	<p>חכמים, שכאשר שומעים דבר ולא מתיישב בלבם, והם לוחמים קרב זה עם זה כאותם לוחמי קרב בחרב, ורוצים להרוג זה את זה עליה, ודבר זה שאמרו חברינו כך היא, וכך גזרנו בסוד משנתנו.</p> <p>שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את השמש ואת הלבנה, גזר על השמש להיות שלטון של עשו, ועל הלבנה להיות בעולם הזה שלטון של יעקב, ומינה עליהם תקיפים וגדולים עד שיבאו שתי האומות הללו, ואותו גדול שהתמנה על הלבנה בשביל האומה של יעקב, רצה מן הקדוש ברוך הוא שינתן שלטון ללבנה בעולם הזה, כלומר לאומה של יעקב.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא וכי מה אנא בעי אומא דיעקב (חסר כאן) אלא בעלמא דאתי [ולשולטנא] (ולשולטאה) בהו על כל אומייה אבל בעלמא דין לכי ומעטי את עצמך והשתעבדי בגלותא למזכי לך בעלמא דאתי וכד אתי אומא דיעקב [אתרעשו] (אתרעמו) קמיה דקב"ה על דאתנטל מנהון שלטנא ואתייהיבת לעשו אמר לון קב"ה וכי מה אתון בעאן שלטנא בעלמא דין דהא אנא ערבנא לשלטאה לכו לעלמא דאתי על כל אומייה</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, וכי מה אני צריך אומה של יעקב (חסר כאן). אלא בעולם הבא, ולשלוט בהם על כל האומות, אבל בעולם הזה לכי ומעטי את עצמך והשתעבדי בגלות לזכות אותך לעולם הבא. וכשבאו אומה של יעקב והתרעמו לפני הקדוש ברוך הוא על שנטל מהם השלטון וניתן לעשו, אמר להם הקדוש ברוך הוא, וכי מה אתם רוצים שלטון בעולם הזה, שהרי אני ערב להשליט אתכם לעולם הבא על כל האומות.</p>
<p>ובג"כ הביאו כפרה עלי כלומר על אותה הבטחה שאני ערב לכו והביאו כפרה והתעסקו בתורה ועלי לתת לכם שכר טוב ועלי להשליט אתכם על כל העמים שעל מנת כן מיעטתי את הירח בעולם</p>	<p>ולכן הביאו כפרה עלי. כלומר, על אותה הבטחה שאני ערב. לכו והביאו כפרה והתעסקו בתורה, ועלי לתת לכם שכר טוב, ועלי להשליט אתכם על כל העמים, שעל מנת כן מיעטתי את הירח בעולם.</p>
<p>אתא רבי יוסי ונשקוה ברישיה וקרא לברתיה ואמר לה קוטפיזא דנהוריתא¹ ובוצינא דאתפרשא בגוון² אית גבך זכאה אנת זכאה חולקיך וזכאה חולקי דזכינא למחמי כך רבי יוחנן אמר זכו ישראל דנהיר לון קב"ה ולית אנן צריכים לבוצינא אחרא דכתיב (ישעיה ס יט) והיה יי לך לאור עולם</p>	<p>בא רבי יוסי ונשקו בראשו, וקרא לביתו ואמר לה, כלי הגדול של האור והמנורה שמבודל בטובות יש לך. אשריך ואשרי חלקך, ואשרי חלקי שזכיתי לראות כך. רבי יוחנן אמר, זכו ישראל שהאיר להם הקדוש ברוך הוא ואין אנו צריכים למאור אחר, שכתוב "והיה לך ה' לאור עולם".</p>
<p>אמר רבי אבהו כיון שנתחלף להו שלטנא השלטון, מונין חשבונא לסיהרא דבה מנהגת נוהג כצאן יוסף (תהלים פ ב) ומום אין בך (שיה"ש ד ז) דלא אשתכח בה (גרעונא) בגין מועדין וזמנין ע"כ</p>	<p>אמר רבי אבהו, כיון שנתחלף להם השלטון, מונין חשבון ללבנה שבה מנהגת נוהג כצאן יוסף. "ומום אין בך", שלא נמצא בה חיסרון בשביל מועדים וזמנים.</p>

¹ פירוש כלי גדול ומדה מרובה מלאה אור ונר מובדל בטובות רבות אצלך הוא ר"א (נ"א).
² בטובון גרסינן. הרש"ב (נ"א).

בראשית

סימן ד – דף כג ע"א רע"א מהימנא ¹	
<p>אמר ליה בוצינא קדישא בתר דאמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו מאי ניהו דאמר לבתר (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו א"ל מה דאוקמוה על [דאמרי] (דא מרי) מתניתין דמנהון הוא (אמרו נברא) [יברא] ומנהון לא (נברא) [יברא] קב"ה ברא ליה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו א"ל אי הכי איהו לא יהיב חולקא ביד חד מנייהו ולא אתעביד בדיוקנא דלהון אלא באיקונין דמלכא בצלמו כדמותו דאיהו צלם ודמות תבניתו אמר הכי אשתמודע</p>	<p>אמר לו, המנורה הקדושה, אחר שאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", מהו שאמר אחר כך "ויברא אלהים את האדם בצלמו". אמר לו, מה שבארו על כך בעלי המשנה, שמהם אמרו (הוא) נברא, ומהם לא נברא, והקדוש ברוך הוא ברא אותנו, שכתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו". אמר לו, אם כך הוא, לא יתן חלק ביד אחד מהם ולא נעשה בדמות שלהם, אלא באיקונין של המלך, בצלמו כדמותו, שהוא צלם ודמות תבניתו. אמר, כך נודע.</p>
<p>אמר ח"ו אלא אנא אימא דאתברי בכלא ואשלימיה על כלא דאי הוה יהיב כל חד חולקיה בזמנא דהוה בעסיה עליה כל חד הוה נטיל חולקיה מניה כי במה נחשב הוא</p>	<p>אמר, חס ושלום, אלא אני אומר שנברא בכל והשליטו על הכל, שאם היה כל אחד נותן בו חלקו, בזמן שהיה כועס עליו כל אחד היה נוטל חלקו ממנו, כי במה נחשב הוא.</p>
<p>אלא קב"ה ברא ליה כל חד בדיוקניה דא מלכות קדישא דאיהו תמונת כל² (דברים ד כב) דבה אסתכל קב"ה וברא עלמא וכל בריין דברא בעלמא</p>	<p>אלא הקדוש ברוך הוא ברא אותו כל אחד בדמותו, זוהי מלכות הקדושה שהיא "תמונת כל", שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם,</p>
השמטות דף רנב/ב	
<p>וכלל בה עילאין ותתאין בלא פירודא כלל וכלל בה עשר ספירן וכל שמהן³ וכנויין⁴ והויין⁵ ועלת על כלא דאיהו אדון על כלא⁶ ולית אלהא בר מניה ולא (אשתכח בכל עלאין) [ישתכח בעלאין] ותתאין פחות מינה בנין דאיהו קשר דכלהו⁷ שלימו דכלהו⁸ לקיימא ביה ומלכותו בכל משלה⁹ (תהלים קג יט) ובנין דלא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מינה אפי' בחד</p>	<p>וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות, וכל השמות והכנויים וההוי"ת, ועילת על הכל שהוא אדון על הכל, ואין אלוה מבלעדיו. ולא נמצא בכל העליונים והתחתונים פחות ממנו. בגלל שהוא קשר של כולם והשלמות של כולם, לקיים בו "ומלכותו בכל משלה". ובגלל שלא נמצא עילת על הכל בעליונים ובתחתונים, פחות ממנו אפילו באחד מהם, היא התקרבה אמונת ישראל. ומצד</p>

¹ הובא בח"ג רלח ע"ב.

² ר"ל, כל הספירות (גר"א תיקו"ז לד ע"ד) בליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות (מג ע"ב) אמר רבינו, עשרה שמות של הספירות שהם הגוף, עשרה הוי"ת המנוקדין בט' מיני נקודות הם הנפש, ועשרה מיני כינויין הם הלבוש (הגהות הלש"ו שם). השמות בגוף הספירות ועשר הוי"ת מנוקדות ברוח של הע"ס (יהל אור ח"א יג ע"ב).

³ הן עשרה שמות של הספירות (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁴ הן עשרה מיני כינויין, וע' בשערי אורה (נג ע"א) (בגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁵ הן עשרה הויות המנוקדין בט' מיני נקודות, והעשירית בניקוד צבאות (בגר"א בתיקו"ז א ע"א).

⁶ יחידו של עולם, דהוא א"ס, דהוא אדון על כלא עלת על כלא (בהגר"א בתיקו"ז ז ע"א).

⁷ עי' ח"ג רלב ע"א: שכינתא תתאה קשר דכלהו.

⁸ עי' לעיל מט ע"ב: לזאת יקרא אשה שלימו דכלא.

⁹ כל ספירה אין לה פעלה בתחתונים אלא על ידי המלכות שנאמר בה ומלכותו בכל משלה (תז"ח לב ע"ג).

בראשית

<p>מנייהו [אתקריאת] (אתקריבת) אמונת ישראל¹ ומסטרא דעלת על כלא אתמר בה (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה אבל מסטרא דשאר (עמין) [ברייז] אתמר בהו (במדבר יב ה) ותמונת יי' יביט²</p>	<p>של עילת על הכל נאמר בה "כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר העמים נאמר בה "ותמונת ה' יביט".</p>
<p>אתא בוצינא קדישא ושאר חבריא ואשתתחו קמיה (ואמר) [ואמרו ודאי] כען לית מאן דיכיל למיטל מניה חולקיה דלא יהיב (ליה חד מעלמא) [ביה חולקא חד בעלמא] אלא בורא עלמין עלת על כלא וביה תלייא עונשיה או אנריה ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה דעלמא ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם</p>	<p>בא המנורה הקדושה ושאר החברים והשתחו לפניו, ואמרו, כעת אין מי שיכול ליטול ממנו את חלקו, שלא נתן לו אחד מהעולם, אלא בורא העולמות עילת על הכל, ובו תלוי ענשו או שכרו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה מהעולם, ובגלל כך פרשוה חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם.</p>
<p style="text-align: center;">סימן ה - דף כג ע"ב³</p>	
<p>[תא חזי חשך איהו אכמו דאורייתא אור] חוורו דאורייתא וכד איהו אור מתלבש בחושך אתמר באורייתא (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה וכד אסתלק מתמן אור דאיהו חוורו אמרה (שם ו) אל תראוני שאני שחרחורת ואורייתא כגוונא דבת עינא דאיהי אוכמא ושפירא באור דנהיר בה ובגין דא בת עינא ואור דנהיר בה (אמרה) [אמר דוד] (תהלים כז א) יי' אורי וישעי ממי אירא אורי אור י' דאיהו בת עין ותריז גוונין אית לה אור מלגאו וחושך מלבר למהוי שלטאה בהו על כל (קלוסין) [קלפיז] הה"ד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה בלבושא דאור איהי שליטת על כל אינון דאתמר בהון (שמות י כג) ולכל בני ישראל היה אור במושבותם ובלבושא אוכמא שליטת על חייביא דאתמר בהון (שמואל א' ב ט) ורשעים בחשך ידמו</p>	<p>לבן של התורה, וכשאותו אור מתלבש בחושך, נאמר בתורה "שחורה אני ונאווה". וכשמתעלה משם אור שהוא לבן, אומרת "אל תראוני שאני שחרחורת". והתורה כדוגמת בת עין, שהיא שחורה ויפה באור שמאיר בה, ולכן זה בת עין. והאור שמאיר בה אמרה "ה' אורי וישעי ממי אירא", "אורי", אור י', שהיא בת עין. ושני גוונים יש לה, אור מבפנים וחושך מבחוץ, להיות שולט בהם על כל הקילוסים. זהו שכתוב "ומלכותו בכל משלה". בלבוש של אור היא שולטת על כל אותם שנאמר בהם "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", ובלבוש שחור שולטת על הרשעים, שנאמר בהם "ורשעים בחושך ידמו".</p>
<p>ועוד אור איהו מסטרא דימינא דאיהו אור יום קדמאה דאתמר ביה (בראשית א ג) יהי אור דא אברהם (שם ה) ויקרא אלהים לאור יום חשך מסטרא דשמאלא (דאתמר ביה ביצחק) [דיצחק דאיהו יום תנינא דאתמר] (שם כז א) ותכהין עיניו מראות ולחשך קרא לילה (שם) יעקב דאתלבש מתרווייהו באור דימינא ובחשך דשמאלא ובתרווייהו עמודא דאמצעיתא איהו (עמודא) [עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה דנהיר</p>	<p>ועוד, אור הוא מצד הימין, שהוא אור של יום ראשון, שנאמר בו "יהי אור", זה אברהם, "ויקרא אלהים לאור יום". חשך מצד השמאל, שנאמר בו ביצחק "ותכהין עיניו מראות", "ולחשך קרא לילה". יעקב שהיה לבוש משניהם באור של ימין ובחשך של שמאל, ובשניהם עמוד האמצעי הוא עמוד. "עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם". הענן מצד שלו מים, החושך מצד שלו אש. עמוד הוא שלום ביניהם. זהו</p>

¹ עי' תז"ח יא ע"ב: אתקריאת שכינתא אמונה דישאל. וכן עי' גר"א (תז"ח טו ע"ד ד"ה אמונה דישאל בהון) וז"ל, ר"ל כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה שעל ידה מכירין ישראל להון ולעלת העלות זה השער לה'.

² עי' הערה שהובאה בסוף הספר.

³ תז"ח מא ע"ג בדפוס וילנא.

בראשית

<p>בתרויהו הדא הוא דכתיב לא ימיש] (שמות יג כב) עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם ענן מסטרא דיליה מיא חשך מסטרא דיליה אשא עמוד איהו שלום בינייהו הה"ד (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו וכד איהו באמצעיתא (שמות יד כ) ולא קרב זה אל זה כל הלילה לא קריב מיא לאשא ולא אשא למיא [כגון] דאיהו אפריש בינייהו</p>	<p>שכתוב "עושה שלום במרומיו". וכשהוא באמצע, "ולא קרב זה אל זה כל הלילה". לא קרב המים לאש, ולא אש למים, שהוא מפריד ביניהם.</p>
<p>ודא איהו מחלוקת בית הלל ובית שמאי שהיא לשם שמים ולקבלייהו תרין אמוראי דרקייע מיכאל וגבריאל ושר שלום מכריע ביניהם דאיהו נוריא"ל [אוריא"ל] אוריא"ל אתקרי מסטרא דימינא¹ נוריא"ל מסטרא דשמאלא ואיהו אדם דלתתא מטטרו"ן שמייה שליט על כל מארי מתנייתא הה"ד (בראשית א כו) וירדו בדגת הים אלין תלמידי חכמים [דמתברבין] [דמתרבין] בימא דאורייתא דירתי מתמן² נפש חיה ובעוף השמים אלין מארי דזכוון דבזכותהון פרחין לעילא וירתי מתמן רוחא דאיהו עוף יעופף בגדפין בפקודין² דעשה ובבהמה אלין עמי הארץ דאתמר בהון (במדבר יב ט) אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם (ותחזור למקום שהנחת בדפוס)</p>	<p>וזוהי מחלוקת בית הלל ובית שמאי שהיא לשם שמים. וכנגדם שני אמוראים של הרקיע, מיכאל וגבריאל, ושר שלום מכריע ביניהם, שהוא נוריא"ל. אוריא"ל נקרא מצד הימין, נוריא"ל מצד השמאל, והוא אדם שלמטה, מטטרו"ן שמו, שולט על כל בעלי המשנה. זהו שכתוב "וירדו בדגת הים", אלו תלמידי חכמים שמתרבים בים התורה, שיורשים משם נפש חיה. "ובעוף השמים", אלו בעלי זכויות, שבזכותם פורחים למעלה, ויורשים משם רוח שהוא עוף יעופף בכנפים במצוות עשה. "ובבהמה", אלו עמי הארץ שנאמר בהם "אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם".</p>
<p>³ ואין) צלותא וכו' עד יפול מצדך אלף וכו' [כד] (כך) נהורא איהו (תהלים לג א) רננו צדיקים בה' ודא דרגא דצדיק חי עלמין ומתמן רנה וביה פורקנא הה"ד (ירמיה כג ה) צמח צדיק ודאי דאיהו עשירא וצדיק נטיל משמאלא⁴ ועמודא דאמצעיתא מימינא הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו</p>	<p>ואין צלותא וכו' עד יפול מצדך אלף וכו' כך הוא האור, "רננו צדיקים בה'", וזו דרגה של צדיק חי העולמים, ומשם רנה, ובו הגאולה. זהו שכתוב "צמח צדיק", ודאי שהוא עשירי, וצדיק נוסע משמאל, ועמוד האמצע ימין. זהו שכתוב "מימינו אש דת למו".</p>
<p>⁵ ת"ח כל אתון אינון מסטרא דאתון דאורייתא דכלילין בשכינתא וצדיק⁶ איהו נטיל לשמאלא קץ חי⁷ דאיהו יצחק בהיפוך חי עלמין קשיר בשמאלא ושכינתא תתאה מסטרא</p>	<p>בא וראה, כל האותיות הן מצד אותיות התורה שכלולות בשכינה, וצדיק נוסע לשמאל, קץ חי שהוא יצחק בהפוך. חי העולמים קשור בשמאל, ושכינה תחתונה</p>

¹ לעיל כג ע"ב (לש"ו), עי' תז"ח מב ע"א "רצוא" בנוריא"ל "ושוב" במט"ט, ועי"ש בבהגר"א, ועי' בבהגר"א על ס"י ט ע"ד ובהגר"א על ספד"צ יג ע"ד.

² כאן מסתיים התז"ח, והמשך מתיקו"ז צד ע"א.

³ תז"ח כו ע"ד.

⁴ והוא כוונת מה שנאמר שיסוד נמשך מהוד (ע"ח שער יא פרק ג'), ולכן יסוד נכלל בה' גבורות (הקדו"ש סג ע"א).

⁵ תז"ח כו ע"ד.

⁶ פירוש הגם ששניהם בקו האמצעי לעולם יסוד עם גבורה והוד. ות"ת עם חסד ונצח נוטה לימין כמ"ש בח"ר קכ"ט ב' הוד והדר וחדוה ע"ש. הרשב"ב (נ"א).

⁷ עי' ע"ח פרצופי זר"ן פרק ג'.

בראשית

<p>דשמאלא אתמר בה (בראשית א ב) והארץ היתה (מסטרא דימינא תוהו ובוהו) [תהו (ובהו) ומסטרא דימינא ובהו] בו הוא מסטרא דעמודא דאמצעיתא וחשך על פני תהום (דא שכניתא תתאה) [ואלין אנון לבושין דשכינתא תתאה בגלותא] ומאן גרים (ליה) האי אלא קב"ה קודם דברא עלמא הוה סתים יהו"ה לבתר אתפשטת ה' לתתא ואתמר בה והארץ היתה תוהו ובוהו ורזא דמלה (בראשית ב ד) אלה תולדות ה"שמים והארץ בהבראם בה' בראם.</p>	<p>מצד שמאל נאמר בה "והארץ היתה". מצד הימין תהו ובהו, בו הוא מצד עמוד האמצעי. "וחשך על פני תהום", זו שכניה התחתונה. ומי גרם לה את זה, אלא הקב"ה קדם שברא את העולם היה נסתר יהו"ה, אחר כך התפשטה ה' למטה, ונאמר בה "והארץ היתה תהו ובהו", וסוד הדבר, "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", בה' בראם.</p>
<p>הרי לך דהוה לבושהא תוהו ובגין דא (שם ה) כי לא המטיר ה' אלהים (עד לא הוה) [לא] נחית נביעו עלה בגין דאדם אין דהוה בעלה לעילא סתים באין עד דאתפשט (ה') [ו'] מן יהו"דאיהו בינה ם דאיהו מקורא דנביעו דאיהו נקודא סתימא (ומתמן) [ומיד] והשקה את כל פני האדמה (שם ב ו) וקודם דנחתת הוה קב"ה בונה עולמות ומחריבן בגין דא הוה נביעו נחית בהוהא זמנא [דנחת נביעו לגבי ה' הוה שירותא מחסד] (הוא שירותא בחסד) הה"ד (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה ובגין (דא) [דלא] (ישעיה מה יח) לא תוהו בראה לשבת יצרה ואתמר בה (בראשית ב יח) לא</p>	<p>הרי לך שהיה לבושה תהו. ובגלל זה "כי לא המטיר ה' אלהים", עדיין לא היה יורד השפע שלה בגלל שאדם אין, שהיה בעלה למעלה סתום ב ין. עד שהתפשט ה' מן יהו"ו, שהוא בינה, שהוא מקור השפע, שהיא נקודה סתומה, ומשם השקה את כל פני האדמה. וקודם שירדה, היה הקדוש ברוך הוא בונה עולמות ומחריבן. בגלל זה היה השפע יורד באותו זמן היא ראשית מחסד, זהו שכתוב "אמרתי עולם חסד יבנה". ובגלל זה "לא תהו בראה לשבת יצרה", ונאמר בה "לא</p>
<p>השמטות דף רננא</p>	
<p>טוב היות האדם לבדו דא (ישעיה מה יח) לא תוהו בראה</p>	<p>טוב היות האדם לבדו, שלא תהו בראה.</p>
<p>ובזמנא דהוה תוהו אמר אלהים לנח (בראשית ו יג) קץ כל בשר בא לפני וגו' קץ דיצחק דאתמר ביה (שם ז א) כי אותך ראיתי צדיק לפני דאי אנת (הוי) בעי רחמי עליהו לא אתחרבו (ואיהו הוה אמר ליה ברמז בגין דיבעי) [והכי אחזי ליה ברמז בסוף יומיא בגין דיהא בעי] רחמי עליהו ולא ימות משיח דאיהו מסטרא דשמאלא א"ל והא בונה עולמות ומחריבן קודם דאתברי עלמא הוה</p>	<p>ובזמן שהיה תהו, אמר אלהים לנח, "קץ כל בשר בא לפני" וגו'. קץ של יצחק שנאמר בו "כי אותך ראיתי צדיק לפני", שאם אתה היית מבקש רחמים עליהם, לא נחרבו. והוא היה אומר לו ברמז כדי שיבקש רחמים עליהם, ולא ימות משיח שהוא מצד השמאל. אמר לו, והרי בונה עולמות ומחריבן קודם שנברא העולם היה.</p>

¹ שלבדו להיות האדם למעלה בבינה הוא לא טוב, שטוב הוא חסד עולם חסד יבנה כנ"ל, וכ"ז הוא בגלות וימות המשיח, שלכן אמרו והארץ היתה תהו כו', ד' מלכיות, ורוח אלקים זו רוחו של משיח, מרחפת ע"פ המים, בזכות תורה, אז ויאמר אלקים כו', הגאולה שיבא בעלה לגבה (גר"א תז"ח).

² במבול כמ"ש ה' במבול ישב לבדו ישב היתה תהו וכן בגלות כמש"ו (גר"א תז"ח).

³ דבתהו הוא שמאלא לבד (גר"א בתז"ח).

⁴ שהוא קץ חי לשמאלא (גר"א תז"ח).

⁵ אז היה מסתלק בימינא כמ"ש למטה וזהו בינה ומחריבן ג"כ (גר"א בתז"ח).

בראשית

<p>אלא מגיד מראשית אחרית" (ישעיה מו י) דקב"ה הוה [חזא במחשבתיה] (מחשבתיה) כל דרין דהוה בונה ואתחריבו קודם דאתבריאז חזא דהוו עבדין עובדין דאתחריבו וכיון דברא [ומנע ברכאן מניה לון] חשב כאילו חריב לון ודא ממלל (עד) [על] סוף יומין דאלין תולדין בישינ וחו גרמין דנהר יחרב ויבש (ישעיה יט ה) יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני נביעו דיליה בתרין עלמין שכינה עלאה ושכינה תתאה ולנח אתגליא (ו)מה דהוה (ומה ד)עתיד למהוי ולא בעא רחמי עליהו עד דאתא משה ובעא רחמי דעתידין הוו ישראל דלא יפקון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה מסטרא דגבורא דהוו דיינין ואתחור עלמא לתוהו ובגין דבעא משה רחמין עליהו שמאלא דוחה ולא יפקון ביה ישראל וימין מקרבת דאיהי ימינא מטה כלפי הסד ומשה בגין דיהב גרמיה עליהו יהב תוקפא לדרגיה דאיהו עמודא דאמצעייתא דאיהי אורייתא דאתיהיבת בימינא הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ובגין דא פורקנא ביה תליא הה"ד (בראשית מט י) לא יסור שבט מיהודה עד כי יבא שילה דאיהו משה בחשבנא</p>	<p>אלא "מגיד מראשית אחרית", שהקדוש ברוך הוא היה מחשבתו בכל הדורות, שהיה בונה, ונחרבו קודם שנבראו, ראה שהיו עושים מעשים שיחרבו, וכיון שברא, חשב כאילו חריבם, וזה מדובר עד סוף הימים שאלה תולדות רעות, והיו גורמים דנהר יחרב ויבש. יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. הנביעה שלו בשני עולמות, שכינה עליונה ושכינה תחתונה. ולנח התגלה מה שהיה ומה שעתיד להיות, ולא בקש עליהם רחמים, עד שבא משה ובקש רחמים, שעתידים היו ישראל שלא יצאו אלא אחד מעיר ושנים ממשפחה, מצד הגבורה שהיו דנים, והחזיר העולם לתהו. ובגלל שמשה בקש עליהם רחמים, השמאל דוחה ולא יצאו בה ישראל, וימין מקרבת שהיא ימין מטה כלפי חסד. ומשה, בגלל שנתן עצמו עליהם, נתן תוקף לדרגתו, שהיא עמוד האמצעי, שהיא תורה שנתנה בימין. זהו שכתוב "מימינו אש דת למו". ובגלל זה הגאולה תלויה בו. זהו שכתוב "לא יסור שבט מיהודה", "עד כי יבא שילה", שהוא משה בחשבון.</p>
<p>יסוד צדיק ביה סו"ד³ תהא שמאל (דוחה) אף על פי דאוקימנא ביה (שם מו כו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש", בגלל שנקשר בשמאל, וימין מקרבת, כי תלוי ממנה עמוד האמצעי, ששים ושש הם ששים מסכתות, וששה סדרי משנה שנתנו מגבורה שהיא שמאל. ששים גבורים נקראו שנוסעים מגבורה, ששם תורה שבעל פה, שהיא שכינה תחתונה. כלל של ששים מסכתות וששה סדרי משנה, שתורה שבכתב לא התגלתה לפה, בגלל שעתיד שמאל שהיא פה להדחות. ולכן הוא סתום. כך הגאולה בלב והפה שהוא גלוי, לא מתגלה הגאולה.</p>	<p>יסוד צדיק בו יסו"ד, תהא שמאל דוחה. אף על פי שפרשנו בו, "כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש", בגלל שנקשר בשמאל, וימין מקרבת, כי תלוי ממנה עמוד האמצעי, ששים ושש הם ששים מסכתות, וששה סדרי משנה שנתנו מגבורה שהיא שמאל. ששים גבורים נקראו שנוסעים מגבורה, ששם תורה שבעל פה, שהיא שכינה תחתונה. כלל של ששים מסכתות וששה סדרי משנה, שתורה שבכתב לא התגלתה לפה, בגלל שעתיד שמאל שהיא פה להדחות. ולכן הוא סתום. כך הגאולה בלב והפה שהוא גלוי, לא מתגלה הגאולה.</p>
<p>ובגין דכלא תליא בימינא [אמר חי ה' שכבי עד הבקר ובגין דפרקנא תליא בימינא] אמר הנביא (ישעיה נג א) וזרוע יי' על מי נגלתה על מי ודאי דאתמר ביה (איכה ב יג) מי ירפא לך הה"ד (שם) מ"ה אעידך מ"ה אדמה לך [ההוא דאתמר בה] (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו (במ"ה ייתי זמנא ובמ"ה אחזותא⁴) [מה אמר במ"ה ייתי</p>	<p>ובגלל שהכל תלוי בימין, אמר הנביא "וזרוע ה' על מי נגלתה", "על מי" ודאי, שנאמר בה "מי ירפא לך", זהו שכתוב "מ"ה אעידך מ"ה אדמה לך". ואמרו לי מ"ה שמו, במ"ה יבא הזמן, ובמ"ה יתרפא. זהו שכתוב "מה אשוה לך ואנחמך" וגו'. "מ"י ירפא לך", שמשה הוא מ"ה שמו ובו תהא נחמתך. ובגלל כך כפל הקדוש ברוך הוא שמו, משה</p>

בראשית

<p>נחמה ובמ"י אסוותא] הה"ד (איכה ב יג) מה אשוה לך ואנחמך וגו' מי ירפא לך דמשה איהו מה שמו וביה תהא נחמתך ובגין דא כפל קב"ה שמייה משה משה חד על פורקנא קדמאה וחד על בתרייתא ובג"ד (שמות טו א) אז ישיר משה אז שר לא נאמר אלא אז ישיר עשיראה בתפלה ודא שכינתא עלה אתמר (תהלים יז א) תפלה לדוד שמעה יי' צדק ודוד ברוח קדשא אמר באחרית יומין דגלותא אמר על ישראל (שם ג) בחנת לבי פקדת לילה ולית לילה אלא גלותא ואיוב מה דאמר כלא הוה משל על ישראל דאמר (איוב ז ט) כלה ענן וילך ושטן בעא לקטרגא ליה ואמר קב"ה (שם לד לה) איוב לא בדעת ידבר אוף ביעקב בגין דחזא ברוח דקודשא דוחקא דגלותא (לך לדפוס למקום שהנחת)</p>	<p>משה, אחד על גאולה הראשונה, ואחד על האחרונה. ובגלל זה, "אז ישיר משה". אז שר לא נאמר, אלא "אז ישיר". עשירי בתפלה, וזו שכינה, ועליה נאמר "תפלה לדוד שמעה ה' צדק". ודוד ברוח הקודש אמר באחרית הימים של הגלות, אמר על ישראל "בחנת לבי פקדת לילה", ואין לילה אלא גלות. ומה שאמר איוב, הכל היה משל על ישראל, שאמר "כלה ענן וילך", והשטן רצה לקטרג לו, ואמר הקדוש ברוך הוא, איוב לא בדעת ידבר. אף ביעקב כך, בגלל שראה ברוח קדשו את דוחק הגלות.</p>
<p>סימן ו - דף כ"ד ע"א</p>	
<p>(זרע אברהם אוהבי)⁵ (ישעיה מא ח) לית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא ועליה אתמר (תהלים קכו ה) לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער דאיהו תרעא דמלכא⁶ בגין דצלותא איהי מצוה ודא שכינתא [ו]אורייתא (דא) [ו]קב"ה לא צריך הפסקה ביניהו וצריך לסלקא תורה ומצוה בדחילו ורחימו דכל פקודין דעשה ולא תעשה כלהו תליין מן שם יהו"ה כמה דאוקימנא רזא דא שמי עם י"ה שם"ה מצות לא תעשה וזה זכרי עם ו"ה רמ"ה מצות עשה והא הכא רמ"ה ושם"ה ואינון רמ"ה תיבין בקריאת שמע ואתייהבו מרחימו (ודחילו דאות ה') [דאהבה] ובג"ד תקינו הבוחר בעמו ישראל באהבה ואינון כלילין באברהם דאתמר ביה (ישעיה מא ח) זרע אברהם אוהבי</p>	<p>"זרע אברהם אוהבי". אין מי שעומד לפני שער התפלה, ועליו נאמר "לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער", שהוא שער המלך, בגלל שתפלה היא מצוה, וזו שכינה. תורה זה הקדוש ברוך הוא, לא צריך ביניהם הפסקה. וצריך להעלות תורה ומצוה ביראה ואהבה, שכל מצוות עשה ולא תעשה תלויות משם יהו"ה, כמו שבארנו סוד "זה שמי" עם י"ה, שס"ה מצוות לא תעשה, "וזה זכרי" עם ו"ה רמ"ה מצוות עשה, והרי כאן מאתים ושמונה וארבעים, ושלוש מאות וחמשה וששים, והן מאתים ושמונה וארבעים תיבות שבקריאת שמע, ונתנו מאהבה ויראה של אות ה', ומשום כך תקנו הבוחר בעמו ישראל באהבה, והם כלולים באברהם, שנאמר בו "זרע אברהם אוהבי".</p>
<p>תפילין אינון עוז דאתייהבו מיראה דאיהו לשמאלא ודא פחד יצחק דתמן כל מקטרגין סלקין למתבע כל דינין ובג"ד (שם סב ח) ובזרוע עוזו דא תפילין י"ה ביראה ו"ה באהבה הה"ד (תהלים לא כד) אהבו את יי' כל חסידיו [ת"ת] (ת"ח) יהו"ה כליל כלא ובגין דא אתמר ביעקב והנה יהו"ה נצב עליו (בראשית כח יג) דאיהו עמודא דאמצעיתא לבתר דאתקם⁷ דכד צלותא דיליה סלקא לעילא כרוזא נפיק מרקיעין ויימא</p>	<p>תפילין הן עוז שנתנו מיראה, שהיא לשמאל, וזה פחד יצחק, ששם כל המקטרגים עולים לתבוע כל הדינים, ולכן "ובזרוע עוזו", זה תפילין. י"ה ביראה, ו"ה באהבה. זהו שכתוב "אהבו את ה' כל חסידיו". בא וראה, "והנה יהו"ה נצב עליו", שהוא עמוד האמצעי, לאחר שהוקם. שכאשר תפילתו עולה למעלה, הכרוז יוצא מן הרקיעים ויאמר הבו כבוד לדיוקן המלך, ואין שער שעומד לפני התפלה הזו.</p>

¹ תז"ח כח ע"ב בדפוס וילנא.

בראשית

<p>הבו יקרא לדיוקנא דמלכא ולית תרעא דקאים קמי האי צלותא</p>	
<p>אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז) לאפקא מזונא לבנין קדישין דבהאי היכלא תמן מזונא בניי חיי ומזוני מסטרא דעמודא דאמצעיתא (דאיהו) [ואיהו] (שמות ד כב) בני בכורי ישראל ואיהו עץ החיים דנפיק מחיים</p>	<p>"אדני שפתי תפתח", להוציא מזון לבנים הקדושים, שבהיכל הזה שם המזון, בנים חיים ומזונות מצד עמוד האמצעי, שהוא "בני בכורי ישראל", והוא עץ החיים שיוצא מהחיים</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רנג/ב</p>	
<p>דלעילא ואיהו אילנא דמזון לכלא ביה [ותליא במזלא קדישא סבא דסבין] ובנין דשכינה אינון ישראל לתתא חיים דילה אורייתא מזונא דילה צלותא דחשיבה לקרבנא ובגלותא אתמר לגבי ישראל (בראשית ל א) הבה לי בנים ושכינתא איהי קרבנא (לקב"ה) [דקב"ה] דמקבל לה בימינא ושמאלא וגופא ויחודא דילה עמה בצדיק דאיהו אות תפילין ושבת ויו"ט</p>	<p>שלמעלה, והוא העץ שבו מזון של הכל. ומאחר שהשכינה הם ישראל למטה, החיים שלה תורה, המזון שלה תפלה שחשובה לקרבן. ובגלות נאמר אצל ישראל הבה לי בנים, ושכינה היא קרבן לקדוש ברוך הוא שמקבל אותה בימין ושמאל וגוף, ויחודו עמה בצדיק, שהוא אות תפילין ושבת וימים טובים.</p>
<p>ואית למשאל למה מצלאן לקב"ה בכמה דרגין זמנין מצלין ליה בספירה ידיעא (ובמדה ידיעא) לזמנין צלותא לימינא הדא הוא דאתמר הרוצה להחכים ידרים לזמנין לשמאלא הדא הוא דאתמר הרוצה להעשיר יצפין (לזמנין) דאבא ואמא לימינא ולשמאלא אינון לזמנין לעמודא דאמצעיתא לזמנין לצדיק כל צלותא סלקא לדרגא ידיעא אלא ודאי יהו"ה איהו בכל ספירה וספירה וצלותא איהו שכינתא בזמנא דבעי לרחמא על עלמא סליקת בימינה ובזמנא דבעי למעבד דינא בעלמא סליקת בשמאלא וכלא לגבי יהו"ה דאיהו בכל אתר ובג"ד (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה [ה'] עולה לה' ודא צלותא דאיהי שכינתא קרבן לה' (ודא צלותא דאיהי קרבנא דילה) וכד סלקא לגביה צריך לאכללא עמה כל ספירן דלית קדושה פחות מעשרה⁸</p>	<p>ויש לשאול, למה מתפללים אל הקדוש ברוך הוא בכמה דרגות, לפעמים מתפללים אליו בספירה ידועה ובמדה ידועה, לפעמים תפלה לימין, זהו שנאמר הרוצה להחכים ידרים. לפעמים לשמאל, זהו שנאמר הרוצה להעשיר יצפין. לפעמים של אב ואם הם לימין ולשמאל. ולפעמים לעמוד האמצעי, לפעמים לצדיק. כל תפלה עולה לדרגה ידועה. אלא ודאי יהו"ה הוא בכל ספירה וספירה, ותפלה היא שכינה. בזמן שמבקש לרחם על העולם, עולה בימין, ובזמן שמבקש לעשות דין בעולם, עולה בשמאל, והכל אל יהו"ה שהוא בכל מקום, ולכן זאת תורת העולה, עולה לה'. וזו תפלה שהיא שכינה קרבן לה', וזו תפלה שהיא קרבנו. וכשעולה אליו, צריך להכליל עמה את כל הספירות, שאין קדושה פחות מעשרה.</p>
<p style="text-align: center;">סימן ז – שם ע"ב¹</p>	
<p>מדרש רות הצדיק אבד (ישעיה נז א) כל זמן שלא יבא השפע אבד ועליו נאמר (שם יט ה) ונהר יחרב ויבש ובעת הברכה נאמר (תהלים ה יג) כי אתה תברך צדיק (משלי יו) ברכות לראש צדיק</p>	<p>"הצדיק אבד", כל זמן שלא יבא השפע אבד, ועליו נאמר "ונהר יחרב ויבש". ובעת הברכה נאמר "כי אתה תברך צדיק", ברכות לראש צדיק.</p>
<p style="text-align: center;">סימן ח ספר הבהיר³</p>	

¹ ז"ח פ ע"ג.

² צ"ע מקורו.

³ ספר הבהיר אות קב.

בראשית

<p>תנא עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו על שם הצדיקים וכשיש צדיקים מתגבר ואם לאו מתחלש והוא סובל כל העולם דכתיב (שם י כה) וצדיק יסוד עולם ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם⁹</p>	<p>למדנו, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו, על שם הצדיקים. וכשיש צדיקים, מתגבר, ואם לאו, מתחלש. והוא סובל כל העולם, שכתוב "וצדיק יסוד עולם". ואם חלש, העולם לא יוכל להתקיים.</p>
<p style="text-align: center;">סימן ט דף [נה] [נה] ע"ב סתרי תורה¹</p>	
<p>ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת (בראשית ה ג) אוליפנא מהכא דאחרנין לא הוו בדיוקנא דיליה² ודא בדמותו כצלמו אתעביד בתקונא דגופא [ו]בתקונא דנפשא³ בארע מישר כדקא יאות נחש אטיל זוהמה בחוה⁴ וההוא זוהמא הוה מכשכשא במעהא ולא יכיל לאצטיירא בגין דעד לא חטא אדם⁵ הוה אתוון באלפא ביתא⁶ [מתתקנן] [מתתקן] ביה ואתציירן ביה בהאי עלמא עד דמטת לאת כ"ף אתתקנו דכר ונוקבא בחביבו בגנתא ומלאכי עלאי קמייהו</p>	<p>"ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת". למדנו מכאן, שהאחרים לא היו בדמות שלו, וזה בדמותו כצלמו נעשה, בתקון הגוף ובתקון הנפש בדרך ישר כראוי. הנחש הטיל זוהמא בחוה, ואותה זוהמא היתה מכשכשת במעיה ולא יכלה להצטייר, משום שטרם שחטא אדם, היו אותיות הא"ב מתוקנים בו ומצטיירים בו בעולם הזה, עד שהגיעו לאות כ"ף, נתקנו זכר ונקבה בחביבות בגן, ומלאכים עליונים לפנייהם.</p>
<p>מיד אבאיש לסמאל ברקיעא ונחת ורכב על נחש תקיף ואחוי קמיה מיד אתערבו אתוון כדין אתחבר סמאל בההוא נחש ואתעבידו חד ונטלו אתוון ועבידו מתמן והלאה אומנותא בישא באתוון צ"ד צי"ד והיינו צ"ץ [וצדו] [וחדו] להו בפתויא בישא ועבדו אומנותא יתיר באתוון ק"ר אומנותא דשקרא בגין דאתהדרו לאפכא אתוון באומנותא בישא קוף דלא יכיל לקיימא דלית לה רגלין קופא קמיה בני נשא לית ליה קיומא רי"ש רע אלין אתהפכו באומנותא בישא על דנפלו אדם ואתתיה ובאלין אתוון ק"ר אולידו בנין ולא (הו בקיומא בדיל) [בקיומא] זוהמא דנחש דאשתאיב בחוה מההוא זוהמא ממש אתיליד קין</p>	<p>מיד הרע לסמאל ברקיע, וירד ורכב על נחש חזק, ונראה לפניו. מיד התערבו האותיות, ואז התחבר סמאל עם אותו הנחש, ונעשו אחד, ולקחו אותיות, ועשו משם והלאה אומנות רעה באותיות צ"ד צי"ד, והיינו צ"ץ, וצדו אותם בפתוי רע, ועשו אומנות יתרה באותיות ק"ר, אומנות של שקר, משום שחזרו להפוך אותיות באומנות רעה. קו"ף, שלא יכול לעמוד, שאין לו רגלים. קוף בפני בני אדם אין לו קיום. רי"ש, רע, אלו התהפכו באומנות רעה עד שנפלו אדם ואשתו, ובאותיות הללו ק"ר הולידו בנים, ולא היו בקיום בשביל זוהמת הנחש שנשאבה בחוה,</p>

¹ זר"ח ח ע"ב.

² לא הוו בדיוקא דיליה, קין והבל. ואפשר ג"כ אחרים הרבה שהוליד קודם בשאר ארצות, ומה שהוליד ג"כ אחר שת (אור יקר בראשית ש"ד סי' יד).

³ גופא ונפשא, צלם ודמות, דמות גוף, צלם נפש (אור יקר).

⁴ שהחטיאה ופגמה עצמה ושרתה בה רוח רעה ונודע שמי שהוא פגום ג"כ בנוי פגומים ולכך אינו דומה זרע שנזרע בקדושה לזרע שנזרע בגויות אף אם יתגייר אחר כך (אור יקר).

⁵ שקדם חטא חוה לחטא אדם זמן כפי מה שמורה פשט הכתוב ונחש הטיל בה זוהמא קודם שהיא החטיאה אותו כמו שאמר האשה אשר נתת. והזוהמא העיקרית להצטייר רשעים בעולם הזה ולהתגלף בגוף היתה בחוה וע"י שנתייחד לה אדם אחר כך הולידו קין קינא דמסאבותא וזוה שאמר ולא יכיל לאצטיירא מפני שאין אדם מזדקק לה (אור יקר).

⁶ שהם סוד בניין העולם והם היו מצד הבינה כדפי' מתפשטין בספירות דהיינו מתתקנן ביה ממש במציאותו אד"ם וחו"ה צרופם א"ד דה"ו ח"ם אלו הם סוד התפשטות האותיות מאל"ף עד מ"ם וכאשר היו פנים אל פנים הגיעו האותיות עד נ"ס סומך נופלים והיינו ויסגור בשר תחתנה הגיעו להיותם עי"ן המלאכים צופים בהם בסוד דע' והם פ' אל פ' פנים אל פנים פימא בפימא ועד כאן האותיות בסוד הרחמים לא הגיע עת סמאל לפתות וכו' (אור יקר).

בראשית

<p>ובנין דא אשתכח קטולא בגין דנחש אומנותא דיליה קטולא הוא ואתעכבו אתוון עד הכא</p>	<p>מאותה זוהמא ממש נולד קין, ולכן נמצא רוצח, משום שאומנות הנחש היא רציחה, והתעכבו האותיות עד כאן.</p>
<p>בשעתא דתב אדם בתיובתא ואהדר כמלקדמין לשמשא בנוקבא מה כתיב ויולד בדמותו כצלמו דא הוה מתקונא דרוחא וגופא כדקא יאות וכדין כתיב (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ ואהדרו אתוון בשירותא דשי"ן ותי"ו דכתיב (בראשית ד כה) כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל שת הוא בעלם ובעלם דקדמאי לאו הכי ומחכא אתבני עלמא בנוונא אחרא דאלפא ביתא קינן ומהללאל ירד אתוסף לאתקנא סידורא דעלמא בשבע קטרין סגלגלן</p>	<p>בשעה שאדם שב בתשובה, וחזר כמו קודם לשמש עם נקבתו, מה כתוב, "ויולד בדמותו כצלמו", זה היה מתיקון של רוח וגוף כראוי, ואז כתוב "יש הבל אשר נעשה על הארץ", וחזרו האותיות בהתחלה של שי"ן ותי"ו, שכתוב "כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל". שת הוא בצלם, וצלם שהראשונים לא כך, ומכאן נבנה העולם בצורה אחרת של אלפא ביתא. קינן ומהללאל ירד, נוסף לתקן סדור העולם בשבעה קשרים עגולים.</p>
<p>שבע ארצות אינון דא לעילא מן דא כמה דאינון שבעה רקיעין דא לעילא מן דא ואינון ארץ אדמה ארקא גי נשיה ציה תבל תבל לעילא מכלהו דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק כד נפיק אדם מגנתא דעדן [ואתתרך] מתמן אתרמי לההוא דאקרי ארץ ואיהו אתר חשיך דלית תמן נהירו כלל ולא משמש כלום כיון דאדם עאל תמן דחיל דחילו סגי ולהט החרב המתהפכת הוה מלהטא בכל סטרין גו ארץ כיון דנפק שבת והרהר תשובה (אפיק) [ארמי] קב"ה ליה לההוא אתר דאקרי אדמה דכתיב (בראשית ג כג) לעבוד את האדמה בהאי אית נהירו דנהיר ודיוקנין דככביא ומזלי ותמן (יומא ו) ציורין דבני נשא עלאין גבריין דנפקו מאדם [קדמאה] במאה ותלתין שנין דקא הוה משמש ברוחי נוקבי ואינון עציבין תדיר דלית בהו חדוה</p>	<p>שבע ארצות הן זו למעלה מזו, כמו שאותם שבעה רקיעים זה למעלה מזה, והם, ארץ, אדמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל. תבל היא למעלה מכולם, שכתוב "והוא ישפוט תבל בצדק". כשיצא אדם מגן עדן, משם הוא נזרק לאותה שנקראת ארץ, והוא מקום חשוך שאין שם אור כלל ולא משמש כלום. כיון שאדם נכנס לשם, הוא פחד פחד גדול, ולהט החרב המתהפכת היתה לוהטת בכל הצדדים בכל הארץ. כיון שיצאה שבת והרהר תשובה, הוציא אותו הקדוש ברוך הוא לאותו מקום שנקרא אדמה, שכתוב "לעבוד את האדמה". בזאת יש אור שמאיר ודמויות של כוכבים ומזלות, ושם יום, וציורים של בני אדם עליונים, גברים שיצאו מאדם במאה ושלשים השנים שהיה משמש עם רוחות נקבות, והם תמיד עצובים, שאין בהם שמחה.</p>
<p>ואלין משטטי ונפקי לעלמא דא ומתהפכאן לסטרא בישא ומתהדרן תמן וצלאן צלותא ומתיישבן בדוכתייהו תמן וזרעין זרעין (בריחין) [דריכין] ואכלי וחטיין לית תמן ולא חד משבע מיני תבואה בהאי אתר אתיליד קין והבל כיון דחטא קין אחית ליה קב"ה לההוא אתר דאקרי</p>	<p>ואלה משוטטים ויוצאים לעולם הזה, ומתהפכים לצד רע, וחוזרים לשם ומתפללים תפלה, ומתיישבים במקומם שם, וזרעים זרעים ברחיים ואוכלים, ואין שם חיטים. ולא אחד מז' מיני תבואה. במקום זה נולדו קין והבל. כיון דחטא קין, הקדוש ברוך הוא הוריד אותו לאותו מקום שנקרא</p>
<p style="text-align: center;">השמשות דף רנד/א</p>	
<p>אדמה דכתיב (בראשית ד יד) הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה מההוא אתר דאקרי אדמה והייתי נע ונד בארץ בגין דתמן אדחי ואתתרך</p>	<p>אדמה, שכתוב "הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה", מאותו מקום שנקרא אדמה. והייתי נע ונד בארץ, משום ששם נדחה וגורש.</p>

בראשית

<p>והיה כל מוצאי יהרגני ההוא להט החרב המתהפכת והוה דחיל והרהר תשובה וסליק ליה קב"ה לארקא והוה תמן ואוליד בנין בארקא ובארקא אית נהירו דנהיר מגו שמשא זורעין זרעין ונטעין אילנין ולית תמן חטין ולא מאינון שבע זיני תבואה כל אינון דתמן אינון מתולדין דקין ואינון בתרין רישין מנהון גברין עלאין ומנהון גברין זעירין ולית בהו דעתא שלים כשאר בני נשא דהכא לזמנין אינון זכאין ואתהדרן לסטרא טבא ולזמנין אתהדרן לסטרא בישא ומולדין ומתין כשאר בני נשא</p>	<p>"והיה כל מוצאי יהרגני", אותה להט החרב המתהפכת, והיה פוחד, והרהר תשובה, והעלה אותו הקדוש ברוך הוא לארקא, והיה שם והוליד בנים בארקא, ובארקא יש אור שמאיר מתוך השמש, וזורעים זרעים ונוטעים אילנות, ואין שם חיטים ולא מאותם שבעה מיני תבואה. כל אותם ששם הם מתולדות קין, והם עם שני ראשים, מהם גברים עליונים ומהם גברים קטנים, ואין בהם דעת שלימה כשאר בני אדם שכאן. לפעמים הם צדיקים וחוזרים לצד הטוב, ולפעמים חוזרים לצד הרע, ומולידים ומתים כשאר בני האדם.</p>
<p>אדם הוה באדמה (וארקא) עד דאוליד שת ומתמן סליק לעילא ד' דרגין וסליק להאי אתר דאקרי תבל ודא תבל איהו עלאה דכלהו דרגין כיון דסליק סליק לאתר בית מקדשא דאקרי באינון שמהן דהוה דיוריה בהו ארץ אדמה הכי אקרי דליג אדם תלת דוכתי גיא נשיה ציה גיא איהו אתר ודוכתא סני בהאי פותיא וארכא דגיהנם בגיא ונשיה וציה אתבדרו אינון דבנו מגדלא ואולידו תמן על דארניזו למלכא עלאה בנין דא קריב לנורא דדליק</p>	<p>אדם היה באדמה (וארקא), עד שהוליד שת, ומשם עלה למעלה ארבע דרגות, ועלה למקום הזה שנקרא תבל. ותבל זו היא העליונה של כל הדרגות. כיון שעלה, עלה למקום בית המקדש שנקרא באותם שמות שדיורו היה בהם, ארץ אדמה כך נקרא. דלג אדם שלשה מקומות, גיא נשיה, ציה. גיא הוא מקום, ומקום גדול כמו רוחב ואורך הגיהנם. בגיא ונשיה וציה התפזרו אותם שבנו מגדל והולידו שם על שהרגיזו את המלך העליון, לכן זה קרוב לאש הדולקת.</p>
<p>ואית בני נשא יקרי בכל עותרא ועפרות זהב ואבנין יקירין מאן דעאל תמן והוה מתבל בחמידו דההוא עותרא יהבין ליה וסליק לזמנין לדוכתא דאקרי נשיה בנין דאתנשי תמן ונחית להאי גיא ולא ידע אתר דהוה מתמן גיא דא הוא באמצעותא דעילא ותתא ודא אקרי גיא בן הנם ורצועא חדא נפקא מתמן לעילא להאי תבל ואקרי אוף הכי גיא בן הנם ותמן רתחא דגיהנם</p>	<p>ויש בני אדם נכבדים בכל עושר ועפרות זהב ואבנים יקרות. מי שנכנס לשם והיה מתבל, בחמדת אותו העושר נותנין לו, ולפעמים עולה למקום שנקרא נשיה, משום שנשכח שם. ויורד לגיא הזה ולא יודע את המקום שהיה משם. גיא, הנה הוא באמצע של מעלה ומטה, וזה נקרא גיא בן הנם, ורצועה אחת יוצאת משם למעלה לתבל הזאת, ונקראת גם כן גיא בן הנם, ושם רתח הגיהנם.</p>
<p>אינון בני נשא דתמן כולהו ידעי חרשין וחכמאן יקירין ותמן זרעי ונטעי אילנין ולית תמן חטין ולא חד משבעת המינים בנשיה אית בני נשא כולהו קטיעין זעירין ולית להון חוטמין בר תרין נוקבין דנפיק בהו רוחא וכל מה דעבדין מיד משתכחי ועל דא אקרי נשיה זורעי ונטעי אילנין ולית תמן חטין ולא משבעת המינים</p>	<p>אותם בני אדם ששם, כולם יודעים כשפים וחכמות נכבדות, ושם זורעים ונוטעים עצים, ואין שם לא חטים ולא אחד משבעת המינים. בנשיה יש בני אדם כולם קטועים קטנים, ואין להם חוטמים, רק שני נקבים שיוצאת בהם רוח, וכל מה שעושים מיד שוכחים, ועל זה נקראת נשיה, וזורעים ונוטעים עצים, ואין שם חטים ולא משבעת המינים.</p>
<p>צ"ה איהו אתר כשמיה (ביה יבשותא דכלא) [ביבשתא בכלא] ותמן בני נשא שפירין בחיזו ומגו דאיהו ציה כד ידעי אתר דמקורא דמיין נבעין עאלין תמן ולזמנין דסלקין מגו (אתר דמיא</p>	<p>צ"ה הוא מקום כשמו, יש שם יבש של הכל, ושם בני אדם יפים למראה. ומתוך שהוא ציה, כשיודעים מקום של מקור מים נובעים, נכנסים לשם, ולפעמים שעולים מתוך המקום של המים ועולים לתבל הזו,</p>

בראשית

<p>סלקין] [מייין] להאי תבל ואינן בני מהימנותא יתיר מבני נשא אחרנין ובינייהו דיורין טבין ועותרא סגי וזרעי זעיר מגו יבשותא דהתם ונמעי אילנין ולא מצליחיין ותיאובתא דלהון (לבני נשא דהכא ומכלהו לית דאכלי נהמא כד) [דאכלי לבני נשא דהכא ומכלהו לית נהמא] בר אלין דהכא דבתבל הכא לעילא מכל אלין תבל וכתוב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק</p>	<p>והם בני אמונה יותר מבני אדם אחרים, וביניהם דיורים טובים ועושר רב, וזורעים מעט מתוך היבש של שם, ונוטעים עצים ולא מצליחים, ותשוקתם לבני אדם של כאן, ומכולם אין אוכלי לחם כמו (רק) אלה שכאן שבתבל, כאן מעל כל אלה תבל, וכתוב "והוא ישפוט תבל בצדק".</p>
<p>כגוונא דכל אלין ארעאן אית בהאי תבל וכל אלין שמהן אית להו אוף הכי בגין דאיהו שביעאה אית הכא כגוונא דאינן דוכתי תחומין ודוכתי הכא ואקרי כל חד וחד כגוונא דההוא דוכתא דלתתא וכל אלין בדירין דבני נשא משניין אלין מאלין דכתיב (שם קד כד) מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך</p>	<p>כדוגמא שכל אלו הארצות יש בתבל הזאת, וכל אלה השמות יש להם, כמו כן משום שהוא שביעי, יש כאן כדוגמא של אותם מקומות תחומים ומקומות כאן, ונקרא כל אחד ואחד כדוגמת אותו מקום שלמטה. וכל אלה בדירורים של בני אדם משונים אלה מאלה, שכתוב "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך".</p>
<p>סימן י – דף סב ע"ב</p>	
<p>ר' חזקיה אמר זכאה חולקהון דישראל דקב"ה אתרעי בהון² ויהב להון אורייתא קדישא³ ואזהר לון⁴ ויהב לון עיטא⁵ לאסתמרא מעילא⁶ ותתא⁷ בגין דלא ישלוט בהו בר קב"ה ואינן ידעי⁸ לדחיא מנייהו כל מקטריגין וכל קסטירין בגין דיהון⁹ חולקא דעדביה ואחסנתיה כד"א (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו¹⁰ תא חזי ביומא דר"ה קב"ה יתיב בדינא¹¹ על עלמא וכל בני עלמא (יתבי) [עאלין] בחשבנא ולא אית מאן</p>	<p>רבי חזקיה אמר, אשרי חלקם של ישראל שרצה בהם הקדוש ברוך הוא, ונתן להם תורה הקדושה, והזהיר אותם ונתן להם עצה להשמר ממעלה וממטה כדי שלא ישלוט בהם רק הקדוש ברוך הוא, והם יודעים לדחות מהם כל המקטרגים וכל המזיקים, כדי שיהיו חלק גורלו וירושתו, כמו שנאמר "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו". בא וראה, ביום של ראש השנה הקדוש ברוך הוא יושב בדין על העולם, וכל בני העולם יושבים בחשבון, ואין מי שלא נכנס בחשבון, וספרי חיים</p>

¹ בז"ח דף כ ע"ב. עי' אור יקר פרשת נח ש"א סי' ח. עיי"ש שאינו נספח אלא עצם המשך הגרסא.
² אז בהנחל עליון גוים רצה במשפחת ישראל לחלקו, ורצה שיהיו בניו אחריו משכן לנשמות הקדושות (אור יקר).
³ בצאתם ממצרים (אור יקר).
⁴ ובזולת התורה בעצמה כתיבה בה אזהרות כעין תוכחות משה לישראל (אור יקר).
⁵ כמה ענינים בתורה שהם לישמר מהקלי' כגון מים אחרונים וכגון נטילה בבקר וכן כמה אחרים וכגון מים מגולים והם לאסתמרא (אור יקר).
⁶ שלא יקטרג (אור יקר).
⁷ שלא יתאחזו בנו (אור יקר).
⁸ הם דברים אחרים שאנו למדים אלו מתוך אלו לדחות החצונים כגון משעיר עזאזל אנו למדים מים אחרונים וכו' (אור יקר).
⁹ לו לבדו ואין לזרים אתו (אור יקר).
¹⁰ כל העולם הוו בימי נח תחת רשותו של הקב"ה ואין לשרים חלק בהם כלל ועיקר אמנם כשבאו דור הפלגה עקרו עצמם מתחת רשות הבורא ושעבדו עצמם תחת הקלי' והטומאה והיינו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וכו' בא הקב"ה וקרא לע' שרים ואמר הבה נרדה ונבלה שם ונשביתם ממחשבתם ויהיו תחת הקליפה נפרדים כל א' תחת א' מכם ואותו העיר והמגדל וכו' (אור יקר).
¹¹ על עלמא בכלל (אור יקר).

בראשית

<p>דלא עאל¹ בחשבנא וספרי² דחיי³ ומתינ פתיחן בההוא יומא וקב"ה בגין דאתרעי בהו יהב לון עיטא לאשתובא מכל קטרוגין דלעילא דאינון אתמנן וכן בכל זמנא דדינא שריא על עלמא</p>	<p>ומתים נפתחים באותו יום. ובגלל שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, נתן להם עצה להנצל מכל הקטרוגים של מעלה שהם התמנו, וכן בכל זמן שהדין שורה על העולם.</p>
<p>בהאי יומא אודמנא ישראל לאתערא רחמי עליהו ובמה בשופר דהא קלא דנפיק סליק לעילא ואתער שופר דלעילא⁴ כדין אתערו רחמי מאתריהו וקב"ה קם מכורסייא דדינא ויתיב בכרסייא דרחמי ורחים עליהו דישראל ולא אתייהיב רשו למקטרגא⁵ וישראל (יתבי) [תיובי] קמי קב"ה בתיובתא ותקעי שופר ואתערו רחמי דהא ההוא קלא דנפיק אתערותא דרחמי איהו וכדין דלטורא לא יכיל לקימא קמי כרסייא דרחמי דהא לא אתי מההוא סטרא ולא אשתכח קטיגורייא</p>	<p>ביום זה ישראל מזומנים לעורר עליהם רחמים, ובמה, בשופר, שהקול הזה שיוצא עולה למעלה ומעורר שופר העליון, אז מתעוררים רחמים ממקומם, והקדוש ברוך הוא קם מכסא דין ויושב בכסא רחמים ומרחם על ישראל, ולא נתנת רשות למקטרג. וישראל יושבים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה ותוקעים בשופר, מתעורר רחמים, שהרי אותו קול שיוצא הוא התעוררות הרחמים. ואז המלשין לא יכול לעמוד לפני כסא הרחמים, שהרי לא בא מאותו צד ולא נמצא קטגור.</p>
<p>ביומא דכיפורי דאיהו חתימא דדינא וקיימי ישראל בקדושתא דמרייהו⁶ בההוא יומא בגין דלא יקרב דלטורא למקדשא יהבין ליה שעיר דאתי מסטרא דרוחא מסאבא⁷ והוא מסאבא⁸ ורוח מסאבא אתהני ביה הוא אתעסק ביה ולא אתקרב למקדשא (מסאבא) [לסאבא] וכדין אנפין נהירין וישראל אשתזבין מניה בזמנא אחרא⁹ כד סגי[או] חובי בני נשא האי דלטורא בשעתא דדינא אתער על חובי עלמא</p>	<p>ביום הכפורים שהוא חתימת הדין, וישראל עומדים בקדושת רבונם, באותו יום, כדי שלא יקרב מלשין למקדש, ונתנים לו שעיר, שבא מצד רוח הטומאה והוא טמא, ורוח טומאה נהנה ממנו. הוא מתעסק בו, ולא מתקרב למקדש לטמא, ואז הפנים מאירות, וישראל נצולים ממנו. בזמן אחר, כשרבים חטאי בני האדם, המלשין הזה בשעת הדין מתעורר על חטאי העולם,</p>
<p>השמטות דף רנד/ב</p>	
<p>כדין איהו אתי ואשתכח דלטורא קמי קב"ה ואסתאב מקדשא¹⁰ וכל אנפין עציבין¹¹ ודינא אשתכח וע"ד (בראשית ו יג) קין כל בשר בא לפני בא לפני ודאי למתבע חובי עלמא בגין דאינון גרמו¹²</p>	<p>אז הוא בא, ונמצאת הלשנה לפני הקדוש ברוך הוא, והמקדש נטמא, וכל הפנים עצובות, ונמצא הדין, ועל זה "קין כל בשר בא לפני", "בא לפני" ודאי, לתבוע חטאי העולם, משום שהם גרמו.</p>
<p>סימן יא דף סה ע"ב¹²</p>	

¹ בפרט (אור יקר).

² אותם שהם חיים לראות דינם והם ג' ספרים שפ' רז"ל (אור יקר).

³ בינה (אור יקר).

⁴ היינו בתקיעות מיושב (אור יקר).

⁵ בה' עינויין (אור יקר).

⁶ גורל א' לעזאזל ממש חלקו וגורלו בא לו (אור יקר).

⁷ שמזכירים בו שם הרשע ומטמא (אור יקר).

⁸ שהקב"ה יושב ודן את העולם מפני רוע מעלליהם (אור יקר).

⁹ שהמלכות יטה לצד הדין וישפיע לחצונים (אור יקר).

¹⁰ כלומר כל פני הספירות מהופכים לדין ודינא אתשכחת בתחתונים (אור יקר).

¹¹ החצונים ע"י יצר הרע וכך דרכו יורד ומקטרג עולה ומשטין יורד ונוטל ננשמה (אור יקר).

¹² עי' אור יקר פרשת נח ש"א סי' יא שזה לא נספח אלא עצם המשך הגרסא.

בראשית

<p>צוה ה' אמר רבי יוסי זכאין אינון ישראל דאתיהיב להון אורייתא קדישא ואינון משתדלי בה יממא ולילי תא חזי דהא משמע דאלולי דאשתכח נח עם תיבותא באתחברותא כחדא לא אשתזיב אסתים מן עינא בגו תיבותא¹ קמו ואולו אמר ההוא יודאי בודאי כתיב (שם יד) עשה לך תיבת עצי גופר לך לגרמך² בגין לאתחברא בהדה ולאשתזבא בה מה כתיב (שם כב) ויעש נח ככל אשר צוהו וגו'⁴</p>	<p>"צוה ה'". אמר רבי יוסי, אשרי ישראל שנתנה להם תורה קדושה, והם עוסקים בה ימים ולילות. בא וראה, שהרי משמע שלולא שנמצא נח עם התיבה בהתחברות כאחד, לא היה ניצול, נסתר מן העין בתוך התיבה. קמו והלכו. אמר אותו יהודי, כתוב "עשה לך תיבת עצי גופר", לך לעצמך, כדי להתחבר עמה ולהינצל בה. מה כתוב, "ויעש נח ככל אשר צוהו" וגו'.</p>
<p>סימן יב דף סז ע"ב ולא הוו עשרה סתרי תורה³</p>	
<p>(בזוהר ישן נמצא זה) מה השיב הקב"ה לנח כשיצא מן התיבה וראה את העולם חרב והתחיל לבכות (לפניו) [עליו] ואמר רבונו של עולם נקראת רחום היה לך לרחם על בריותיך וכו' השיבו הקב"ה ואמר רעיא שמיא השתא אמרת דא למה לא אמרת בשעתא דאמרית לך (שם ז א) כי אותך ראיתי צדיק לפני וגו' ואח"כ (שם ו יז) הנני מביא את המבול מים ואח"כ עשה לך תיבת עצי גופר כל האי אתעכבית ואמרית לך בגין דתבעי רחמין על עלמא ומכדין שמעתא דתשתזיב בתיבותא לא עאל בלבך (למבעי רחמין על ישובא) [בישותא] דעלמא ועבדת תיבותא ואשתזיבת וכען דאתאביד עלמא פתחת פומך למללא קדמי בעיין ותחנונים כיון דהוא נח כך אקריב קרבנין ועלוון דכתיב (שם ח כ) ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור וגו'</p>	<p>מה השיב הקדוש ברוך הוא לנח כשיצא מהתיבה וראה את העולם חרב, והתחיל לבכות לפניו ואמר, רבונו של עולם, [אתה] נקראת רחום, היה לך לרחם על בריותיך וכו'. השיבו הקדוש ברוך הוא ואמר, רועה שוטה, עכשיו אתה אומר את זה, למה לא אמרת בשעה שאמרתי לך "כי אותך ראיתי צדיק לפני" וגו'. ואחר "הנני מביא את המבול מים", ואחר כך "עשה לך תיבת עצי גופר", כל זה התעכבתי ואמרתי לך כדי שתבקש רחמים על העולם. ומאז ששמעת שתינצל בתיבה, לא נכנס בלבך לבקש רחמים על ישוב העולם, ועשית תיבה וניצלת. וכעת, שנאבד העולם, פתחת פיך לומר לפני בקשות ותחנונים. כיון שראה נח כך, הקריב קרבנות ועולות, שכתוב "ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור" וגו'.</p>
<p>אמר רבי יוחנן בא וראה מה בין צדיקים שהיו (להם) לישראל אחר נח ובין נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליהם כאברהם דכיון דאמר קב"ה לאברהם (שם יח כ) זעקת סדום ועמורה כי רבה מיד (שם כג) ויגש אברהם ויאמר וגו' והרבה תחנונים לפני הקב"ה עד ששאל שאם ימצא עשרה צדיקים שיכפר לכל המקום בעבורם וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים ולפיכך לא התפלל אח"כ בא משה והתפלל והגין על דורו כיון שאמר הקב"ה (שמות</p>	<p>אמר רבי יוחנן, בא וראה מה בין צדיקים שהיו לישראל אחר נח ובין נח. נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליהם כאברהם, שכיון שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם "זעקת סדום ועמורה כי רבה", מיד "ויגש אברהם ויאמר" וגו', והרבה תחנונים לפני הקדוש ברוך הוא, עד ששאל שאם ימצא עשרה צדיקים, שיכפר לכל המקום בעבורם. וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים, ולפיכך לא התפלל אחר כך. בא משה</p>

¹ כלומר אם היה נח מרכבה אל א' מהמדות האחרות כמו אל החסד וכיוצא לא נצול אבל עתה שהיה מרכבה אל היסוד היה לו הצלה (אור יקר).

² מפני היותו מרכבה ליסוד ואסתיים מעינא כעין היסוד המסתתר בחביון המלכות. אמנם אם היה מרכבה למדה אחרת שאין דרכה להסתתר היה פוגע בו הדין ונגוע כיון שלא נשתתף מדת רחמים במבול (אור יקר).

³ כלומר תקן עצמך כדי שתהיה מרכבה בשלימות כדי שתהיה ראוי ליכנס בתיבה שאין לך הצלה זולתה כדפי' (אור יקר).

⁴ שהשלים עצמו להיותו ראוי ליכנס לתיבה (אור יקר).

⁵ זו"ח, מדרש הנעלם כג ע"א במהדורת הרב ראובן מרגלית.

בראשית

<p>לב ה) סרו מהר מן הדרך מיד עמד משה בתפלה (שם יא) ויחל משה וגו' עד שאחזתו חלחלה רבנן אמרי לא הניח משה להקב"ה עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא דכתיב (שם לב) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת</p>	<p>והתפלל והגין על דורו. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא "סרו מהר מן הדרך", מיד עמד משה בתפלה, "ויחל משה" וגו', עד שאחזתו חלחלה. רבותינו אמרו, לא הניח משה לקדוש ברוך הוא עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן העולם הבא, שכתוב "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".</p>
<p>אמר רבי יוסי מהכא (תהלים קו כג) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו אמר רבי יהושע מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו אמר בלבו אולי לא אמלט דכתיב (בראשית ז א) כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כלומר לפי הדור ולפיכך לא ביקש רחמים עליהם אמר רבי אלעזר אפילו הכי הוה ליה למבעי רחמי על עלמא בנין דניחא ליה לקב"ה מאן דיימר טבא על בנוי מנא לן מגדעון בר יואש דלא הוה זכאי ולא בר זכאי ומשום דאמר טיבותא על ישראל אמר ליה קב"ה (שופטים ו יד) לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין מהו בכחך זה טיבותא דאמרת על בני רבי אלעזר שאיל וכו'</p>	<p>אמר רבי יוסי, מכאן "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו". אמר רבי יהושע, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו. אמר בלבו, אולי לא אמלט, שכתוב "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", כלומר לפי הדור, ולפיכך לא בקש רחמים עליהם. אמר רבי אלעזר, אפילו [אם] הכיר, היה לו לבקש רחמים על העולם, משום שנוח לקדוש ברוך הוא מי שיאמר טוב על בניו. מנין לנו, מגדעון בן יואש, שלא היה צדיק ולא בן צדיק, ומשום שאמר טוב על ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא, "לך בכחך זה והושעת את ישראל מיד מדין". מה זה "בכחך", זה הטוב שאמרת על בני. ר"א שאל וכו'.</p>
<p>סימן יג דף ע"ב לאנהרא אפי ארעא</p>	
<p>עוד פתח ההוא ינוקא ואמר (שיה"ש א ג) לריח שמניך טובים לריח מאן אלא אית ריח ואית ריח ריח הקרבן וריח הקטורת ריח הקרבן מקריב ומייחד כל אינון שבטיא דהיכלא דבית דוד וריח הקטורת מקריב ומייחד ואנהיר אינון בוצינין עלאיין נהרי אפרסמונא דכיא ועל דא תרין מדבחיין הוו מזבח הקטורת ומזבח העולה מזבח הקטורת איהו פנימאה מזבח העולה איהו לבר ריח מזבח העולה מתקין לאנהרא בוצינין תתאין ריח מזבח הקטורת מתקין לאנהרא בוצינין עלאין ועל דא לריח שמניך טובים לריח דההוא קטרת שמניך טובים</p>	<p>עוד פתח אותנו תינוק ואמר, "לריח שמניך טובים". לריח [של] מי. אלא יש ריח ויש ריח. ריח הקרבן וריח הקטורת. ריח הקרבן מקריב ומייחד כל אותם שבטים של היכל בית דוד, וריח הקטורת מקריב ומייחד ומאיר אותם נרות עליונים, נהרי אפרסמון טהור. ועל זה היו שני מזבחות, מזבח הקטורת ומזבח העולה. מזבח הקטורת הוא פנימי, מזבח העולה הוא חיצוני. ריח מזבח העולה מתוקן להאיר מאורות תחתונות, ריח מזבח הקטורת מתוקן להאיר מאורות עליונות. ועל זה "לריח שמניך טובים", לריח של אותה הקטורת, שמניך טובים.</p>

¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז סז ע"ג: ואתער שיר השירים כו' - לעורר אהבת דודים, שכולו מוסב על זה, והן שלהבת רשפי"ה מים רבים, ושלהבת הוא ע"י הפתילה הדולקת, וז"ש ואדליק נהורא כו'. וכל שיר השירים לאדלקא בוצינין, כמ"ש בפ' תרומה (קמז ע"א) ובז"ח בכמה מקומות. ועי' רח"ו ח"ג קמט ע"א.

² עי' לעיל ד ע"ב.

³ סוד הקרבן להעלות העולמות ממדרגה למדרגה עד שמלכות דעשיה יעלה פנימיותה ונעשה חיצוניות לחיצוניות נה"י דעשיה ואז מתעלה האור של חיות הקל"י ונעשה חיצוניות למלכות הנזכרת שהחיצוניות שלה נעשה פנימיות לאותו האור, ואם כן בהכרח צריך (לצרף) [להדביק] ענין הקטרת לקרבן להכין מקום שבו יחול האור העולה ע"י הקטרת (רמ"ז בראשית קא ע"א).

בראשית

<p>בא וראה שני מזבחות הן מזבח פנימי לעילא ומזבח חיצון לתתא מזבח הפנימי הוא שלם וזהו דכתיב המזבחה בתוספת ה"א וכך בכל מקום ומזבח החיצון הוא חסר ה"א כמו (דברים כב) נערה נער חסר ה"א אשתכח דמאתערותא דמזבח [החיצון] (הפנימי) של מטה אתער מזבח הפנימי של מעלה ובמה אתער בריח הקטורת הקטורת של מעלה ויתער ריח הקרבן של מטה ועל דא לריח שמניך טובים אינון בוצינין נהירין ונציצין כתיב הכא טובים וכתיב התם (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב</p>	<p>בא וראה שתי מזבחות הן, מזבח פנימי למעלה, מזבח חיצון למטה. מזבח הפנימי הוא שלם, וזהו שכתוב "המזבחה", בתוספת ה"א, וכך הוא בכל מקום. ומזבח החיצון הוא חסר ה"א, כמו נערה, נער חסר ה'. נמצא שמהתעוררות המזבח הפנימי (החיצון) של מטה, מתעורר מזבח הפנימי של מעלה. ובמה מתעורר, בריח הקטורת, הקטורת של מעלה, ויעורר ריח הקרבן של מטה. ועל זה "לריח שמניך טובים", אותם מאורות מאירים ונוצצים. כתוב כאן טובים, וכתוב שם "וירא אלהים את האור כי טוב".</p>
סימן יד דף פב [ע"ב] [ע"א] ²	
<p>ויהי כבוא אברם מצרימה (שם יב יד) כבואם מבעי ליה ושרה היכן היתה אלא אברהם אעלה בתיבותא וסגר עלה כיון דמטא למצרים אמרו ליה הב מכסא</p>	<p>"ויהי כבוא אברם מצרימה". היה צריך [לכתוב] כבואם, ושרה היכן היתה. אלא אברהם הכניסה לתיבה, וסגר עליה. כיון שהגיע למצרים, אמרו לו, שלם מכס.</p>
השמשות דף רנה/א	
<p>[אמר אנא יהיב מכסא אמרו ליה מאנין את טעיין³ אמר אנא יהיב] דמאנין אמרו ליה מטכסא את טעיין⁴ אמר אנא יהיב דמטכסא אמרו ליה מרגלאן את טעיין אמר להו אנא יהיב מכסא דמרגלאן אמרו ליה אי אפשר אלא למפתח תיבותא ונחוי מה בגווה כיון דפתחי תיבותא אתנהרא ארעא דמצרים מנהורא דילה⁵ הה"ד (בראשית יב יד) ויראו המצרים את האשה וגו'</p>	<p>אמר, אני אתן מכס. אמרו לו, כלים אתה טוען. אמר, אתן [מכס] של כלים. אמרו לו, משי משובח אתה טוען. אמר, אתן [מכס] של משי משובח. אמרו לו, מרגליות אתה טוען. אמר להם, אתן מכס של מרגליות. אמרו לו, אי אפשר אלא לפתוח את התיבה ונראה מה בתוכה. כיון שפתחו את התיבה, האירה ארץ מצרים מהאור שלה, זהו שכתוב "ויראו המצרים את האשה" וגו'. אמר רבי יהודה, ויהי כבואם מצרימה היה לו לומר, אלא בתיבה</p>

¹ ע"י לעיל נא ע"א.

² מופיע באור יקר (לך לך ש"ב סי' ג) כעיקר הזהר.

³ כלי בית שאינם פורעין מס כל כך (אור יקר).

⁴ משי (אור יקר). משי מובחר. וכל הענין הוא בב"ר פ' לך לך פ' מ' (נ"א).

⁵ תימא הא מנא ליה בשלמא מאי דקאמר לעיל ניחא דקרא אוכח דכתיב ויהי כבא אברם ולא אמר כבואם משמע דבתיבה אעלא, ומדכתיב ויראו המצרים וכי אשה צנועה שאין מכירה היה מכרת עצמה להם אלא ודאי על ידי המכס, אמנם אומרו אתנהרא ארעא דמצרים מנא ליה ואפשר לומר מדכתיב ויראו המצרים וכתוב ויראו אותה שרי פרעה והא כיצד שתי ראיות אלו אלא מה שראו בעלי המכס היינו המצרים ומה שראו שרי פרעה היינו נהורא שנתפטשה בכל מצרים ושאלו על מה היה זה וידעו ענין האשה ומשם ראו אותה (אור יקר). ע"י ב"ב נח ע"א: א"ר בנאה נסתכלתי בשני עקיביו [של אדה"ר] ודומים לשני גלגלי חמה הכל בפני שרה כקוף בפני אדם שרה בפני חוה כקוף בפני אדם חוה בפני אדם כקוף בפני אדם בפני שכינה כקוף בפני אדם. יש ג' בחי', והם: שמש וירח, חמה ולבנה, חרס וסהר. ושמש וירח הוא בבריאה, חמה ולבנה הוא ביצירה, חרס וסהר הוא בעשיה, וכמ"ש הרב בפע"ח (שער הזמירות פרק ד) וכו', שכולם אסתימו נהורייהו מאדה"ר, כי הרי גופו היה כלול מכל הג' עולמות ב"ע וכנ"ל והיה אור גופו יותר גדול מכולם, וכו' ומ"ש ב"ב (נח ע"א) שני עקיביו דומים לשני גלגלי חמה, זה הוא לאחר החטא שנתחשך אז לגמרי אך ע"י המיתה נזדכך וכמ"ש בספר עיון יעקב, ועכ"ז לא נזכך לגמרי כמו קודם החטא, ואינם דומים מעתה רק כגלגלי חמה. וכו' משום שהרי גם הגוף שלו הוא יצא ונעשה מיעקב ורחל דאצילות שהיו אז במדרגת יש"ס ותבונה, והיה כלול כל הגוף שלו מבחי' אצילות ג"כ כנ"ל בדברינו, והיה מוכן מתחילה להיות עיקר דירתו בגן עדן, והשמש והירח שניתנו להאיר על הארץ הוא רק לכל חלקי העולם אשר מחוץ לגן עדן (דע"ה ח"ב כט ע"ד).

בראשית

<p>וכו'. אמר ר' יהודה ויהי כבואם מצרים הוה ליה למימר אלא בתיבה וכו'</p>	
<p>סימן טו דף קד ע"ב במדרש הנעלם על תיבת חמשים וז"ל</p>	
<p>חמשים הם כנגד חמשים שערי בינה והם ראוים להציל כל העולם בצדקתם וה' הודה לדבריה וכשראתה שלא מצאה אמרה (בראשית יה כח) אולי יחסרון חמשים הצדיקים המשה כלומר אולי יש בהם בני אדם שעסקו בידעת שמך שהוא השם במלואו שהוא מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א כמספר אדם שנאמר (דברים יב) ועתה ישראל מה יי' אלהיך שואל וכשלא מצאה חוזרת לומר אולי ימצאון שם ארבעים (ככתוב בדפוס)</p>	<p>חמשים הם כנגד חמשים שערי בינה, והם ראויים להציל כל העולם בצדקתם, וה' הודה לדבריה. וכשראתה שלא מצאה, אמרה "אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה", כלומר, אולי יש בהם בני אדם שעסקו בידעת שמך, שהוא השם במלואו, שהוא חמשה וארבעים, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כמספר אדם, שנאמר "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל". וכשלא מצאה, חוזרת לומר, "אולי ימצאון שם ארבעים".</p>
<p>סימן טז שם אחר תיבת הארבעים</p>	
<p>עוד פותחת ואומרת רבש"ע אולי ימצאון שם שלישים כלומר אולי יש ביניהם צדיקים שעסקו והשיגו אותם הל' מעלות הרמוזות בנבואת יחזקאל בפ' (א א) ויהי בשלשים שנה והם כלולים בל"ב נתיבות חכמה שהם כ"ב אותיות וי' ספירות וכן אולי יש ביניהם אנשים צדיקים יחידי סגולה המייחדים ב' פעמים ביום בפסוק (דברים ו ד) שמע ישראל שבה כלולים י' ספירות במלת אחד האל"ף עם החי"ת הם תשעה והמלה א' הרי עשרה</p>	<p>עוד פותחת ואומרת, רבונו של עולם, "אולי ימצאון שם שלישים". כלומר, אולי יש ביניהם צדיקים שעסקו והשיגו אותם השלישים מעלות הרמוזות בנבואת יחזקאל בפסוק "ויהי בשלשים" (שנה), והם כלולים בשלשים ושתים נתיבות חכמה, שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות. וכן אולי יש ביניהם אנשים צדיקים יחידי סגולה המייחדים שתי פעמים ביום בפסוק שמע ישראל, שבה כלולים עשר ספירות במלת אחד. האל"ף עם החי"ת הם תשעה, והמילה א' הרי עשרה.</p>
<p>והד' אמר דהע"ה עלה (תהלים קיח כ) זה השער לה' צדיקים יבואו בו ודלת מלשון שער ושתי פעמים ביום הרי עשרים וכשאינה מוצאה חוזרת ופותחת ואומרת רבש"ע אולי ימצאון שם עשרה כלומר אולי ימצא ביניהם מי שעוסק בעשרה מאמרות ובעשרת הדברות בכל יום וכן אולי ימצאון ביניהם עשרה שמקדימים לבית הכנסת דהא תנן כל הנמנה עם עשרה ראשונים לבית הכנסת נוטל שכר כנגד כלם שבאים אחריו מה כתיב (בראשית יח לב) לא אשחית בעבור העשרה כל זה יש לנשמת הצדיק ללמד סניגוריא וזכות על הרשעים להשקיט האף והחמה</p>	<p>והד' אמר דוד המלך עליו השלום עליה "זה השער לה' צדיקים יבואו בו". ודל"ת מלשון שער, ושתי פעמים ביום, הרי עשרים. וכשאינה מוצאה, חוזרת ופותחת ואומרת, רבונו של עולם, "אולי ימצאון שם עשרה", כלומר, אולי ימצא ביניהם מי שעוסק בעשרה מאמרות ובעשרת הדברות בכל יום. וכן אולי ימצאון ביניהם עשרה שמקדימים לבית הכנסת, שהרי שנינו, כל הנמנה מעשרה ראשונים לבית הכנסת, נוטל שכר כנגד כולם שבאים אחריו. מה כתוב, "לא אשחית בעבור העשרה". כל זה יש לנשמת הצדיק ללמד סניגוריה וזכות על</p>

¹ תירץ להני ב' ראיות בדרך אחרת ואמר, כי ויראו המצרים היינו נערי שרי מצרים העומדים על המכס שראו אותה בתוך התיבה בעת פתיחתה ושרי פרעה היינו שאחר שהיה זה הולכינה לפני אדוניהם השרים הממונים על המכס והוציאוה ואפשר שהוציאוה לחושבם שאי אפשר היות אור זה יופי אשה אלא איזו אבן טובה היה בתוך תיבה וכיוצא ולכך אפיקו לה וחמו לה כמלקדמיתא שמעצמותה היה האור והיופי ולא אחשוב היות ענין זה רק אור שכינה שהיה עמה ונתגשם האור ונתלבש בה עד היותו מושג אפילו לרשעים (אור יקר).

בראשית

<p>וכיון שלא מצאה שום זכות ללמד מה כתיב (שם לג) וילך יי' כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו מהו למקומו למקום מעלתו הידועה ואז נסתלק הדיין ונסתלק הסניגור והקטיגור מקטרג וזהו (שם יט א) ויבאו שני המלאכים סדומה בערב וכו' ולוט הוא שטן הוא יצה"ר יושב בשער סדום כי שם ביתו דכתיב (שם ד ז) לפתח חטאת רובץ ומתחבר עם בני אדם ומטעה אותם עד שמורידם לבאר שחת והוא גם כן עמהם נידון על שהטעה אותם ויורד עד צערא דגיהנם וזהו (שם יט כ) הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה הרוצח הוא עשו שופך דמים והיא מצער ואע"פ שיורד ונידון שם עם כל זה תאותו וחשקו לחזור ולהטעות לאחרים וזהו (שם ל) ויעל לוט מצוער</p>	<p>הרשעים, להשקיט האף והחימה. וכיון שלא מצאה שום זכות ללמד, מה כתוב, "וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו". מהו "למקומו", למקום מעלתו הידועה, ואז נסתלק הדיין ונסתלק הסניגור, והקטיגור מקטרג. וזהו "ויבאו שני המלאכים סדומה בערב" וגו'. ולוט הוא שטן, הוא יצר הרע, יושב בשער סדום כי שם ביתו, שכתוב "לפתח חטאת רובץ", ומתחבר עם בני אדם ומטעה אותם עד שמורידם לבאר שחת. והוא גם כן עמהם נדון על שהטעה אותם, ויורד עד צערה של גיהנם, וזהו "הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה". הרוצח הוא עשו שופך דמים. והוא מצער. ואף על פי שיורד ונדון שם, עם כל זה תאותו וחשקו לחזור ולהטעות לאחרים, וזהו "ויעל לוט מצוער".</p>
<p style="text-align: center;">סימן יז דף קה ע"ב לאברהם</p>	
<p>[ואברהם היה יהיה יהיה בני' שלשים יומא] (זמנא) חדא נפיק ר' שמעון (וחמא) [וחזא] עלמא דחשיך ואפיל ואסתתם נהוריה א"ל (לר' אלעזר בריה) [רבי אלעזר] תא ונחזי מה בעי קב"ה (למעבד בעלמא) אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא ואפיק תלתין שלהובין דנורא מפומיה א"ל ר"ש מה את בעי למעבד א"ל בעינא למחרביה לעלמא בגין דלא שכיחי תלתין זכאין בדרא דהכי גזר קב"ה על אברהם דכתיב (שם יח יח) [ואברהם] היו יהיה בני' תלתין א"ל ר"ש במטו מנך זיל קמי קב"ה ואימא ליה בר יוחאי שכיח? (בארעא) [בעלמא] אזל ההוא מלאכא קמיה דקב"ה ואמר ליה מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי א"ל קב"ה זיל אחרביה לעלמא ולא תשגח בבר יוחאי</p>	<p>פעם אחת יצא רבי שמעון וראה שהעולם חשוך ואפל ונסתם אורו. אמר לו רבי אלעזר בנו, בא ונראה מה רוצה הקדוש ברוך הוא לעשות בעולם. הלכו ומצאו מלאך אחד סדומה להר גבוה, ומוציא שלשים שלהבות אש מפיו. אמר לו רבי שמעון, מה אתה רוצה לעשות. אמר לו, רצוני להחריב את העולם, משום שלא נמצא שלשים צדיקים בדור, שכך גזר הקדוש ברוך הוא על אברהם, שכתוב "היו יהיה", בגימטריא שלשים. אמר לו רבי שמעון, בבקשה ממך, לך לפני הקדוש ברוך הוא ואמור לו, בר יוחאי מצוי בארץ. הלך אותו מלאך לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לו, רבונו של העולם, גלוי לפניך מה שאמר לי בר יוחאי. אמר לו הקדוש ברוך הוא, לך תחריב את העולם ואל תשגח בבר יוחאי.</p>
<p>כד אתא חזייה ר"ש למלאכא א"ל אי לא תיזיל גזירנא עלך דלא תיעול לשמיא ותהוי באתר עזא ועזאל³ וכד תיעול קמי קב"ה אימא ליה אי לית תלתין זכאין בעלמא להוון עשרין (דהכי) [ואח"כ] כתיב (שם לא) לא אעשה⁴ בעבור העשרים ואי לית כ' להוון עשרה דהכי כתיב (שם לב) לא</p>	<p>כשבא וראה רבי שמעון את המלאך, אמר לו, אם לא תלך, גוזרני עליך שלא תכנס לשמים, ותהיה במקום של עזא ועזאל, וכשתכנס לפני הקדוש ברוך הוא, אמור לו, אם אין שלשים צדיקים בעולם שיהיו עשרים, שכך כתוב לא אעשה בעבור העשרים. ואם אין עשרים, שיהיו עשרה,</p>

¹ ז"ח כו ע"א.

² עי' לעיל ריח ע"א.

³ עי' לעיל לז ע"א.

⁴ אשחית (ניסח הפסוק).

בראשית

<p>אשחית בעבור העשרה ואי לית עשרה להוון תרין דאינון אנא וברי דהכי כתיב (דברים יז ו) על פי שנים עדים יקום דבר ואין דבר אלא עולם דכתיב (תהלים לג ז) בדבר יי' שמים נעשו ואי לית תרין הא אית חד ואנא הוא דכתיב (משלי י כה) וצדיק</p>	<p>שכך כתוב "לא אשחית בעבור העשרה". ואם אין עשרה, שיהיו שנים, שהם אני ובני, שכך כתוב "על פי שני עדים וגו' יקום דבר". ואין דבר אלא עולם, שכתוב "בדבר ה' שמים נעשו". ואם אין שנים, הרי יש אחד, ואני הוא, שכתוב "וצדיק</p>
<p>השמשות דף רנה/ב</p>	
<p>יסוד עולם: בה שעתא קל מן שמיא נפק ואמר זכאה חולקך ר"ש דקב"ה גזר לעילא ואת מבטל לתתא בודאי עלך אתמר (תהלים קמה יט) רצון יראיו יעשה?</p>	<p>יסוד עולם". באותה שעה יצא קול משמים ואמר, אשרי חלקך רבי שמעון, שהקדוש ברוך הוא גוזר למעלה, ואתה מבטל למטה. בודאי עליך נאמר "רצון יראיו יעשה".</p>
<p>סימן יח דף קו ע"א</p>	
<p>מחמשים עד עשרה דאיהו שרותא עד עשרה דאיהו עשרה סופא דדרגין וכיון דמטא עד עשרה אמר מכאן ולתתא לאו אתר לקיימא בתשובה ותב ואמר ארבעים בגין דישתזבון ד' קריין ותב ואמר שלשים בגין דישתזבון ג' קריין ותב ואמר עשרים בגין דישתזבון תרין קריין ותב ואמר עשרה בגין דישתזיב קרתא חדא מאינון חמשה בגיני כך לא נחית לתתא מן עשרה</p>	<p>שהוא ראשית עד עשרה, שהוא עשרה סוף הדרגות. וכיון שמגיע עד עשרה אמר, מכאן ולמטה אין מקום לעמוד בתשובה. ושב ואמר ארבעים כדי שינצלו ארבע ערים. ושב ואמר שלשים כדי שינצלו שלש ערים. ושב ואמר עשרים כדי שינצלו שתי ערים. ושב ואמר עשרה כדי שתנצל עיר אחת מאותן החמש, לכן לא ירד למטה מן עשרה.</p>
<p>סימן יט דף קיה ע"ב באר שבע³</p>	
<p>וישכם אברהם בבקר וכו' ר' ברוקא אמר מהו (בראשית כא יד) שם על שכמה? אלא [מלמד] שהזהירה על עול האמונה ולעמוד במה שהיתה (בתחילה) [רגילה בתחלה עמו] כתיב הכא שם על שכמה וכתיב התם (שמות טו כה) שם שם לו חק ומשפט מה להלן [על] [עול] השכינה אוף הכא [על] [עול] השכינה מה עשתה כיון שראתה עצמה יוצאת (מרשותו) [מתחת רשותו] של אברהם חזרה לקלולה דכתיב (בראשית כא יד) ותלך ותתע מהו ותתע שתעתעה אחר עבודת כו"ם וגלולי בית אביה כתיב הכא ותתע וכתיב התם (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתועים</p>	<p>"וישכם אברהם בבוקר" וגו'. רבי ברוקא אמר, מה זה "שם על שכמה". אלא שהזהירה על על האמונה, ולעמוד במה שהיתה בתחלה. כתוב כאן "שם על שכמה", וכתוב שם " שם שם לו חק ומשפט". מה להלן עול השכינה, אף כאן עול השכינה. מה עשתה, כיון שראתה עצמה יוצאת מרשותו של אברהם, חזרה לקלולה, שכתוב "ותלך ותתע". מה זה "ותתע", שתעתעה אחר עבודה זרה וגלולי בית אביה. כתוב כאן "ותתע", וכתוב שם "הבל המה מעשה תעתועים".</p>
<p>סימן כ דף רו ע"א בהו וגו'⁵</p>	

¹ עי' לעיל ד ע"א ורח"ו שם.

² עי' לעיל י ע"א. ועי' תיקו"ז קט ע"א: כגוונא דנשמתא דרכיב על גופא וצדיק בהאי אתר אתמר ביה צדיק מושל יראת אלה"ם בגין דאיהו מהפך דינא לרחמי. עי' שער הגלגולים הק' יח: יש אדם שיוכל להשיג עד נפש מעולם האצילות, והוא ממלכות דאצילות. וכן יותר למעלה מכל בחי' אצילות. ודע, כי אם יזכה האדם להיות בו רוח מן היסוד דאצילות, יהיה נקרא איש האלהים, בעלה דמטרוניתא, ועליו נאמר צדיק מושל יראת אלהים.

³ ז"ח פב ע"א.

⁴ שם מקום הדעת (בהגר"א בתיקו"ז נא ע"ד).

⁵ מדרש הנעלם יא ע"ב.

בראשית

<p>כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו¹⁰ (בראשית ז כב) שאל (רבי חייא לר' אבא) [רבי אבא לר' חייא] אמריתון דנשמתא לא עיילא בבר נש עד (דאסתכל) [דיסתכל] בפולחנא דקב"ה; וכדין להוי ליה (ההיא) נשמתא ואמריתון דנשמתא היא קדישא מעליא על כלא אם כן מה הוא דאמר קרא כל אשר נשמת רוח חיים (וגו') [באפיו מכל אשר בחרבה מתו למה מתו] הואיל והוה להו נשמתא הוה להו לאשתזבא לא הוה בידיה</p>	<p>"כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו". שאל רבי חייא את רבי אבא, אמרתם שנשמה לא נכנסת לבן אדם עד שמתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, ואז תהיה לו אותה נשמה. ואמרתם שהנשמה היא קדושה למעלה על הכל. אם כן, מה זה שאמר הכתוב "כל אשר נשמת רוח חיים" וגו', הואיל והיתה להם נשמה, היה להם להינצל, לא היה בידו.</p>
<p>אתו שילוח לר' אלעזר ברבי שמעון אמר להו כך הוא (והא קרא) [ודאי וקרא] מסייע ליה דהכי אמר אבוי דכי אתא מופנא לא (הוה) בר נש דיעביד קב"ה בניניה אלא נח (וזכותיה) [ובנוהי זכותהון] לא הוה אלא לאנגא עליהון ועל בתיהון דלא הוה (זכותיה) [סני זכותהון] כל כך לאנגא על כל דרא ואינון דהוו זכאין בקדמיתא כגון חנוך (ירד דהוו להו) [וירד דהוה להון] נשמתא קדישא וחזיין למעבד קב"ה בניניהון (בחרבה מתו) [מיתו מקדמת דנא] והיינו דאמר [קרא] כל אשר נשמת רוח חיים באפיו אינון דנשמתא קדישא הוה בהון ולא תימא דעל אינון דהוו בטופנא אמר אלא אתא קרא ואמר מכל אשר בחרבה מתו¹¹</p>	<p>באו ושאלו את רבי אלעזר ברבי שמעון. אמר להם, כך הוא, ופסוק זה מסייע לו, שכך אמר אביו, שכאשר בא המבול, לא ראה אדם שיעשה הקדוש ברוך הוא בשבילו אלא נח, וזכותו לא היתה אלא להגן עליהם ועל בתיהם, שלא היתה זכותו כל כך להגן על כל הדור, ואותם שהיו צדיקים בתחלה, כמו חנוך וירד, שהיתה להם נשמה קדושה וראויים שהקדוש ברוך הוא יעשה בשבילם, "בחרבה מתו". והיינו שאמר "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו", אותם שנשמה קדושה היתה בהם. ואל תאמר שעל אלו שהיו במבול הוא אמר, אלא בא הכתוב ואמר "מכל אשר בחרבה מתו".</p>
<p>סימן בא דף רלז ע"ב</p>	
<p>אוסרי לגפן עיר"ה ולשורק"ה בני אתונו כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה (בראשית מט יא) תמניא דרגין כלילין בהאי קרא ארבע מנהון דמיין אהדדי תרין מנהון דמיין אהדדי ותריין אחרניין דמיין אהדדי ארבע דדמיין אהדדי אינון גפן שורקה היינו גפן היינו שורקה דמנהון נפקין ענבים ומנהון מתעביד חמרא דאקרי יין וכלהו רזא חדא ומשרשא חד נפקין ונגדין ותריין דדמיין אהדדי</p>	<p>"אוסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה". שמונה דרגות כלולות בפסוק זה. ארבע מהן דומות זו לזו, שתים מהן דומות זו לזו, ושתים אחרות דומות זו לזו. ארבע שדומות זו לזו הן גפן שורקה, היינו גפן היינו שורקה, שמהם יוצאים ענבים ומהם נעשה יין שנקרא יין, וכולן סוד אחד ומשורש אחד יוצאות ונמשכות. ושתים שדומות זו לזו.</p>
<p>עירה אתונו היינו עירה היינו אתונו ורזא חדא נינהו ובדרגא חדא כלילין ומרזא חדא נגדין</p>	<p>עירה אתונו, היינו עירה היינו אתונו, וסוד אחד הם, ובדרגה אחת כלולות, ומסוד אחד נמשכות.</p>

¹ עי' זהר ח"ג קנב ע"א: אורייתא אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא וכו'. בביאור דברי הזהר, נמנים כאן ג' מדרגות: א', טפשים שלא מסתכלים אלא בלבוש שכן קוראים הם בתושב"כ ובע"פ כסיפורים בעלמא [עי' עוד בענין בביאור הגר"א על משלי א כ וכן יהל אור ח"ב כ"ח ע"ד]. ב', אינון דידיעין יתיר לא מסתכלן בלבושא אלא בגופא, עמלי תורה שמסתכלים בגוף הגילוי ולא בלבושו. ג', חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני, לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהי עקרא דכלא אורייתא ממש דהיינו שעוסקים בחכמת הנסתר (עי' הקדמת המהרח"ו לשעה"ק).

בראשית

<p>לבושיו סות"ה היינו מלה חדא ורוא חדא (שמות כב כו) כי היא כסותו לבדה היא שמלתו לעורו זימנא קרייה כסות זימנא אחרא קרייה לבוש וזימנא אחרא קרייה שמלה וכלהו משרשא חדא נגדין ומלה חדא עבדין וחלופא דשמהן רזין עלאין כלילין בהו ומאן דדייק טעים מידי ומאן דלא דייק לא טעים ולא מידי והני תמניא דרגין רזין עלאין רמיזין בהו אבל קרא כפשטיה קאי</p>	<p>לבושו סותה, זה דבר אחד וסוד אחד, "כי היא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו". פעם קורא לו כסות, ופעם אחרת קוראהו לבוש, ופעם אחרת קוראהו שמלה, וכולם משורש אחד נמשכים ודבר אחד עושים, וחלוף השמות כלולים בהם סודות עליונים. ומי שדייק טעם משהו, ומי שלא דייק לא טעם כלום. ושמונה הדרגות הללו רמוזים בהן סודות עליונים, אבל הפסוק עומד כפשוטו.</p>
<p>ת"ה יעקב שלימא דאבהן הוה כד"א (בראשית כה כז) ויעקב איש תם וגו' מאי איש תם דאשתכלל מחכמתא דלעילא ומחכמתא דלתתא והיינו דכתיב (שם) יושב אהלים תרין אהלים נינהו אהל דאקרי לפנים מן הפרגוד ואהל דאקרי אחורי הפרגוד וכליל הוה מתרין סטרין מבתי גוואי ומבתי בראי</p>	<p>בא וראה, יעקב היה השלם שבאבות, כמו שנאמר "ויעקב איש תם" וגו'. מה זה "איש תם", שנתקן מן החכמה שלמעלה ומהחכמה שלמטה, והיינו שכתוב "יושב אהלים". שני אהלים הם, אהל שנקרא לפנים מן הפרגוד, ואהל שנקרא אחורי הפרגוד, וכלול היה משני צדדים, מבתי פנימיים ומבתי חיצוניים.</p>
<p>ומאן אוליף ליה ליעקב כולי האי ת"ח דהא אינון שני דהוה טמיר ונגזי בהדיהו דשם ועבר שם אוליף ליה חכמתא עלאה דבתי גוואי ועבר אוליף ליה הרשתא (חכמתא) תתאה וסימניך (יהושע כד ב) בעבר הנהר ישבו אבותיכם² מעולם מאי בעבר הנהר אלא רוא הוא דכל יומיהון דאינון קדמאי לא הוו אוליפן אלא חכמתא תתאה דאתיא מבתי בראי דאקרי אחורי הפרגוד</p>	<p>ומי לימד את יעקב כל זה. בא וראה, שהרי אותן נים שהיה טמון וגנוז עם שם ועבר, שם לימד אותו חכמה עליונה של בתים פנימיים. ועבר לימד אותו כשפות (חכמה) תחתונה. וסימן לדבר, "בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם". מה זה "בעבר הנהר", אלא סוד הוא, שכל ימיהם של אותם קדמונים לא היו לומדים אלא חכמה תחתונה שבאה מבתי חיצוניים שנקראים אחורי הפרגוד.</p>
<p>ובאינון דאחורי הפרגוד הוו מתדבקין והוו מודיעין לון מלין דעתידין למיתי לעלמא ביש או טב וכדין הוו כל אינון דרין עד דאתא ההוא סטרא דקדושה עלאה ואמשיך ליה לאברהם ואודע ליה מלין דשרשא דאתמשכאן לעלמא דלהון מבתי גוואי ומתמן שאבין כל אינון דאקרון בתי בראי ומתמן מתהוון קצת מלין לא כלא וסימניך מתמצית גופא של ארץ ישראל העולם שותה ומהאי שעתא דקאים א"א</p>	<p>ובאותם שאחורי הפרגוד היו דביקים, והיו מודיעים להם דברים שעתידים לבא לעולם, רע או טוב, ואז היו כל אותם דורות, עד שבא אותו צד הקדושה עליונה, והמשיך לו לאברהם והודיעו דברים של שרש שנמשכים לעולם שלהם מבתי פנימיים, ומשם שואבים כל אלו שנקראים בתים חיצוניים, ומשם מתהוים קצת דברים, לא הכל. וסימן לדבר, מתמצית גופה של ארץ ישראל העולם שותה. ומשעה זו שעמד אברהם אבינו</p>
<p>השמשות דף רנו/א</p>	
<p>ע"ה על ההוא סטרא קדישא דמיניה כלא נפיק ונגיד וביה כלא תליין נפק ליה לשעתיה מהאי</p>	<p>עליו השלום על אותו צד הקדושה, שממנו הכל יוצא ונמשך ובו הכל תלוי, יצא לו לשעתו מצד זה שהם בני עבר הנהר.</p>

¹ קול ישראל אשר ממעל לרקיע אשר על ראשיהם הנק' פרגוד ושם לפנים מן הפרגוד ז' משרתים והפרגוד עצמו סנדלפון עליון המכניס התפלות ועושה אותן עטרה (לקוטי תורה יחזקאל).
² ח"ג צט ע"א (לש"ו).

בראשית

<p>סַטְרָא דַאיִנוֹן בְּנֵי עֵבֶר הִנְהַרְי וְאַתָּא לִיה לַאֲשֶׁת־עֲשֵׂעָא בֵּארְעָא קְדִישָׁא ה"ה דְּכִתִּיב (יְהוֹשֻׁעַ כִּד ג) וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבֵרָהֶם מֵעֵבֶר הִנְהַר וְאוֹלֶךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶרֶץ כְּנַעַן מִמֶּשׁ אֲרַעָא דְשָׂאֵר הַיִּלִּין עֲלֵאִין תְּבִירִין תַּחֲוֹתָהּ תִּמְן וְלִית לְהוֹן קִיּוּמָא בַּהֲדָה</p>	<p>ובא לו להשתעשע בארץ הקדושה. זהו שכתוב "ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען", ארץ כנען ממש. ארץ ששאר החיילות העליונים נשברים תחתיה שם, ואין להם קיום עמה.</p>
<p>מֵאֲמָרִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא הָיוּ בְּדַפּוּס מִנְטוּבָא וַיֵּשׁ אִיזָה מֵהֶם שֶׁכֵּבֵר נִדְפְּסוּ בְּתַקּוּנִים וְזוּהַר חֲדָשׁ רִשְׁמֵנו ג"כ מִקּוּם תַּחֲנוּתָם וּבָאוּ הָאוּבְדִים תִּמְצָא בְּחֶלֶק ג' דָּף רס"ו ע"ב עַד זִכְאוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא וְאַחַר כֵּךְ שֵׁיךְ זֶה הַמֵּאֲמָר</p>	
<p>סִימָן כ"ב² וּשְׁחַטּוּ הַפֶּסַח (שְׁמוֹת יב כא) אָמַר הַקִּב"ה מִבְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ סָבוּ דְחֵלָא דְמִצְרַיִם וְתַפְסִין לִיה וַיְהִי אֲסִיר וְתַפִּים תִּלְתָּא יוֹמִין וּבִיּוֹמָא רְבִיעָאָה אֲפִיקוּ לִיה לְדִינָא וְאַתְכַּנְשׁוּ עֲלֵיהּ לְקַטְלִיהּ וַיַּחֲמוֹן לִיה מִצְרַאִי הֵיךְ אֲתוֹן עֲבַדִּין בֵּיה דִּינָא וְדָא קְשִׁיא לְהוּ מְכַל מִכְתָּשִׁין דְּעַבְדוּ לֹון קב"ה³ אִינּוֹן דִּינִין דְּעַבְדוּ בְּדַחְלִיהוֹן לְבַתֵּר דִּינִין לִיה בְּנוֹרָא בְּגִין דְּכִתִּיב (דְּבָרִים ז כה) פְּסִילִי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוֹן בָּאֵשׁ אָמַר קב"ה (שְׁמוֹת יב ט) אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֵא⁴ דְּלֵא יִימְרוּן בְּתִיאֹוּבְתָא דְּדַחְלָא אֲכַלִּין לִיה אֲלֵא אֲתַקִּינוּ לִיה צְלִי וְלֵא מְבוּשֶׁל דְּאִילוּ מְבוּשֶׁל יְהִי טְמִיר וְלֵא יַחֲמוֹן לִיה אֲלֵא תַקִּינוּ לִיה מוֹקְדָא בְּנוֹרָא דְּרִיחִיהּ נוֹדָף וְתוּ רִישִׁיהּ עֲלֵיהּ דְּלֵא יִימְרוּן דְּחִיהּ אוֹ דְּמִלָּה אַחֲרָא הִיא וְתוּ (שִׁם מו) עֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ אֲלֵא דִיחֲמוֹן גְּרַמּוּי רִמְאָן⁵ בְּשׁוֹקָא וְלֹא יִכְלִין לְשַׁזְבָּא לִיה וְע"ד כְּתִיב (בְּמִדְבָר לֵג ד) וּבִאֱלֹהֵיהֶם עֲשֵׂה יי' שְׁפִטִים</p>	<p>"ושחטו הפסח". אמר הקדוש ברוך הוא, מבעשור לחודש קחו יראתם של מצרים ותפסו אותו, ויהיה אסור ותפוס שלשה ימים, וביום הרביעי הוציאו אותו לדין, ותתכנסו עליו להרגו. ויראו אותו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה קשה להם מכל המכות שעשה להם הקדוש ברוך הוא, אלו הדינים שעשו ביראתם. ואחר כך דנים אותו באש, משום שכתוב "פסילי אלהיהם תשרפון באש". אמר הקדוש ברוך הוא, "אל תאכלו ממנו נא", שלא יאמרו בתאבון של פחד אכלו אותו, אלא תתקנו אותו צלי ולא מבושל. שאם היה מבושל, יהא טמיר ולא יראו אותו. אלא תקנו אותו צלוי באש, שריחו נודף. ועוד, ראשו עליו, שלא יאמרו שחיה או דבר אחר היא. ועוד, "עצם לא תשברו בו", אלא שיראו עצמותיו מושלכים בשוק ולא יהיו יכולים להציל אותו, ועל זה כתוב "ובאלהיהם עשה ה' שפטים".</p>
<p>126 ההוא קדמאה דאשתכח בבי כנישתא ואריך בבי כנישתא⁷ זכאה חולקיה דאיהו קיימא</p>	<p>אותו ראשון שנמצא בבית הכנסת ומאריך בבית הכנסת, אשרי חלקו, שהוא</p>

¹ השתי נקודות הם החס"ד והגבורה ולפיכך הא' למעלה מחבירו להורות על תגבורות החסד על הגבורה ולכן נקרא גדול מלשון גדולה וכל זה על ידי התפארת המטה הגבורה לצד הימין ולכן הוא לצד השמאל להורות שהעביר הגבורה צד עבר הנהר חסד כח רחמים (פרדס רמונים שער כט פרק ג). כי הדעת נקרא עבר הנהר (רמ"ז פרשת כי תצא).

² ע"י כעין זה בח"ג רנא ע"א.

³ מכל המכות שעשה להם הקב"ה (ד"א).

⁴ נא, הוא שנצלה קצת ואינו ראוי לאכילה כי עדיין יש בו דם האיברים. וכמו כן מבושל, אפילו שימלחו אותו (שאין לומר) פורש ממנו חזור לתוכו, ואעפ"י שכבר בטל כחו ומותר באכילה, החמיר ה' בו מן שאר הבשר ורצה שיהיה דוקא צלי אש, דנורא משאב שאיב, וגם להשליט בו כח ה' גבורות וכו', כי הדינים הקדושים כופים את החיצונים. ראשו על כרעיו, להשפיל ראשו עד הקטנות הגמור שהוא נה"י בחינות הכרעים (רמ"ז ח"ג רנא ע"א).

⁵ עצמותיו מושלכין (ד"א).

⁶ ח"ב קלא ע"א.

⁷ וממתין בבית הכנסת (ד"א).

בראשית

<p>[בדרגא] (בדרא) דצדיקא בהדי שכינתא ודא איהו רזא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאוני דא סליק בסליקו עלאה ואי תימא הא תנינן בשעתא דאתי קב"ה לבי בנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד כועס¹³ למלכא דשלה לכל (מלכי אנשי) מדינתא] [בני מתא] דישתכחון עמיה ביום פלן ברוך פלן עד דהוו מזמני גרמייהו¹ אינון בני מתא אקדים חד ואתא לההוא אתר בין כך ובין כך אתא מלכא אשכח לההוא בר נש דאקדים תמן א"ל בני מתא פלוני לאן אינון א"ל מארי אנא אקדימנא מנייהו והא אינון אתיין אבתראי לפקודא דמלכא כדין טב בעיני מלכא ויתיב תמן בהדיה (וישתעי עמיה² ויתעביד) [ואשתעי עמיה ואתעביד] רחימא דמלכא בין כך אתו כל עמא ואתפיס עמיהו¹⁴ אבל אי בני מתא לא אתיין³ וחד לא אקדים⁴ (ואשתעי) [לאשתעי] קמי מלכא לאחזאה בנייהו¹⁵ מיד כעס [ורגין]</p>	<p>עומד במדרגה של צדיק עם השכינה, וזהו סוד "ומשחרי ימצאוני". זה עולה במדרגה ראשונה. ואם תאמר, הרי שנינו, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבית הכנסת ולא מוצא שם עשרה, מיד כועס. [משל] למלך ששלח לכל מלכי (אנשי) המדינה שימצאו עמו ביום פלוני במקום פלוני. עד שהיו מכינים עצמם אלו בני העיר, הקדים אחד ובא לאותו מקום. בין כך ובין כך בא המלך ומצא לאותו אדם שהקדים שם. אמר לו, בני עיר פלונית היכן הם. אמר לו, אדוני, אני הקדמתי מהם, והנה הם באים אחרי לצווי המלך. אז טוב בעיני המלך, ויושב שם עמו ומדבר עמו, ונעשה אהוב של המלך. בין כך באו כל העם והתפיס עמהם. אבל אם בני העיר לא באים, ואחד לא מקדים ומדבר לפני המלך להראות שבבילם, מיד כועס המלך.</p>
<p>⁵(מלכא מה כתיב (ישעיה נב) מדוע באתי ואין איש ומאן דאשתעי בבי בנישתא) [ומאן דמשתעי בבי בנישתא במילין דחול] ווי ליה דאחזי פרודא ווי ליה דגרע מהימנותא ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דלית ליה אלהא ולא אשתכח תמן¹⁶ ואנהיג קלנא (בתקיפא) [בתקונא] עלאה</p>	<p>מה כתוב, "מדוע באתי ואין איש". ומי שמדבר בבית הכנסת, אוי לו שמראה פירוד, אוי לו שגורע מהאמונה, אוי לו שאין לו חלק באלהי ישראל, שמראה שאין לו אלוה ולא נמצא שם, ומנהיג קלון בגבורה העליונה.</p>
<p>⁶כל גוונין טבין (בחלמא בר מתכלא) [לחלמא בר תכלא כמה דאתמר] בנין דאיהו כרסיא למידן דינין דנשמתיין (והא) [האי] דרגא דדא [חורא] איהו אלא בשעתא (דקיימי בדיני נפשא) [דקיימא בדיני דנפשאן] כדין איהו גוון תכלא והא אוקימנא בשעתא דחמי ב"נ להאי גוון אדכר ב"נ למעבד (פקודא) [פקודין] דמאריה כגוונא דנחש [הנחשת בשעתא] דהוו חמאן ליה הוו דחלי מקמיה דקב"ה ומנפריין גרמייהו בההוא דחילו דקב"ה סלקא עליהו מייא אתכסיין מאן גרם לון¹⁷ ההוא נחש ההוא רצועה דמסתכלאן ביה אוף הכי תכלת (במדבר טו לט) וראיתם אותו</p>	<p>כל הצבעים טובים בחלום חוץ מתכלת, משום שהוא כסא לדון דינים של הנשמות, והרי מדרגה אחת היא. אלא בשעה שעומדים בדיני נפשות, אז הוא צבע תכלת, והרי בארנו. ובשעה שאדם רואה צבע זה, נזכר אדם לעשות מצות אדונו, כדוגמת הנחש שהיו רואים אותו והיו יראים מפני הקדוש ברוך הוא ושומרים עצמם. ובאותה יראה של הקדוש ברוך הוא עלה עליהם מים ומתכסים. מי גרם להם, אותו הנחש, אותה רצועה שמסתכלים בה, אף כך התכלת, "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'". מאותה יראה שלו.</p>

¹ בתוך הזמן שהם מכינים את עצמן לבא מקדים אחד את עצמו (ד"א).

² וידבר עמו ספור דברים (ד"א).

³ פי' שלא באו י' כאחד (מ"מ).

⁴ פי' פחות היה להם להקדים א' לדבר עם המלך, והם לא באו כא' ואפילו אחד מהם לא הקדים לדבר אל המלך, ואין עשרה (מ"מ).

⁵ ח"ב קלא ע"ב.

⁶ ח"ב קנב ע"א.

בראשית

<p>וזכרתם את כל מצות יי' מההוא דחילו דיליה [ועל דא תכלת במשכנא]</p>	
<p>רבי שמעון פתח מי ימלל בזוהר חדש הנ"ל בסתרי אותיות מראש הספר עד דף ט' סוף ע"ג ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו וכו' רוא דשמאלא ואח"כ שייכין אלו המאמרים</p>	
<p style="text-align: center;">סימן כ"ג¹</p>	
<p>תא הוי האי הר לישנא דתקיפו² הוא אינון הרים לעילא ואלין צדיקים דאחידן בכנ"י ואקרונן הר ציון אינון הרים דסחרני ירושלם בגין דאינון מצויינין [ואמריין] (ואסריין) האי בהאי בסתרא דיחודא (עובדיה א בא) לשפוט את הר עשו דקטריגו מקטרגא מסטרא דשמאלא בההוא זמנא (שם) והיתה ליי' המלוכה בקדמיתא אקרי ממלכה בגין דינקא לתריין סטריין לימינא ושמאלא והשתא מלוכה³ אקרי בגין דינקא לימינא הה"ד (הושע ב בא) וארשתיק לי לעולם ובגין דגלותא לאו לעולם הוא דהא יתבא בגלותא</p>	<p>וראה, ההר הזה, לשון קשה הוא. אותם הרים למעלה, וצדיקים האלו שאחוזים בכנסת ישראל, ונקראים הר ציון, אותם הרים שסביב ירושלים, בגלל שהם מציינים ואומרים זה לזה בצד היחוד, "לשפוט את הר עשו", שקטרוג המקטרג מצד השמאל. באותו זמן, והיתה לה' המלוכה. בהתחלה נקראת ממלכה, משום שמיניקה לשני צדדים, לימין ולשמאל. ועכשיו נקראת מלוכה, בגלל שמיניקה לימין. זהו שכתוב "וארשתיק לי לעולם". ובגלל שהגלות לא לעולם היא, שהרי יושבת בגלות.</p>
<p>ת"ח דסמיך ליה (זכריה יד ט) והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד בגין דער השתא כד ישראל בגלותא שכינתא עמהון ומלכא בלא מטרוניתא לאו מלכא איהו אבל ההוא זמנא והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד כד אתדבקת שכינתא בצדיק כדין הוא יחודא</p>	<p>בא וראה, שסמוך לו "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". בגלל שעד עכשיו, כשישראל בגלות, שכינה עמהם, ומלך בלי מלכה אינו מלך. אבל אותו זמן, "והיה ה' מלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". כשנדבקת השכינה בצדיק, אז הוא היחוד.</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רנו/ב</p>	
<p>דהכי אוליפנא ברוא דק"ש דבעי ב"נ ליחדא למאריה ולקשרא קשרין דמהימנותא ברעותא דלבא⁴</p>	<p>שכך למדנו בסוד של קריאת שמע, שצריך אדם ליחד לאדונו ולקשר קשרי האמונה ברצון הלב.</p>
<p>וכד מטי לאחד אבעי ליה לכוונא בא' סתימא עתיקא (ס"א עמיקא) דכלא⁵ וח' תמניא דרגין</p>	<p>וכשמגיע ל"אחד", צריך לכוון בא' סתומה עתיקה (עמוקה) של הכל, וח', שמונה דרגות עליונות מחכמה עליונה עד</p>

¹ ע"י זו"ח דפ"א ט ע"ג שמציין לזהר קרימונה דף נז, ושם מקורו.

² לשון חוזק (ד"א).

³ ע"י זו"ח כט ע"ג: לך ה' הממלכה בתריין ממיין לאכללא מלכותא דיליה וליחדא לה במלכותא דשמיא.

⁴ ר"ל לכוון באו"א לקשר עמהם ושם רק רצון בלבד כי שם אין יד אדם שולטת, שלח תשלח את האם מלעסוק בהם, כי שאל כו' רק הרצון לבד לדבקם בו"ק והוא באחד שח' הוא ו"ק ואו"א, והכוונה בח' הוא למעבד לר"ק יחודא חדא ולאכללא להו לעילא באו"א (יהל אור ח"א ה ע"ב).

⁵ עתיק וזקן מכולם והוא משל אל קדימת המדרגות אל ההעלם (ד"א). כלומר תיקון י"ג 'ונקה' ולא גורס את המוסגר (כללים ח"ב לב ע"ד). ועי' לעיל פד ע"ב שסתימא עמיקא היא אבא. ועי' ח"ג קלב ע"א: עתיקא סתימא דכלא, ופי' ענינו שהוא נסתם מכל הפרצופים, ולכן אי אפשר להשיגו ואי אפשר להדבק בו, אלא רק בתיקונו (ב"ע מד ע"א). ועי' בהגר"א בתז"ח נ ע"א שהוא מלכות דא"ק.

בראשית

<p>עלאין מחכמה עלאה עד צדיק ודי רבתא¹ אתדבקותא² דכנ"י דאיהו חולקיה דדוד דאקרי עני ואביון³ כד אתדבקא לאינון דרגין דלעילא דרמיון בא"ח</p>	<p>צדיק. וד' גדולה, התדבקות של כנסת ישראל, שהיא חלקו של דוד שנקרא "עני ואביון". כשנדבקת לאותן דרגות שלמעלה שרמוזות בא"ח.</p>
<p>כדין איהי רבתא ועלמא כוליה יניק מינה ואינון שדים דאינון כמגדלות (שיה"ש ה י) אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום ת"ח האי קרא על כנ"י אתמר כד איהי בגלותא עם בנהא בין אומין דעלמא אקרי זעירא הה"ד (שם ה) אחות לנו קטנה וכד ישראל אתדבקו באורייתא ואזלין בארע קשוט כדין אתמלייא ושלום אתחבר בהו אתיבת איהי ואמרת (שם י) אני חומה ושדי כמגדלות בההוא זמנא דאתחבר עמי א"ז ושלום</p>	<p>אז היא גדולה וכל העולם יונק ממנה. ואותם שדים שהם כמגדלות, "אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום". בא וראה, פסוק זה נאמר על כנסת ישראל, כשהיא בגלות עם בניה בין אומות העולם נקראת קטנה, זהו שכתוב "אחות לנו קטנה". וכשישראל נדבקים בתורה והולכים בדרך אמת, אז מתמלאת, ושלום מתחבר בהם. משיבה היא ואמרת, "אני חומה ושדי כמגדלות". באותו זמן שהתחבר עמי, אז ושלום.</p>
<p>א' רוא דעתיקא קדישא דכלא ז' שבע דרגין ושלום דאקרון צדי"ק כיון דהני דרגין מתחברין כדין א"ז הייתי בעיניו כמוצאת שלום ומאן עיינין אינון ז' דרגין דאקרון עיני י"י פני י"י וכדין שלמא לעלמא ושריא טיבו דעתיקא באתר דדכר ונוקבא ובג"כ פקד משה באורייתא ואמר (דברים ו ד) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד לקשרא כלהו קשירין דמהימנותא</p>	<p>א' סוד העתיק הקדוש של הכל. ז' שבע דרגות, ושלום שנקרא צדיק. כיון שהדרגות הללו מתחברות, אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום. ואיזה עינים, אותן שבע דרגות שנקראות עיני ה', פני ה', ואז שלום לעולם, ושורה הטוב של העתיק במקום של זכר ונקבה, ולכן צוה משה בתורה ואמר, "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". לקשר את כל קשרי האמונה.</p>
<p>ת"ח⁴ כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו מ"ט בגין דאיהו אתר דכל יומין ושנין דעלמא ביה תליין ברוא דאינון דרגין דרמיון באחד ואינון עשרה וכלהו חד ואתערו (ביה) חבריי ואמרו ובדל"ת ושפיר בגין דהאי אתרא דדל"ת היא ולית לה נהורא מדילה⁵ ובעי ב"ג לארכא בה ולאמשכא לה ברכאן מאינון שית סטרין שית בנין עלאין ע"י דצדיק ואינון שית סטרין רמיון בח' ברוא דתמניא שית אלין ותרין לעילא חכמה ובינה אבא ואמא לאוספא ולאכללא להו לעילא ולמיהב להו ברכאן מאבא ואמא עלאה דהא לא שריא טיבו דעתיקא אלא</p>	<p>בא וראה, כל המאריך באחד, מאריכין לו ימיו ושנותיו. למה, בגלל שהוא מקום שכל ימי ושנות העולם תלויים בסוד אותם הדרגות שרמוזות באחד, והם עשרה, וכולם אחד. והתעוררו בו החברים ואמרו, ובדל"ת ויפה, בגלל שמקום זה של דל"ת הוא, ואין לה אור משלה, וצריך אדם להאריך בה ולמשוך לה ברכות מאותם ששה צדדים, ששה בנים עליונים על ידי הצדיק, ואותם ששה צדדים רמוזים בח', בסוד של שמונה. ששת אלה, ושנים למעלה, חכמה ובינה, אב ואם, להוסיף ולהכלילם למעלה ולתת להם ברכות מאב ואם העליונים, שהרי אין הטוב של העתיק שורה אלא במקום ששלם, במקום</p>

¹ יחוד ק"ש עם בשכמל"ו הוא בסוד נשיקין ולפיכך סמוך להיכל אהבה אשר שם הנשיקין צריך ליחד ולפיכך ד' דאחד רבתי לרמוז לד' העליונה דהא ה' עלאה נמי ד' הויות כנז' (שעה"כ נפ"א ה). והיא מלכות דבינה (שעה"פ בא).

² תיקונים תיקון מז צד ע"א ותיקון מב צב ע"א (לש"ו). א"ח לז"א וד' לנוק' והיינו תיקונים [של ת"ד דא"א] ג, ה, ז', י"ב שהם התיקונים ללא שערות, ועי' בהגר"א על ספד"צ פ"ב (נדצ"ל פ, א ה ע"ג) (כללים ח"ב לב ע"ג).

³ עי' לעיל לג ע"ב (דע"ה ח"א ד ע"ג).

⁴ עי' אריכות ביהל אור ח"א ה ע"ב.

⁵ כ"ז מחמת שכל עיקרה הוא מעצמות המלכות דא"ס אשר נצטמצמה עתה רק לגילויים דהט"ס ונתלבה בהם, ואין לה עתה גילוי זולתם כלל (כללים ח"א פה ע"ב).

בראשית

<p>באתר דשלים באתר דאשתכה דכר ונוקבא¹ הה"ד (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' ביום התונתו וגו' ביום התונתו דייקא</p>	<p>שנמצאים זכר ונקבה. זהו שכתוב "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' ביום חתונתו" וגו'. "ביום חתונתו" דוקא.</p>
<p>וע"ד אמרו ובלבד שלא יחטוף בחי"ת אלא בעי לאמשכא ברכאן מאתר עלאה דכלא ולארכא באינן שית בנין² לבתר להאי בת דלית לה אחסנא בבית אבוה ואמא אלא האי ברא³</p>	<p>ועל זה אמרו, ובלבד שלא יחטוף בחי"ת, אלא צריך למשוך ברכות ממקום עליון של הכל, ולהריק באותם ששה בנינים. אחר כך לבת הזאת שאין לה ירושה בבית אביה ואמה, אלא הבן הזה.</p>
<p>ומכאן אוליפנא דברא ירית לאבא ולאמא וברתא לא אלא דאית לה מזוני מן ברא אלא בעי לארכא בהאי דל"ת ותמן אמרי כמה בעי בר נש לארכא בה כשיעורא דימליך יתה לעילא ולתתא ולארכא זויין דעלמא רזא דשית סטרין עלאין דכלהו אתחברון עמה ולא יתפרשון לעלמין וכד בר נש מאריך בהאי כל אינן יומין ושנין עלאין מוסרין ברכאן על רישיה וקב"ה קרי ליה (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר</p>	<p>ומכאן למדנו שבן יורש אב ואם, ובת לא, אלא שיש לה מזונות מן הבן, אלא צריך להאריך בדל"ת הזאת. ושם אומרים כמה צריך אדם להאריך בה, כשעור שימליך אותה למעלה ולמטה ולארכא זויות העולם, סוד של ששה צדדים עליונים שכולם יתחברו עמה ולא יפרדו לעולמים. וכשאדם מאריך בזה, כל אותם ימים ושנים עליונים מושכים ברכות על ראשו, והקדוש ברוך הוא קורא לו "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>ת"ה כללא דאורייתא בהאי קרא רמיזין וכללא דכל אינן אמירן דאתברי בהון עלמא באחד רמיזין הה"ד (איוב כג יג) והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש ובהון אתברי עלמא וע"ד תנינן בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' ואוקימנא דכלהו י' [דכלהו אחד] וכלהו כלילין בקרא קדמאה דאורייתא¹⁸</p>	<p>בא וראה, כלל התורה בפסוק הזה רמוזים, וכלל של כל אותן האמירות שבהן נברא העולם רמוזים באחד. זהו שכתוב "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש". ובהם נברא העולם. ועל זה שנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', ופרשנו שכולם עשרה, וכולם כלולים בפסוק הראשון של התורה.</p>
<p>סימן כד</p>	
<p>בראשית (בראשית א א) רזא דחכמ"ה⁴ ברא עלאה סתימא דלא אתידע (כתר) אלהים בי"נה א"ת כללא דחס"ד וגבורה השמים תפארת וא"ת כללא דנצח והו"ד וא"ו דואת לאכללא צדיק הארץ כללא דכנ"י ארץ החיים ובתר פרטא דאורייתא ברזא דאינן יומין עלאין בראשית מאמר הוא לקבל דרגא דחכמה ואקרי ראשית</p>	<p>"בראשית", סוד החכמה. "ברא", העליון הסתום שלא נודע (כתר). "אלהים", בינה. "את", כלל של חסד וגבורה. "השמים", תפארת. "ואת", כללות של נצח והוד. וא"ו של "ואת", להכליל הצדיק. "הארץ", כללות של כנסת ישראל, ארץ החיים, ואחר כך פרט של תורה בסוד אותם ימים עליונים. בראשית הוא מאמר, כנגד הדרגה של חכמה, ונקרא ראשית.</p>

¹ ע"י יהל אור הובא בריש העמוד. ר"ל טיבו דעתיקא הוא רמיז באל"ף של אחד כמ"ש שם למעלה, וכד מטי לאחד איבעי ליה לכוונא בא' סתימא עתיקא דכלא וכו' (יהל אור ח"א ה ע"ב).

² ר"ל מאור"א ששם סוד הברכות כמ"ש ברע"מ עקב בסוד ברוך, ע"ש. אבל באל"ף אמרו שלא יאריך ששם אפילו המחשבה אסור, במופלא ממך כו', רק רצוא ושוב כמ"ש באד"ז (יהל אור ח"א ה ע"ג).

³ לעיל לג ע"ב ולקמן רנז ע"א (לש"ו).

⁴ לעיל לא ע"ב תוספתא (לש"ו). עשרת המאמרות כוללים את ספירת כתר, אלא שגילוי דכתר הוא רק לאחר שנתלבש בחכמה (כללים ח"א מט ע"א).

בראשית

<p>ויאמר אלהים יהי אור¹ (בראשית א ג) לקבל דרגא דחסד דאיהו לימינא דהא מתמן נפיק נהורא לכלהו עלמין ברזא דיום הה"ד (תהלים נב ג) חסד א"ל כל היום ולקבליה לתתא אברהם דאחיד בהאי חולקא ובג"כ כתיב הכא יום אחד והכא (יחזקאל לג כד) אחד היה אברהם וביה כתיב (ישעיה מא ב) מי העיר ממזרה ברזא דאור דנפיק ממזרה</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי אור", כנגד הדרגה של חסד, שהיא לימין, שהרי משם יוצא אור לכל העולמות בסוד של יום. זהו שכתוב "חסד אל כל היום". וכנגדו למטה, אברהם שאוחז בחלק הזה, ולכן כתוב כאן "יום אחד". וכאן, אחד היה אברהם, ובו כתוב "מי העיר ממזרח", בסוד של אור שיוצא ממזרח.</p>
<p>ות"ח לא תשכח בכלהו ז' זכאין דאחידן לעילא ברזא דשמהתון בשירותא אלף אלא אברהם ואהרן דאחידן בהאי חסד דהא כהנים מספרא דחסד אתו אע"ג דאחיד אהרן בהוד בחסד נמי אחיד ומשה אע"ג דאחיד בנצח בת"ת נמי אחיד לאחזאה דכלא חד ואברהם רישא לכלהו זכאין ומניה אתפרשו לתתא</p>	<p>ובא וראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים שאחוזים למעלה בסוד של שמותיהם בתחלה אל"ף, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד הזה, שהרי כהנים מצד החסד באים. אף על גב שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה, אף על גב שאחוז בנצח, גם בתפארת אחוז הוא, להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל הצדיקים, וממנו נפרדו למטה,</p>
<p>השמטות דף רנז/א</p>	
<p>דאיהו לימינא דקב"ה ואקרי כהן הה"ד (תהלים קי ד) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק ואהרן בנין דאיהו כהן אחיד בהאי אבל דרגא דיליה הו"ד איהו</p>	<p>שהוא לימין הקדוש ברוך הוא, ונקרא כהן, זהו שכתוב "אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק". ואהרן אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרגתו הוא הוד.</p>
<p>ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וגו' (בראשית א ו) לקבל דרגא דגבורה דאחיד תמן יצחק [ולקבליה ת"ח] (ת"ת) מיא אולידו אשא² בנין כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל ובג"כ לתתא (שם כה יט) אברהם הוליד את יצחק וביומא ההוא אתברי גיהנם דנפיק מההוא אשא תקיפא בההוא מחלוקת ובג"כ ההוא יומא יומא דדינא</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל" וכו', כנגד הדרגה של גבורה ששם אחוז יצחק. וכנגדו תפארת (כנגד ת"ח). המים הולידו אש, בגלל זה "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל", ובגלל כך למטה "אברהם הוליד את יצחק", ובאותו יום נברא גיהנם, שיצא מאותה אש חזקה באותה מחלוקת, ולכן אותו יום הוא יום הדין.</p>
<p>ויאמר אלהים יקוו המים (שם א ט) לקבל דא דרגא דתפארת דאקרי קו האמצעי ולקבליה דיעקב דאיהו תליתאי ונטיל תריז חולקין בההוא דאש ומים [דאש השמים] משמים ולקבליה יום תליתאי וע"ד אקרי יעקב (שם כה כז) איש תם יושב אוהלים שלים בכלא שלים בחסד שלים בדינא שלים במיא שלים באשא³ יושב אוהלים</p>	<p>"ויאמר אלהים יקוו המים", כנגד דרגת תפארת שנקרא קו האמצעי, וכנגד יעקב שהוא שלישי, ונוטל שני חלקים באותו של אש ומים (של אש השמים) משמים, וכנגדו יום שלישי. ועל זה נקרא יעקב "איש תם יושב אוהלים", שלם בכל, שלם בחסד, שלם בדין, שלם במים, שלם באש. "יושב אוהלים", שנים, חסד וגבורה, ונוטל הכל,</p>

¹ עיין בחייט דף ק"ע ע"א (של"ה). כל ו' ימי בראשית מקבילים לר"ס חגתנה"י, ועי' בשער מאמרי רשב"י פ"ר ויקהל (כללים ח"א פג ע"ד, ועי' עוד דע"ה ח"ב סה ע"ג).

² כאשר הגבורות אינם נמתקים, והחיצונים נאחזים בהם, אז נעשים המים בסוד דם (דע"ה ח"ב קלד ע"א). עי' ס"י (פ"א מ"ב) ארבע אש ממים. בהגר"א: ארבע אש ממים - הוא גלגל האש שתחת הרקיע, והוא בסוד הבינה, ולכן החסד נקרא מים, שהוא מחכמה, וגבורה נקרא אש שהוא מבינה. והרקיע שבינתים הוא הדעת המכריע ובו חמה ולבנה כוכבים ומזלות שהן ח"ת כל העולם כלו.

³ עי' לעיל קמו ע"א.

בראשית

<p>תרין חס"ד וגבורה ונמיל כלא ואתעביד בידיה רחמין</p>	<p>ונעשה בידי רחמים.</p>
<p>ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו' (שם א יא) דרגא דצדיק דאקרי עץ החיים² ואיהו עושה פרי דהא לית בכלהו דיעביד פרי בר איהו זרעו בו על הארץ (שם) דייקא ולקבליה לתתא³ (בראשית מט כב) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואקרי ברית שלמא ובג"כ תרי זמני בהאי יומא כי טוב חד לקבל דרגא דתפאר"ת וחד לקבל דרגא דצדיק דאיהו יומא דשבתא דלעילא ועבידתא אחרא לית ביה זווגא לאפקא פרי נשמתין לעלמא פרי עובדוי דקב"ה ה"נ לתתא דזווגא שרי ביה משבת לשבת</p>	<p>"ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי" וגו'. הדרגה של צדיק שנקרא עץ החיים, והוא עושה פרי, שהרי אין בכולם שיעשה פרי פרט לו. "זרעו בו על הארץ", דווקא, וכנגדו למטה "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין", ונקרא "ברית שלום". ולכן פעמיים ביום הזה [נזכר] "כי טוב", אחד כנגד דרגת תפארת, ואחד כנגד דרגת צדיק, שהוא יום השבת שלמעלה, ומעשה אחר אין בו [רק] זווג להוציא פרי נשמות לעולם, פרי מעשיו של הקדוש ברוך הוא. כך גם למטה, שזווג מותר בו משבת לשבת.</p>
<p>ת"ח רזא עלאה דאורייתא מאי עץ פרי עושה פרי לקבל יומא דשבתא איהו מ"ש אתכליל ביום תליתאי רזא עלאה איהו בנין דתנינן רשב"י אומר מ"ש כתיב באורייתא (דברים כב יג) כי יקח איש אשה ולא כי תלקח אשה לאיש בנין דארחיה דב"נ לאהדרא ולמתבע אנתו מתל לב"נ דאתאביד ליה אבדתא מארי דאבדתא מחזר למתבע אבדתא דיליה והאי צדיק איש אקרי הה"ד (בראשית מג יא) והורידו לאיש מנחה כדאוקימנא</p>	<p>בא וראה סוד עליון של התורה, מה זה "עץ פרי עושה פרי", הוא כנגד יום השבת. למה נכלל ביום שלישי, סוד עליון הוא, בגלל ששנינו, רבי שמעון בן יוחאי אומר, למה כתוב בתורה "כי יקח איש אשה", ולא כי תלקח אשה לאיש, בגלל שדרך האיש לחזור ולבקש אשה. משל לאדם שאבדה לו אבדה, בעל האבדה מחזר אחר אבדתו. וצדיק זה נקרא איש. זהו שכתוב "והורידו לאיש מנחה", כפי שבארנו.</p>
<p>וכנסת ישראל דרמיזא ביום רביעאי ברזא דמארת חסר⁴ סמכא רביעאה מלכותא דדוד בג"כ אע"ג דאתריה דהאי צדיק יומא דשבתא אתכליל ואתרמיז ביומא תליתאי למהוי סמך ליום רביעאי ואיהו אנתו דיליה בג"כ מאריה דאבדתא מחזר על אבדתו ובג"כ כתיב לתתא (שם מב ו) ויוסף הוא השליט על הארץ אבל בזמנא דאתי דאיהו באחרית הימים ביום שתיתאי דאיהו אלפא שתיתאה כד ייתי משיחא דיומא דקב"ה אלף שנין אע"ג דכנ"י חולקא דידה יומא רביעאה אזלא ואתרמיזא ביומא שתיתאה למהוי סמיכא לבעלה דאקרי צדיק יומא דשבתא לתקנא ליה פתורא</p>	<p>וכנסת ישראל שרמוזה ביום רביעי, בסוד של מארת חסר, העמוד הרביעי מלכות של דוד, לכן אף על גב שמקומו של צדיק זה יום השבת, נכלל ונרמז ביום השלישי, להיות סמוך ליום רביעי, והיא אשתו, לכן בעל האבדה מחזר על אבדתו, ולכן כתוב למטה "ויוסף הוא השליט על הארץ". אבל לעתיד לבא, שהוא באחרית הימים, ביום הששי שהוא האלף הששי, כשיבא המשיח, שיומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנה, אף על גב שחלקה של כנסת ישראל הוא יום הרביעי, הלכה ונרמזה ביום הששי, להיות סמוכה לבעלה שנקרא צדיק, יום השבת, לתקן לו שלחן.</p>
<p>האי דכתיב (ירמיה לא כא) כי ברא יי' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר דא איהו בזמנא</p>	<p>זהו שכתוב "כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר". זהו בזמן המשיח שהוא</p>

¹ עיין בחייט דף קפ"א ע"א (של"ה).

² דהיינו ת"ת וצדיק יחד, שכן יסוד כלול בת"ת (דע"ה ח"ב כז ע"א).

³ וכנגדו למטה (ד"א).

⁴ עי' לעיל א ע"א ויב ע"א.

בראשית

<p>דמשיחא דאיהו ביומא שתיתאה ובג"כ כתיב (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בקר יום הששי מ"ט אתוסף ה' מה דלא הוה כן בשאר יומי אבל בכל אתרא ה' דא כנ"י דאתי לאזדווגא בבעלה יומא דשבתא כד ייתי לבעלה (ס"א לה בעלה) לאקמא לה מעפרא ובג"כ כתיב (ישעיה כז יג) ובאו האובדים בארץ אשור דא צדיק וכ"י ד"א מ"ט אתכליל ביום תליתאי רוא דצדיק בגין דתלת דרגין מימינא ותלתא משמאלא ואיהו הוה אמצעיתא דגופא לאשקאה לכלא בגין למנגד שקיותיה! ליום רביעאי דאיהו כ"י דלית לה נהורא מגרמה² סמך להאי צדיק ות"ח האי יומא דשבתא אסיר למעבד עבידתא בג"כ אתכלילו ביה תריין ויאמר לקבל תריין דרגין והוכפל ביה כי טוב</p>	<p>ביום הששי, ולכן כתוב "ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי". למה נוסף ה', מה שלא היה כן בשאר הימים, אבל בכל מקום ה' זו כנסת ישראל, שבאה להזדווג עם בעלה ביום שבת, כשיבא בעלה (לה בעלה) להקימה מן העפר. ובגלל כך כתוב "ובאו האובדים בארץ אשור", זה צדיק וכנסת ישראל. דבר אחר, למה נכלל היום השלישי הסוד של צדיק, בגלל ששלוש דרגות מימין ושלוש משמאל, והוא היה באמצע הגוף להשקות לכל, כדי למשוך פנימיותו ליום רביעי שהוא כנסת ישראל, שאין לה אור מעצמה סמוך לצדיק הזה. ובא תראה, יום השבת הזה אסור לעשות בו מלאכה, משום כך נכללו בו שני ויאמר, כנגד שתי דרגות, והכפל בו כי טוב.</p>
<p>ויאמר אלהי"ם יהי מארת (בראשית א יז) לקבל דרגא דצד"ק מלכות דלעילא דלית לה נהורא מדילה³ אלא מה דאתייהיב לה ע"י צדיק ובג"כ דוד לתתא עני ואביון אחיד בה ואצטרך לאוספא ליה יומין ושניין והא אוקימנא שבעים שנה דייקא ואקרי יום רביעאי</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי מארת", כנגד דרגה של צדק, מלכות שלמעלה שאין לה אור משלה, אלא מה שנותן לה על ידי צדיק, ולכן דוד למטה עני ואביון אחוז בה, והצטרך להוסיף לו ימים ושנים, והרי בארנו דוקא שבעים שנה, ונקרא יום רביעי.</p>
<p>ויאמר אלהי"ם ישרצו המים (שם כ) לקבל דרגא דנצ"ח דאיהו סמכא ימינא⁴ דאורייתא ולקבליה משה לתתא סמך לעלמא באורייתא הה"ד (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'</p>	<p>"ויאמר אלהים ישרצו המים", כנגד דרגה של נצח, שהוא עמוד ימין של התורה, וכנגדו משה למטה סומך לעולם בתורה. זהו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה" וגו'.</p>
<p>ויאמר אלהי"ם תוצא הארץ (בראשית א יב) לקבל דרגא⁵ דהו"ד⁶ דאחיד אהרן ואקרי יום שתיתאי ת"ח אהרן לתתא אע"ג דאתי מחס"ד</p>	<p>"ויאמר אלהים תוצא הארץ", כנגד דרגה של הוד שאוחז אהרן, ונקראת יום ששי. בא וראה, אהרן למטה אף על גב שבא</p>

¹ ע"י תיקו"ז יט ע"א, ועיי"ש בגר"א נח ע"ד ד"ה כנור – שהשקיא דאילנא שהוא השם מ"ה הוא בחי' הדעת. להמשיך השקאתו (ד"א).

² ע"י כללים ח"ב נד ע"ד: ולגבי איך אפשר להגיד על המלכות לית לה מגרמה כלום הרי יש לה שורש גם בעולם הנקודות סוד הענין היא ענין א' עם מיעוט הירח. שמיעוט הירח הוא מה שנגזר עליה שט"ס שלה תרד בב"ע, וכן הוא במלכות דאצילות שסדר שלה שתהיה בעולה ויורד תמיד שאור עצמותה באמת זוהר אור מהמלכות דא"ס והיא למעלה מהכל והיא סיבת הכל, וכל הנמצאים באמת רק גילוייה, ולכן יסד ה' ית' גילוי אור מלכותו רק על ידי האדם במעשיו על אף שכל גילוי ית' הם גילוי של מלכותו ית', אבל אחרי שעומק הכוונה בכל גילוייה שיהא האדם שותף בכל פעולותיהם, ואם כן יש למלכות ב' בחינות שעיקר עצמותה היא למעלה מהכל והיא סיבה לכל והיא גם כן תכלית הכל, אבל זה נעלם, ונקודה השרשית שבה היא מהכתר המיוחד באור א"ס, והב' גילוייה עתה לצורך הנהגת עולם הזה שהיא למטה מכלום ובסוף כולם, ואז היא יבשה ולית לה מגרמה כלום וכולה דינים. אם כן כשכתוב אצל מלכות לית לה מגרמה כלום דהיינו לא בעיקרה ועצמותה אלא על הגילוי שלה, ומציאותה לצורך כל הנהגת עולם הזה.

³ לעיל לג ע"ב (לש"ו).

⁴ עמוד הימיני (ד"א).

⁵ כנגד המדרגה (ד"א).

⁶ ע"י רע"מ פנחס רנז ע"א שם אמר כי השית יומין הם כסדרן מחסד עד יסוד (לש"ו).

בראשית

<p>אחיד לתתא ביום שתיתאי דאקרי הו"ד ועביד קרבנין באינון מיני בעירן דכיין ואתבריאזו ביומא דיליה לאקרבא כנ"י דאתרמיזא ביה בצד"ק לקשרא דרגין דמהימנותא ולנחתא רחמי לעלמא</p>	<p>מחסד, אחוז למטה ביום הששי שנקרא הוד, ועושה קרבנות באותם מיני בהמות טהורות ונבראו ביום שלו, לקרב את כנסת ישראל שנרמזה בצדיק, לקשר דרגות האמונה ולהוריד רחמים לעולם.</p>
<p>ויאמר אלהים נעשה אדם (שם כו) האי אמירה לקבל דרגא עלאה דכלא סתימאה דסתימין בעא למעבד יקרא לדיוקניה ברזא דאדם¹ (ובכלהו) (ודכלהו) דרגין לתתא יהיב חילא לאפקא</p>	<p>"ויאמר אלהים נעשה אדם". האמירה הזו כנגד הדרגה העליונה של הכל נסתמת הנסתמים, רצה לעשות כבוד לדמותו בסוד של אדם, ובכל הדרגות למטה נתן כח להוציא,</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רנז/ב</p>	
<p>כל חד כדקא חזי ליה ועבד אדם דשליט בכלא בעלאי ותתאי</p>	<p>כל אחד כראוי לו, ועשה אדם ששולט בכל, בעליונים ותחתונים.</p>
<p>ות"ח עד לא אשתלימו אינון שבע דרגין יומין עלאין לא אשתלים אדם לעילא כיון דאשתלים לעילא אדם עלאה אשתלים לתתא אדם תתאה וכלהו עלמין בשלימו כנ"ב שלמיה לאדם תתאה על כל דאתברי בעלמא כגין דאדם עלאה שליט על כלא ובג"כ רמו בהאי קרא שבע דרגין דאית ביה שבע דרגין עלאין דאקרי בהו אדם דלעילא ואשתלים בהו כג"כ (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו למיחב ליה שפע מההוא אתרא דאקרי חסד</p>	<p>ובא וראה, טרם שהשתלמו אותן שבע דרגות של ימים עליונים, לא נשלם אדם למעלה. כיון שנשלם למעלה אדם העליון, נשלם למטה אדם התחתון, וכל העולמות בשלמות. לכן השליט את האדם התחתון על כל מה שנברא בעולם, בגלל שאדם העליון שולט על הכל. ולכן רמז בפסוק זה שבע דרגות, שיש בו שבע דרגות עליונות שנקרא בהם אדם שלמעלה, ונשלם בהם. בגלל זה, נעשה אדם בצלמנו, לתת לו שפע מאותו מקום שנקרא חסד.</p>
<p>ת"ח מאן דהאי צולמא עליה חסד אל לא אעדי מניה² ויתבא על רישיה ואתחברת ביה שכינתא בסיפא דיומוי כגין דהאי חס"ד יום ראשון ואיהו רישא דכל יומין דלעילא והאי צולמא דאיתא ליה מניה לא אסתלק עד דאשתלימו יומוי בההוא דרגא דאקרי אחרית הימים והוא דרגא דצד"ק ואיהו שביעאה שנת השמיטה ובההוא דרגא אשתלמו יומוי דבר נש כד אשתלימו שבעין שנין לקבל שבע דרגין עשרה לכל דרגא הה"ד (תהלים צ י) ימי שנתינו בהם שבעים שנה מאן בהם באינון יומין ושנין דלעילא ואם בגבורות שמנים³</p>	<p>בא וראה, מי שצלם זה עליו, חסד אל לא יסור ממנו ויושב על ראשו, ומתחברת בו שכינה בסוף ימיו, בגלל שחסד זה הוא יום ראשון, והוא ראש של כל הימים שלמעלה. וצלם זה שבא לו ממנו לא מסתלק, עד שנשלמים ימיו באותה הדרגה שנקראת אחרית הימים. והיא הדרגה של צד"ק, והיא שביעית, שנת השמיטה. ובאותה דרגה נשלמים ימי האדם, כשנשלמו שבעים שנה כנגד שבע דרגות, עשר לכל דרגה. זהו שכתוב "ימי שנתינו בהם שבעים שנה". מה זה "בהם", באותם ימים ושנים שלמעלה, "ואם בגבורות שמונים".</p>
<p>תא חזי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא רזא דאינון שב בדרגין (לד' [ר"ל] [צ"ל] (שבע דרגין) דבהון זכות וחובא ברזא דחס"ד</p>	<p>בא וראה, בנים חיים ומזונות הדבר לא תלוי בזכות, הסוד של אותן שבע דרגות שבהן זכות וחובה בסוד חסד וגבורה, שאם</p>

¹ כלומר כח"ב (דע"ה ח"ב סב ע"א) עי' לעיל כ סע"א.

² לא יסור ממנו (ד"א).

³ מדות זעיר הם בחינת ימים ושל או"א שנים. וזש"ה (תהלים צ י) ימי שנתינו בהם שבעים שנה, פי' ימי שנתינו דהיינו ז' דזעיר בהם ובתוכם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, ה"ס כתר דזעיר שנתינו בהם שבעים שנה, פי' ימי שנתינו דהיינו ז' דזעיר בהם ובתוכם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, ה"ס כתר דזעיר שהוא ת"ת דאי', ולכן נקרא גבורות (רמ"ז קכב ע"א).

בראשית

<p>וגבורה דאי הכי לא הוה ליה לבר נש למהוי חי בר משבעין אלא במזלא עלאה עתיקא דכלא תליין בג"כ איהו מוסיף על כל יומי דכל בג"כ כרעותיה!</p>	<p>כך לא היה לו לאדם להיות חי פרט לשבעים, אלא שבמזל העליון, העתיק של הכל, תלויים. בגלל כך הוא מוסיף על כל ימי האדם כרצונו.</p>
<p>ות"ח הכי אוליפנא בספרא דשלמה מלכא דבלייליא בתראה דהנא אי יסתכל בג"כ בצולמא דיליה וחזי ליה שלים לא אתגזר עלוי מיתה ומ"ט בהאי ליליא בגין דז' יומין דהנא לקבל שבעא יומין עלאין אינון דכל יומין ושנין דעלמא בהו תליין ואינון רמיוזין בקרא דלך יי' הגדולה וגו" (דה"א כט יא)</p>	<p>ובא וראה, כך למדנו בספרו של שלמה המלך, שבלילה האחרון של חג, אם יסתכל אדם בצלמו ויראה אותו שלם, לא נגזרה עליו מיתה. ולמה בלילה הזו, בגלל ששבעת ימי החג הם כנגד שבעה ימים עליונים, שכל הימים והשנים של העולם תלויים בהם, והם רמוזים בכתוב של "לך ה' הגדלה" וגו'.</p>
<p>שירותא דלהון חס"ד וסיומא דלהון ממ"לכה כנ"י אחרי"ת הימים אשתכח שביעאה אחרית וכד אתיא האי ליליא דשביעי אתחזי אי אשתלימו יומי בהאי אחרית ואי [איהי] (האי) צולמא עלאה חזי עליה חסד אל יתהדר עליה כבדמיתא ולא מסתפי³ מהאי דינא דצד"ק ואיהו בהדיה בשלימו בחדותא ואהדרת ל' אנפין</p>	<p>ראשיתם חסד וסיומם ממלכה, כנסת ישראל. אחרית הימים נמצא שביעית אחרית. וכשבא ליל השביעי הזה, נראה אם השתלמו הימים באחרית הזאת. אז הצלם העליון הזה נראה עליו, [אז] חסד אל יחזור עליו כבתחלה, ולא פוחד מהדין הזה של צדק, והיא עמו בשלמות בשמחה ומחזירה לו פנים.</p>
<p>ובג"כ אזהר לון קב"ה לישראל לאשתזבא מדינוי דהאי צד"ק [ו]לחפאה סכת שלמא עלייהו ולמיתב בצלא דמהימנותא הה"ד (ויקרא כג מב) בסכות תשבו שבעת ימים לאכללא להאי דרגא לעילא ולאוספא ביה ברכה מים עלאין בגין דהאי יומא שביעאה איהו כנ"י אנן מקיפין להאי מזבח עלאה באינון תרין למודים דאינון ערבי נחל ועבדין בה נסוך המים ויהיב צדי"ק באינון שתין דאינון מששת ימי בראשית כלא ברוא דהכמתא</p>	<p>ולכן הזהיר הקדוש ברוך הוא את ישראל להנצל מדיני הצדק הזו, ולכסות סוכת שלום עליהם, ולשבת בצל האמונה. זהו שכתוב "בסוכות תשבו שבעת ימים", להכליל את הדרגה הזו למעלה, ולהוסיף בה ברכה מים העליונים, בגלל שיום זה הוא שביעי, הוא כנסת ישראל. אנו מקיפים את המזבח הזה העליון באותם שני למודים שהם ערבי נחל, ועושים בה ניסוך המים, ונותן צדיק באותם חללים שהם מששת ימי בראשית, הכל בסוד החכמה.</p>

¹ עי' אד"ז רפט ע"א: בדיקנא דעתיקא קדישא תליא כל יקירו דכלא מזלא דכלא אקרי מהאי דיקנא מזלא יקירותא (נ"א מהאי מזלא יקירא) דכל יקירין מזלי עלאי ותתאי כלהו משגיחין לההוא מזלא בהאי מזלא תלייא חיי דכלא מזוני דכלא בהאי מזלא תליין שמיא וארעא, גשמין דרעוא, מזוני דכלא בהאי מזלא, אשגחותא דכלא בהאי מזלא תליין, כל חיילין עלאין ותתאין. [תרגום: בזקן של עתיקא קדישא תלוי כל הכבוד של הכל, והוא המזל של הכל נקרא. מזה הדיקנא, ממזל הכבוד (מזה המזל המכובד) של כל הכבוד נוזלים עליונים ותחתונים, וכולם משגיחים על אותו המזל. בזה המזל תלויים החיים של הכל והמזונות של הכל. בזה המזל תלויים שמים וארץ, גשמי רצון, מזונות הכל. בזה המזל [תלוייה] ההשגחה של הכל, ובזה המזל תלויים כל הצבאות העליונים והתחתונים.] בהאי מזלא תלייא חיי דכלא מזוני דכלא - כמש"כ חז"ל "בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא" (מ"ק כח ע"א). כלומר שהמזל הזה, הרי הוא הרצון העליון, ובו תלויים בני חיי ומזוני דהיינו כלל כל השפע היורד מלמעלה. והמה בסוד "היה הוה ויהיה": "היה" הוא כנגד "מזוני", שכן הוא נברא לפני האדם, "חיי" הוא כנגד "הוה", ו"בני" הוא כנגד "יהיה", והם באים מחסדו ית' (מ"א מו), כלומר מהמזל הי"ג (ב"ע קלה ע"א).

² עי' רמב"ן במדבר יד ט: נודע כי בליל החותם לא יהיה צל לראש האיש אשר ימות בשנה ההיא, לכך יאמר כבר סר צלם מעליהם שנגזר עליהם מיתה. ועי' שעה"כ קב ע"ג: ענין ליל הושענא רבא, אשר גם אז נידונים ונחתמים, כי לכן נקרא ליל החותם.
³ ואינו ירא (ד"א).

בראשית

<p>ולבתר (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם עבדו כנישותא לאינון שבע יומין עלאין ועבדו יומא טבא בגין דאשתזבון מדינו דההוא יומא שביעאה בג"כ כתיב (בראשית א כו) בצלמנו כדמותנו לקבל יומא תניינא גבורה חולקיה דיצחק כדין אית [ליה] לב"נ למשוי להאי דמותנו ולאדמי בעובדוי לאינון עלאין וכל דא למה בגין דקב"ה יהב בידיה דב"נ אי בעי לב"נ למדמי לגרמיה לאינון דלעילא אשתלים בהו ולא מסתפי מהאי מדת דינא עלאה</p>	<p>ולאחר מכן "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", תעשו כינוס לאותם שבעה ימים עליונים, ועשו יום טוב בגלל שנצלתם מדינו של אותו יום שביעי. בגלל כך כתוב "בצלמנו כדמותנו", כנגד יום שני גבורה, חלקו של יצחק, ואז יש לאדם לשים את "דמותנו" הזאת ולהדמות במעשיו לאותם העליונים. וכל זה למה, בגלל שהקדוש ברוך הוא נתן בידי האיש, אם רוצה האיש לדמות עצמו לאותם שלמעלה, משתלם בהם, ולא פוחד ממדת הדין העליונה.</p>
<p>וירדו בדגת הים (שם) לקבל דרגא דנצ"ח דאחיד ביה משה דנת הים בההוא דרגא אתבריא ויהיב לון סתימא דסתימין! חילא [למשלט] (למשלא) עלייהו אי דמי בר נש לעלאין ואי לא דמי לעלאין ירדו ונוני ימא שלטין בהו בבני נשא ובג"כ אזהירת לון אורייתא דאתיהיבת ע"י דמשה (דברים ל יט) ובחרת בחיים</p>	<p>"וירדו בדגת הים" כנגד הדרגה של נצח שאחוז בה משה. דגת הים נבראו באותה דרגה, ונתן לנו סתום הסתומים כח לשלוט עליהם אם דומה אדם לעליונים. ואם לא דומה לעליונים, "ירדו", ודגי הים שולטים בהם בבני אדם, ולכן הזהירה אותם התורה שנתנה על ידי משה, "ובחרת בחיים".</p>
<p>ת"ח משה כד אתרמי לימא לא שלטו עליה נוני ימא ולא אסתפי מנייהו בגין דאיהו הוה זמין לקרבא לעילא ולא תדבקא בקב"ה ולבתר כד אתדבק שליט על נוני ימא ורמו לאהרן אחוי דימחי ית ימא וימותון נוני ואיהו לא עביד הכי בגין דההוא דרגא דיליה שליט עלייהו וביה אתבריא ולא בעא קב"ה דימחי איהו בגין לאתהפכא להו לאויב</p>	<p>בא וראה, כשמשה נזרק לים, לא שלטו עליו דגי הים ולא פחד מהם, בגלל שהוא היה עתיד להתקרב למעלה ולדבק בקדוש ברוך הוא, ולאחר שנדבק, שלט על דגי הים. ורמו לאהרן אחיו שיכה את הים וימותו הדגים, והוא לא עשה כך, בגלל שאותה דרגה שלו שולטת עליהם, ובה נבראו, ולא רצה הקדוש ברוך הוא שיכה הוא בשביל להתהפך להם לאויב.</p>
<p>וכד בר נש אזיל בארחוי דקב"ה כתיב עליה (ישעיה מג ב) כי תעבור במים אתך אני וגו' דהא וירדו בדגת הים ובעוף השמים לקבל דרגא דשמים דבההוא דרגא שליט עלייהו ודא תפאר"ת ואע"ג דבדרגא דנצ"ח אתעבידו כל נוני ימא ועופי לא כתיב תמן אלא עוף כנף (בראשית א כא) אבל השתא קרי להו עוף השמים בגין דב"נ לא שליט עלייהו אלא מסטר דשמים</p>	<p>וכשאדם הולך בדרכי הקדוש ברוך הוא, כתוב עליו "כי תעבר במים אתך אני" וגו'. שזה "וירדו בדגת הים ובעוף השמים", כנגד דרגה של שמים, שבאותה דרגה שולט עליהם, וזו תפארת. ואף על גב שבדרגת הנצח נעשו כל דגי הים והעופות, לא כתוב שם אלא עוף כנף, אבל עכשיו קרא להם עוף השמים, בגלל שבן אדם לא שולט עליהם אלא מצד של שמים.</p>
<p>ובבהמה שליט עלייהו ברזא דהו"ד דיהיב ליה סיועא דהא בההוא יומא אתבריא בעירן ובכל הארץ שליט ברזא דצדיק דאקרי כ"ל ואיהו שליט על הארץ ארעא עלאה ה"נ ב"נ לתתא שליט על ארעא תתאה בגין דכלא ביה ובכל הרמש הרומש על הארץ שליט עלייהו ב"נ</p>	<p>"ובבהמה", שולט עליהם בסוד של הוד שנותן לו סיוע, שהרי באותו יום נבראו הבהמות. "ובכל הארץ", שולט בסוד של צדיק שנקרא "כל", והוא שולט על הארץ, ארץ העליונה. כך גם אדם למטה שולט על ארץ התחתונה, משום שהכל בו. "ובכל הרמש הרמש על הארץ", שולט עליהם אדם מסיוע שנתן לו מארץ החיים,</p>

¹ נעלם על כל הנעלמים (ד"א).

בראשית

<p>מסיועא דאתייהיב ליה מארץ החיים מלכות עלאה</p>	<p>המלכות העליונה.</p>
<p>השמטות דף רנח/א</p>	
<p>מדרש רות קב"ה בזוהר חדש דפוס הנ"ל דף סא ע"ג בתוך המאמר המתחיל פתח (שייך בדף מז ע"א אצל שליט על כולא)</p>	
<p>סימן כה</p>	
<p>ויאמר אלהי"ם הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע (בראשית א כט) לקבל דרגא¹ דבינה דאקרי אלהי"ם דכיון דאימא עלאה חמאת לון שלימין יהיב לון תפנוקין מלעילא לאתקיימא בעלמא</p>	<p>"ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע", כנגד הדרגה של בינה שנקראת אלהים. שכיון שהאם העליונה ראתה אותם שלמים, נתנה להם תפנוקים מלמעלה להתקיים בעולם.</p>
<p>ת"ח אדם קדמא קודשא בריך הוא יהיב ליה כל עשב זרע זרע² ולא יהיב ליה רשו למיכל בעירי ועופי שמיא³ בגין דגלי קמיה דהוה זמין לאתפתאה בההוא נחש דאיהו (שם ג א) ערום מכל חית השדה אמר קב"ה ארחקיניה מניה ולא יהא ליה עסק ביה ולא בבעירי ולא בעופי בגין דקב"ה ארים ליה לב"ג מכשול מקמיה מאים יתקיים בעלמא</p>	<p>בא וראה, הקב"ה נתן לאדם הראשון כל עשב זרע זרע, ולא נתן לו רשות לאכול בהמות ועופות השמים, משום שגלוי לפניו שהיה עתיד להתפתות באותו נחש שהוא "ערום מכל חית השדה". אמר הקדוש ברוך הוא, ארחיק אותו ממנו, ולא יהיה לו עסק עמו ולא עם הבהמות ולא עם העופות, משום שהקדוש ברוך הוא הרים לאדם מכשול מפניו, אולי יתקיים בעולם.</p>
<p>אבל כד אתא נח דאקרי צדיק מה כתיב ביה (שם ח ב) ויבן נח מזבח ליי' הא אוקימנא⁴ ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון ומ"ט ויבן בגין דחייבי עלמא עבדי בה פנימו אתא נח וקריב ההוא מזבח בבעלה הה"ד (שם) ויעל עלת במזבח חסר כד חמא קב"ה דאתקריב ההוא מזבח וקריב הנהו בעירי דכיי יהיב ליה רשו למיכל כלהו בעירי מ"ט בגין דאתקריב⁵ בההוא ברית עין החיים וקריב לה בעין הדעת ועבד יחודא [בקדמיתא] (בקדמיתא) אלא דלבתר אתפתה דבעא למבדק</p>	<p>אבל כשבא נח, שנקרא צדיק, מה כתוב בו, "ויבן נח מזבח לה". הרי פרשנו אותו המזבח שבו הקריב אדם הראשון. ולמה [כתוב] "ויבן", משום שרשעי העולם עשו בה פגם, בא נח והקריב אותו מזבח לבעלה. זהו שכתוב "ויעל עלת במזבח", חסר. כשראה הקדוש ברוך הוא שנקרב אותו מזבח והקריב אותם בהמות טהורות, נתן לו רשות לאכול כל הבהמות. למה, משום שהוא החזיק באותו ברית עין החיים וקרב אותו לעין הדעת, ועשה יחוד</p>

¹ כנגד המדרגה (ד"א).

² הנה נתתי לכם את כל עשב כו' (כאן חסר ג' תיבות) הוא אופנים וחיות וכרובים, שהן מאכל אדם דלעילא, (שם) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ כו' הן כרובים ותמורות, שהן ג"כ למאכל אדם (בהגר"א בספד"צ לג ע"ג).

³ ענין קריאת השמות אינו רק תיקון ממש וכו' כי הוא בירר כל חלקי הנפשות הבעלי חיים כולם שהיו בסיגים של אותם המלכים וכו', אבל שני בחינת הצומח והדומם לא בירר כל הצריך להם כמו שעשה בבעלי חיים שבירר כולם לגמרי זולת בהמות בהררי אלף כנזכר, וזהו מטעם שלא קרא שמות כי אם לבהמה ולחיה ולעוף השמים אבל לצמחים ואילנות ולחלקי הדומם לא קרא. גם תבין בזה טעם למה נאסר אדם באכילת בשר ולא הותר לו רק אכילת צמחים בלבד כמש"ה הנה נתתי לכם את כל עשב זרע לכם יהיה לאכלה. והטעם הוא כי כוונת האכילה היא לברר הטוב שבמאכל ההוא ולהעלותו מן הקליפות והסיגים המעורבים בהם וכבר היו כל הבעלי חיים מבוררים לגמרי ולכן לא הותרו לו באכילה. אבל הצומח שהם העשבים ואילנות הותר באכילתם כי עדיין היו צריכים להתברר ע"י האכילה ההיא (שעה"מ עקב).

⁴ לעיל סט ע"ב. ועי' תז"ח מג ע"ג.

⁵ לפי שהיה מחזיק (ד"א).

בראשית

<p>[בההוא חובוי לא] (בה ההוא חובה ולא) לאתדבקא ביה¹ אפילו הכי לא אשתויב מניה ונציב ההוא כרמא²</p>	<p>כבראשונה. אלא שאחר כך התפתה, שרצה לבדוק את אותו החטא ולא להידבק בו, אפילו כך לא ניצל ממנו ונטע אותו כרם.</p>
<p>ת"ח אדם דזמין לאתפתאה באילני לא יהב ליה אילני וארחקינהו מניה דהא לא אדכר לון אלא דאיהו עבד גרמיה חול³ ונציב ההוא כרמא דאקרי בית ישראל בקדמיתא אשתלים ביה וחפיא עליה ואשתויב בה ומאן איהי בית ישראל דא תיבה דאקרי ארון הברית והשתא כד בעא למבדק מה כתיב (שם ט כא) וישת מן היין כד"א ותקח מפריו לבתר ויתגל בתוך אהלה גלי ההוא פרצה בקדמיתא בנו משכניה בנו לנו ואי לאו ההוא מדבחה דאנינת עליה משום דאתדבק בה בקדמיתא הוה נתפס מיד ועכ"ד כד לא עבד ליה אלא למבדק כסי עליה אורייתא ולא פרסמיה כמה דפרסם לאדם וההוא מדבחה כפרה עליה</p>	<p>בא וראה, אדם שעתיד להתפתות באילנות, לא ניתן לו אילנות, והרחיק אותם ממנו, שהרי לא הזכירם, אלא שעשה את עצמו חול, ונטע אותו כרם שנקרא בית ישראל. בתחלה נשלם בו וכסה עליו וניצל בו. ומי היא בית ישראל, זו תיבה שנקראת ארון הברית. ועכשיו כשרצה לבדוק מה כתוב, "וישת מן היין", כמו שנאמר "ותקח מפריו". אחר כך "ויתגל בתוך אהלה", גילה אותה פרצה כבראשונה בתוך משכנו לפני ולפנים. ואם לא אותו מזבח שהגן עליו משום שנדבק בו בתחלה, היה נתפס מיד. ועם כל זה, כשלא עשה אותו רק לבדוק, כסתה עליו התורה ולא פרסמה אותו כמו שפרסם את האדם, ואותו מזבח כיפר עליו.</p>
<p>ת"ח מזבחה של בית עולמים ההוא תלתין ותריין על תלתין ותריין אמה היא רמיזא בתריין ותלתין נתיבות פליאות חכמה⁴ דהא חכמה תתאה אקרי עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד לקבל צד"ק דלעילא דהא כגוונא דכלהו דרגין אית בה וכלהו אתחזיין בה דהא מראה אקרי עלה חמש וכנס אמה זהו סובב לקבל ההוא דרגא דאתדבק בה דאיהו סובב לההוא מזבחה הה"ד (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני דהא מיסוד עד ההוא דרגא חמשא דרגין אינון עלה שלש וכנס אמה אלו קרנות לקבל אינון תלתא דרגין דאתיין לה מנייהו תקפו עלאה ושפע ובג"כ דוד שנמשח בקרן נמשכה</p>	<p>בא וראה, מזבחה של בית עולמים היה שלשים ושתים על שלשים ושתים אמה, והיא רמוזה בשלשים ושנים נתיבות פליאות חכמה, שהרי חכמה תחתונה נקראת. עלה אמה נכנס אמה זהו יסוד, כנגד צדק שלמעלה, שהרי כדוגמא שיש בה את כל הדרגות וכולם נראים בה, שהרי נקראת מראה. עלה חמש וכנס אמה, זהו סובב, כנגד אותה דרגה שנדבק בה, שהיא סובבת את אותו המזבח. זהו שכתוב "וימינו תחבקני", שהרי מיסוד עד אותה דרגה חמש דרגות הן. עלה שלש וכנס אמה, אלו קרנות, כנגד אותן שלש דרגות שבאו לה מהם התוקף העליון ושפע, ומשום כך דוד שנמשח בקרן, נמשכה מלכותו, משום</p>

¹ לא היתה כוונתו להתדבק בו (ד"א).

² ע"י דע"ה ח"ב פד ע"ב וזה תמצית לשונו: אף נח נכנס לנסיון הזה [שיש מצוה לדעת את הרע פ'י ידיעת השדים] ועכ"ז לבחור בטוב, והוא עיקר עומק החטא דעץ הדעת אשר בו נכשל אדם הראשון], וגם הוא לא עמד בו ונכשל. אמנם כניסתו היתה לש"ש ע"מ לתקן את החטא דאדה"ר. והוא מ"ש "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה". שכן "כרם" הוא כינוי למלכות דאצילות, והיא מתפשטת ושוכנת בהיכל קודש הקדשים דבריאה, ובה הוא סוד היין המשמח. וע"י החטא של אדה"ר שהרע נשתרבו למעלה, נאחזו החיצוניים בסופה ובתחתיה, ושם הוא מקום בחינת היין המשכר, וע"י היניקה הזו נעשית אף מלכות הרשעה לבחי' כרם. שהרי ע"י המבול, שנעשה דין ברשעים, נתקן קצת החטא דאדה"ר ונסתמה הפרצה, כי כשהרשעים כלין אזי מתבטלות אף הקליפות, והפרצה נסתמה ע"י חורבן העולם דהמבול. אך כאשר נכשל נח באותו היין המשכר, חזר וניער וגלי פרצה דעלמא דהוה סתים. אמנם נח לא חטא כ"כ כאדה"ר, שכן עיקר הפגם דאדה"ר היה ע"י שירד לשם בעודו ברום מעלתו, ולכן היה אדה"ר מזהר ע"ז מפי הקב"ה. והקב"ה כביכול הוצרך להוכיח את אדה"ר ע"כ כדי שישוב, ואילו בנח כתיב "וייקץ נח מיינו", דהיינו שמעצמו חזר בו תיכף לאחר חטאו והתחרט, ע"כ. ונטע כרם (ד"א).

³ ע"י כתנות עור לעיל כח ע"ב לו ע"ב.

⁴ ע"י ס"י פ"א מ"א.

בראשית

<p>מלכותו בנין דאיהו אחיד באינזן קרנות המזבח תקיפו דמדבחה עלאה¹</p>	<p>שהוא אחז באותן קרנות המזבח, תוקף המזבח העליון.</p>
<p>ת"ה ארבע קרנות אמה על אמה אית בה במזבח בנין דאיהו כסא דוד יום רביעאי לתת לה שפע מאינזן שלש אמות לאינזן ארבע קרנות וכד הוו מקרבין כהני מסטרא דחס"ד עולת התמיד לגבי מזבח הוו מקרבין ליה ההוא אתרא דאקרי מזבח וכד הוו עבדין מתנות מדמא דעולה הוו סלקין והוו אזלין בההוא סובב דאיהו דרגא דידהו וחולקא דאבוהון דיהבין שתי מתנות שהן ארבע לקבל ההוא אתרא דאקרי עולה</p>	<p>בא וראה, ארבע קרנות אמה על אמה יש במזבח, משום שהיא כסא דוד. יום הרביעי לתת לה שפע מאותן שלש אמות לאותן ארבע קרנות. וכשהיו מקרבים הכהנים מהצד של חסד עולת התמיד אצל המזבח, היו מקרבים אותו לאותו המקום שנקרא מזבח. וכשהיו עושים מתנות מדם העולה, היו עולים והיו הולכים באותו הסובב שהוא הדרגה שלהם וחלק אביהם, שנותנים שתי מתנות שהן ארבע כנגד אותו מקום שנקרא עולה.</p>
<p>וקביל שתי מתנות דההוא בוכרא דנשיל תרין חולקין הה"ד (בראשית כה כז) ויעקב איש תם יושב אהלים רחמי ודינא ונסיב ההוא צדיק תרין חולקין דידיה הה"ד (דה"א ה א) נתנה בכורתו ליוסף ותרין חולקין דאבוי ונסיב כלא האי כ"ל ואמל² לההוא אתרא דאקרי ים הה"ד (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים האי מזבח העולה הוה גביה הא ט' אמות לקבל ט' דרגין דאיכא עד צדיק תשיעאה דכלא טו"ב ודאי ואיהו כבנין אוצר רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה הה"ד (בראשית ב כב) ויבן יי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה.</p>	<p>וכנגד שתי מתנות של אותו בכור שנוטל שני חלקים. זהו שכתוב "ויעקב איש תם יושב אהלים", רחמים ודין. ולקח אותו צדיק שני חלקים שלו. זהו שכתוב "נתנה בכורתו ליוסף". ושני חלקים של אביו, ולקחה כל הכל הזאת, וממלא אותו מקום שנקרא ים. זהו שכתוב "כל הנחלים הולכים אל הים". מזבח העולה הזה היה אצלו. תשע אמות הללו כנגד תשע דרגות שיש עד הצדיק התשיעי של הכל, טוב ודאי, והיא כבנין אוצר, רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה. זהו שכתוב "ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה".</p>
<p>והאי מזבח עלאה היא אשתו דאדם דלעילא ובג"כ אקרי מזבח העולה כד"א (יהושע ג יא) ארון הברית ודא כנסת ישראל ואקרי מזבח מ"ט אקרי הכי בנין דכד בני עלמא לא מכשרן עובדייהו³ איהי דבחה לון⁴ הה"ד (ויקרא כו כד) והכיתי אתכם אף אני דהא כל מאני קרבא דמלכא בידה אתמסרן הה"ד (שיה"ש ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה ובג"כ אורייתא שלימתא קב"ה יתבה לון לישראל למיזכי בה לחיי עלמא לאשתזבא מדינוי דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא לגבה</p>	<p>והמזבח העליון הזה הוא אשתו של אדם שלמעלה, ולכן נקרא מזבח העולה, כמו שנאמר "ארון הברית", וזו כנסת ישראל, ונקראת מזבח. למה נקראת כך, משום שכאשר בני העולם אין מעשיהם כשרים, היא זובחת אותם. זהו שכתוב "והכיתי אתכם אף אני", שהרי כל כלי הקרב של המלך נמסרו בידה. זהו שכתוב "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה". ולכן הקדוש ברוך הוא נתן לישראל תורה שלימה לזכות בה לחיי עולם, ולהינצל מדין אותו המזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב אליה.</p>
<p>וכי תימא הא חמינא משה קריב לגבה שבעה יומין בקדמיתא ת"ח כתיב (שם ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחת לראשי וימינו</p>	<p>ואם תאמר, הרי ראינו שמשו קרב אליה שבעה ימים בהתחלה. בא וראה, כתוב "שמאלו תחת לראשי וימינו</p>

¹ כח מזבח העליון (ד"א).

² וממלא (ד"א).

³ שאין מעשיהם הגונים (ד"א).

⁴ היא זובחת אותן (ד"א).

בראשית

	תחבנני". הפסוק הזה נאמר על
השמשות דף רנח/ב	
כ"י אתמר כד אייהי שריא בארעא קדישא בכל אינון שבעה יומין כלהו בשלימו הה"ד (ויקרא ח לג) שבעת ימים ימלא את ידכם ובג"כ אקרונן שבעת ימי המלואים דייקא	כנסת ישראל, כשהיא שורה בארץ הקדושה בכל אותם שבעה ימים כולם בשלמות. זהו שכתוב "שבעת ימים ימלא את ידכם", ולכן נקראים שבעת ימי המלואים דוקא.
ומשה דאיהו לוי מסטר דא קריב בקדמיתא לגבי האי מזבח הה"ד (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי מאי ראשי אלא ברישא כד אתדבקת האי מזבח בההוא עולה שמאלו אתקרי בקדמיתא ועכ"ד אתערו חבריא בחלוק לבן שאין בו אימרא! שמש הה"ד (בראשית ל לז) מחשוף הלבן אשר על המקלות בגין דאע"ג דאיהו מסטר דדינא אתלבש בחס"ד וקריב לגבה ואתער חס"ד עלאה בעלמא	ומשה שהוא לוי מצד זה הוא קרב בתחלה למזבח הזה. זהו שכתוב "שמאלו תחת לראשי". מה זה ראשי, אלא בראש, כשנדבקת מזבח הזו באותה עולה, שמאלו היא נקראת בתחלה. ועם כל זה העירו החברים (תענית יא ע"ב), [שמשה] שמש בחלוק לבן שאין בו שפה, זהו שכתוב "מחשוף הלבן אשר על המקלות". משום שאף על גב שהוא מצד הדין, התלבש בחסד וקרב אליה, והעיר חסד עליון בעולם.
ומאי קריב פר ברישא תמיד של שחר עולה ודאי ולבתר קריב פר חטאת למיהב שלמא בין ההוא פר חטאת ואהרן דחב לגבה כד עבד עגלא (ס"א עולה) ודא כנסת ישראל והחטאת לקבלה איהו ודא פר כהן משיח כד איהו חב לגבי מזבח מה דלא אית בגבר אחרא אלא נוקבתא לחטאת ולבתר קריב עולה לגבה	ומה הקריב, פר בראש תמיד של שחר עולה ודאי, ואחר כך הקריב פר חטאת לתת שלום בין אותו פר חטאת, ואהרן שחטא לה כשעשה עגל (עולה), וזו כנסת ישראל, והחטאת היא כנגדה. וזה פר כהן משיח כשהוא חטא אל המזבח, מה שאין באיש אחר, אלא נקבה לחטאת, ואחר כך מקריב עולה אליה.
כיון דאתקריב עולה לגבי האי מזבח כדין מלואים הוא מלואים לעילא מלואים לתתא וכלהו עלמין בחדוה דהא מטרוניתא אתחברת בבעלה וכדין קריב לגבי ההוא מזבח איל המלואים	כיון שהקריבה עולה למזבח הזה, אז מלואים היא. מלואים למעלה מלואים למטה. וכל העולמות בשמחה, שהרי המלכה התחברה עם בעלה, ואז מקריב לאותו מזבח את איל המלואים.
ויהיב מההוא דמא על תנוך אודנא דאהרן בגין דתהוי רכיכא למשמע ברכיכו ² ולא בקשיו ויקבל מלי דאורייתא דלא לאפרדא תורה שבע"פ מתורה שבכתב ולא שלמא עלמין כלהו וכן לבנוי	ונותן מאותו דם על תנוך אזן אהרן, כדי שתהיה רכה לשמוע ברכות ולא בקושיו. ויקבל דברי תורה, שלא להפריד בין תורה שבעל פה מתורה שבכתב, ולהשלים כל העולמות, וכן לבנוי.
ופקיד לון דיתבון בההוא תרעא דההוא אהל למיטר ההוא אתרא דלא יתקרב ערל וטמא וישתלמון כלהון שבעה יומין עלאין ויסתלקון בההוא דרגא דחס"ד דאיהו מתתא לעילא	וצוה אותם שישבו באותו השער של אותו האהל, לשמור אותו מקום שלא יקרב ערל וטמא, וישתלמו כל שבעת הימים העליונים, ויעלו באותה דרגת החסד שהיא שביעי ממטה למעלה. שהרי הם בתחלה

¹ שאין בו שפה (ד"א).

² שיהיה רך לשמוע (ד"א).

בראשית

<p>שביעאה דהא אינון בקדמיתא אתדבקו בההוא פתח אהל מועד ולבתר אסתלקו לעילא</p>	<p>נדבקו באותו פתח אהל מועד, ואחר כך התעלו למעלה.</p>
<p>לבתר מה כתיב (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני הה"ד (ויקרא ט א) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ופקיד ליה למיסב ההוא עגל דחב ביה ויקרביניה לגבי ההוא מזבח ואיהו הוה כסיף¹ לקרבא לגבה דדחיל משלהובוי</p>	<p>ואחר כך מה כתוב, "וימינו תחבקני". זהו שכתוב "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן", וצוה אותו לקחת אותו עגל שחטא בו ויקרבוהו לאותו מזבח, והוא היה מתבייש להקריב אליה, שפחד משלהבותיה.</p>
<p>א"ל משה (שם ז) קרב אל המזבח ועשה את חטאתך בקדמיתא והב מההוא דמא באנון קרנות בגין דחב בקדמיתא לגבייהו ומנע מנהון ברכאן ולבתר (שם טו) ואת הדם יצק אל יסוד המזבח לאצקא בה ההוא יסוד מאי יצק כד"א (מלכים א' ז כג) ויעש את הים מוצק ולבתר קריב לההוא מזבח ההוא עולה ועבד בקדמיתא ראש ולבתר רגל ולבתר על ישראל קריב שעיר עזים דהא מההוא סטרא דיצר הרע אתדבקו בכ"ס ולבתר עגל וכבש לעולה</p>	<p>אמר לו משה, "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך", בתחלה, ותן מאותו דם על אותם קרנות, משום שחטא בתחלה אצלם ומנע מהם ברכות, ואחר כך "ואת הדם יצוק אל יסוד המזבח", לצקת בה אותו יסוד. מה זה "יצק", כמו שנאמר "ויעש את הים מוצק". ואחר כך הקריב לאותו מזבח אותה עולה, ועשה בתחלה ראש, ואחר כך רגל, ואחר הקריב על ישראל שעיר עזים, שהרי מאותו הצד של יצר הרע נדבקו בכוכבים ומזלות. ואחר כך עגל וכבש לעולה.</p>
<p>ת"ח בקדמיתא עגל לחטאת כיון דקריב ליה בשלימו לגבי אמיה לבתר קריב ליה לגבי אבוי הה"ד (ויקרא ט ג-ד) לעולה ולבתר שור ואיל לשלמים דהא שלמא בכלהו עלמין והאי שור דסטרא דשמאלא ואילו דיצחק לא עבדין דינא אלא לשלמים שלמא לעילא שלמא לתתא</p>	<p>בא וראה, בהתחלה עגל לחטאת. כיון שהקריב אותו בשלמות אל אמו, אחר כך הקריב אותו לאביו. זהו שכתוב "לעולה". אחר כך, שור ואיל לשלמים, שהנה שלום בכל העולמות. ושור זה של צד השמאל. ואילו של יצחק לא עושים דין אלא לשלמים, שלום למעלה שלום למטה.</p>
<p>וכדין קב"ה פתח עלייהו (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד שבת אחים ימינא ושמאלא משה ואהרן גם לאכללא לכ"י יחד צדי"ק כלא ביהודא שלימא כדין מה כתיב (שם ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כיון דאתחברו דכר ונוקבא שלים (ו) בג"כ כשמן הטוב על הראש² בקדמיתא עתיקא דכלא רישא דכל רישין³ יורד על הזקן</p>	<p>ואז הקדוש ברוך הוא פתח עליהם, "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד". "שבת אחים" ימין ושמאל, משה ואהרן. "גם" להכליל את כנסת ישראל. "יחד" צדיק, הכל ביחוד שלם. ואז מה כתוב, "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן". כיון שהתחברו זכר ונקבה שלם, משום כך "כשמן הטוב על הראש". בהתחלה העתיק של הכל, ראש כל הראשים. "יורד על הזקן".</p>

¹ היה מתבייש (ד"א).

² עי' אריכות אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה [דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע)] ומהאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא רבא דלתתא, דיקנא דכהנא רבא בתמניא תקונין אתתקון [כאן רואים שתיקון דדיקנא מוריד תיקונים לכל הפרצופים שתחתיו (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ד ד"ה ואמר אחסין)] ובגין כך תמניא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דקניה הה"ד (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו' [כלומר ש"ג הנביעין דמשח רבות מצויים בפנימיות ל"ג ת"ד ושרשם במו"ס (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר)] ומנ"ל דכתיב (שם) שבת אחים גם יחד גם לרבות כהן גדול דלתתא דכל זמנא דכהנא רבא דלתתא משמש בכהונא רבא כביכול כהן גדול דלעילא משמש בכהונא רבא.

³ עי' אד"ר רפח. גלגלתא דא"א זהו "רישא דכל רישא" ולמעלה ממנו רד"ל"א המכונה א"ס (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ב ד"ה רישא דכסופא).

בראשית

<p>דא חס"ד וגבורה ות"ת דכלהו אקרון זקן? (בראשית כד א) ואברהם זקן (שם כז א) ויהי כי זקן יצחק (שם מח י) ועיני ישראל כבדו מזקן על פי מדותיו דא צדי"ק ואיהו פי מדותיו ולבתר (תהלים קלג ג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון אלין שבע הרים [דאקרון] (דאקרון) הררי ציון כי שם צוה יי' את הברכה כיון דאתחברו חיים עד העולם דא עין חיים בההוא עולם</p>	<p>זה חסד וגבורה ותפארת, שכולם נקראו זקן. "ואברהם זקן". "ויהי כי זקן יצחק". "ועיני ישראל כבדו מזקן". "על פי מדותיו" זה צדיק, והוא פי מדותיו. ואחר כך, "כטל חרמון שיורד על הררי ציון", אלו שבעה הרים שנקראו "הררי ציון". "כי שם צוה ה' את הברכה", כיון שהתחברו. "חיים עד העולם", זה עין חיים באותו עולם.</p>
<p>וכל דא בגין הנהו קרבנין דמתערין מיבו לעילא ותתא ולבתר הכי כהני דמסטר דחס"ד קרבין לגביה דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא</p>	<p>וכל זה משום אותם קרבנות שמעוררים טוב למעלה ולמטה. ואחר כך הכהנים שמצד החס"ד קרבים לאותו מזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב.</p>
<p>ונכסין נכסת קודשין בצפונא דמזבח בגין דכסטר צפונא דאית בה כד קריב גבורה לגבה עבדא אינון נוקמין בג"כ עבדין כהני שלמא בעלמא דלא יתוקד עלמא בשלהובי דמזבח וכדין חיים נחתין לעלמא הה"ד (מלאכי ב ה) בריתי היתה אתו החיים והשלום מאי טעמא חיים בגין [דהוא] (דהא) עבד שלום וכהני עבדין שלום בקרבנא</p>	<p>ונשחטים שחיטת הקדשים בצפון המזבח, משום שבצד צפון שיש בה כשקרבה גבורה אליה, עושה את אותן נקמות, לכן הכהנים עושים שלום בעולם, שלא ישרף העולם בשלהבות המזבח, ואז יורדים חיים לעולם. זהו שכתוב "בריתי היתה אתו החיים והשלום". למה "חיים", משום שהוא עושה שלום. וכהנים עושים שלום בקרבן.</p>
<p>מאי קרבנא לבן ואדום חלב ודם חלב לקבל ההוא דרגא שופרא דכלא חלב הארץ מתרגמינן שופרא דארעא דם לקבל ההוא דרגא דאקרי נפש דכתיב (ירמיה נא יד) נשבע ה' צבאות בנפשו וב"נ כד קריב האי דמא כאילו מקריב נפשיה הה"ד (ויקרא יז יא) כי הדם הוא בנפש יכפר</p>	<p>מהו הקרבן, לבן ואדום, חלב ודם. חלב כנגד אותה דרגה של יופי של הכל. חלב הארץ תרגומו יופי הארץ. ודם כנגד אותה הדרגה שנקראת נפש, שכתוב "נשבע ה' (צבאות) בנפשו". ובן אדם, כשמקריב דם זה, כאלו מקריב נפשו. זהו שכתוב "כי הדם הוא בנפש יכפר".</p>
<p>ובג"כ אזהר לון אורייתא מאן דייכול מההוא חלב ודם דמקריבין מניה למדבחא³ ישתצי מההוא מדבחא האי דכתיב (ויקרא כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מעמיה מ"ט בגין דהוה ליה למקריביה לההוא חלב על מדבחא וההוא דם</p>	<p>ומשום כך הזהירה אותם התורה, מי שיאכל מאותו חלב ודם שממנו מקריבים למזבח, וכלה² מהמזבח ההוא. זהו שכתוב "ונכרתה הנפש ההיא מעמיה". למה, משום שהיה לו להקריב את אותו חלב על המזבח, ואותו דם</p>
<p>השמטות דף רנט/א</p>	
<p>ביסוד לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום</p>	<p>ביסוד, להכליל מדת יום בלילה ומדת לילה ביום.</p>

¹ עי' בבהגר"א על ת"ז מא ע"ג, שרק או"א נקראים זקנים לפני התיקון, ואילו אחרי התיקון כל הז"ת נקראים סבין, וכן כתוב בת"ז ד ע"א. והנה עי' פת"ש א"א מג, ששורש מציאות הזקנה הוא בהארת הדיקנא. ² לבדוק ניקוד.

³ דע, כי כבר הודעתין בדרוש פרצוף לאה, כי אין יניקה לחיצונים, רק מסוימי הקצוות שבז"א. והנה יניקת ישמעאל מאברהם, זרוע ימינו דז"א בסיומו, והוא בחינת חלב הטמא דנוגה, ויניקת עשו מיצחק זרוע שמאלי דז"א, בסיום בחינת דם טמא, בסוד הוא אדום, ומאכלו אדום ולבושו אדום, וכל עניניו אדום, ולכן נאסר חלב ודם. אבל בהקרבתו לגבוה, יוכלל הנוגה ג"כ בקדושה, ולא ינקו משם (ספר הליקוטים אחרי מות יז).

בראשית

<p>ובעולת התמיד דאיהי כללא דכלא¹⁹ לכפרא על כל ישראל על עשה ועל לא תעשה הנתק לעשה מ"ט בגין דהא ארבא (ס"א אתרא) דרגא דעולה עשה איהו ועבדין [ביה] (ליה) מתנות לאכללא לההוא אתרא דאקרי כ"ל ולישראל</p>	<p>ובעולת התמיד שהיא כללות של הכל, לכפר על כל ישראל על עשה ועל לא תעשה הניתק לעשה. למה, משום שהאוניה (מקום) דרגה של עולה עשה היא, ועושים לה מתנות להכליל לאותו מקום שנקרא כל ולישראל.</p>
<p>ולאן אתרא יהבין אינון מתנות חדא בקרן מזרחית צפונית לאתערא²⁰ מזרח דאיהו רחמי ולא תערא צפון בחודה לגביה דההוא מזבח ולבתר בקרן מערבית דרומית לאכללא ההוא מזבח דאקרי מערב בדרום דאיהו חס"ד ובגין כך כלא חדא מתנה הדא הוא דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאלו דמזרח דאיהו צפון תחת לראשי בקדמיתא והדר וימינו תחבקני דאיהו חס"ד</p>	<p>ולאיזה מקום נותנים אותן מתנות, אחת בקרן מזרחית צפונית לעורר המזרח, שהוא רחמים. ולעורר הצפון בשמחה אליו של המזבח ההוא. ואחר כך בקרן מערבית דרומית, להכליל אותו מזבח שנקרא מערב בדרום שהוא חסד, ולכן הכל מתנה אחת. זהו שכתוב "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". "שמאלו" של מזרח שהוא צפון. "תחת לראשי" בתחלה. ואחר כך "וימינו תחבקני" שהוא חסד.</p>
<p>ד"א מ"ט דלא יהבין מתנה בקרן דרומית מזרחית צפונית מערבית דהא ההוא קרן דרומית מזרחית איהו בקדמיתא כד סלקין כהניא בההוא כבש דבדרום סטרא וחולקא דידהו דאיהו חס"ד ואמרינן כל פנות שאתה פונה לאו איהו אלא דרך ימין למזבח בגין לחברא סטרא דמזרח בההוא מזבח והוה ליה לכהנא למיהב מתנה בקדמיתא בההוא קרן דרומית מזרחית דהאי איהו קדמאה לאינון דרגין ולא עוד אלא דאתער לגביה חס"ד בקדמיתא</p>	<p>דבר אחר, למה לא נותנים מתנה בקרן דרומית מזרחית, צפונית מערבית, שהרי אותה קרן דרומית מזרחית היא בתחלה, כשעולים הכהנים באותו כבש שבדרום, הצד והחלק שלהם שהוא חסד. ואומרים, כל פינות שאתה פונה אינו אלא דרך ימין למזבח, כדי לחבר צד המזרח לאותו מזבח. והיה לו לכהן לתת מתנה בתחלה באותה קרן דרומית מזרחית, שהרי הוא ראשון לאותן דרגות, ולא עוד, אלא שהתעורר אליה חסד בתחלה.</p>
<p>הא אתערו חבריא ואמרינן בגין דכתיב (ויקרא ד ז) אל יסוד מזבח העולה [מן] [תן] יסוד למזבחה של עולם (ס"א עולה) כלומר קרב יסוד דאיהו צדיק לגביה וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד מזרחית לא היה לה יסוד.</p>	<p>הרי העירו החברים ואמרו, משום שכתוב "אל יסוד מזבח העולה", מן יסוד למזבחה של עולם (ס"א עולה). כלומר, קרב יסוד שהוא צדיק אצלה. וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד.</p>
<p>ת"ח כתיב ביה ביהודה (בראשית לו כז) לכו ונמכרנו לישמעאלים ובגין דאיהו חב לגבי ההוא יסוד ואפרשיה מההוא ארץ עלאה ויהב עצה למזבן יתיה בג"כ בההוא חולקא דידיה לא הוה ליה יסוד והכי תנינן מה הוה חולקיה דיהודה הר הבית ולשכיו ועזרות ומה הוה חולקיה דבנימין דאיהו צדיק לתתא אולם והיכל ובית קדש הקדשים ורצועא נפקא מחולקיה דיהודה דאיהו כלפי מזרח דהא דגלו נמי במזרח הוה ונכנסה</p>	<p>בא וראה, כתוב ביהודה "לכו ונמכרנו לישמעאלים". ובגלל שהוא חטא אל אותו היסוד והפרידו מאותה ארץ עליונה ונתן עצה למכור אותו, לכן באותו חלק שלו לא היה לו יסוד. וכך שנינו, מה היה חלקו של יהודה, הר הבית ולשכות ועזרות. ומה היה בחלקו של בנימין, שהוא צדיק למטה, אולם והיכל ובית קדש הקדשים. ורצועה יוצאת מחלקו של יהודה שהיא כלפי מזרח, שהרי גם דגלו היה במזרח, ונכנסה לחלקו של בנימין, ועליה נבנה המזבח, שהרי המזבח חלקו של יהודה היה, כפי שבארנו.</p>

¹ ע"י לעיל יז ע"א.

² לעורר (ד"א).

בראשית

<p>בחולקיה דבנימין ועלה אתבני מדבחה דהא מדבחה חולקיה דיהודה הוה כדאוקימנא</p>	
<p>ותעמד מלדת (שם כט לה) דקיימא כרסייא על סמכוהי¹ והיא סמכא רביעאה לקבל כנסת ישראל דאיהי רביעאה וכתוב בה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ודוד בריה אחיד ביה² בההוא מזבח כדאוקימנא ברזא דמהימנותא</p>	<p>"ותעמד מלדת", שעמד הכסא על עמודיו, והוא תומך הרביעי, כנגד כנסת ישראל שהיא רביעית. וכתוב בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה". ודוד בנו אחז באותו מזבח, כמו שבארנו בסוד האמונה.</p>
<p>ובנימין הצדיק מצטער עליה לקרבא יתה לגביה הה"ד (דברים לג יב) חופף עליו כל היום³ בג"כ זכה בנימין הצדיק לתתא ונעשה אושפיזא⁴ לגבורה הה"ד (שם) ובין כתפיו שכן דאיהו חולקיה במערב</p>	<p>ובנימין הצדיק מצטער עליו לקרב אותה אליו. זהו שכתוב "חופף עליו כל היום". לכן זכה בנימין הצדיק למטה, ונעשה מארח לגבורה, זהו שכתוב "ובין כתפיו שכן", שהוא חלקו במערב.</p>
<p>והשתא שכינתא בין תרין צדיקים צדיק לעילא יוסף הצדיק לתתא בנימין האי בעלה דמטרוניתא והאי אושפיזא בג"כ כתיב (תהלים קיג ט) מושיבי עקרת הבית דא עלמא דאתכליא (ס"א דאתגליא) דא שכינתא תתאה דאיהי עקרת הבית עקרא דהאי עלמא רחל בין תרין צדיקים לעילא ותתא</p>	<p>ועכשיו שכינה בין שני צדיקים. צדיק למעלה, יוסף הצדיק, למטה, בנימין. זהו בעל המלכה, וזה המארח. לכן כתוב "מושיבי עקרת הבית", זה עולם שמתכלה (ס"א שמתגלה), זו שכינה תחתונה שהיא עקרת הבית. עיקר העולם הזה. רחל בין שני צדיקים למעלה ולמטה.</p>
<p>בג"כ אתקרי בי מקדשא בית עולמים מזבח של בית עולמים האי באחסנתיה דבנימין אבל כד שריא שכינתא באחסנתיה דיוסף בשילה לא קארי לה בית עולמים דהא עולם הו"ד הוא לעילא ותתא (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה דא שכינתא בג"כ הללויה</p>	<p>לכן נקרא בית המקדש בית עולמים. המזבח של בית עולמים היה בירושתו של בנימין, אבל כששרתה שכינה בירושתו של יוסף בשילה, לא קרא לה בית עולמים, שהרי עולם הוד הוא למעלה ולמטה. "אם הבנים שמחה", זו שכינה, ולכן "הללויה".</p>

¹ עמודיו (ד"א). עי' לעיל קנד ע"ב וקנה ע"ב.

² לעיל רמח ע"ב וח"ג רצב ע"א (לש"ו).

³ וכן בהמ"ק ע"י יחוד שמים וארץ, כמ"ש חז"ל בפ"ק דברכות (לג ע"א) גדול מקדש שנברא בשתי ידיים, שנאמר מקדש ה' כוננו ידיך, וכבר כתבתי בזה באריכות במ"א היאך ע"י שרתה שכינה בישראל, שעיקר השראת שכינתו במקום גילוי היחוד והאחדות הגמור, ולכן ע"י עוון לשון הרע ושנאת חנם נחרב בית המקדש (גיטין נה ע"ב ויומא ט ע"ב), והוא הגורם אריכות חורבנו. ולכן נקרא בנימין (דברים לג יב) ידיד ה' ישכון וכו', חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן, שהוא המחבר ב' הכתפים ביחד, שהם שמים וארץ, שהם בב' ידיים. ונקרא ידיד, ב' פעמים י"ד, ולכן עיקר השראת שכינתו בחלקו של בנימין, ולכן להורות נתוסף יוד בשמו, שי' מורה על יחודו יתברך בעולמו כמ"ש ל'. וב' אותיות אלו הם משלימים למספר חמישים שיהיה יחודו יתברך מתגלה גם בארץ למטה, ומעתה דברי חז"ל הקדושים מאירים ומזהירים כספירים, וינעם מליצת דבריהם (שיח יצחק סיום הש"ס).

⁴ אורח (ד"א).

בראשית

<p>ת"ח כד אודבן ההוא צדיק למצרים בנימין אחוהי הוה צדיק לתתא ונטל אתריה דלא לאתפגמא ולאינון עשרה בנין דהוו ליה קרא לון על שמיה דההוא צדיק כדאוקמה חבריא בלע על שם שנבלע בין האומות בניהן היסוד היה מהלך על פני כל המערב ועל פני כל הצפון אוכל במזרח חצי אמה ובדרום חצי אמה בנין דחולקיה דבנימין הוה מערב בג"כ אית ליה יסוד דהא הוא שליט הוה לגבי ההוא צדיק יסוד עולם אבל בחולקיה דיהודה דאיהו מזרח לא הוה ליה יסוד דהא איהו ארחקיה מניה דיהב עצה למזבניה למצרים</p>	<p>בא וראה, כשנמכר אותו צדיק למצרים, בנימין אחיו היה צדיק למטה, ונטל מקומו שלא להפגם. ולאותם עשרה בנים שהיו לו קרא להם על שמו של אותו צדיק, כמו שפרשו החברים. "בלע", על שם שנבלע בין האומות. לכן שנינו, היסוד היה מהלך על פני כל המערב ועל פני כל הצפון, אוכל במזרח חצי אמה ובדרום חצי אמה, משום שחלקו של בנימין היה במערב, לכן יש לו יסוד, שהרי הוא היה שליט אל אותו צדיק יסוד עולם. אבל בחלק של יהודה שהוא מזרח, לא היה לו יסוד, שהרי הוא הרחיקו ממנו, שנתן עצה למכרו למצרים.</p>
<p>ת"ח סדרא דדגלים [הרי] (הכי) הוא סחרניה ההוא מדבחה דעולה דאקרי משכנא יהודה ודסמיכין ליה במזרח ומאן סמיכין יששכר דאגין עליה בחילא דאורייתא ולבתר זבולון דסמיך ליששכר דיהב לון מלאי וחילא לאתעסקא באורייתא¹ אפרים ומנשה ובנימין למערב ראובן ודסמיכין ליה בדרום דן ודסמיכין ליה בצפון</p>	<p>בא וראה, סדר הדגלים הרי הוא סביב אותו מזבח העולה שנקרא משכן. יהודה והסמוכים לו במזרח. ומי הסמוכים, יששכר שמגן עליו בכח התורה. ואחר כך זבולון שסמוך ליששכר, שנתן להם מלאי וכח להתעסק בתורה. אפרים ומנשה ובנימין למערב. ראובן והסמוכים לו בדרום. דן ושסמוכים לו בצפון.</p>
<p>ות"ח כתיב ביה בההוא צדיק (בראשית לז ב) והוא נער את בני בלהה וכתוב בבני לאה (שם ד) וישנאו אותו בג"כ תנינן האי יסוד [היה] (הוה) מהלך על פני כל המערב דהא חולקיה דאחוי דנטר ההוא אתרא ודבנוי הוה ועל פני כל הצפון בנין דהנהו דהוו שראן בצפון לא הוו שנאין ליה אוכל במזרח חצי אמה בנין דעבד יהודה פלגו הצלה אמר (שם כו) מה בצע ולא שבק [לון] למקטליה ובדרום חצי אמה בנין דראובן אמר להציל אותו</p>	<p>ובא וראה, כתוב באותו צדיק "והוא נער את בני בלהה", וכתוב בבני לאה "וישנאו אותו". לכן שנינו, היסוד הזה היה מהלך על פני כל המערב, שהרי חלק אחיו ששמר אותו מקום ושל בניו היה. ועל פני כל הצפון, משום שאלו שהיו שרויים בצפון לא היו שונאים אותו. אוכל במזרח חצי אמה, משום שיהודה עשה חצי הצלה. אמר "מה בצע", ולא השאיר להרוג אותו. ובדרום חצי אמה, משום שראובן אמר להציל אותו</p>
<p style="text-align: center;">דף רנט/ב</p>	
<p>מידם וגד נמי דהוה שריא תמן לא הוה סני ליה שונא אותו.</p>	<p>מידם. וגם גד שהיה חונה שם, לא היה שונא אותו.</p>
<p>ת"ח כמה עקימין אינון בני נשא דלא בעאן לאשתדלא בארהא דחיי דאורית ליה קב"ה לבנוי ואזהר לון עלה ואמר (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה? דלית לך רשו [לאתפרשא] (לאפרשא) יום מלילה ובגין כך יהודה אע"ג דחולקיה ועדביה הוה מערב דאיהו לילה כד הוה שארי סחרניה ההוא משכנא אדבק במזרח דאיהו יום וקב"ה רמו ליה וא"ל (דברים ל יט) ובחרת בחיים דלא לאתפרשא יום מלילה</p>	<p>בא וראה כמה עקומים הם בני אדם שלא רוצים לעסוק בדרך החיים שהוריש הקדוש ברוך הוא לבניו, והזהיר אותם עליה ואמר, "והגית בו יומם ולילה", שאין לך רשות להפריד יום מלילה. ולכן יהודה, אף על פי שחלקו וגורלו היה מערב, שהוא לילה, כשהיה שורה סביב אותו המשכן, נדבק במזרח שהוא יום. והקדוש ברוך הוא רמז לו ואמר לו, "ובחרת בחיים", שלא להפריד יום מלילה.</p>

¹ שנתן להם די ספוקם ומטיל מלאי לכיסם כדי שיעסקו בתורה (ד"א).
² ע"י לעיל יא ע"א.

בראשית

<p>ומאן דפריש לון גרים מותא ובהוא חובה מיתו בנוי בגין דחבילו אורחיהון ולא דביקו יום בלילה בגין דלא אשתדלו כדקא חזי לחברא חוורא בסומקא בגין לכפרא ההוא חובא דיליה דאפריש לון בקדמיתא כד זבין לההוא צדיק דאקרי יום דאפרשי¹ מכנסת ישראל דאקרי לילה!</p>	<p>ומי שמפריד אותם גורם מות, ובאותו חטא מתו בנוי, משום שהשחיתו דרכם ולא חברו יום עם לילה, משום שלא עסקו כראוי לחבר לבן עם אדום כדי לכפר אותו חטא שלו, שהפרידם בתחלה. כשמכר את אותו צדיק שנקרא יום, שהפרידו מכנסת ישראל שנקראת לילה.</p>
<p>רמז ליה קב"ה לקרבא מזרח במערב וא"ל (במדבר ב ג) והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לקרבא מזרח למערב למיהב ליה שפע ברכאן מלעילא ובני יוסף ובנימין אע"ג דבנימין הוה מתדבק במזרח רמז ליה קב"ה למשרי במערב לקרבא כנסת ישראל לגבי צדיק כלא בארע מישר הה"ד (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי וצדיקים ילכו בם²</p>	<p>רמז לו הקדוש ברוך הוא לקרב מזרח במערב, ואמר לו, "והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה", לקרב מזרח למערב לתת לו שפע ברכות מלמעלה. ובני יוסף ובנימין, אף על גב שבנימין היה נדבק במזרח, רמז לו הקדוש ברוך הוא לחנות במערב, לקרב כנסת ישראל לצדיק הכל בדרך ישר. זהו שכתוב "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם".</p>
<p>וראובן דאתדבק בסטרא דחס"ד ישרי בדרומא ודן בגין לכפרא ההוא חובא דעגלא דיקבלון בנוי ואינון מסטרא דצפונא ישרי לצפונא לכפרא ההוא חובא בגין כך כתיב בים שעשה שלמה עשרה על עשרה (מלכים א' ז כג) וקו שלשים באמה יסוב כלא ברזא דחכמתא כתיב ביה (שם כה) עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם מלמעלה (שם) ההוא ימא דחכמתא אתתקן בהו</p>	<p>וראובן שנדבק בצד החסד, יחנה בדרום. ודן, כדי לכפר על אותו חטא העגל שיקבלו בנוי, והוא מצד הצפון, יחנה בצפון לכפר על אותו חטא. ולכן כתוב בים שעשה שלמה עשרה על עשרה, "וקו שלשים באמה יסוב", הכל בסוד החכמה. כתוב בו "עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם מלמעלה". אותו ים של חכמה נתקן בהם.</p>
<p>ת"ח כד הוו עבדין כהניא ההוא חטאת לכפרא חובין דלא תעשה הוה דאית בהו כרת ועולה</p>	<p>בא וראה, כשהיו עושים הכהנים את אותה חטאת, לכפר על עבירות של לא</p>

¹ הנה יוסף הוא בחי' היסוד דז"א כנודע וכו' וכאשר גנבוהו אחיו, כבר נודע כי ההפרש בין גנבה לגזלה הוא, כי גניבה בהסתר וגזילה בגלוי. ואע"פ שהם גנבוהו כולו, שהם כל ג' חסדים וג' גבורות יחד המכוסים והמגולים, עכ"ז לא גנבוהו רק השליש העליון בסתר, לפי שעיקר הפגם של אחיות הקליפות בחסדים הוא למעלה בשליש עליון המכוסה, כי בחסדים התחתונים, דרכם לאחוז בהם, כי שם גזילה בגלוי, לכן דרכם להתאחו שם, כמבואר אצלינו בסוד חטא עין הדעת טו"ר. ועיקר הפגם הגדול הוא באחיזה בשליש עליון המכוסה, אשר זה נקרא גניבה בהסתר, לכן אע"פ שנגנבו ב' הבחינות שהם גניבה וגזילה, עכ"ז הכל נקרא בשם גניבה, כמ"ש (בראשית מ טו) כי גונב גנבתי מארץ העברים, ב' גניבות, לפי שעיקר הפגם הוא במכוסה. ואחר שנגנבו ב' בחינות הנ"ל, מכרוהו למצרים הם הקליפות [כי מצרים נקראת ערות הארץ והיא ערלת היסוד - שעה"מ לך לך], ואז חזר האבר הקדוש הנקרא יסוד להתלבש בערלה, וז"ס המכירה למצרים עון פלילי שהיה במכירת יוסף, כנזכר בזהר (שמות ז ע"א) ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אהרא, כי נאחזו הקליפות שהם הערלה ביסוד העליון ח"ו (ע"ח שער אונאה פ"ה).

² ללמד לכל אדם זו"נ שיצרפו את הקב"ה בזיווגא דילהון שיעשה אדם כמ"ש"ל בכל דרכיך דעהו כו' כי ישרים דרכי ה' הדרך שהוא עם ה' ופושעים יכשלו שאין מצרפין הקב"ה בעובדא דילהון שיאבדו ויקויים אז ובאבוד רשעים רנה (בהגר"א בתז"ח מז ע"ד). ישרים דרכי ה' - ר"ל דרך שהוא בשיתופא דה' כמ"ש (&) בכל דרכיך והוא יישר כו' זהו ישרים כו' (שם).

בראשית

<p>לכפרה על מאן דלא עביד מצות עשה אתי ומההוא סטרא אתי עולה דאיהו זכר וכתוב (שמות כ ח) זכור את יום השבת מצות עשה ובגין כך אנו מקרבינ בשבת תרינ אמרינ דמוסף עולה בגין דבההוא דימינא אתוסף לההוא צדיק נהירו דעתיקא קדישא¹</p>	<p>תעשה, היה שיש בהם כרת. ועולה באה לכפר על מי שלא עושה מצוות עשה. ומאותו צד באה העולה שהיא זכר, וכתוב "זכור את יום השבת", מצות עשה, ולכן אנו מקרבים בשבת שני כבשים, של מוסף עולה, משום שבאותו של הימין נתוסף לאותו צדיק אור מהעתיק הקדוש.</p>
<p>כד אתדבק בכנסת ישראל דאיהי שמור לא תעשה בגין כך אית ביה בשבת עשה ולא תעשה דאית ביה כרת² דהא מאן דעבד פנימו בההוא אתרא דאקרי לא תעשה ואפריש זונגא דלהון אשתצי מתמן נפשא דיליה ומאן איהו מאן דעביד עובדין דחול בשבתא בקדש דאתדבק בשבת בשבתון וכלהו עלמין בחדוה בנהירו</p>	<p>כשנדבק עם כנסת ישראל שהיא שמור, לא תעשה, לכן יש בשבת עשה ולא תעשה שיש בו כרת, שהרי מי שעושה פגם באותו מקום שנקרא לא תעשה, ומפריד את הזונג שלהם, נכרתת משם נפשו. ומיהו, מי שעושה מעשים של חול בשבת, בקודש שנדבק בשבת בשבתון, וכל העולמות בשמחה באורה.</p>
<p>אבל מאן דלא עביד אלא בשגגה מקריב חטאת לקבל ההוא דרגא מזבח ובר"ח חדתותא דסיהרא³ אנן מקרבינ (במדבר כח יא) פרים בני בקר שנים⁴ דהא מסטרא דפרה אדומה תמימה אתו ואנון לעילא לאשלמא פנימו דילה ולמיהב לה שפע על חד תרינ מההוא אתר דאקרי עולה ואתוסף בההוא זמנא נהירו לסיהרא</p>	<p>אבל מי שלא עושה אלא בשגגה, מקריב חטאת כנגד אותה דרגת מזבח. ובראש חדש בהתחדשות הלבנה, אנו מקרבים "פרים בני בקר שנים", שהרי מצד של פרה אדומה תמימה באו, והם למעלה להשלים את הפגם שלה ולתת לה שפע אחד על שנים מאותו מקום שנקרא עולה, ונוסף באותו זמן אור ללבנה.</p>
<p>איל אחד לקרבא לה אילו דיצחק (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי (במדבר כח ט) כבשים בני שנה שבעה לחבקה לה ימינא ושבעה דכרינ אתקרבינ בה תמימים שלמין בכלא ואנן מקרבינ שער עזים אחד לחטאת דהאי חטאת מהאי סטרא דפר חטאת אתי דכתיב שמור ושמור לא תעשה איהו ואנן מקרבינ שער חטאת דאתי על לא תעשה</p>	<p>"ואיל אחד", להקריב לה אילו של יצחק, "שמאלו תחת לראשי", "כבשים בני שנה שבעה", לחבק אותה בימין, ושבעה זכרים נקרבים עמה, תמימים שלמים בכל, ואנו מקרבים שער עזים אחד לחטאת. שחטאת הזו באה מצד זה של פר החטאת, שכתוב "שמור", ושמור לא תעשה הוא, ואנו מקרבים שער חטאת שבא על לא תעשה.</p>
<p>במוסף ידיה בר"ח ואתי לכפרא על טומאת מקדש וקדשיו דכתיב (יחזקאל מג ז) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי דלא יתקרב בכ"י ערל וטמא אבל מוסף דשבת ליכא לקרבא בגין דהא אתגלי עתיקא קדישא ונהיר בההוא רצון לכלהו</p>	<p>במוסף שלה בראש חדש, שבא לכפרה על טומאת מקדש וקדשיו, שכתוב "ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי", שלא יתקרב לכנסת ישראל ערל וטמא. אבל מוסף של שבת אין להקריב, משום שהרי</p>

¹ ע"י ח"ג שב ע"ב. ע"י תיקו"ז (לד ע"א): תפלת מוסף דא צדיק דכליל כללהו צלותין וביה אמרינ בצלותא דמוסף כתר יתנו לך ה' אלהיניו וכתר איהו כתר עליון ה' אלהיניו אבא ואמא. יסוד לא אתתקן אלא מגו משחתא בתוספת נהורא שלכן נקרא מוסף דל"ל מגרמה רק הוא בתוספת כמ"ש בפ' בראשית (דף יז ע"א) יסודא אחיד בעד"א מההוא תוספת (בהגר"א בתז"ח כב ע"א).

² כרת הוא בב"ד שלמעלה, ששם ס' פולסינ, דס' הוא למעלה בבניה. וכן כרת שנכרת מס', פחות מבין ס' (מו"ק כח ע"א) (בהגר"א בתיקו"ז עו ע"ד)

³ חדוש הלבנה (ד"א).

⁴ ע"י ח"ג רמז ע"ב.

בראשית

<p>עלמין וכלא אשתכח בנהירו דהא שבת בלא דינא כלל איהו ולא שליט חויא עקימא¹</p>	<p>התגלה העתיק הקדוש, ומאיר באותו רצון לכל העולמות, והכל נמצא בהארה, שהרי שבת היא בלי דין כלל, ולא שולט הנחש העקום.</p>
<p>וכהני מסטרא דחס"ד נכסין יתיה בצפונא דמזבח ואפילו ישראל יכלין למעבד בר דלית לון רשו למקרב לההוא מזבח לקרבא אבל למיכס² שרי ובצפונא איהו אתריה דההוא שער דהא שער מצפונא יניק ואנן מקרבין דמא למדבחה ועבדין ד' מתנות על ד' קרנות בנין לאקפא לה מכל סטרין דלא יתקרב מאן דלא חזי לקרבא לקדש הקדשים והאי חטאת דעבדינן מניה קדש הקדשים איהו דלא יתער סטרא דמסאבא מניה בעלמא</p>	<p>וכהנים מצד החס"ד שוחטים אותו בצפון המזבח, ואפילו ישראל יכולים לעשות, פרט לזה שאין להם רשות לקרב לאותו מזבח להקריב, אבל לשחוט מותר. ובצפון הוא מקומו של אותו שער, שהרי שער יונק מצפון, ואנו מקריבים דם למזבח, ועושים ארבע מתנות על ארבע קרנות כדי להקיפו מכל הצדדים, שלא יתקרב מי שלא ראוי לקרב לקדש הקדשים. וחטאת זו שעושה ממנה היא קדש הקדשים, שלא יתעורר צד הטומאה ממנו בעולם.</p>
<p>ות"ח בעולה ב' מתנות שהן ארבע רזא דיהודא דמתיהד עולה במזבח אבל חטאת ד' מתנות דלאו אינון אלא לנטרא ולאקפא אינון גבורין דאינון מסטרא דגבורה לההוא מטה כרסיא קדישא ולאשלמא ההוא פנימו דעבדו בה ומאן דגרים לון לבני נשא למעבד ההוא חובא מסטרא דשעיר אתי בג"כ חטאת יחיד שעירה וחטאת נשיא שעיר וחטאת כהן משיח פר כלהו מסטרא דשמאלא</p>	<p>ובא וראה, בעולה שתי מתנות שהן ארבע, סוד היחוד שמתייחד עולה במזבח. אבל חטאת ארבע מתנות, שאינם אלא לשמור ולהקיף אותם גבורים שהם מצד הגבורה, לאותו מטה כסא קדוש, ולהשלים אותו פגם שעשו בה. ומי שגרם לבני אדם לעשות אותו חטא, בא מצד השעיר, לכן חטאת יחיד שעירה, וחטאת נשיא שעיר, וחטאת כהן משיח פר. הכל מצד שמאל.</p>
<p>השמטות דף רס/א</p>	
<p>ולזמנין קריב יחיד כשבה כנסת ישראל וכלהו שאר מצות</p>	<p>ולפעמים מקריב יחיד כשבה כנגד כנסת ישראל וכל שאר המצוות.</p>
<p>אלא בע"ז דצבור מקרבין פר לעולה ושעיר לחטאת וההוא חטאת חסר בלא אל"ף בגין דאיהו גריעות סגיא דהא חטאת לישנא דגריעא³ הוא דכתיב (מלכים א' א כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים וכל חד עז בת שנתו מסטרא דשמאלא וההוא פר דורון לעילא איהו לצדיק דאפרידו ההוא ארון מההוא ברית ושעיר לחטאת לקבל כנסת ישראל דמנעו מנה ברכאן⁴ ועכ"ד</p>	<p>אלא בעבודה זרה של צבור מקריבים פר לעולה ושעיר לחטאת, ואותו חטאת הוא חסר בלי אל"ף, משום שהוא חיסרון גדול, שהרי חטאת הוא לשון של חיסרון, שכתוב "והייתי אני ובני שלמה חטאים". וכל אחד עז בת שנתו, מצד השמאל. ואותו הפר דורון הוא למעלה לצדיק, שהפרידו אותו ארון מאותה ברית, ושעיר לחטאת כנגד כנסת ישראל שמנעו ממנה ברכות. ועם כל</p>

¹ נחש עקום שהוא נחש הקדמוני (ד"א).

² לשחוט (ד"א).

³ לשון חסרון (ד"א).

⁴ פר בן שלש בסוד חג"ת כנ"ל, איל בן שתים נו"ה, כבש בן שנה יסוד, נגד עשרונים הנ"ל, והכל במלכות. והן ו"ק, שלכן ברגלים וחדשים באין הכל עולות, כי עולה בדכורא כידוע (זהר ח"א ע ע"א), ושעיר עזים לחטאת בנוקבא, כי חטאת בנוקבא, והוא במלכות דילה, שרגליה כו"י⁴ (משלי ה ה), להפריש ממנה השעיר

בראשית

<p>יחיד כד חב בכלהו מצות ל"ת דאית בהו כרת שעירת עזים בעי לקרבא לכתחלה אלא כד לית ליה דיקריב כשבה</p>	<p>זה, כשיחיד חטא בכל מצוות של לא תעשה שיש בהם כרת, צריך להקריב שעירת עזים לכתחלה, אלא כשאין לו שיקריב כשבה.</p>
<p>ות"ח כ"י רביעית היא ליומי ובג"כ ד' מתנות בעיא וסליק ההוא ריה ניהח¹ מאינון אימרינן וכדין ניהח לכנסת ישראל ולא עבדת נוקמין דהא בשוגג הוה</p>	<p>ובא וראה, כנסת ישראל היא רביעית לימים, ולכן צריכה ארבע מתנות, ועולה אותו ריח ניחוח מאותם כבשים, ואז יש נחת לכנסת ישראל ולא עושה נקמות, שהרי זה היה בשוגג.</p>
<p>ובחדש הראשון (במדבר כח טז) דאיהו ארבעה על עשר עבדינן פסח בגין דיהוי דכיר לן לעלם ההוא פסח דעבד קב"ה לישראל קמל ההוא טלה ואפיק שכינתא וישראל מאתרא מסאבא ואתחבר ארבעה בעשור כנסת ישראל אתחבר בעשור דאיהו צדי"ק ורמזו אתריה בעשר וכדין פסח ליי"</p>	<p>"ובחדש הראשון", שהוא ארבעה על עשר עושים פסח, כדי שיהיה זוכר לנו לעולם אותו פסח שעשה הקדוש ברוך הוא לישראל. שהרג את אותו טלה, והוציא השכינה וישראל ממקום טמא, והתחבר ארבעה עם עשור, כנסת ישראל התחברה בעשור שהוא צדיק, ורמזו מקומו בעשר, ואז "פסח לה".</p>
<p>ובג"כ מאן דאיהו טהור ויסתלק מניה ההוא ערלה ויתחזי רשימא קדישא דצדי"ק דאיהו י' ביה ולא קריב פסח ליי" כנסת ישראל לצדיק דהוא חזי לקרבא למקדשא ולא ערל וטמא דאי לא קריב אית ביה כרת ומ"ט דהא כל אורייתא לא אית בה כרת אלא על מצות ל"ת מ"ט בפסח ומילה דאינון מצות עשה כרת אלא בגין דדרגא קא גרים דאיהו כ"י דאיהו פסח ואקרי מצות לא תעשה בעיא לאתחברא בעשה ולאכתללא ביה מדת לילה ביום ומאן איהו דא צדי"ק דאיהו מילה ומ"ע ואתכליל במצות ל"ת מדת יום בלילה</p>	<p>ולכן מי שהוא טהור וסולקה ממנו אותה ערלה, ויראה רושם קדוש של צדיק, שהוא י' בו, ולא הקריב פסח לה', כנסת ישראל לצדיק, שהוא ראוי לקרב למקדש ולא ערל וטמא. שאם לא הקריב, יש בו כרת. ולמה, שהרי בכל התורה אין כרת אלא על מצוות לא תעשה, למה בפסח ומילה שהם מצוות עשה יש כרת. אלא משום שהדרגה גורמת שהיא כנסת ישראל שהיא פסח, ונקראת מצוות לא תעשה, צריכה להתחבר עם עשה, ולהכליל בו מדת לילה עם יום. ומיהו, זה צדיק, שהיא מילה ומצות עשה, ונכלל במצות לא תעשה מדת יום בלילה.</p>
<p>ואי לא אתגזר בר נש לא אתחזי לקרבא לון בג"כ קיימא מצות ל"ת עליה ודיינת ליה בכרת דלא ייעול נפשיה למקדשא וכן בפסח בעיא כ"י לאתחברא בבעלה ואי לא עביד בר נש ולא קריב פסח ליי" קיימא עליה ודיינת ליה ולא אפיקת יתיה מתחות ידא דפרעה ואשתציאת נפשיה מאתרא קדישא ואשתארת באתרא מסאבא במצרים דהא ישראל אי לא עבידו הני תרינן פקודין לא נפקו מתמן</p>	<p>ואם לא נמול, אדם לא ראוי להקריב אותם, לכן עומדת מצות לא תעשה עליו, ודנה אותו בכרת, שלא תכנס נפשו למקדש. וכן בפסח צריכה כנסת ישראל להתחבר עם בעלה. ואם אדם לא עושה ולא מקריב פסח לה', היא עומדת עליו ודנה אותו, ולא מוציאה אותו מתחת יד פרעה, ונכרתת נפשו ממקום קדוש, ונשארת במקום טומאה במצרים, שהרי אם לא עשו ישראל שתי מצוות אלו, לא</p>

כידוע, כמו שכתוב (ויקרא ט ג) ושעיר לחטאת כו', הביאו עלי חטאת על שמעטתי את הירח (חולין ט ע"ב), במלכות דילה, סיהרא דלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) (בהגר"א בתיקון"ז לב ע"א).

¹ במזבח היה מכל ד' יסודות, מיסוד הדומם מלח ומים שהוא עשיה, ומיסוד הצומח סולת ושמן ויין שהוא יצירה, ומיסוד הבעלי חיים צאן ובקר בבהמה, ותורים ובני יונה בעוף שהוא בריאה. והמקריבים אותם שהם כהנים ליום וישראלים, והבעלים עצמם שהם מקריבים את עצמם, הוא אצילות. ויש שנאכל לאשים, וזהו לחמי לאשי, והוא עשיה. ויש ריח, והוא יצירה. ויש ניחוח, והוא בריאה. ויש לה', והוא אצילות (ספר הליקוט - פרשת בראשית - פרק א).

בראשית

	יצאו משם.
<p>ובג"כ כתיב (דברים טז א) שמור את החדש האביב ועשית פסח לה' אלקיך שמור כללא דנוקבא לא תעשה את כללא דכלא חדש האביב דהא בההוא שעתא שעורה אביב ומקרבין מניה עומר עשירית האיפה ממחרת השבת איהו וספרין שבע שבועין שלמין לאסתלקא לעילא ולקבלא מאינון חמשין יומין עלאין דאימא עלאה אורייתא דאקרי לחם דכתיב (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמיה ואנן מקרבין ביומא דחמשין דאתיהיב ביה אורייתא שתי הלחם תורה שבכתב ותורה שבע"פ ונחית טיבו דעתיקא קדישא דאימא עלאה באינון שבע שבועין שלימן בכלא וכל חד מאינון שבע דרגין כליל בשבעה כדאוקימנא ברוא דמהימנותא² בג"כ שמור את החדש האביב ועשית פסח ליי' קריב לון ביחודא דהא ביה אפקך ממצרים לילה ותשלים להאי דרגא דאקרי ליל שמורים ותקריב דכורא לגבה ותתקרי לילה שלימא</p>	<p>ולכן כתוב "שמור את החדש האביב ועשית פסח לה' אלהיך". "שמור" כללות של נקבה, לא תעשה. "את" כללות של הכל. "חודש האביב" שהרי באותה שעה שְעוּרָה אביב, ומקריבים ממנו עומר עשירית האיפה ממחרת השבת היא, וסופרים שבעה שבועות שלמים לעלות למעלה, וקיבל מאותם חמשים ימים עליונים של האם העליונה תורה שנקראת לחם, שכתוב "לכו לחמו בלחמיה". ואנו מקריבים ביום החמשים שנתנה בו תורה שתי הלחם, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ויורד טוב של העתיק הקדוש של האם העליונה באותם שבעה שבועות שלמים בכל, וכל אחת מאותן שבע דרגות כלולה בשבעה, כפי שבארנו בסוד האמונה. לכן "שמור את חודש האביב ועשית פסח לה'". הקריב אותם ביחוד, שהרי בו הוציאך ממצרים לילה, ותשלים את הדרגה הזו שנקראת ליל שמורים, ותקריב זכר אליה ותקרא לילה שלם.</p>
<p>ות"ח נערה בתולה עד לא אתקריב דכורא לגבה אקרי נער לבתר אקרי נערה: הה"ד (דברים כב טו) ונתנו לאבי הנערה שלימא דייקא ודא איהו כד אשתכחת שלימא ולא אתקריב מאן (ס"א למאן) דלא אתחזי אוף הכא בקדמיתא ליל שמורים לבתר הלילה הזה ליי' כד אתקריב זה לזאת בג"כ לא אתחזי לאתקרבא בההוא פסח ערל וטמא ודמה טעון מתנה אחת דייקא כד"א (שיה"ש ו ט) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה היא נשרת בנהא דלא יסתאבון בנמוסייהו ישראל בג"כ שבטי יה נפקו מתמן ואתחברת יו"ד בה"א ולא באתר אחרא כמה דעבדי אינון</p>	<p>ובא תראה, נערה בתולה, טרם שקרב אליה זכר, נקראת נער. אחר כך נקראת נערה. זהו שכתוב "ונתנו לאבי הנערה", שלימה דווקא. וזהו כשנמצאת שלימה, ולא התקרב מי (למי) שלא ראוי. אף כאן, בתחלה ליל שמורים, אחר כך הלילה הזה לה', כשמתקרב זה לזאת, ולכן לא ראוי להתקרב לאותו פסח ערל וטמא. ודמה טעון מתנה אחת דוקא, כמו שנאמר "אחת היא יונתי תמתי". "אחת" היא לאמה. היא שומרת את בניה ישראל שלא יתטמאו במנהגיהם, לכן שבטי יה יצאו משם, והתחברה יו"ד בה"א, ולא במקום אחר, כמו שהם עשו.</p>
<p>אבל כד נפקו מבבל אסתאבו לתמן וסאיבו מקדשא בג"כ הויא שליט בהו ולא אשתכח</p>	<p>אבל כשיצאו מבבל, נטמאו שם וטמאו המקדש, לכן הנחש שלט בהם, ולא נמצא שלטון לישראל באותו זמן, משום שטמאו</p>

¹ ג' הוי"ת, עולים בגימטריא מזלא. וז"ס מ"ש חז"ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלאבמזלא. פירוש הענין, כי חיי, הוא בת"ת, ובני, הוא בנצח, ומזוני, הוא בהוד. וכולם תלויים בהתחבר הג' הוי"ת מת"ת ונ"ה של זעיר, עם ת"ת נ"ה דנוקביה, דהיינו הזיווג, כנו"ל. ולפיכך מכנין הזיווג לאכילה, דכתיב אכלה ומחתה פיה, וכן בדברי חז"ל בכתובות איתא, היתה אוכלת וכו'. וכן מכנין התורה ללחם, דכתיב לכו לחמו בלחמי, לפי שהזעיר נקרא לחם, כנזכר (ספר הליקוטים - ספר תהלים - פרק לו). יפרוס הפרוסה דהמוציא, ויטבול במלח, והכוונה כי ביסוד יש ג' גבורות, ג' היות שעולים מל"ח, ונמתקים בג' היות חסדים שעולים לח"ם, ואז מה שהיו הג' גבורות בסוד דין, הוא עתה בסוד לחם, שנתבטל המרירות (פרי עץ חיים - שער השבת - פרק כד)

² כמו שבארנו בסוד האמונה (ד"א).

³ עי' לעיל נא ע"א. עי' ע"ח שער הירח ג ושער רפ"ח ה.

בראשית

<p>שלמנותא לישראל בההוא זמנא בגין דסאיבו מקדשא בנשים נכריות מכאן מאן דמסאב גרמיה לתתא מסאב לעילא ומאן דקדיש גרמיה לתתא מקדש לעילא וע"ד ראויין הוון דיתעביד להו ניסא בההוא שעתא דנפקו מבבל כשעתא דנפקו ממצרים אלא דגרים חובה</p>	<p>את המקדש בנשים נכריות. מכאן, מי שמטמא את עצמו למטה, הוא טמא למעלה. ומי שמקדש עצמו למטה, מקדש למעלה. ועל כך היו ראויים שיעשה להם נס באותה שעה שיצאו מבבל, כאותה שעה שיצאו ממצרים, אלא שגרים החטא.</p>
<p>ובחמשה עשר לירחא קדמאה חולקא דאברהם דאיהו קדמאה ואחיד בדרגא דחס"ד אנן מקרבין לקב"ה תרין פרים לאוספא תרין חולקין לדרגא דחסד מעתיקא קדישא</p>	<p>ובחמשה עשר לחדש הראשון החלק של אברהם, שהוא ראשון ואחוז בדרגת חסד, אנו מקריבים לקדוש ברוך הוא שני פרים, להוסיף שני חלקים לדרגת חסד מהעתיק הקדוש.</p>
<p>איל אחד לקבל דרגא דיצחק ובעינן איל לישנא דתקיפו בגין דחולקא ידידיה תקיפו מיא ובעינן דיסתכס' ההוא דרגא דגבור'ה בחסד עלאה למעבד טיבו עם כל</p>	<p>איל אחד כנגד דרגת יצחק, וצריך איל, לשון של תקיפות, משום שחלקו מים חזק. וצריך שיסכים אותה דרגת הגבורה עם חסד עליון לעשות חסד עם כל</p>
<p>השמשות דף רס/ב</p>	
<p>ישראל ולא תפרעא מאינון דעאקין לון ולא סהרא ליה סטרא דמיין האי דכתיב (בראשית ל לז) מחשוף הלבן</p>	<p>ישראל, ולהיפרע מאותם שמציקים להם, ולהקיפו צד המים, זהו שכתוב "מחשוף הלבן".</p>
<p>שבעה כבשים תמימים לקבל כלהו דרגין דישתלמון ביה וכן בכל יומא ויומא שבעה אמרין ביומא קדמאה דכולהו שבעה יומין עלאין כל חד אשתלים ברוא דשבע ויהון שבע שבתות תמימות לקבלא נהירו עלאה דאורייתא</p>	<p>"שבעה כבשים תמימים", כנגד כל הדרגות שישתלמו בו. וכן בכל יום ויום שבעה כבשים. ביום הראשון של כל שבעת הימים העליונים, כל אחד נשלם בסוד של שבע, ויהיו שבע שבתות תמימות כנגד האור העליון של התורה.</p>
<p>שעיר חטאת לכפרא על סאיבו דמקדשא ולא יהא ליה רשו לההוא שעיר לערבבא ולא לאסטנא על ישראל</p>	<p>שעיר חטאת לכפר על טומאת המקדש, ולא תהיה רשות לאותו שעיר לערבב ולא להסטין על ישראל.</p>
<p>וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה (במדבר כח כו) לקבל דרגא דיעקב דהא כדין אשתלים עלמא ואתחדש</p>	<p>"וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה", כנגד דרגת יעקב, שהרי אז נשלם העולם והתחדש.</p>
<p>ואנן מנינן שבע שבועות בגין לחברא כלא ביובלא עלאה דיהבא להאי ברא בוכרא עטרה דאורייתא דאתכלילת במ"ט אנפין ונפקא מחכמה עלאה באינון חמשין שערי בינה ואתייהיבת להאי ברא בוכרא ע"י דמשה דאחיד נמי בהאי דרגא דה"ד (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה דשלמא כלא דיליה דהא אוקימנא דהאי דרגא שלים מכל סטרין ושלים אקרי ברוא דמהימנותא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם ביום חתונתו</p>	<p>ואנו מונים שבעה שבועות כדי לחבר הכל ביובל העליון, שנותנת לבן הבכור הזה עטרה של תורה שנכללת בארבעים ותשעה פנים, ויצאה מחכמה העליונה באותם חמשים שערי בינה, ונתנה לבן הבכור הזה על ידי משה שאחוז גם בדרגה זו. זהו שכתוב "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה", במלך שהשלום כלו שלו. שהרי בארנו שדרגה זו שלימה מכל הצדדים, ושלם נקרא בסוד האמונה, שכתוב "ויעקב איש תם". "ביום חתונתו", זה כשנתנה (תורה). "וביום שמחת לבו", כשנבנה בית</p>

¹ וצריכין שיסכים (ד"א).

בראשית

<p>המקדש. (שיר ג יא) דא כד אתייהיבת וביום שמחת לבו (שם) כד אתבני בי מקדשא</p>	
<p>תא חזי כתיב (שמות יט א) בחדש השלישי דאתחבר האי דרגא דאקרי שלישי בחדש והיא חתונתו ע"ד כתיב (שם ב) ויחן שם ישראל נגד ההר האי דרגא ברא בוכרא נגד ההר לקבל ההוא הר דאתידע דאיהו זעיר מכל טוריא דלעילא דאיהו רם ונשא כד אתחבר לעילא ואקרי הר סיני</p>	<p>בא וראה, כתוב "בחדש השלישי", שהתחברה דרגה זו שנקראת שלישי בחדש, והיא חתונתו, על זה כתוב "ויחן שם ישראל נגד ההר". דרגה זו הבן הבכור. "נגד ההר", כנגד אותו הר שנודע שהוא קטן מכל ההרים שלמעלה, שהוא רם ונשא כשמתחבר למעלה, ונקרא הר סיני.</p>
<p>דהאי ז' טורין וז' יומין וז' ארצות ברא קב"ה לעלמא דאינון לקבל ז' יומין עלאין ולא בחר מכלהו למיהב אורייתא אלא בהר סיני דאיהו רוא דכנסת ישראל ובים כנרת נמי דאתי מתמן תכלת דדמי לכסא הכבוד כנסת ישראל כנרת דא צדי"ק והאי ים דכנרת הוא כדאוקמוה חבריא</p>	<p>שהרי שבעה הרים ושבועה ימים ושבוע ארצות ברא הקדוש ברוך הוא בעולם, שהם כנגד שבעה ימים עליונים. ולא בחר מכולם לתת תורה אלא בהר סיני, שהוא הסוד של כנסת ישראל. וגם בים כנרת, שבא משם תכלת, שדומה לכסא הכבוד. כנסת ישראל, כנרת, זה הצדיק, וזהו ים כנרת, כפי שפרשו החברים.</p>
<p>כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד ובשעה שרוח צפונית מנשבת בו מנגן מאליו ודוד קם למלעי באורייתא חצות לילה לאתחברא בכנסת ישראל ובארץ ישראל שביעאה דכלא נקודה אמצעיתא דארעא תתאה בחר קב"ה דאיהו לקבל נקודה עלאה</p>	<p>כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, ובשעה שרוח צפונית מנשבת בו, מנגן מאליו, ודוד קם לעסוק בתורה [ב]חצות הלילה להתחבר עם כנסת ישראל. ובארץ ישראל השביעית של הכל, הנקודה האמצעית של ארץ התחתונה בחר הקדוש ברוך הוא שהיא כנגד הנקודה העליונה.</p>
<p>מ"ט ביה בהר סיני דלעילא למיהב ביה אורייתא שבכתב [וסימניה] [וסימניך] בהאי ארון למיהב ביה ברית בגין דבהאי ארון מונחין כל גניזין טבין ותורה שבכתב דאקרי ברית ביה מונחא וכל מאני קרבא² דמלכא בידיה אתמסרו³ וכלהו עלמין דלתתא מנה ינקין</p>	<p>למה בו בהר סיני שלמעלה לתת בו תורה שבכתב, וסימניך בארון זה לתת בו ברית. משום שבארון זה מונחים כל הגנזים הטובים, ותורה שבכתב, שנקראת ברית מונחת בו, וכל כלי הקרב של המלך נמסרו בידיה, וכל העולמות שלמטה יונקים ממנה.</p>
<p>זכו ישראל למיטר אורייתא כדין יהבת לון כל טיבו דעלמא ואי לא כדין יסרת לון הה"ד (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני דא כ"י וכד תחבר באנ"י דל"ת דילה אקרי אדנ"י ודיינא לעלמא בג"כ כתיב (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה בזאת אתייהיבת אורייתא</p>	<p>[אם] זכו ישראל לשמור התורה, אז נותנת להם כל טוב העולם, ואם לא, אז מייסרת אותם. זהו שכתוב "ויסרתי אתכם אף אני". זו כנסת ישראל. וכשתחבר ב"אנ"י דל"ת שלה, נקראת אדנ"י, ודן את העולם. לכן כתוב "וזאת התורה אשר שם משה". ב"זאת" נתנה תורה.</p>

¹ עי' ס"י (פ"ד מט"ו) שבע כפולות בג"ד כפר"ת שבהן נחקקין שבעה עולמות, שבעה רקיעין, שבע ארצות, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה מדברות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטין, שבעה יובלות, והיכל הקדש לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים. ועי' תיקו"ז מה ע"א שמזכיר ז' טורין. ועי"ש בגר"א.

² כלי מלחמה (ד"א).

³ דהיינו ביד המלכות – עי' בבהגר"א על ספד"צ לה ע"ב ד"ה שבעה.

בראשית

<p>תא חזי אורייתא שבכתב צדיק אקרי ומונח בזאת דהאי ברית [מנחן] [מנחא] ביה דכתיב (יהושע ג יא) ארון הברית בגין דמונח ביה ברית דאיהו צדי"ק (ו) בג"כ וזאת התורה אתחבר וא"ו בזאת וכדין אשר שם משה סם חיינ לעלמא דהא אילנא דחיי אתדבק בה</p>	<p>בא וראה, תורה שבכתב נקראת צדיק, ומונחת בזאת, שברית זו מונחת בו, שכתוב ארון הברית, משום שמונחת בו ברית שהוא צדיק. ולכן "וזאת התורה", התחבר וא"ו עם זאת, ואז, "אשר שם משה", סם החיים לעולם, שהרי עץ החיים נדבק בה.</p>
<p>וכד לא מכשרין¹ בני נשא עובדיהו אסתלק וא"ו מזאת וכדין כתיב (ויקרא יד ב) זאת תהיה תורת המצורע וזהו חשוב כמת וכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל אסתלק ו' מזאת ועביד האי אהל נוקמין היינו דכתיב (שם ב) זאת חקת התורה אשר צוה יי' בגין דלא אתחבר ו' בה' גרמו דסאיבו מקדשא וגרימו לון מותא דהא מאן דאפריש לון גרים מותא לנפשיה לנפשו.</p>	<p>וכשמעשי בני אדם אינם כשרים, מסתלק וא"ו מ"זאת", ואז כתוב "זאת תהיה תורת המצורע". וזהו חשוב כמת. וכתוב "זאת התורה אדם כי ימות באהל". הסתלקה ו' מזאת, ועושה האהל הזה נקמות. היינו מה שכתוב, זאת חקת התורה אשר צוה ה'". משום שלא התחברה ו' עם ה', גרמו שטמאו המקדש וגרמו להם מיתה, שהרי מי שמפרידם גורם מיתה לנפשו.</p>
<p>עד דאתא פרה וכפרה על בנה ועבדין מינה הואה על טמאי מתים זאת התורה דלא אתחבר בה וא"ו עד דעבדו הואה לאינון כלי מדין ולבתר (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם וגו'</p>	<p>עד שבאה פרה וכפרה על בנה, ועושים ממנה הזאה על טמאי מתים. "זאת התורה", שלא התחבר לה וא"ו עד שעשו הזאה לאותם כלי מדין, ואחר כך "וזאת התורה אשר שם" וגו'.</p>
<p>חיים אתדבק בה (שם לג א) וזאת הברכה ברכה אתדבק בה בהאי זאת אבל כל אתר דתשכח באורייתא זאת התורה בלא וא"ו בגין חובה (ויקרא יג נט) זאת תורת נגע הצרעת (שם יד כד) זאת התורה לכל נגע הצרעת (במדבר ה כט) זאת תורת הקנאות בגין דסאיבו גרמיהון וסאיבו מקדשא (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה לא כתיב ביה וא"ו עד דיעבדו לה שלימו בני אהרן לחברא לזאת בבועלה</p>	<p>חיים נדבקו בה, "וזאת הברכה". ברכה נדבקה ב"זאת" הזו. אבל כל מקום שתמצא בתורה "זאת התורה" בלי וא"ו, זה בגלל חטא, זאת תורת נגע צרעת". "זאת התורה לכל נגע הצרעת". "זאת תורת הקנאות". משום שטמאו את עצמם וטמאו המקדש. "זאת תורת העולה", לא כתוב בו וא"ו, עד שיעשו לה בני אהרן שלמות לחבר את זאת לבעלה.</p>
<p>וזאת תורת המנחה (שם ז) לא אתיא על חטא דהא נדבה היא או דאתיא עם עולה והא עבדא עולה שלימו (שם יח) זאת תורת החטאת אתיא על חטא דסאיבו להאי זאת (שם ז א) וזאת תורת האשם בגין דלא עבדו כ"כ פגימו ובג"כ אתיא דכורא ולא נוקבא (שם ז יא) וזאת תורת זבח השלמים בגין דאתיין לשלמא אתחבר בה וא"ו (שם לז) זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת בגין חטאת דאית בקרא וחוטא אחד יאבד טובה הרבה</p>	<p>"וזאת תורת המנחה", לא בא על חטא, שהרי היא נדבה, או שבאה עם עולה, והעולה הרי עושה שלמות. "זאת תורת החטאת", בא על חטא, שטמאו את "זאת" הזו. "וזאת תורת האשם", משום שלא עשו כל כך פגם, ולכן באה זכר ולא נקבה. "וזאת תורת זבח השלמים", משום שבאה לשלום, מתחבר עמה וא"ו. זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת", בגלל חטאת שיש בפסוק, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה.</p>

¹ אינם הגונים (ד"א).

בראשית

זהו [מה] שפרשנו	דא אוקימנא
	השמשות דף רסא/א
בכל מקום, וא"ו מוסיף על ענין ראשון. "וזאת התורה אשר שם" וגו', למה וא"ו, הרי לא אמר זאת בתחלה. למה כתוב וזאת. משום סם החיים שנדבק בה. "וזאת הברכה", בשביל ברכה. אף על גב שלא כתוב זאת בתחלה, או דבר על מה שיבא, אבל בכלום למה לא כתוב וזאת, משום שלא נדבק וא"ו.	בכל אתרא וא"ו מוסיף על ענין ראשון (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם וגו' מ"ט וא"ו הא לא אמר זאת בקדמיתא אמאי כתיב וזאת בנין סם חיים דאתרבק בה ²¹ (דברים לג א) וזאת הברכה בנין ברכה אע"ג דלא כתיב זאת בקדמיתא או מלה על מה דייתי אבל בכלהו מ"ט לא כתיב וזאת בנין דלא אתרבק וא"ו
וזהו שכתוב "וזאת תורת האשם", משום שכתוב למעלה "וזאת תורת החטאת", וא"ו מוסיף על ענין ראשון, לכן נתנה תורה ב"זאת" הזו. ולכן כתוב "אף אני אעשה זאת", אסלק ממנה וא"ו ותעשה בהם נקמות.	והאי דכתיב (ויקרא ז א) וזאת תורת האשם בנין דכתיב לעיל (שם ו יח) זאת תורת החטאת וא"ו מוסיף על ענין ראשון בג"כ אתייהיבת אורייתא בהאי זאת ובג"כ כתיב (ויקרא כו טז) אף אני אעשה זאת אסלק מינה וא"ו ותעביד בהו נוקמין
וכל הקרבנות באים לקרב את ה"זאת" הזו למעלה בשלישי הזה, ואנו מקריבים ביום זה שני פרים במוסף, להוסיף לה שני חלקים. איל אחד לחבר לה האיל של גבורה, שבעה כבשים כנגד כל הדרגות שישמחו בהלולא הזו, שעיר עזים לכפר על שטמאו המקדש הרשעים שלמטה.	וכלהו קרבנין אתיין לקרבא להאי זאת לעילא בהאי שלישי ואנן מקרבינן בהאי יומא תרינן פרים במוסף לאוספא ליה תרינן חולקין איל אחד לאתחברא ליה [אילא] [חילא] דגבורה שבעה אמרינן לקבל כלהו דרגין דיחדון בהאי הלולא שעיר עזים לכפרא על דסאיבו מקדשא חייבין דלתתא
"ובחדש השביעי", כנגד דרגת יצחק, שיתחבר עם כנסת ישראל בשני פרים. זהו שכתוב "ותנח התיבה בחדש השביעי	ובחדש השביעי (במדבר כט א) לקבל דרגא דיצחק [דאתחבר] (דיתחבר) ביה כנסת ישראל בתרינן פרים האי דכתיב (בראשית ח ד) ותנח

¹ ע"י תיקור'ז (סט ע"א): זכאה איכו מאן דאפיק אבנין אלין שלמין כללותיה בארבע כלותין עם כלותא דמוסף לעלייהו אתמר (דברים בז ו) אבנים שלמות הצנה ואית אבן דאורייתא דאתמר בה והאבן הזאת אשר שמתה מצבה יהיה בית אלהים ליהי מסטרא דעמודא דאמלעיתא דאתמר ביה וזאת התורה אשר שם משה ליהי דיוקנא דליה. בהגר"א: ואית אבן דאורייתא כו' - דהוא בעמודא דאמצעיתא כמו שמפרש והולך, אבל אלו אבנין הן בשכינתא, ד' טורי אבנין, דהן י"ב, הן ד' אותיות אדני, דהן י"ב כמש"ל (נו ע"ג): דאיהו דיוקנא דיליה - ר"ל משה, ונאמר וזאת בוא"ו, ועי' בסוף ח"א בארוכה (זהר ח"א רס ע"ב), ואין הכוונה על עמודא דאמצעיתא, אלא היא מסט' דעמודא דאמצעיתא, ור"ל בזה שהן ה' אבנין דדוד וק"ש, וכמש"ל (נט ע"א) והאי אבן איהי חמשה כו' ואינון חמש כו', ור"ל עמודא דאמצעיתא, היינו כלת משה, אשה כושית, בדעת. ועמ"ש במ"א מאינון חמשה אבנין, שהן ג' דאבהן ורביעית דדוד, וחמישית דמשה, וז"ש ואלין אבנין כלהו חד - ור"ל כל החמשה, וכמש"ל וכד שוי לון בקירטא כו' כלהו אחד כו' והן ד' דצלותא וחד דאורייתא כנ"ל.

² ע"י תיקור'ז כג ע"א: ובנין דא מאן דבעי לאשנא למלכא לית ליה רשו לאשנא ליה אלא בשכינתא הה"ד אל יתהלל וכו' כי אם בזאת וגו' (ירמיה ט כב) ואהרן כד עאל לקדש קודשין ביומא דכפורי בה הוה עאל דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז ג) דאיהי עת לעשות לה' (תהלים קיט קבו) ומשה בנינה אתקיים בעלמא (ג"א עלמא דא בתר דמית) הה"ד וזאת הברכה אשר וגו' (דברים לג א). בהגר"א: ומשה בנינה אתקיים בעלמא - ר"ל, שמשה לא מת אלא נהיר בישראל, והכל על ידה וז"ש וזאת הברכה כו', והכל ע"י שנדבק בה לפני מותו.

בראשית

<p>התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר דאתוספא כ"י דאיהי שביעית על עשר סמיכא לעשרה</p>	<p>בשבעה עשר, שהתוספה כנסת ישראל, שהיא שביעית על עשר סמוכה לעשרה.</p>
<p>בג"כ פר אחד לאוספא ליה חילא דאימא עלאה למידן עלמא אבל תרין לא בגין דלא יכיל עלמא למסבל דינא תקיפא</p>	<p>לכן פר אחד, להוסיף לו כח האמא העליונה לדון את העולם. אבל שנים לא, משום שהעולם לא יכול לסבול את הדין הקשה.</p>
<p>איל אחד גבורה דיליה לישנא דתקיפי (תהלים כב כ) אילותי לעזרתי חושה והאי איל תשכח בכלהו מוספין דמוסיפין חילא דגבורה עלייהו בר משבתא דאית ביה נייחא ולית ביה דינא כלל דאתגליא עתיקא קדישא חידו וטבאן לכלהו עלאין (ס"א עלמין) (במדבר כח ט) כבשים בני שנה למיהב חילא לכלהו דרגין שעיר עזים דלא יתחוי סאיבו¹ במקדשא ביומא דדינא ובהאי יומא אתחבר גבורה עלאה בדינא תתאה דר"ח למידן עלמא</p>	<p>"איל אחד", הגבורה שלו, לשון של תקיפות, "אילותי לעזרתי חושה", והאיל הזה תמצא בכל המוספים, שמוסיפים כח וגבורה עליהם, פרט לשבת שיש בה מנוחה ואין בה דין כלל, שמתגלה העתיק הקדוש שמחה וטובות לכל העליונים (עולמים). "כבשים בני שנה", לתת כח לכל הדרגות. "שעיר עזים" שלא תראה טומאה במקדש ביום הדין, וביום זה מתחברת הגבורה העליונה בדין התחתון של ראש חדש לדון את העולם.</p>
<p>ת"ח גבורה דינא קשיא כ"י דינא רפיא אך חובת היום פר אחד בגין דיכיל עלמא למסבל ובג"כ בריש ירחא תרין פרים דהיא כפרה בעשרה לירחא לקבל דרגא דמשה במוסף דיליה פר בן בקר אחד דלא אתוסף ביה דינא כ"כ בגין דהוא יומא דכפרה איל אחד תקיף לתברא רשיעי עלמא ובעינן למעבד נייחא לשככא רוגזא</p>	<p>בא וראה, גבורה דין הקשה, כנסת ישראל דין הרפה. אך חובת היום פר אחד כדי שהעולם יוכל לסבול, ולכן בראש חדש שני פרים, שהיא כפרה. בעשרה לחדש כנגד דרגת משה. במוסף שלו פר בן בקר אחד, שלא נוסף בו דין כל כך, היות שאותו יום הוא של כפרה. איל אחד תקיף לשבור את הרשעים של העולם. וצריך לעשות נחת לשכך הרוגז.</p>
<p>כבשים שבעה לאוספא לכלהו דרגין שעיר עזים אחד אתוסף הכא בחובת היום לכפרא על סואבת מקדשא בגין דקב"ה מלעילא מכפר כלא ולא ישתאר סאיבו בעלמא בג"כ חד ביומא לכפרא קדש הקדשים חד זמנא בשתא בגין דלא אשתכח כ"כ סאיבו תמן וחד לברא למזבח החיצון דלא אשתכח סאיבו בעלמא</p>	<p>"כבשים שבעה" להוסיף לכל הדרגות. "שעיר עזים אחד" התוסף כאן בחובת היום, לכפר על טומאת המקדש, משום שהקדוש ברוך הוא למעלה יכפר על הכל, ולא תשאר טומאה בעולם. לכן אחד ביום, לכפר קדש הקדשים פעם אחת בשנה, כדי שלא תמצא שם טומאה כל כך. ואחד בחוץ למזבח החיצון, שלא תמצא טומאה בעולם.</p>
<p>בחמשה עשר לירחא לקבל דרגא דאהרן דאהיד בהו"ד ואסתלק נמי בחס"ד ובג"כ בהאי זמנא אפילו עם כל אומין דעלמא עביד קב"ה טיבו בגין דאתוסף חס"ד דאהרן עם חס"ד דאברהם ואינן מקרבין ביה בשבעה יומין</p>	<p>"בחמשה עשר לחדש", כנגד דרגת אהרן שאחוז בהוד, והתעלה גם בחסד. ולכן בזמן זה הקב"ה עושה טוב אפילו עם כל אומות העולם, משום שמתוסף חסד של אהרן עם חסד של אברהם, והם מקריבים בו בשבעה ימים קרבנות עולות, כדי שישמחו כל העולם בשמחת ישראל. "שבעים פרים"</p>

¹ טומאה (ד"א).

בראשית

<p>קרבינין עלוון בגין דיחדו כוליה עלמא בתדוותא דישראל ע' פרים לקבל ע' אומין דעלמא</p>	<p>כנגד שבעים אומות העולם.</p>
<p>וביומא קדמאה פרים שלשה עשר לאחזאה דלאו אינון כדאי לאתקיימא בעלמא אלא בטיבו דקב"ה דאית ביה תליסר מכילן דרחמי אילים שנים למהוי תקיפו לההוא דרגא דחס"ד עלאה על חד תרין ממה דמקרבין בכלהו מוספין בגין דהאי חנא איהו לקבל דרגא דאהרן דאחיד בדרגא שתיתאי ואקרי יום שתיתאי</p>	<p>"וביום הראשון פרים שלשה עשר", להראות שאינם כדאים להתקיים בעולם אלא בטובו של הקדוש ברוך הוא שיש בו שלש עשרה מדות של רחמים. "אילים שנים", שתהיה תקיפות לאותה דרגה של חסד עליון, פי שנים ממה שמקריבים בכל המוספים, משום שחג זה הוא כנגד דרגת אהרן, שאחוז בדרגה ששית. ונקרא יום הששי.</p>
<p>יומא דקב"ה אלף שנין ובההוא יומא זמין קב"ה [לאתוספא] (לאוספא) על חד תרין טיבו לעמיה הה"ד (שמות טז ה) והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו (אז) והיה משנה על אשר ילקטו יום יום ובכלהו דרגין דלעילא אתוסף ברכאן</p>	<p>יומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים. ובאותו יום עתיד הקדוש ברוך הוא להוסיף פי שנים טוב לעמו. זהו שכתוב "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו", אז, "והיה משנה על אשר ילקטו יום יום", ובכל הדרגות שלמעלה נוספות ברכות.</p>
<p>ובההוא יומא ייתי מלכא משיחא ויקרי חג האסיף דיכניש קב"ה ביה גלותא דעמיה הה"ד (ישעיה יא יא) והיה ביום ההוא יוסיף יי שנית ידו לקנות את שאר עמו ויקרי חג הסכות דכלהו שבעה דרגין הפיין על ישראל כסוכה</p>	<p>ובאותו יום יבא מלך המשיח ויקרא חג האסיף, שיכנס הקדוש ברוך הוא בו הגלות של עמו. זהו שכתוב "והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו". ויקרא חג הסכות, שכל שבע הדרגות מכסות על ישראל כמו סוכה.</p>
<p>ובג"כ כלהו ענני כבוד אזלין עם ישראל במדברא בזכות אהרן בג"כ י"ד אמרין בכל יומא ובשבעה יומין הא שבעתים וינהיר שבעתים נהירו דשמשא וקב"ה ירחם על עלמא</p>	<p>ולכן כל ענני הכבוד הולכים עם ישראל במדבר בזכות אהרן, ולכן ארבעה עשר כבשים שבכל יום. "ובשבעה ימים", הרי שבעתים. ויאיר שבעתים אור השמש, והקדוש ברוך הוא ירחם על העולם.</p>
<p>ושעיר עזים אחד הטאת לכפרא על סאיבו מקדשא דסאיבו אומי עלמא ביומא תניינא לקבל דרגא דיעחק ביומא תליתאה לקבל דרגא דיעקב ביומא רביעאה לקבל דרגא דיוסף ביומא חמישאה לקבל דרגא דמשה ביומא שתיתאה לקבל דרגא דאהרן</p>	<p>"ושעיר עזים אחד לחטאת", לכפר על טומאת המקדש שטמאו אומות העולם. "ביום השני", כנגד דרגת יצחק. "ביום השלישי", כנגד דרגת יעקב. "ביום הרביעי", כנגד דרגת יוסף. "ביום החמישי", כנגד דרגת משה. "ביום הששי", כנגד דרגת אהרן.</p>
<p>ותא חזי בהאי חנא ובחנא דפטירו¹ שבעה יומי דכלילן בלהו יומין דלעילא בהו מה דלית בן בשאר חגין דמקרבין בהו מוסף אלא היינו דאוקימנא ברזא דמהימנותא (בראשית ל לו)</p>	<p>ובא וראה, בחג זה ובחג המצות שבעה ימים, שכלולים בהם כל הימים שלמעלה, מה שאין כן בשאר חגים, שמקריבים בהם מוסף. אלא היינו מה שפרשנו בסוד האמונה, "מחשף הלבן אשר על המקלות",</p>

¹ ובחג המצות (ד"א).

בראשית

<p>מחשוף הלבן אשר על המקלות די לכל אינון שבעה שבעה דרגין אסחר לון</p>	<p>שלכל אותם שבעה שבע דרגות מקיפות אותם.</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רסא/ב</p>	
<p>בסטר דחס"ד חגא דפטירא לקבל אברהם דאתי מחס"ד בג"כ כלהו דרגין תמן דהא לבלהו דרגין אסחר יעקב שלימא לסטרא דחס"ד האי חגא לקבל דרגא דאהרן דאחיד בחסד כלהו עמיה</p>	<p>בצד החסד, החג המצות כנגד אברהם שבא מחסד, לכן כל הדרגות שם, שהרי את כל הדרגות מקיף יעקב השלם לצד של חסד. החג הזה, כנגד דרגתו של אהרן שאחוז בחסד, כולם עמו.</p>
<p>ד"א בנין דכלהו דרגין וכלהו זכאין כד נפקו ישראל ממצרים קב"ה אתגלי תמן בכתרוי וזמין למעבד כן ביומא דייתי משיחא בג"כ כלהו כתרין רמיזין הכא והכא ונטלין על חד תריין¹ שפע ברכאן הכא מהתם והתם על חד שבעה משאר מוספין הה"ד (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות² כיום צאתך הוה ליה למימר מאי כימי דכלהו יומין עלאין אודמנו התם ואודמנו הכא</p>	<p>דבר אחר, משום שכל הדרגות וכל הצדיקים, כשיצאו ישראל ממצרים, הקדוש ברוך הוא התגלה שם בכתרים שלו, ועתיד לעשות כן ביום שיבא המשיח. לכן כל הכתרים רמוזים כאן וכאן, ונוטלים פי שנים שפע ברכות כאן משם. וס על אחד שבעה משאר המוספים, זהו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". היה לו לומר כיום צאתך, מה זה "כימי". שכל הימים העליונים הזדמנו לשם והזדמנו לכאן.</p>
<p>בג"כ נפלאות נ' פלאות³ חמשיין פלאות דהא נ' תרעין דבינ"ה פתח קב"ה לאפקא לון מתמן ובגיני כך באורייתא אדכר יציאת מצרים נ' זמנין⁴ לקבל נ' תרעין כדין יעביד ליומא משיחא ומאי אראנו אלא אראנו להווא סבא⁵ דחזא</p>	<p>לכן נפלאות, נ' פלאות, חמשים פלאות, שהרי חמשים שערי בינה פתח הקדוש ברוך הוא להוציא אותם משם, ולכן מוזכרת בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, כנגד חמשים שערים, כך יעשה לימות המשיח. ומה זה "אראנו", אלא</p>

¹ כפליים (ד"א).

² עי' תיקו"ז מג ע"ב: בקדמיתא בימא בההוא חמר בפורקנא בתרייתא כלא בימא דאורייתא מטה
דיליה דקרע ביה ימא דא קולמוס בגין דעליה אתגליא זרוע ה' דאתמר ביה זרוע ה' על מי נגלתה
(ישעיה נג א). [בראשונה, בים, באותו החומר. בגאולה האחרונה, הכל בים של התורה, המטה
שלו שקרע בו את הים, זה קולמוס, משום שעליו התגלתה זרוע יהו"ה, שנאמר בה "זרוע
יהו"ה על מי נגלתה"]. בהגר"א: בגין דעליה אתגליא כו' - ר"ל, על משרע"ה, דזרוע הוא חסד, כמש"ל
(כט ע"ב כט ע"א) ודא הוה דרועא ימינא כו', ורזא דמלה זרוע ה' על מי נגלתה ובה אומאה דפורקנא כו',
שכבי עד הבוקר, ואמאי אתקרי זרוע ה', ר"ל למה נק' בשם יהו"ה, בגין דכף היד ביה יו"ד, ה' אצבעאן
ה', קנה דימינא דאיהי דרועא ו', כתף ביה ה', ודא עצמודא דאמצעיתא דאתקשר בימינא לאקמא לשכינתא
מגלותא. ומשה דאיהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא אתמר ביה מוליך לימין משה זרוע תפארתו וכו', וכל
היד אתקשר ביה משה כנ"ל. ובתקון כב (עד ע"ב) דעליה אתמר מימינו אש דת למו (דברים לג ב), מימינא
אתייהב אורייתא בג"ד מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ובוקע מים דאורייתא, מתמן מ"ה דאברהם כו',
ורזא דמלה כימי צאתך מארץ כו', ואמר על מי נגלתה, מי דרגא דמשה שיתגלה נ' שערי בינה.

³ עי' זר"ח א ע"ב.

⁴ עי' ח"ב פה ע"ב, ח"ג רנו ע"א, ותיקו"ז כג ע"ב פב ע"ב.

⁵ ליעקב אבינו (ד"א).

בראשית

<p>בקדמיתא דכתיב (שמות יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה כדין זמין למחזי פורענותא דאדום</p>	<p>אראנו את אותו הזקן שראה בראשונה, שכתוב "וירא ישראל את היד הגדולה", ואז עתיד לראות את הפרענות של אדום.</p>
<p>ד"א דבגיניהון דשבעה צדיקיא זמין קב"ה לאעברא לכל אומין דעלמא ולא ישתאר בעלמא אלא קב"ה בלחודוי וישראל גוי אחד בג"כ הכא שבעה יומין ת"ח דבג"כ מתמעטין והולכין וביומא תמינאה שלטין ישראל לחודיהו בעלמא ומקריבין פר אחד איל אחד רזא דיהודא שבעה כבשים לקבל שבעה דרגין שעיר עזים אע"ג דבההוא זמנא יעבריניה קב"ה מעלמא עכ"ד ישתאר מניה דלא יתבטלון מפריה ורביה! ובההוא זמנא יפקון מים חיים² מחכמה עלאה (זכריה יד ח) הצים אל הים הקדמוני דא חסד עלאה וחצים אל הים האחרון דא גבור"ה תתאה וגבור"ה עלאה בקיץ ובחורף בסטרא דאשא ובסטרא דמיא דלא ישתאר דינא בעלמא אלא כלא רחמי וחיים וחירו בעלמא</p>	<p>דבר אחר, שבשביל שבעת הצדיקים עתיד הקדוש ברוך הוא להעביר את כל אומות העולם, ולא ישאר בעולם אלא הקדוש ברוך הוא לבדו וישראל גוי אחד. לכן כאן שבעה ימים. בא וראה, שלכן מתמעטים והולכים, וביום השמיני שולטים ישראל לבדם בעולם, ומקריבים פר אחד, איל אחד, סוד היחוד. "שבעה כבשים", כנגד שבע דרגות. "שעיר עזים", אף על גב שבאותו זמן הקדוש ברוך הוא יעבירו מן העולם, עם כל זה ישאר ממנו שלא יתבטלו מפריה ורביה. ובאותו זמן יצאו מים חיים מחכמה העליונה, "חצים אל הים הקדמוני" זה חסד עליון, "וחצים אל הים האחרון" זו גבורה תחתונה וגבורה עליונה. "בקיץ ובחורף", בצד האש ובצד המים. שלא ישאר דין בעולם, אלא הכל רחמים וחיים וחרות בעולם.</p>
<p>ותא חזי בהאי חנא עבדין נסוך המים נביע דחסד באינון שיתין מששת ימי בראשית³ וכלהון שבעה יומין עלאין מקבלין מאינון מים חיים דנפקין מירושלם עלאה טמירא ובאן אתר רמין לאינון מים חיים באינון שיתין</p>	<p>ובא וראה, בחג הזה עושים נסוך המים, שפע של חסד, באותם שיתים מששת ימי בראשית, וכל שבעת הימים העליונים מקבלים מאותם מים חיים שיוצאים מירושלים העליונה הטמירה. ובאיזה מקום רמוז על אותם מים חיים, באותם שיתים.</p>
<p>וחסידי וצדיקי חדאן בהאי הלולא⁴ בגין דרמיזא לההוא טיבו דזמין קב"ה למעבד כד יעבר קב"ה סאיבו מארעא דיתתון אינון מים חיים טהורים באינון שיתין בההוא מזבח עלאה ההוא ים האחרון ואינון תלתא לוגין מים י"ח ביצים לקבל צדי"ק דאקרי ח"י העולמים ועל ידיה מים נחתין באינון שיתין</p>	<p>וחסידים וצדיקים שמחים בהלולא הזו, משום שרומז לאותו הטוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות כשיעביר הקדוש ברוך הוא את הטומאה מן הארץ, שירדו אותם מים טהורים באותם השיתים, באותו מזבח עליון, ההוא ים האחרון, והם שלשה לוגים מים. שמונה עשרה ביצים כנגד צדיק שנקרא חי העולמים, ועל ידו המים יורדים</p>

¹ עי' לעיל קכח ע"ב: אם אין יצר הרע נמצא פריה ורביה אינו מצוי.

² פי' בינה (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

³ עי' זר"ח (סב ע"ב): כתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' בשעתא דברא קב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורי לנחתא בהון גשמיא דברכן וקדושין עילאין דלעילא ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דחיי מאתר עילאה דנפקו מתמן. באותן הנקבים שהיו תחת המזבח אשר עליהן אמרו רז"ל השיתין מששת ימי בראשית נברא (ד"א).

⁴ עי' תיקו"ז סג ע"ב: כד נטלא מאימא עלאה דאיהי שמחת תורה שמחת בית השואבה. בהגר"א: דשמחת בית השואבה - דכל השמחות הכל באימא עלאה, עולם השמחה, שאין שם דין ועצבון, והיא נהר היוצא מעדן להשקות כו', וזהו בית השואבה, ואמרו השואבה שממש שואבין רוח הקודש (רות רבה פ"ד סי' ט), שממנה הנבואה.

⁵ בשמחת נסוך המים (ד"א).

בראשית

	באותם שיתים.
<p>ות"ח הלל הזקן כד הוה חדי בהאי הלולא אמר אם אני כאן הכל כאן ואם אין אני כאן מי כאן הוה רמיז ואמר אי שכינתא דאקרי אנ"י שריא כאן הכל כאן ההוא אתרא דאקרי כ"ל דאתי לאזדווגא בה ואם אין אני כאן מי כאן דהא לא חשיבא טיבו שלימא בגין דשכינתא לא שריא בארעא קדישא</p>	<p>ובא וראה, כשהלל הזקן היה שמח בהלולא הזו, אמר אם אני כאן, הכל כאן, ואם אין אני כאן, מי כאן. היה רומז ואומר, אם שכינה שנקראת אני שורה כאן, הכל כאן. אותו מקום שנקרא כל שבא להזדווג בה. ואם אין אני כאן, מי כאן, שהרי לא חשוב טוב שלם, משום ששכינה לא שורה בארץ הקדושה.</p>
<p>אבל כד ישתלמו אינון פרים כדין כתיב (ישעיה יב ג) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה מאן אינון שית מעייני דאינון מריקין בהאי ישועה? וכדין עלמא כוליה בחודה בגין דנפקא שכינתא מבין ההוא סאיבו דשאר עמין בג"כ (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם</p>	<p>אבל כשנשלמו אותם פרים, אז כתוב "ושאתם מים בששון ממעיני הישועה". מי הם, ששה מעיינות שמריקים בישועה הזאת, ואז העולם כלו בשמחה, משום ששכינה יוצאת מתוך אותה טומאת שאר העמים, לכן "ביום השמיני עצרת תהיה לכם".</p>
<p>תא חזי³ עשר נטיעות ערבה ונסוך המים הלכה למשה מסיני שאר מלי דאורייתא תורה והכא הלכה מ"ט אלא בגין דהאי אתרא דאקרי הר סיני תורה שבע"פ אוליפת ליה למשה לקשרא קשרין דמהימנותא אינון עשר נטיעין דנצב קב"ה דהא אחיד לון בההוא אתרא דאקרי ערב שביעית ויעבדון פרי בההוא בית סאה בגין דייתי מזונא לעלמא בהאי שביעית דלית לון מזונא אלא מההוא שתא שתיתאה דזרעין בה זרעין הה"ד (הושע י יב) זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד מה דזרעין יהא לההוא אתרא דאקרי צדקה שלימא וכדין קצרו לפי חסד כדין יהא טיבו עלאה ומאן איהו (לפי חסד דא אברהם</p>	<p>בא וראה, עשר נטיעות, ערבה, ונסוך המים, הלכה למשה מסיני. שאר הדברים של התורה, תורה, וכאן הלכה. למה, אלא משום שמקום זה שנקרא הר סיני, תורה שבעל פה למדה את משה לקשר קשרי האמונה. אותן עשר נטיעות שנטע הקדוש ברוך הוא, שאחז אותן באותו מקום שנקרא ערב שביעית, ויעשו פרי באותו בית סאה, כדי שיבא מזון לעולם בשביעית הזו, שאין להם מזון אלא מאותה שנה ששית שזורעים בה זרעים. זהו שכתוב "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד". מה שזורעים יהיה לאותו מקום שנקרא צדקה שלימה, ואז "וקצרו לפי חסד", אז יהיה טוב העליון. ומי הוא לפי חסד, זה אברהם.</p>
<p>ותא חזי לתתא שבעה עיבדין אית ביניהון זריע"ה לקבל אימא עלאה הה"ד (בראשית מז כג) הא לכם זרע קציר"ה לקבל דרגא⁴ דאברהם הה"ד (הושע י יב) קצרו לפי חסד דיש"ה בחרוץ לקבל דרגיה דיצחק דעביד דינא ואפריש תבן מההוא בר דינא אפריש מניה ועבד דינא ברשיעי עלמא וכדין אינהו (תהלים לה ה) כמוץ לפני רוח והאי רוח דא דרגא דיעקב (בראשית מה כז) ותחי רוח יעקב ולקבליה זור"ה וההוא מוץ לאשא אתייהיב</p>	<p>בא וראה, למטה שבעה מעשים יש ביניהם. זריעה, כנגד האם העליונה, זהו שכתוב "הא לכם זרע". קצירה, כנגד דרגת אברהם, זהו שכתוב "קצרו לפי חסד". דישה בחרוץ, כנגד דרגת יצחק, שעושה דין ומפריד תבן מאותו בר. דין מפריד ממנו, ועושה דין ברשעי העולם, ואז הוא "כמוץ לפני רוח". ורוח הזו, זו הדרגה של יעקב, "ותחי רוח יעקב", וכנגדו זורה. ואותו המוץ ניתן לאש למאכל. טוחן, כנגד דרגת</p>

¹ יסוד, עי' לעיל יז ע"א.

² עי' בהגר"א בתז"ח מא ע"ג שישועה היא כינוי לשכינה.

³ עיין בחייט דף י"ד ע"ב ודף ט"ו ע"א (של"ה).

⁴ כנגד המדה (ד"א).

בראשית

<p>למיכל שוח"ן לקבל דרגא דמשה ל"ש לקבל דרגא דאהרן אופ"ה לקבל דרגא דצדי"ק ואתעביד לח"ם בידוי דצדיק בההוא אור דאית בציון הה"ד (תהלים קלז כה) נותן לחם לכל בשר בקדמיתא לכ"ל ולבתר לההוא אתר דאקרי</p>	<p>משה. לש, כנגד דרגת אהרן. אופה, כנגד דרגת צדיק, ונעשה לחם בידי צדיק באותו אור שיש בציון. זהו שכתוב "נתן לחם לכל בשר". בתחלה ל"כל", ואחר כך לאותו מקום שנקרא</p>
<p style="text-align: center;">דף רסב/א</p>	
<p style="text-align: center;">בשר ומאי לחם דא קיומא</p>	<p style="text-align: center;">בשר. ומה זה לחם, זה הקיום.</p>
<p>ובהאי שתא שביעתא לא עבדין עבידתא אלא אכלין ההוא לחם דאתייהיב להו משתא שתיתאה וכלהו עלמין בחדוה נייחין וכלהו מסכני ועתירי כלהו שוויין בהאי אתר דהא כלהו תתאי מהאי שתא שביעתא מתזנין</p>	<p>ובשנה השביעית הזו לא עושים מלאכה, אלא אוכלים אותו לחם שנתן להם משנה הששית, וכל העולמות נחים בשמחה. וכל העניים והעשירים, כולם שוים במקום זה, שהרי כל התחתונים נזונים משנה השביעית הזו.</p>
<p>ואי בר נש עביד באינן פירין סחורתא האי דאתרא דעניותא מנע מניה ברכאן בג"כ מנע מניה ברכאן ובעי בר נש לאחזאה בהאי ארעא קדישא דקב"ה אית ליה נייחא בבעלה וקב"ה יחיב לחם להאי כ"ל וכ"ל לההוא אתרא דאקרי (בראשית ב כג) בשר מבשרי ולית לה נהורא מדילה אלא הנהו ספיחי דשתיתאה דאודרעו בה ממילא</p>	<p>ואם אדם עושה סחורה באותם פירות, המקום הזה של עניות מונע ממנו ברכות, ולכן מונע ממנו ברכות. וצריך אדם להראות שלארץ הקדושה הזו של הקדוש ברוך הוא יש נחת עם בעלה, והקדוש ברוך הוא נותן לחם לכל הזה, ו"כל" לאותו מקום שנקרא "בשר מבשרי", ואין לה אור משלה, אלא אותם ספיחי הששית שנזרעו בה ממילא.</p>
<p>ובעי בר נש בההוא ערב שביעית למעבד עבידתא דארעא באינן עשר נטיעין אשתלימו בה דתתיחד האי ארעא בהו ולא תתפרש מנייהו ותתקרי אף היא נטיעה נציבו דנצב קב"ה בגין דלא יתמנע מינה ההוא טיבו דאית לה עם בעלה נייחא בשביעית בג"כ אדם ביומא שתייתאה אתברי ואזדווגת עמיה בת זוגיה לאתענגא בשבתא והשתא אזדווגת צד"ק בשתייתאה למיהב [נהירן] (נהירו) להאי הר סיני</p>	<p>וצריך אדם באותו ערב שביעית לעשות מלאכת הארץ באותן עשר נטיעות שנשלמו בה, שתתייחד הארץ הזו עמהם, ולא תיפרד מהם. ואף היא תקרא נטיעה, נטיעה שנטע הקדוש ברוך הוא, כדי שלא ימנע ממנה אותו טוב שיש לה עם בעלה מנוחה בשביעית. ולכן נברא אדם ביום הששי, והזדווגה עמו בת זוגו להתענג בשבת, ועכשיו הזדווגה צדק עם ששי לתת אורות להר סיני הזה.</p>
<p>ות"ח הר חורב אתקרי כד אזדווג עמיה וא"ו ואי בני נשא מפרשין וא"ו מינה אקרי חרב ליי דהא חרב כתיב ועבדא נוקמין בג"כ הלכה למשה מסיני תורה שבע"פ דיכללון יתה באינן עשר נטיעין ערב שביעית וייתי מזונא לעלמא בשביעית דהוא אתרא דלית לה נהורא אלא מה דאתייהיב לה מההוא וא"ו ות"ח ישראל כד עבדו עגלא ואפרישו ברכאן מהאי הר חרב דאפרישו מניה וא"ו וקציעו בנטיעות באינן נטיעין מה כתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>ובא וראה, הר חורב נקרא כשמזדווג עמו וא"ו, ואם בני אדם מפרידים וא"ו ממנה, נקרא חרב לה', שהרי כתוב חרב, ועושה נקמות, לכן הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה, שיכללו אותה עם אותם עשר נטיעות ערב שביעית, ויבא מזון לעולם בשביעית, שהוא מקום שאין לו אור אלא מה שנותן לו מאותו וא"ו. ובא וראה, כשעשו ישראל את העגל, והפרידו הברכות מהר חורב הזה, שהפרידו ממנו וא"ו וקצצו בנטיעות, באותן נטיעות מה כתוב, "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>

בראשית

<p>ההוא עדי עלאהי תפלין דרישא ודרעא דשוויין ביד כהה אעדיאו מנהון ומאן אתר אתייהיב לון מהר חורב כד אזדווג בה וא"ו והשתא (משלי טז כח) נרגן מפריד אלוף² ואתערו עליהון חרב בג"כ בני לוי דעבדו לוייה להאי אתרא אתפרעו מנהון הה"ד (שמות לב כו) ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי ליי אלי ויאספו אליו כל בני לוי דהא לא עבדו פרודא אלא לוייה³</p>	<p>אותו תכשיט עליון, תפלין של ראש וזרוע ששמים ביד כהה הסירו מהם, ומאיזה מקום נתן להם, מהר חורב, כשהזדווג עמה וא"ו. וכעת "נרגן מפריד אלוף", ועוררו עליהם את החרב. לכן בני לוי שעשו לוייה למקום זה, נפרעו מהם, זהו שכתוב "ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי". שהרי לא עשו פירוד, אלא לוייה.</p>
<p>ואמר לון משה (שם כז) כה אמר יי עברו ושובו משער לשער במחנה בגין דהאי כ"ה יהבת לון רשותא למעבד דינין ומאן איהו כ"ה דא הר חרב ובג"כ קטלו מנהון כשלשת אלפי איש שלשת לא אתמר אלא כשלשת לקבל הנהו תלתא⁵ דרגין דהוו מליין להאי באר הה"ד (בראשית כט ב) והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה בגין דאינון גרמו דיסלקון מנהון] והא אוקמוה</p>	<p>ואמר להם משה, "כה אמר ה' עברו ושובו משער לשער במחנה". משום שה"כה" הזאת נתנה להם רשות לעשות דינים. ומיהו "כה", זה הר חורב. ולכן הרגו מהם כשלשת אלפי איש. לא נאמר שלשת אלא כשלשת, כנגד אותן שלש דרגות שהיו ממלאות את הבאר הזו. זהו שכתוב "והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה", משום שהם גרמו שיסתלקו ממנה, והרי בארוה.</p>
<p>בג"כ פקידת ליה האי תורה שבע"פ למשה על אינון עשר נטיעין וערבה דיקיפון להאי מזבח באינון ערבי נחל לקבל תרין דרגין דמקיפין לעילא באינון נצ"ח והו"ד וכדין יעבדון נסוך המים אינון מים חיים דאתיין ע"י דצדיק ולא ימנעון מהאי מזבח טיבו עלאה ות"ח כל שאר יומי דשתא בהאי מזבח עבדין נסוך היין רמזו לדינא דעייל בה למידן עלמא אבל בחג עבדין אוף במים חיים דהא חיים ונהירו אתוסף בההוא זמנא</p>	<p>לכן צוותה תורה שבעל פה הזאת את משה על אותן עשר נטיעות וערבה, שיקיפו את המזבח הזה עם אותם ערבי נחל, כנגד שתי דרגות שמקיפים למעלה, באותם נצח והוד, ואז יעשו ניסוך המים אותם מים חיים שבאים על ידי צדיק, ולא ימנעו ממזבח הזה הטוב העליון. ובא וראה, כל שאר ימות השנה עושים במזבח הזה נסוך היין, רומז לדין שנכנס בה לדון את העולם. אבל בחג עושים אף במים חיים, שהרי חיים ואור נוסף באותו זמן. "כי מלאה</p>

¹ עי' בהגר"א בספד"צ ג ע"א: ויתנצלו בני ישראל את עדים כו', ואמרו (שבת פח ע"א) בשעה שהקדימו נעשה לנשמע באו ס"ר מ"ה וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים כו' ועתיד הקב"ה להחזיר לנו שנאמר ושמחת עולם על ראשם, שעל ראשם, והן המוחין שהן עטרות דא"א, שלכן היו חיינ לעולם בסוד חיי המלך כו', ואלו הכתרים זכו בלוחות כמ"ש בשעה כו', והלוחות הן ב' ספרים בסוד חו"ב.

ועי' אד"ז רצב ע"ב: בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין [היינו חב"ד שבגולגלתא דז"א - בהגר"א על ספד"צ כג ע"א] ואי תימא תלת ארבע אינון, כמה דאמינא אחסנתיה דאבוי ואמיה, ותרין גניזין דלהון דמתעטרן כלהו ברישיה ואינון תפלין דרישא [תפילין הינם כינוי למוחין - בהגר"א על ספד"צ ג ע"א].

² עי' תיקו"ז ג ע"א: ואי תמרון אמאי צריכין למהוי תרוייהו [אות תפילין ואות ברית מילה ובשבת אות ברית ואות שבת] בכל בר נש בכל יומא בגין דלא תשתכח שכינתא דאיהו יו"ד מן אדנ"י יחידה בלא קודשא בריך הוא דאיהו יו"ד מן יהו"ה וצריך בר נש דלא ישתכח בכל יומא פחות מתרוייהו ואי לא עליה אתמר ונרגן מפריד אלוף (משלי טז כח) דאפריד אלופיה דעלמא משכינתא נוקבא אתמר בה אות היא לעולם (שמות לא יז) דכורא ברית מלח עולם הוא (במדבר יח יט) ובגין דא אות תפילין נוקבא אות ברית דכורא ורזא דמלה מ"י "עלה ל"נו ה"שמימה (דברים ל יב) בראשי תיבין מיל"ה ובסופי תיבין יהו"ה בתפילין נוקבא הדא הוא דכתיב והיה לאות על ידכה (שמות יג טז) יד כהה, ע"כ. המשתמשים בקבלה מעשית בלי כוונת וידיעת יחודי השמות למעלה, הם מקצצים בנטיעות (הקדו"ש נב ע"ד).

³ חיבור וזיווג מלשון לויית חן וגו' (ד"א).

⁴ עי' זהר ח"ג קמה ע"ב: כה תברכו את בני ישראל אמור להם כה תברכו בלשון הקדש כה תברכו ביראה כה תברכו בענוה אמר ר' אבא כה תברכו תאנא האי צד"ק אתקרי כ"ה דכל דינין מתערין מל"ה (נ"א מינה) והיינו דאמר ר' אלעזר מהו מכה (ס"א דכה) רבה כלומר מכה מן כה וכתיב והנה לא שמעת עד כ"ה כמה דאגזים משה וכתיב (שם) בזאת תדע כי אני יי וכלא חד.

⁵ כנגד אלו שלשה (ד"א).

בראשית

<p>(ישעיה יא ט) כי מלאה הארץ דעה את יי' כמים לים מכסים</p>	<p>הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".</p>
<p>עשרה פעמים נמנו ישראל אחת בירידתן למצרים דכתיב (בראשית מו כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה וכו' ואחת בעלייתן דכתיב (שמות יב לז) כשש מאות אלף ושנים בחומש הפקודים ושנים בימי שאול א' בבזק וא' בטלאים וא' בימי דוד (שמואל ב' כד ט) ויתן יואב את מספר מפקד העם אל המלך וא' בימי עזרא (עזרא ב סד) כל הקהל כא' וא' לעתיד לבא (ירמיה לג יג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה</p>	<p>עשר פעמים נמנו ישראל, אחת בירידתם למצרים, שכתוב "כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה" וגו'. ואחת בעלייתם, שכתוב "כשש מאות אלף". ושנים בחומש הפקודים. ושנים בימי שאול, אחת בבזק, ואחת בטלאים. ואחת בימי דוד, "ויתן יואב את מספר מפקד העם אל המלך". ואחת בימי עזרא, "כל הקהל כאחד". ואחת לעתיד לבא, "עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה".</p>
<p>אשרי אדם מצא חכמה דא אדם עלאה דאשרי עלוי מיבו דעתיקא אימתי כד מטא חכמה כד"א (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי' דא רעוא דעתיקא ומאי איהו האי חכמה דא חכמה זעירא דהיא רברבא באתחברותא לעילא מצא מאי מצא כגון דאשתכחת בכלא ואדם יפיק תבונה דבעי לעיינא ולאסתכלא ולאפקא מעומקא עלאה תבונה לאנהרא להאי חכמה ועיי' דמאן אתנהירת עיי' אדם עלאה דמפיק רצון מלעילא לאנהרא לה</p>	<p>"אשרי אדם מצא חכמה", זה אדם העליון שהשרה עליו הטוב של העתיק, אימתי, כשמגיעה החכמה, כמו שנאמר "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה". זה הרצון של העתיק. ומהי החכמה הזו, זו חכמה זעירה שהיא גדולה בהתחברות למעלה. "מצא" מה זה "מצא", כמו שנמצאת בכל. "ואדם יפיק תבונה", שצריך לעיין ולהסתכל ולהוציא מהעומק העליון תבונה להאיר לחכמה הזו, ועל ידי מי היא נאורה, על ידי האדם העליון שמפיק רצון מלמעלה להאיר לה.</p>
<p>מתניתין בטהירו בסוף תקונים חדשים של זוהר חדש דס"ט ע"ד ובדפוס ויניציאה דף ט"ל ע"ד ברזין דמשכנא פתח ר' יוסי בזה הזהר בחלק ב' דף קנט ע"א עד קס ע"ב שייך לסוף דף טז ע"א</p>	
<p style="text-align: center;">סימן כ"ו</p>	
<p>רבי בנימן לוי מצאתי כתוב שם בן י"ב אותיות יה יה יה יה יה יה יה יה תה"ו במ"ק עם ג' אותיות גימ' ש' ש"ד שד"י בהו במ"ק גימ' צבאות כזה ב' ב"ה כה"ו חשך</p>	<p>רבי בנימן לוי, מצאתי כתוב שם בן י"ב אותיות יה יה יה יה יה יה יה יה תה"ו במספר קטן עם ג' אותיות גימטריא ש' ש"ד שד"י. בהו במספר קטן גימטריא צבאות כזה ב' ב"ה בהו. חשך</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רסב/ב</p>	
<p>במ"ק עם הכולל גימ' אלהי"ם רוח במ"ק עם הכולל בגימ' יהו"ה במ"ק רעש במ"ק עם הכולל גימ' בה"ו קול דממה דקה במ"ק עם הכולל יהו"ה וי"ב יותר כנגד שם י"ב הנמסר לאליהו במערה דקה במ"ק עם הג' אותיות גימ' יב"ק וכן דקה עם הג' אותיות גימ' יב"ק נלעד"ן</p>	<p>במספר קטן עם הכולל גימטריא אלהים. רוח במספר קטן עם הכולל בגימטריא יהו"ה במספר קטן. רעש במספר קטן עם הכולל גימטריא בהו. קול דממה דקה במספר קטן עם הכולל יהו"ה, וי"ב יותר כנגד שם י"ב הנמסר לאליהו במערה. דקה במספר קטן עם הג' אותיות גימ' יב"ק. וכן דקה במספר קטן עם השלשה אותיות גימטריא יב"ק. נלעד"ן.</p>

בראשית

<p>סימן כז – ספר הבהירי דף לו ע"ב בתחלת המאמר בראשית ברא אלהים</p>	
<p>למה ביי"ת דומה לאדם שנוצר בחכמה שסתום מכל צד ופתוח מלפניו והאל"ף פתוחה (מאחריו) [מלאחריו] ²⁰ר"ל כי היא פתוחה לקבל מן הכתר ויש לה פתח להשפיע לאחרים</p>	<p>למה ביי"ת דומה, לאדם שנוצר בחכמה, שסתום מכל צד ופתוח מלפניו, והאל"ף פתוחה מאחריו. רוצה לומר, כי היא פתוחה לקבל מן הכתר, ויש לה פתח להשפיע לאחרים.</p>
<p>סימן כח – ספר הבהירי ²לא ע"ב את השמים וכו'</p>	
<p>ומנין לנו ששמים הם הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואתה תשמע השמים". האם שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמן על שמו. ולמה נקרא שמים, אלא שהוא עגול כמו ראש, ומלמד, שהמים מימינו ואש משמאלו והוא באמצע. שא מים, מאש וממים, ומכניס ביניהם שלום. בא האש ומצא מצדו מדת האש. בא מים ומצא מצדו מדת המים, והיינו "עשה שלום במרומו". מהם השמים, מלמד שגבל הקדוש ברוך הוא אש ומים וטפחן זה בזה, ועשה מהן ראש לדבריו, שנאמר "ראש דברך אמת".</p>	<p>ומנין לנו ששמים הם הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואתה תשמע השמים". האם שלמה מתפלל אל השמים שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמן על שמו. ולמה נקרא שמים, אלא שהוא עגול כמו ראש, ומלמד, שהמים מימינו ואש משמאלו והוא באמצע. שא מים, מאש וממים, ומכניס ביניהם שלום. בא האש ומצא מצדו מדת האש. בא מים ומצא מצדו מדת המים, והיינו "עשה שלום במרומו". מהם השמים, מלמד שגבל הקדוש ברוך הוא אש ומים וטפחן זה בזה, ועשה מהן ראש לדבריו, שנאמר "ראש דברך אמת".</p>
<p>שם אחר סוף המאמר וכלהו חד סימן כט⁵</p>	
<p>והארץ היתה תהו⁶ (בראשית א ב) בזמנא דקב"ה הוה באלין קליפין הוה בונה עלמין ומחריבין והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש (ישעיה יט ה) בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי ואית מ"ד דסליק במחשבתיה⁷ למבני עלמין ולהחריבין ואמר דין מהניין לי ודין לא מהניין לי אלין דאתמר⁸ בהון (בראשית א א) את השמים ואת הארץ מהניין לי ואחרניין דאתמר בהון (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו דאחזי על עלמין</p>	<p>"והארץ היתה תהו". בזמן שהקדוש ברוך הוא היה בקלפות האלה, היה בונה עולמות ומחריבן. והרי בארנו שאין השפעה בכל העולמות, ונהר שהוא צדיק יחרב ויבש בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. ויש מי שאומר שעלה במחשבתו לבנות עולמות ולהחריבן, ואמר זה מרוצים לי וזה לא מרוצים לי. אלה שנאמר בהם "את השמים ואת הארץ", מועילים לי, והאחרים שנאמר בהם "והארץ היתה תהו ובהו", שמראה על</p>

¹ ספר הבהיר אות יג.

² ספר הבהיר אות ק'.

³ ח"ב קטז ע"א ח"ג שו ע"ב (לש"ו).

⁴ ז"א מכונה שמים (הקדו"ש פח ע"ב).

⁵ תז"ח לא ע"ג.

⁶ מפורש בסה"מ דף ס' ע"א (נ"א).

⁷ תתקע"ד דורות (בהגר"א בתז"ח).

⁸ עולם התיקון מאדה"ר (בהגר"א בתז"ח).

⁹ תתקע"ד דורות והן בגלות הזה (בהגר"א בתז"ח).

בראשית

<p>דסליק ברעותיה למבני לון ולא עביד לון עלייהו אתמר תהו ובהו [אמר לא מהנין לין]</p>	<p>עולמות שעלה ברצונו לבנותם ולא עשה אותם, עליהם נאמר "תהו ובהו".</p>
<p>ובזמנא דקב"ה באלין קליפין אתמר ביה (איכה ג מד) סכות בענן לך מעבור תפלה² [בהו] (תהו)³ וחשך עליהו אתמר⁴ (שמות יד כ) ויהי הענן והחשך ואלין⁵ קליפין דאגוזא מוחא מלגאוי⁶ (דתליא) [דאתפלג]²⁵ לד' סטריין דא יהו"ה דאיהו לא קביל מסאבו כד"א (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יי' מה אשא לא מקבל טומאה הכי שמיה לא מקבל טומאה ובזמנא דמתגברין אלין קליפין ואתברון מאגוזא צלותא דאיהי שכינתא אדני סלקא לגבי בעלה דאיהו (יהו"ה) [יו"ד] וסליקת כלא דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין איהי אתקריאת עניה יבשא ולית לה אלא מה (דיהבין עבדין) [דאביהו לה עבדה] בהשא⁸</p>	<p>ובזמן שהקדוש ברוך הוא בקליפות הללו, נאמר בו "סכת בענן לך מעבור תפלה". תהו וחשך, עליהם נאמר "ויהי הענן והחשך", ואלו קליפות האגוז. המח מבפנים שתלוי לארבעה צדדים זה יהו"ה שהוא לא מקבל טומאה, כמו שנאמר "הלוא כה דברי כאש נאם ה'". מה אש לא מקבלת טומאה כך שמו לא מקבל טומאה. ובזמן שמתגברות הקליפות הללו ונשברות מהאגוז, התפלה, שהיא שכינה, אדני, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקליפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי.</p>
<p>ובהוא זמנא דקב"ה אתפשט מאלין קליפין אתמר [בה] [ישעיה ל כ] ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך (ומה דהוה) [ומיד דהוא] יבשה אתמר בה (שם ו ג) מלא כל הארץ כבודו ואתקריי' ברכה דיליה קרבנא דיליה עולה דיליה דאוקיד כל אלין קליפין וסליקא לגבי קטרת קשורא דיליה עולה דיליה²⁶ דכתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה היא העולה בצלותא דשחרית היא העולה לגביה בצלותא דמנחה²⁷ בכמה ריחין ובוסמין דג"ע דאיהי גן דאורייתא הה"ד (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה סתימא דלא אתפתחת אלא לגבי בעלה</p>	<p>ובאותו זמן שמתפשט הקדוש ברוך הוא מן הקליפות הללו, נאמר "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך". ומה שהיתה יבשה, נאמר בה "מלא כל הארץ כבודו", ונקראת הברכה שלו, הקרבן שלו, ששורף כל הקליפות הללו. ועולה אל הקטורת הקשר שלו, העולה שלו, שכתוב "זאת תורת העולה". "היא העולה", בתפלת שחרית, "היא העולה", אליו בתפלת מנחה בכמה ריחות ובשמים של גן עדן, שהיא גן התורה. זהו שכתוב "גן נעול אחותי כלה". סתומה שלא נפתחת אלא רק לבעלה.</p>

¹ וז"ש מיום שחרב בה"מ נפסקה מחיצת ברזל בין ישראל כו' רבא ביומא דעיבא כו' שנא' סכותה בענן כו' ור"ל ביומא דריתחא (בהגר"א בתז"ח).

² הוא מלכות דל"ל חבורא דייחודא ולכן שערי תפלה ננעלו (בהגר"א בתז"ח).

³ בהו הוא ענן (בהגר"א בתז"ח).

⁴ והוא ראייה שבהו הוא ענן והוא קליפה הקשה מכולם כאבן אבנים מפולמות ועלה מתקבצין תנאים כפטיש יפוצץ ולית דיוכל לתברא לה עד שיבא משה רבינו (בהגר"א בתז"ח).

⁵ כמ"ש בתיקונים קליפה החיצונה קליפה ירוקא תהו קו ירוק שניה כמו אבן שצריך לתברא לה בהו תליתאה וחשך רביעאה תהום חללא דאגוזא והן ד' גליות ואח"כ מוחא דאגוזא ורוח אלקים כו' שהוא רוח כלילא מד' רוחות כמ"ש ונחה עליו רוח ה' רוח כו' ד"פ רוח שהוא ד' אותיות הו"ה (בהגר"א בתז"ח).

⁶ שהמוח היא באגוז לפנים מג' קליפות ועי' לקמן בפרשת שמות דף טו ע"ב ובפרשת פנחס דף רכז ע"א מבואר היטב (ד"א).

⁷ שתי וערב כידוע באגוז ולבוש דק סביב והוא החשמל ומתוכה דמות ארבע חיות הן ד' אותיות הויה חשמל גי' מלבוש (בהגר"א בתז"ח).

⁸ מפחד בלילות הס"א, שאומרים בשכמל"ו בחשאי, ולכן ביה"כ עלמא דאתי עלמא דחירו שאז ה' צלותין ה"פ אור נהרין בה' גוונין ה' עינויין אומרים בקול רם (בהגר"א בתז"ח).

בראשית

<p>וכד ייתי בעלה (תהלים נא יז) אדניי שפתי תפתח דאיהי [א]בבא עלאה אתפתח לגבי כתרין סמכי²⁸ קשוט וקבילת ליה בתרין דרועין הדא הוא דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני יהוה נחית לגבה ודא הוא רוא אמין יאה"דונהי דאיהו חבורא דתרין שמהן (באתון)²⁹ ובג"ד גדול העונה אמן יותר מן המברך³⁰ בזמנא דאינון תרין ברישא דצדיקיא אבל כד אינון ברישא דחייביא כ"י אמרת לגבייהו (שם א ו) אל תראוני שאני שחרחרת מאלין דשריין לפתאה לבני נשא כמה דהוו מפתין לישראל בעגלא בשית שעתין</p>	<p>וכשיבא בעלה, "אדני שפתי תפתח", שהוא דלת עליונה נפתחת אליו כתרם עמודי אמת, ומקבלת אותו בשתי זרועות. זהו שכתוב "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". יהוה יורד אליה, וזהו סוד אמ"ן, יאהדונה"י, שהוא חבור שני שמות באותיות, ולכן גדול העונה אמן יותר מהמברך. בזמן שהם שנים בראש הצדיקים. אבל כשהם בראש הרשעים, כנסת ישראל אומרת להם, "אל תראוני שאני שחרחרת", מאלה ששורים לפתות לבני אדם, כמו שהיו מפתים את ישראל בעגל בשש השעות.</p>
<p>הה"ד (שמות לב א) וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ואוקמוה מאי כי בשש אלא בשית שעתין עבדו ית עגלא בנין לאפרשא לון משבע הה"ד (שם יב טו) אך ביום הראשון תשביתו שאור אך חלק בין שש לשבע ובג"ד אמרה כנסת ישראל ששופתני השמש גרמו דאסתלק מני ו' דאיהי השש</p>	<p>זהו שכתוב "וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר", ובארוה, מה זה "בשש", אלא בשש שעות עשו את העגל, כדי להפרידם משבע. זה שכתוב "אך ביום הראשון תשביתו שאור". "אך", חלק בין שש לשבע. ולכן אמרה כנסת ישראל, "ששופתני השמש", גרמו שהסתלק ממני ו' שהוא השש,</p>
<p>השמשות דף רסג/א</p>	
<p>ואור השש שהיה מאיר בסתר של שש תיבות, שהם "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". "בני אמי נחרו בי", נחר גרונם, שבטלו קריאת שמע, שנאמר בה "רוממות אל בגרונם", ולכן "שמוני נטרה את הכרמים", שהם שאר אומות ערב רב. ולכן "כרמי שלי לא נטרתי", ולכן אותם ערב רב מצליחים בכל.</p>	<p>ואור השש שהיה מאיר בסתר של שש תיבות, שהם "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד". "בני אמי נחרו בי", נחר גרונם, שבטלו קריאת שמע, שנאמר בה "רוממות אל בגרונם", ולכן "שמוני נטרה את הכרמים", שהם שאר אומות ערב רב. ולכן "כרמי שלי לא נטרתי", ולכן אותם ערב רב מצליחים בכל.</p>
<p>כתנות עור (יהזקאל א א) (חשוכין) [חשיבין] דעינין דאתמר בהון (בראשית כז א) ותכהין עיני מראות לאסתכלא (לאלין) [באלין] דאתמר בהון נפתחו השמים ואראה מראות אלהים דאינון חמש אור דעובדא דבראשית כתנות (אור) [עור] אינון (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו] והארץ הא חד תהו תרין בהו תלת חשך ארבע תהום חמש וארבע (אינון) [אתון] דכלילן בגופא ואינון ארבע יסודין דאינון קליפין</p>	<p>כתנות עור חשוכי העינים, שנאמר בהם "ותכהין עיניו מראות", להסתכל על אותם שנאמר בהם "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים", שהם חמש [פעמים] אור שבמעשה בראשית, כתנות אור הם. "והארץ היתה תהו". "והארץ" הרי אחד, "תהו" שנים, "בהו" שלשה, "חשך" ארבעה, "תהום" חמשה. וארבעה הם שכלולים בגוף, והם ארבעה יסודות שהם קלפות האגוז, ולכן "והארץ היתה תהו", ובארוה</p>

¹ ה' דבינה ה' עילאה ה"פ אור בינה אלקים חיים והן ה' אותיות אלקי' כידוע והן מראות אלקים דמעשה בראשית דשם ויאמר אלקים וירא אלקי' כו' והכל בשביל שקפאו תהומות בלב ים דא ל"ב אלקים כו' גלידא חתימא כו' (בהגר"א בתז"ח).

² ר"ל שהן ד' יסודין כלילן בגופא שהוא חמישי כלול כולם כמו ד' אותיות הויה ד' גוונין והכסא גוון חמישי גוון תכלת כולל כל הגוונין כמו ארץ שכולל ד' קליפין וכן אלקים דכורסייא כולל ד' אותיות הויה לכן בה ה'

בראשית

<p>דאגווא¹ ובגין דא והארץ היתה תהו ואוקמוה היתה מקדמת דנא² דהכי ארחא דקליפין דמקדימין למוחא ורוח אלהים דא רוחא דמשיחא³ מיד (דיהא) [דיקא] מרחפת על אנפי מיא דאורייתא מיד יהא פורקנא⁴ הה"ד ויאמר אלהים יהי אור (שם ג)</p>	<p>היתה, מקודם לכן, שכך דרך הקלפות שקודמות למת. "ורוח אלהים" זו רוחו של משיח, מיד שתהא מרחפת על פני מי התורה, מיד תהיה גאולה. זהו שכתוב "ויאמר אלהים יהי אור".</p>
<p>וישלחו יי' אלהים (שם ג כג) מיד משיחא דהוא בננתא דעדן כמה דאתמר ביה וישלחו מנ"ע מעדון דיליה⁵ ואמאי לעבוד את האדמה דאיהי שכינתא בג"ד וישלחו מיד דיפוק מתמן וישכן מקדם לג"ע את הכרובים (שם כד) דאינון משיח⁶ בן דוד ומשיח בן (יוסף) [אפרים] דמשכא⁷ רוחא דמשיחא דאתמר ביה ורוח אלהים דא שיל"ה⁸ ההוא דאתמר ביה⁹ (במדבר יא יז) ואצלתי מן הרוח דהכי סליק שילה משה בחושבנא וישכן מקדם דאקדים שילה לתרווייהו בגין דיהא¹⁰ מרחפת על (אנפוי) [אנפי מיא] דאורייתא ופורקנא ביה תלייא והא אוקמוה ואת להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד) מיד יהא בידיה¹¹ ומאי נינהו (מטה) מטטרו¹² דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה ועוד מטה דא שכינתא תתאה ואם זכו ישראל מטה כלפי חסד לימינא ויפקון ברחמי</p>	<p>"וישלחו ה' אלהים", מיד את המשיח שהיה בגן עדן, כמו שנאמר בו "וישלחו מגן עדן", מעדונו. ולמה, "לעבוד את האדמה", שהיא שכינה. בגלל זה "וישלחו" מיד שיצא משם. "וישכון מקדם לגן וגו' את הכרובים", שהם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף שמושך רוח המשיח, שנאמר בו "ורוח אלהים", זה שיל"ה, אותו שנאמר בו "ואצלתי מן הרוח", שכך עולה שילה כחשבון משה. "וישכון מקדם", שמקדים שילה לשניהם, כדי שתהיה מרחפת על פני התורה, והגאולה תלויה בו. והרי פרשוה. "ואת להט החרב המתהפכת", מיד יהיה בידו, ומהו, המטה. מטטרו¹² מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. ועוד, מטה זו שכינה תחתונה, ואם זכו ישראל, מטה כלפי חסד, לימין, ויצאו ברחמים.</p>
<p>ואם לאו מטה כלפי חובה לסטרא דגבור"ה דתמן נחש אל אחר דתבע לשפוך דמא (ואתקטיל) [ויתקטין] משיח וסגיאין מישראל ובג"ד אתמר (רות ג יג) שכבי עד הבקר דאיהו</p>	<p>ואם לאו, מטה כלפי חובה, לצד הגבורה, ששם הנחש, אל אחר שמבקש לשפוך דם, ונהרג משיח ורבים מישראל. ולכן נאמר "שכבי עד הבוקר", שהוא בוקר</p>

אותיות והן כלילן מד' כמ"ש בתיקונים י"ה בה י"ה דהויה מלא ו' דהויה ה' אותיות שבה ה' אחרונה (בהגר"א בתז"ח).

¹ ד' קליפין כלולין בקליפה אמצעית שמחולק לד' שתי וערב כידוע (בהגר"א בתז"ח). שהאגוז יש לה ד' קליפות והם הקדימו למוח כמ"ש במערכת [אלקות] (לבוש) דף קטו ע"א כי הקליפה הוא ההעדר והמוח הוא ההויה וכל מקום ההעדר קודם לההויה. ועי' לקמן פרשה משפטים דף קח ע"ב (ד"א).

² בונה עולמות ומחריבן, והכל רמז לגלות (בהגר"א בתז"ח).

³ מוחא דאגוזא (בהגר"א בתז"ח).

⁴ ויתגלה האור ואז עיניך רואות את מוריך (בהגר"א בתז"ח).

⁵ שהוא סביב העדן (בהגר"א בתז"ח).

⁶ שהן נו"ה וכו' שנו"ה הן כרובים אנפי זוטרי וכל בניך למודי ה' כידוע (בהגר"א בתז"ח).

⁷ ור"ל וישכן מקדם הוא משה רבינו את הכרובים ר"ל עם הכרובים הנ"ל והוא בינייהו (בהגר"א בתז"ח).

⁸ ר"ל שכתוב עד כי יבא שילה והוא עיקר המשיח וע"י יתגלה אותות כמקדם כמ"ש ל שם וזה לך האות שהוא אות (בהגר"א בתז"ח).

⁹ ראייה שנקרא רוח והוא רוח אלקים דבינה דדרגיה בבינה כידוע (בהגר"א בתז"ח).

¹⁰ דביה עושין החרטומים בלהטיהם במ"ט דרע שהוא ע"ה טו"ר (בהגר"א בתז"ח).

¹¹ שיתגלה האורייתא ע"י ויבא משיח (בהגר"א בתז"ח).

¹² הוא עץ הדעת טוב ורע כמ"ש סוף פ' כי תצא והיה ביד משה לפעול ע"י אותות ובתקון ס' בתקונים מבואר כל הענין באר היטב (ד"א).

בראשית

<p>בקך דאברהם דיהא מטה כלפי חסד ובג"ד ואת להטי' החרב המתהפכת וכלא לשמור את דרך עין החיים דאיהי אורייתא דאתמר בה (משלי ג יח) עין חיים היא ואיהי אורייתא דבע"פ אם זכה בר נש איהי סם חיים דיליה ואם לאו היא מתהפכת ליה לסם המות והא אוקמוה מארי מתניתין הכי כגוונא דמטה דאתהפך לנחש ומנחש למטה? ובזמנא ההוא (יתמחון) [אתמחון] מן עלמא כל אינון דאתמר בהון (שמות ז כב) ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם</p>	<p>של אברהם שיהיה מטה כלפי חסד. ובגלל זה "ואת להט החרב המתהפכת", והכל כדי לשמור את דרך עין החיים, שהיא תורה, שנאמר בה "עין חיים היא", והיא תורה שבעל פה. אם זכה אדם, היא סם חיים שלו, ואם לאו, היא מתהפכת לו לסם המות. והרי פרשוה בעלי המשנה כך. כדוגמא שהמטה שהתהפך לנחש ומנחש למטה. ובאותו זמן ימחו מן העולם כל אותם שנאמר בהם "ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם".</p>
<p>סימן לא – ספר הבהיר³ לב ע"א אמר רבי יצחק וכו'</p>	
<p>ישב רבי בון ודרש מ"ד (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חשך אלא אור שיש בו ממש כתיב בו יצירה חשך שאין בו ממש כתיב בו בריאה כד"א (עמוס ד יג) יוצר הרים ובורא רוח אי בעית אימא אור שיש בו (ממש כתיב ביה עשייה) [הויה] דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ואין הויה אלא [ע"י] עשייה קרי ביה יצירה חשך דלא הוה ביה עשייה אלא הבדלה והפרשה קרי ביה בריאה כד"א הבריא פלוני וכו'</p>	<p>ישב רבי בון ודרש, מהו שכתוב "יוצר אור ובורא חושך", אלא אור שיש בו ממש כתוב בו יצירה, חשך שאין בו ממש כתוב בו בריאה, כמו שנאמר "יוצר הרים ובורא רוח". אם תרצה אמור, אור שיש בו ממש כתוב בו עשייה, שכתוב "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", ואין הויה אלא עשייה, וקורא בו יצירה. חשך שלא היה בו עשייה אלא הבדלה והפרשה, קורא בו בריאה, כמו שאתה אומר הבריא פלוני וכו'.</p>
<p>אמר רבי ברכיה מ"ד ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר והיה משל למלך שהיה לו חפץ נאה והקצהו עד שזימן לו מקום ושמהו שם הה"ד יהי אור ויהי אור שכבר היה ע"כ</p>	<p>אמר רבי ברכיה, מהו שכתוב "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", ולא אמר והיה. משל למלך שהיה לו חפץ נאה והקצהו, עד שזימן לו מקום ושמהו שם. זהו שכתוב "יהי אור ויהי אור", שכבר היה.</p>
<p>סימן ל ספר הבהיר⁶</p>	
<p>אמר רבי ברכיה מ"ד (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ומא' משמע היתה שכבר היתה [תהו] ומא' תהו דבר המתהא את בני אדם³³ ומא' בהו דבר שיש בו ממש דכתיב בהו בו הוא</p>	<p>אמר רבי ברכיה, מה זה שכתוב "והארץ היתה תהו", מה משמע "היתה" שכבר היתה, ומה זה "תהו", דבר המתהא את בני אדם, ומה זה "בהו". דבר שיש בו ממש, שכתוב "בהו", בו הוא.</p>
<p>(ע"ש)⁷ מ"ד (קהלת ז יד) גם את זה לעמת זה עשה האלהים ברא בהו ושם מקומו בשלום ברא תהו ושם מקומו ברע בהו בשלום דכתיב (איוב</p>	<p>עין שם, מה שכתוב "גם את זה לעומת זה עשה האלהים". ברא בהו, ושם מקומו בשלום. ברא תהו ושם מקומו ברע. בהו</p>

¹ כמקדם ביציאת מצרים ומטה האלקים בידו (בהגר"א בתז"ח).

² בידיה דמשה והוא מט"ט שמתהפך לפי מעשה בני אדם שבהן שני יצרין אם מכריע לטוב או לרע (בהגר"א בתז"ח).

³ ספר הבהיר אות יא.

⁴ ע"י לעיל קטו ע"א: תסתיר פניך יבהלון [וגו'] מכאן שאין הקדוש ברוך הוא עושה רעה לשום אדם אלא כשאינו משגיח בו הוא כלה [מאליו] דכתיב תסתיר פניך יבהלון תוסף רוחם יגעוון.

⁵ ספר הבהיר אות כה.

⁶ ספר הבהיר אות ב'.

⁷ ספר הבהיר אותיות ט' וי'.

בראשית

<p>כה ב) עושה שלום במרומו מלמד שמכיאל שר ימינו של הקב"ה מים וברד וגבריאל שר שמאלו [של הקב"ה] אש (ושם) [ושר] שלום ביניהם מכריעי והיינו דכתיב עושה שלום במרומו ומנלן (דבהו שלום) [דתהו הוא ברע] דכתיב (ישעיה מה ז) עושה שלום ובורא רע הא כיצד רע מתהו ושלום מבהו ברא תהו ושם מקומו ברע שנאמר עושה שלום ובורא רע ברא בהו ושם מקומו בשלום שנאמר עושה שלום במרומו ע"כ</p>	<p>בשלום, שכתוב "עושה שלום במרומו". מלמד שמכיאל שר ימינו של הקדוש ברוך הוא מים וברד, וגבריאל שר שמאלו אש. ושר שלום ביניהם מכריע, והיינו שכתוב "עושה שלום במרומו". ומנין לנו שבהו שלום, שכתוב "עושה שלום ובורא רע", הא כיצד, רע מתהו, ושלום מבהו. ברא תהו ושם מקומו ברע, שנאמר "עושה שלום ובורא רע". ברא בהו ושם מקומו בשלום, שנאמר "עושה שלום במרומו".</p>
<p style="text-align: center;">רסג/ב</p>	
<p>סימן לב – ספר הבהיר¹ לג ע"א אמר רבי חייא מקוה המים וכו'</p>	
<p>שביעי הוי מזרחו של עולם ומשם בא זרעם של ישראל כי חוט השדרה משוך מן המוח של אדם ובא לאמה ומשם הוא הזרע דכתיב (ישעיה מג ה) ממזרח אביא זרעך כשישראל טובים מזה המקום אביא זרעך [ו]יתחדש לך זרע חדש וכשישראל רעים מן הזרע שכבר בא לעולם³ דכתיב (קהלת א ד) דור הולך ודור בא דור [מלמד] שכבר בא</p>	<p>שביעי היה מזרחו של עולם, ומשם בא זרעם של ישראל, כי חוט השדרה משוך מן המח של אדם ובא לאמה, ומשם הוא הזרע, שכתוב "ממזרח אביא זרעך". כשישראל טובים, מזה המקום אביא זרעך, ויתחדש לך זרע חדש. וכשישראל רעים, מן הזרע שכבר בא לעולם, שכתוב "דור הולך ודור בא. דור שכבר בא.</p>
<p>ומאי [דכתיב] (ישעיה מג ה) ממערב אקבצך מאותה [ה]מדה שנוטה תמיד למערב ולמה איקרי מערב מפני ששם (התערב) [מתערב] כל הזרע משל למה"ד לבן מלך שהיה לו כלה נאה וצנועה בחדרו והיה לוקח מבית אביו עושר ומביא לה תמיד ולוקחת הכל ומצנעת אותו ומערבת הכל לסוף ימים בקש לראות מה אסף ומה קבץ היינו דכתיב (ישעיה מג ה) וממערב אקבצך ומאי ניהו בית אביו דכתיב (שם) ממזרח אביא זרעך מלמד שממזרח מביא וזרע במערב ואחר כך הוא מקבץ מה שזרע ע"כ</p>	<p>ומהו שכתוב "ממערב אקבצך", מאותה מדה שנוטה תמיד למערב. ולמה נקרא מערב, מפני ששם מתערב כל הזרע. משל למה הדבר דומה, לבן מלך שהיתה לו כלה נאה וצנועה בחדרו, והיה לוקח מבית אביו עושר ומביא לה תמיד, ולוקחת הכל ומצנעת אותו תמיד ומערבת הכל. לסוף ימים בקש לראות מה אסף ומה קבץ. היינו שכתוב "וממערב אקבצך". ומה הוא בית אביו, שכתוב "ממזרח אביא זרעך", מלמד שממזרח מביא, וזרע במערב, ואחר כך הוא מקבץ מה שזרע.</p>
<p>סימן לג – רע"מ אמר בוצינא קדישא השייך לדף כג ע"א אחר מתחשכן קמיה תמצא בחלק ג' סוף דף [רלה] (רלה) ע"ב ספר הבהיר⁴ ואח"כ מאמר זה</p>	
<p>זי"ן מאי עבידתיה כמנין ימי השבוע ללמדך שכל יום יש לו כח ומאי עבידתיה הכא ללמדך (שכשם) שיש חכמה גדולה באוון לאין תכלית כך יש הכח (ההוא) בכל האברים ומאי אברים שבע</p>	<p>זי"ן, מה עשה, כמנין ימי השבוע, ללמדך שכל יום יש לו כח. ומה עשה כאן, ללמדך שכשם שיש חכמה גדולה באוון לאין תכלית, כך יש הכח ההוא בכל האברים. ומאי אברים, שבע שיש באדם,</p>

¹ עי' לעיל רנב ע"ב סי' ה'.

² ספר הבהיר אותיות קנה-קהו.

³ נ"ל דר"ל נשמות ישנות והם גלגולים שבאים בגלגול על מעשיהם. א"ם (נ"א).

⁴ ספר הבהיר אותיות פא-פב.

בראשית

<p>שיש באדם דכתיב (בראשית ט ו) כי בצלם אלהיים עשה את האדם ע"כ</p>	<p>דכתיב "כי בצלם אלהים עשה את האדם".</p>
<p>סימן לד – ספר הבהירי סוף דף לה ע"ב ויאמר אל האשה</p>	
<p>נשמת זכר מן הזכר ונשמת נקבה מן הנקבה והיינו דקא אזיל נחש בתרה דחווה אמר הואיל ונשמתה מן הצפון אסיתנה מהרה ומאי הסתה הוה [בה] משום דבא עליה</p>	<p>נשמת הזכר מן הזכר, ונשמת הנקבה מן הנקבה, והיינו שהלך הנחש אחרי חוה. אמר, הואיל ונשמתה מן הצפון, אסיתנה מהרה. ומה ההסתה שהיתה בה, משום שבא עליה.</p>
<p>שאלו תלמידיו [אימא לן גופא ד] עובדא היכי הוה אמר להם סמאל הרשע קשר עם כל צבאות מעלה על רבו משום דאמר הקב"ה (בראשית א כח) ורדו בדגת הים ובעוף השמים אמר היאך אוכל להחטיאו ולגרשו מלפניו ירד עם כל חיילותיו וביקש לו בארץ חבר ומצא הנחש והיה לו דמות גמל²</p>	<p>שאלו תלמידיו, איך היה המעשה. אמר להם, סמאל הרשע קשר עם כל צבאות מעלה על רבו, משום שאמר הקדוש ברוך הוא "ורדו בדגת הים ובעוף השמים". אמר, היאך א כל להחטיאו ולגרשו מלפניו. ירד עם כל חיילותיו וביקש לו בארץ חבר כמותו, ומצא נחש, והיה לו דמות גמל.</p>
<p>רכב עליו (ובא לו אצל) [והלך לו אל] האשה אמר לה (שם ג א) אף כי אמר אלהים (לא תאכלו) מכל עץ הגן אמר אבקש יותר ואוסיף כדי שתגרע היא אמרה לא מנענו אלא (מעץ הדעת אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו) [מפרי העץ אשר בתוך הגן] ממנו ולא תגעו בו פן תמותון והוסיפה ב' דברים אמרה מפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ולא נאמר לה אלא</p>	<p>רכב עליו, ובא לו אצל האשה. אמר לה, "אף כי אמר אלהים לא תאכלו וגו' מכל עץ הגן". אמר אבקש יותר ואוסיף, כדי שתגרע היא. אמרה, לא מנענו אלא "מעץ הדעת אשר בתוך הגן. אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון". והוסיפה שני דברים, אמרה, "מפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו", ולא נאמר לה אלא מעץ הדעת. ואמרה, "לא תגעו בו</p>

¹ ספר הבהיר אותיות קצט-ר.

² מציאות הנחש הוא מתוקף הדינים קשים דהה' גבורות מנצפ"ך שבעולם העשיה, והוא מהנ' דהמנצפ"ך שהוא יותר קשה מכולם, ולכן הנ' הוא בצורת נחש וכמ"ש האריז"ל (בספר הליקוטים) בפסוק (בראשית ג א) והנחש היה ערום ע"ש. וקודם החטא לא היה הנחש עדיין מעצם הרע ממש, אלא שהיה מוכן לכך ע"י שהוא משורש הדינים היותר קשים, ולכן היה מותר לאדה"ר להשתמש בו, וכמ"ש בסנהדרין (נט ע"ב) ובכל חיה הרומשת לאתווי נחש, כי לא היה קודם החטא רע ממש כלל, ושרשו הוא בהנחש דקדושה, שהוא למעלה למעלה בקודש הקדשים, והוא בהדעת עלאה הגלופי דגלופין חיוורתא דא"א. ומשם הוא שורש פרעה שהוא בעורף (שעה"פ וישב), והוא בדעת המתפשט באחוריו, ולכן נקרא פרעה ג"כ בשם תנים, וכמ"ש ביחזקאל (כט ג) הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול. ולכן היה התחלת המופתים לפני פרעה בתנינים, ויהי למטה בכפו (שמות ד ד) והיה לעץ יבש, לומר שנחלש כחו ונפסק משרשו. ונעשה כ"ז ע"י משה רבינו ע"ה שהוא מהדעת נחש דקדושה, וכמ"ש האריז"ל בסוד קריעת ים סוף, וע' כ"ז בדברי הגר"א זללה"ה בספד"צ (פרק א יא ע"ג בד"ה זנבא ברישיה). ועכ"פ הוא כי הנחש הנה הוא מבחי' דעת, והוא היה העץ הדעת טוב ורע מחלקי החי שבהדצח"מ, ולכן נאמר עליו (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה, משום שהוא היה מסוד הדעת. וזהו ג"כ מ"ש במדרש (ב"ר פ' כ סימן ה) וכן בגמרא סוטה (ט ע"ב) כי הנחש היה קודם החטא מלך על כל בהמה וחיה, והיה מהלך בקומה זקופה כאדם, משום ששורשו הוא מבחי' דעת, והדעת הוא מבריה מן הקצה אל הקצה, שעולה למעלה על הכל כנודע, ומשום שהוא מהדעת אשר הוא כולל ב' עטרין חו"ג, לכן היה בו ג"כ כח הבחירה להטות לכאן ולכאן. אמנם עדיין לא היה רע גמור, אלא באשר שהיה מתוקף הדינים קשים והיה כלי מוכשר לכך, הנה ירד הס"מ ונתלבש בו, והלך אצל חוה ופיתה אותה, וכמ"ש בפרקי דר' אליעזר (פרק יג) שכל רשעתו של נחש היה ע"י הס"מ שנתלבש בו. ואמר שם משל למה הדבר דומה, לאדם שיש בו רוח רעה, וכל המעשים שהוא עושה אינו עושה מדעתו אלא מדעת רוח רעה שיש בו, כך הנחש כל מעשיו שעשה וכל דבריו שדיבר לא דיבר ולא עשה אלא מדעתו של ס"מ, וכן הוא בספר הבהיר בסופו (סי' ר) וכן בזוה"ק (בראשית לה ע"ב). וכ"ז הוא משום שהנחש גופה לא היה אז עדיין רע ממש כלל, אלא שהיה כלי מוכשר שיתלבש הס"מ בתוכו, משום שהיה מתוקף הדינים קשים, שמשם הוא שורש הרע. והיה הנחש רק בבחי' עץ הדעת טו"ר, והוא היה העץ הדעת שבחלקי החי מהדצח"מ (דע"ה ח"ב מ ע"ג).

בראשית

<p>מעין הדעת (שם ב יז) ואמרה לא תגעו בו פן תמותון</p>	<p>פן תמתון".</p>
<p>מה עשה סמאל הרשע הלך ונגע באילן והיה האילן צווח ואמר [רשע אל תגע בו שנאמר] (תהלים לו יב) אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנידני אל תגע בי שנאמר ויד רשעים אל תנידני³⁴ הלך ואמר לאשה הרי נגעתי באילן ולא מתי אף את תגעני באילן ולא תמותי הלכה האשה ונגעה באילן וראתה מלאך המות בא כנגדה</p>	<p>מה עשה סמאל הרשע, הלך ונגע באילן, והיה האילן צווח ואומר "אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני", אל תגע בי, שנאמר "ויד רשעים אל תנדני". הלך ואמר לאשה, הרי נגעתי באילן ולא מתי, אף את תגעני באילן ולא תמותי. הלכה האשה ונגעה באילן, וראתה מלאך המות שבא כנגדה.</p>
<p>אמרה אולי עכשיו אני מתה והקב"ה עושה לו אשה אחרת ונותנה לאדם אלא הריני גורמת לו שיאכל עמי אם נמות נמות שנינו ואם נחיה נחיה שנינו ולקחה מפרינו ונתנה גם לבעלה נתפקחו (עיני שניהם) [עיניו] וקהו שיניו אמר לה מהו זה שהאכלתני (שקהו) [שקהו] שיני כך קהו שיני כל (הבריות) [הדורות]</p>	<p>אמרה, אולי עכשיו אני מתה, והקדוש ברוך הוא עושה לו אשה אחרת ונותנה לאדם, אלא הריני גורמת לו שיאכל עמי. אם נמות, נמות שנינו, ואם נחיה, נחיה שנינו. ולקחה מפרינו ונתנה גם לבעלה. נתפקחו עיני שניהם וקהו שיניו. אמר לה, מה שהאכלתני שקהו שיני, כך קהו שיני כל הבריות.</p>
<p>ישב לו בדין אמת, שנאמר (שם ט ה) ישבת לכסא שופט צדק. קרא לאדם ואמר לו, למה ברכת מפני אמר לו (בראשית ג י) את קולך שמעתי בגן ורעדו עצמותי ואירא כי עירום אנכי [שנאמר כי ערום אנכי] ואחבא כי עירום אנכי מפעלי כי עירום אנכי מצווי כי ערום אנכי ממעשי ואחבא</p>	<p>ישב לו בדין אמת, שנאמר "ישבת לכסא שופט צדק". קרא לאדם ואמר לו, למה ברכת מפני. אמר לו, "את קולך שמעתי בגן" ורעדו עצמותי, "ואירא כי עירום אנכי ואחבא". "כי עירום אנכי", מפעלי. "כי עירום אנכי", מצווי. "כי עירום אנכי", ממעשי, "ואחבא".</p>
<p>מה היה לבושו של אדם עור של צפורן³⁵ והפשיטו מעליו ראה עצמו ערום, שנאמר מי הגיד לך כי עירום אתה</p>	<p>מה היה לבושו של אדם, עור של צפורן והפשיטו מעליו. ראה עצמו ערום, שנאמר "מי הגיד לך כי עירום אתה".</p>
<p>אמר אדם לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם כשהייתי לבדי שמא חטאתי לך אלא האשה שהבאת [אצל] לי היא הדיחה אותי מדבריך שנאמר (שם יב) האשה אשר נתת עמדי (היא נתנה לי מן העץ) אמר לה הקב"ה לא דיך שחטאת אלא שהחטאת לאדם אמרה לפניו רבוננו של עולם הנחש השיאני לחטוא לפניך הביא שלשתן וגזר עליהן גזרות דין תשע קללות ומות והפיל סמאל ואת הכת שלו ממקום (קדושתן) [קדושו] מן השמים וקצץ רגליו של נחש ואיררו מכל היה ומכל בהמה עליו שיהיה מפשיט את עורו אחר שבע שנים ע"כ</p>	<p>אמר אדם לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, כשהייתי לבדי שמא חטאתי לך, אלא האשה שהבאת לי היא הדיחה אותי מדבריך, שנאמר "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ". אמר לה הקדוש ברוך הוא, לא דיך שחטאת, אלא שהחטאת לאדם. אמרה לפניו, רבוננו של עולם, הנחש השיאני לחטוא לפניך. הביא שלשתם וגזר עליהם גזירות דין. תשעה קללות ומות, והפיל סמאל ואת הכת שלו ממקום קדושתם מן השמים, וקצץ רגליו של נחש, ואררו מכל חיה ומכל בהמה, ופקד עליו שיהיה מפשיט את עורו אחר שבע שנים.</p>
<p>רסד/א</p>	
<p>סימן להי – מדרש רות ואדם לא זכר בזהר חדש דף סג ע"ב ובדפוס וויניציאה דף לה ע"א</p>	

¹ ספר הבהיר אות קלו.

בראשית

<p>במאמר המתחיל ד"א עיר קטנה ספר הבהיר לו ע"א במאמר המתחיל ותקח מפריו</p>	
<p>ובלא מחיר יין וחלב (ישעיה נה א) מאי יין וחלב! מה ענין זה אצל זה אלא מלמד שייין הוא פחד וחלב הוא חסד ומפני מה הזכיר יין תחילה מפני שהוא קרוב אלינו יותר יין וחלב סלקא דעתך אלא אימא דמות יין וחלב</p>	<p>"ובלא מחיר יין וחלב". מהו "יין וחלב", ומה ענין זה אצל זה. אלא מלמד שייין הוא פחד, וחלב הוא חסד. ומפני מה הזכיר יין תחילה, מפני שהוא קרוב אלינו יותר. יין וחלב עולה על דעתך, אלא אמר דמות יין וחלב.</p>
<p>סימן לו – לו ע"א ר' חייא וכו'</p>	
<p>ס"א ר' חייא אמר מעולם דא הוּו וגוברין גברין דסטרא בישא הוּו דכתיב (בראשית ו ד) אנשי השם אנשי שם² לא כתיב אלא אנשי השם כגוונא דא כתיב (תהלים כה ו) זכור רחמך יי' וחסדיך כי מעולם המה מעולם ודאי נטל לון קב"ה ואינון אבהן קדמאי למהוי רתיבא קדישא לעילא א"ר יצחק מעולם דא איהו ממתו שלשלמה דכתיב וכו'</p>	<p>רבי חייא אמר, מעולם זה היו, וגוברים גיבורים של צד הרע היו, שכתוב "אנשי השם". לא כתוב אנשי שם, אלא "אנשי השם", כדוגמא זו כתוב "זכור רחמך ה' וחסדיך כי מעולם המה". "מעולם" ודאי, הקדוש ברוך הוא לקח אותם והם האבות הראשונים, להיות מרכבה קדושה למעלה. אמר רבי יצחק, "מעולם" זוהי מטתו שלשלמה, שכתוב וכו'.</p>
<p>סימן לז – מדרש רות ר' יוסי ור' יהודה השייך אחר זה זהר חדש דף סג ע"ג ובדפוס וויניציא דף לה ע"ב סוף מאמר ר' נחמיה פתח ספר הבהיר מו ע"א³ במאמר ויהי ערב ויהי בקר</p>	
<p>ויאמר אלהים יהי אור (בראשית א ג) ואמר ר' יוחנן שני אורים גדולים³⁶ היו דכתיב ויהי אור (ועליו) [ועל שניהם] נאמר כי טוב ולקח הקב"ה האחד וגנזו לצדיקים לעתיד לבא דכתיב (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר עפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם מלמד שאור הראשון אין כל בריה יכולה להסתכל בו דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב (שם כא) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ראה הקב"ה את כל אשר עשה ראה טוב [מזהיר ובהיר ולקח מאותו] (מאד מזהיר ובהיר ולקח מאורו) הטוב וכלל שלשים ושתים נתיבות החכמה ונתנו לעוה"ז והיינו דכתיב (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורת י אל תעזובו הוי</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי אור". ואמר רבי יוחנן, שני אורות הגדולים היו, שכתוב "ויהי אור", ועליו נאמר "כי טוב". ולקח הקדוש ברוך הוא האחד וגנזו לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב "מה רב טובך אשר עפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם". מלמד שהאור הראשון אין כל בריה יכולה להסתכל בו, שכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", וכתוב "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד". ראה הקדוש ברוך הוא את כל אשר עשה, וראה טוב מאד, מזהיר ובהיר, ולקח מאורו הטוב, וכלל שלשים ושתים נתיבות החכמה, ונתנו לעולם הזה, והיינו שכתוב "כי לקח טוב נתתי לכם תורת י אל תעזובו". הוי</p>

¹ ע"י לעיל רמ ע"א. וכי יין וחלב איתא למעלה. אלא דמות יין וחלב, אדום ולבן, דין ורחמים. וכוחות הטומאה אין להם כח ביין ההוא, א"כ יינם יין נכרי לגמרי, אבל זה היין אע"פ שהוא אדום מ"מ אינו דין גמור, כי הדין הגמור הוא היוצא בחוץ בכוחות הטומאה, והוא היין שלהם, וע"כ מנסכין כשנוגעין ביין של ישראל שלענין הרמו רומז זה היין בפחד ואפ"ה ישנו שם מין יין אחר וזה שבא בישראל יורד מחכמה עלאה ועליו נאמר ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מייך, אבל יין האחר על שיוצא בחוץ נקרא סורי גפן נכרית (ספר הפליאה &).

² ע"י ספד"צ לד ע"ב: אנשי השם סתים ולא אנשי יהו"ה. בהגר"א: ר"ל שם סתם הוא שם אלקים כמש"ו, אנשי השם סתם ולא אנשי ה', והוא בעולם הכסא עץ הדעת טוב ורע שם אלקים כנ"ל (לב ע"ג ד"ה ולפי), ובשם הזה מתנהגין כל המדרגות אפילו כתרין תתאין דמסאבותא.

³ ספר הבהיר אותיות קמז-קמט.

⁴ ע"י ס"י פ"א מ"א.

בראשית

<p>אומר [זו] אוצרה של תורה שבעל פה ואמר הקב"ה אם ישמרו זאת המדה בעוה"ז שזאת המדה נחשבת בכלל העוה"ז והיא תורה שבע"פ יזכו לחיי העוה"ב שהוא הטוב הגנוז [לצדיקים]</p>	<p>אומר אוצרה של תורה שבעל פה. ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הזה, שזאת המדה נחשבת בכלל העולם הזה, והיא תורה שבעל פה, יזכו לחיי העולם הבא שהוא הטוב הגנוז.</p>
<p>ומאי ניהו עוזו של הקב"ה דכתיב (חבקוק ג ד) ונגה כאור תהיה עתיד הנגה שנלקח מהאור הראשון¹ להיות כאור אם יקיימו (בניה) [בנים] התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם (שמות כד יב) וכתוב (משלי א ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך".</p>	<p>ומה הוא עוזו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ונגה כאור תהיה", עתיד הנגה שנלקח מהאור הראשון להיות כאור, אם יקיימו בניה התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. וכתוב "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך".</p>
<p>² וכתוב (חבקוק ג ד) וקרנים מידו לו ושם חביון עזו ומאי חביון עזו אלא אותו האור שגנוז והחביא שנאמר (תהלים לא כ) צפנת ליראיך וזה שנשאר לנו (שם) פעלת לחוסים כך אותם שחוסים בצלך בעוה"ז ושומרים תורתך ומקיימים מצותיך ומקדשים שמך הגדול ומייחדים בסתר ובגלוי שנאמר (שם) נגד בני אדם</p>	<p>וכתוב "וקרנים מידו לו ושם חביון עוזו". ומהו "חביון עוזו", אלא אותו האור שגנוז והחביא, שנאמר "אשר צפנת ליראיך". וזה שנשאר לנו, "פעלת לחוסים כך", אותם שחוסים בצלך בעולם הזה ושומרים תורתך ומקיימים מצוותיך, ומקדשים שמך הגדול ומייחדים בסתר ובגלוי, שנאמר "נגד בני אדם".</p>
<p>³ אמר רבי רחומאי מלמד שהיא אורה לישראל, ותורה אורה, שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור ואמר נר זו מצוה (ומצוה) [ואורה] זו תורה שבעל פה אור זו תורה שבכתב אלא מתוך שכבר נתקיים האור קרי ליה אור משל למה"ד לחדר צנוע בספי הבית אע"פ שיום הוא ואור גדול בעולם אין אדם רואה (בתוך ביתו) [באותו החדר] אלא אם כן הכניס בו נר (נר) [כך] תורה שבעל פה אע"פ שהיא (נר) [אור] צריכה לה תורה לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה</p>	<p>אמר רבי רחומאי, מלמד שהיא אורה לישראל, ותורה אורה, שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור". ואמרין נר זו מצוה, ומצוה זו תורה שבעל פה, ואור זה תורה שבכתב. אלא מתוך שכבר נתקיים האור, קורא לו אור. משל למה הדבר דומה, לחדר צנוע בסופי הבית, אף על פי שיום הוא ואור גדול בעולם, אין אדם רואה בתוך ביתו אלא אם כן הכניס בו נר. נר, תורה שבעל פה, אף על פי שהיא נר, צריכה לה תורה שבכתב לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה.</p>
<p>⁴ ומאי ניהו יראת ה' זה האור הראשון דאמר ר' (מאיר) מאי דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר (ליה) ויהי כן אלא מלמד שהאור ההוא (גדול) [היה גדול מאד] ואין כל בריה יכולה להסתכל בו, גנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא, והיא מדת כל סחורה שבעולם, והוא כח אבן יקרה</p>	<p>ומי הוא, יראת ה', זה האור הראשון. שאמר רבי מאיר, מהו שכתוב "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", ולא אמר לו ויהי כן. מלמד שהאור ההוא גדול מאד, ואין כל בריה יכולה להסתכל בו, גנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא, והיא מדת כל סחורה שבעולם, והוא כח אבן יקרה</p>

¹ כלומר שאור הגנוז מתפשט ויורד וניתן בעולם הזה, ועל ידם הוא מיתוק כל הגבורות (דע"ה ח"ב פ ע"ב).
² ספר הבהיר אות קמח.
³ ספר הבהיר אות קמט.
⁴ פי' אע"פ שבע"פ היא נר ותורה שבכתב היא אור והוא גדול מנר מ"מ צריך נר לאור כפי המשל כדי לגלות מצפוני סתריה של תורה שבכתב (א"מ) (נ"א).
⁵ ספר הבהיר אות קצ.

בראשית

<p>כח אבן יקרה שקורין סוחרת ודר. ועל מה היא מדת דר אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזיוה אחת מאלפים ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצוות בא אברהם ובקש כחו לתת לו נתנו לו אבן יקרה זו ולא רצה אותה זכה ונטל מדתו [החסד] שנאמר (מיכה ז ב) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם</p>	<p>שקורין סוחרת ודר. ועל מה היא מדת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזיוה אחת מאלפים, ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת, וכלל בה כל המצוות. ובא אברהם וביקש כח לתת לו, ונתנו לו אבן יקרה זו, ולא רצה אותה. זכה ונטל מדתו, שנאמר "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם".</p>
<p>בא יצחק ובקש כחו ונתנו לו ולא רצה בה זכה ונטל מדתו שהיא מדת הגבורה דהיינו הפחד דכתיב (בראשית לא נג) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק בא יעקב ורצה בה ולא נתנוהו לו אמרו לו הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה אתה תהיה באמצע (ותכלול שלשתם דכתיב תתן אמת ליעקב ומאי) [ותטול שלשתם ומאי ניהו] אמצע היינו שלום והא כתיב תתן אמת ליעקב אמת ושלום חד הוי כד"א (אסתר ט ל) דברי שלום ואמת כי [אם] שלום ואמת יהיה בימי (מלכים ב' כ יט) והיינו דכתיב (ישעיה נח יד) והאכלתיך נחלת יעקב אביך דהיינו נחלה גמורה דאית ליה חסד והפחד והאמת והשלום ולפיכך אמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אבן שמאסו אברהם ויצחק שבנו את העולם היתה עתה לראש פנה!</p>	<p>בא יצחק ובקש כחו, ונתנו לו, ולא רצה בה, זכה ונטל מדתו שהיא מדת הגבורה, דהיינו הפחד, שכתוב "וישבע יעקב בפחד אביו יצחק". בא יעקב ורצה בה ולא נתנוהו לו. אמר לו, הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלול שלשתם דכתיב "תתן אמת ליעקב". ומהו האמצע, היינו שלום. והרי כתוב "תתן אמת ליעקב", אמת ושלום הם אחד, כמו שנאמר "דברי שלום ואמת", "כי שלום ואמת יהיה בימי", והיינו שכתוב "והאכלתיך נחלת יעקב אביך". דהיינו נחלה גמורה שיש לו החסד והפחד והאמת והשלום. ולפיכך אמר "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה". אבן שמאסו אברהם ויצחק, שבנו את העולם, היתה עתה לראש פנה.</p>
<p style="text-align: center;">י'למה מאסו בה והלא</p>	<p style="text-align: center;">ולמה מאסו בה, והלא</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רסד/ב</p>	
<p>נאמר (בראשית כו ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי מאי משמרתי אמר מדת חסד (ד) כל ימי היות אברהם בעולם לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי שהרי אברהם עמד שם במקומי וישמור משמרתי [כי אני זאת] (במדנה זו היתה) מלאכתי שאני מזכה את העולם כלו ואפילו נתחייבו אני מזכה</p>	<p>נאמר "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי". מה זה "משמרתי". אמרה מדת חסד, שכל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי אני לעשות מלאכתי, שהרי אברהם עמד שם במקומי. "וישמור משמרתי", במדה זו היתה מלאכתי, שאני מזכה את העולם כולו, ואפילו נתחייבו אני מזכה אותם. ועוד משיבם ומביא בלבבם לעשות רצון</p>

¹ ע"י תיקון סח ע"א: זרקא שכינתא קדישא אנת הוא קירטא קדישא לקודשא בריך הוא דבה אזדריקו תלת אבנין דאינון סגולת"א תלת אבנין יקינן דאינון תלת אבנין ואתא אבן יקרא על כלהו תגא ברישא לכלהו עלך אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב) והאבן הזאת אשר שמתי מלכה יהיה בית אלהים אנת הוא לאתמר עלך אבנא די מחת לכלמא והות לטור רב ומלאת כל ארעא. בהגר"א: זרקא שכינתא קדישא כו' - כצ"ל, ור"ל זרקא הוא הקירטא, שכינה, דבה אזדריקו ג' אבנין, והוא סגולתא כמו שמפרש והולך, וזהו זרקא סגולתא. ואמר דאינון תלת כו' - והן ד' רגלי המרכבה, ד' אתוון, והיא הרביעית, יו"ד של אדני, שהיא כלולה מעוטרת על כולם: אבן מאסו הבונים היתה כו' - דסלקא לחכמה כמו שמפרש והולך, וע"ל (נד ע"ג).

² ספר הבהיר אות קצא.

בראשית

<p>אותם ועוד משיבם ומביא בלבם לעשות רצון אביהם [שבשמים]</p>	<p>אביהם.</p>
<p>וכל זה עשה אברהם [דכתיב] [וכתיב] (שם כא לג) ויטע אשל בבאר שבע סדר לחמו ומימיו לכל באי עולם והיה מזכה ומדבר על לבם, למי אתם עובדים עבדו את יי' אלקי השמים והארץ והיה דורש להם עד שהיו (באים ו) שבים ומנלן שאף החייבים היה מזכה שנאמר (שם יח יז) המכסה אני מאברהם ואברהם היה יהיה וגו' אלא אזכהו [שידעתני] שיבקש עליהם רחמים ויזכה וכי אפשר לומר שלא ידע הקדוש ברוך הוא שלא יכלו להנצל, אלא זכותו הוא אמר. מכאן אמרו, הבא לטהר, מסייעין אותו, הבא לטמא, פותחים לו. מה זה פותחים לו, אותם הפתוחים תמיד.</p>	<p>כל זה עשה אברהם, וכתוב "ויטע אשל בבאר שבע". סידר לחמו ומימיו לכל באי עולם, והיה מזכה ומדבר על לבם, למי אתם עובדים, עבדו את ה' אלהי השמים והארץ, והיה דורש להם, עד שהיו באים ושבים. ומנין לנו שאף החייבים היה מזכה, שנאמר "המכסה אני מאברהם וגו' ואברהם היו יהיה" וגו'. אלא אזכהו שיבקש עליהם רחמים, ויזכה. וכי אפשר לומר שלא ידע הקדוש ברוך הוא שלא יכלו להנצל, אלא זכותו הוא אמר. מכאן אמרו, הבא לטהר, מסייעין אותו, הבא לטמא, פותחים לו. מה זה פותחים לו, אותם הפתוחים תמיד.</p>
<p>ימצותי חקותי ותורתי אמר הואיל ולא הפצתי בה אשמור מצותיה ומאי תורותי אלא אפי' הוראות ופלפולים שמורים למעלה הוא ידעם (ופלפל וקיימא) [וקיימם]</p>	<p>"מצותי חקותי ותורתי", אמר, הואיל ולא חפצתי בה, אשמור מצותיה. מה זה "תורותי", אלא אפילו הוראות ופלפולים שמורים למעלה הוא ידעם ופלפל וקיימם.</p>
<p>ומאי (שם מט כד) משם רועה אבן ישראל [שמשם נזון אבן ישראל ומאי משם] הוי אומר צדק עליון ומאי [הוא היינו] האור הגדול הצפון והיינו סוחרת והאבן שדרה למטה הימנה נקרא דר ומאי הוא קרנים שנאמר (חבקוק ג ד) קרנים מידו לו היינו המש אצבעות של יד ימין</p>	<p>ומה זה "משם רועה אבן ישראל", הוי אומר, צדק העליון. ומהו האור הגדול הצפון, והיינו סוחרת. והאבן שדרה למטה הימנה נקראת דר, ומה הוא קרנים, שנאמר קרנים מידו לו, היינו חמש אצבעות של יד ימין.</p>
<p>סימן לח – מדרש רות בזהר חדש דף סג ע"ב ובדפוס ווינציאה לה ע"ב ר' נחמיה פתח ספר הבהיר³ מז ע"א במאמר נעשה אדם</p>	
<p>שבע צורות קדושות יש לו להקב"ה וכולן כנגדן באדם שנא' [כי בצלם אלהים עשה את האדם] (בראשית א כו) בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם ואלו הן שוק ימין ושמאל יד ימין ושמאל גוף וברית הרי שש והא אמרת שבעה שבע הוי באשתו (שם ב כד) והיו לבשר אחד⁴³⁷ מלה"ד למלך שעלה בלבו ליטע בגנו ט' אילני זכרים והיו כלם דקלים אמר כשיהיו כלם מין אחד א"א להתקיים מה עשה נטע אתרוג ביניהם והוא א' מאותן התשעה שעלה בלבו להיות זכרים. ואתרוג מה נהיה, נקבה,</p>	<p>שבע צורות קדושות יש לו לקדוש ברוך הוא, וכולן כנגדן באדם, שנאמר "בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם". ואלו הן, שוק ימין ושמאל, יד ימין ושמאל, גוף וברית, הרי שש. והרי אמרת שבע, שבע הם באשתו, "והיו לבשר אחד". משל למה הדבר דומה, למלך שעלה בלבו ליטע בגנו תשעה אילנות זכרים, והיו כולם דקלים. אמר, כשיהיו כולם מין אחד, אי אפשר להתקיים. מה עשה, נטע אתרוג ביניהם, והוא אחד מאותם התשעה שעלה בלבו להיות זכרים. ואתרוג מה נהיה, נקבה,</p>

¹ ספר הבהיר אות קצב.

² ספר הבהיר אות קצג.

³ ספר הבהיר אות קעב.

⁴ עיין פירוש זה בחייט דף יא ע"ב (של"ה).

בראשית

<p>להיות זכרים ואתרוג מאי הוי נקבה והיינו דכתיב (ויקרא כג מ) פרי עץ הדר כפת תמרים [כדמתרגמינן פרי אילנא אתרוגין ולולבין]</p>	<p>והיינו שכתוב "פרי עץ הדר כפת תמרים".</p>
<p>³⁸¹זכר ונקבה בראם (בראשית ה ב) אפשר לומר כן והא כתיב (שם א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו וגו' ואחר כן (שם ב יח) אעשה לו עזר כנגדו (שם ב כא) ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה". אלא אמור, שכתוב יצירה, וכתוב בהן עשיה, וכתוב בהן בריאה. עשיה, שכתוב "זכר ונקבה ברא אותם", בעת הרכיב הנשמה על הגוף ואסף הכל. ומנין לנו שיצירה זו היא לשון איסוף הוא, שכתוב "ויצר ה' אלהים וגו' כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם", והיינו שכתוב על האדם "זכר ונקבה ברא". "ויברך אתם".</p>	<p>"זכר ונקבה בראם" (בראשית א' כז). וכי אפשר לומר כן, והרי כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו" וגו', ואחר כך "אעשה לו עזר כנגדו", "ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה". אלא אמור, שכתוב יצירה, וכתוב בהן עשיה, וכתוב בהן בריאה. עשיה, שכתוב "זכר ונקבה ברא אותם", בעת הרכיב הנשמה על הגוף ואסף הכל. ומנין לנו שיצירה זו היא לשון איסוף הוא, שכתוב "ויצר ה' אלהים וגו' כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם", והיינו שכתוב על האדם "זכר ונקבה ברא". "ויברך אתם".</p>
<p>²ומאי איברים שבע שיש באדם דכתיב כי] בצלם אלהים ברא אותו (בראשית א כו) בכל אבריו ובכל חלקיו והא אמרינן ו' למה הוא דומה לעוטה אור כשלמה (תהלים קד ב) והא (י) ו' אינו אלא שש קצוות א"ל ברית מילה וזוגו של אדם חשבינן אחד שתי ידיו ג' ראשו וגופו ה' שתי שוקיו (ו') [ז'] וכנגדם כחותם בשמים דכתיב (קהלת ז יד) גם את זה לעומת זה עשה האלהים והיינו ימים כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ (שמות לא יז) ולא אמר בששת ימים מלמד כי כל יום ויום יש לו כחו</p>	<p>ומהם השבע איברים שיש באדם דכתיב "כי בצלם אלהים ברא אותו", בכל אבריו ובכל חלקיו. והרי אמור וא"ו, למה הוא דומה "לעוטה אור כשלמה", ווא"ו זו אינה אלא שש קצוות. אמר לו, ברית מילה ובת זוגו של אדם חשובים אחד. שתי ידיו שלשה, ראשו וגופו חמשה, שתי שוקיו ששה, וכנגדם כחותם בשמים, שכתוב "גם את זה לעומת זה עשה האלהים". והיינו ימים, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", ולא אמר בששת ימים, מלמד שכל יום ויום יש לו כחו.</p>
<p>³ויאמר אלהים פרו ורבו וגו' (בראשית א כח) פקודא דא לאתעסקא בהאי עלמא בפריה ורביה ולמעבד תולדין לאתפשטא שמא קדישא לכל סטרין ולמלקט רוחין ונשמתין למהוי יקרא דקב"ה עילא ותתא דכל מאן דלא אתעסק בפריה ורביה אזעיר דיוקנא דמריה דלא אשתכח בהאי עלמא וגרים דלא שריא שכינתא בהאי עלמא כמה דאתוספאן רוחין ונשמתין הכי אתוספא לנחתא (נ"א דוגמתא)⁴⁰ בהאי עלמא זיו יקרא דמלכא דכתיב (משלי יד כח) ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון הדרת מלך דא זיו</p>	<p>"ויאמר אלהים פרו ורבו" וגו'. מצוה זו להתעסק בעולם הזה בפריה ורביה ולעשות תולדות, שיתפשט השם הקדוש לכל הצדדים, וללקט רוחות ונשמות, שיהיה כבוד הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה. שכל מי שלא עוסק בפריה ורביה, מקטין את הדמות של רבונו שלא ימצא בעולם הזה, וגורם שלא תשרה שכינה בעולם הזה. כמו שמתוספות רוחות ונשמות, כך מתוסף לרדת (נ"א דוגמת) בעולם הזה זיו כבוד המלך, שכתוב "ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון". "הדרת מלך", זה זיו כבוד המלך שמתוסף לרדת בעולם הזה. "מחתת רזון", זה</p>

¹ ספר הבהיר אות קצח.

² ספר הבהיר אות פב. והוא המשך של סי' לג.

³ לא מצאתי מקור לפיסקא זו.

בראשית

הקטנת דמות המלך	יקרא דמלכא דאתוסף לנחתא בהאי עלמא מחתת רוזן דא זעירו דדיוקנא דמלכא ¹
רעיא מהימנא	רעיא מהימנא ⁴¹
מצוה זה לקיים פרו ורבו לקיים בן ובת, משום שאב שם י', ואם שם ה', בן שם ו', בת שם ה'. ואב ואם שאין להם בן ובת, גם ה' לא שורה עליהם. וכדוגמא זו במעשה בראשית אמרו "פרו ורבו", "פרו" מצד הימין, "ורבו" מצד השמאל, שבו ברא אלקים הכל. וברא זה עמוד האמצעי, "את הארץ" זה שכינה. ולמה צריך ד', באבא ואם בן ובת, כדי שיהא התקדשו והתברכו בשלש קדושות ושבע ברכות שהם י'. צריכות להיות ד' אותיות ששורות עליהם עשרה, להיות בן אדם רשות היחיד לאדונו, שרחבו ד' וגבהו י'. ומי שמתעסק	פקודא דא לקיים פריה ורביה לקיים בן ובת בנין דאב תמן י' ואם תמן ה' בן תמן ו' בת תמן ה' ואב ואם דלית לון בן ובת גם יי ⁴² לא שריא עלייהו ² וכגוונא דא בעובדא דבראשית אמר פרו ורבו פרו מסטרא דימינא ³ ורבו מסטרא דשמאלא ⁴ דביה ברא אלהים כלא וברא ⁴³ דא עמודא דאמצעיתא את הארץ דא שכינתא ואמאי צריך ⁴⁴ ד' באב ואם בן ובת בנין דהא אתקדשו ואתברכו בשלש קדושות ⁴⁵ ושבע ברכאן דאינון י' צריכין למהוי ד' אתוון דשריין עלייהו עשרה למהוי בר נש רשות היחיד למאריה דרחבו ד' וגבהו י' ⁵ ומאן דמתעסק
רעיא מהימנא	השמטות דף רסה/א
רעיא מהימנא	רעיא מהימנא
בתורה ומצות ביראה ואהבה של אדונו, במקום שיראה שרויה שם י', במקום שאהבה שרויה שם ה', במקום תורה שרויה ו', ובמקום של מצוה שרויה ה'. במקום המחשבה שנאמר בה "וזאת תורת האדם", כלול מהכל, שרויה בו יו"ד ה"א	באורייתא ובמצוה בדחילו וברחימו דמאריה באתר דיראה שריא תמן י' ⁶ באתר דאהבה שריא תמן ה' ⁷ באתר דתורה שריא ו' ⁸ ובאתר דמצוה שריא ה' ⁹ באתר דמחשבה ¹⁰ דאתמר בה (שמואל

¹ ר"ל צלם אלקים (יהל אור כח ע"ד, ועי' שם אריכות).

² דאין שורה באתר פגים, כמ"ש לא אבא בירושלים של מעלה וכו' (יהל אור).

³ חכמה (יהל אור).

⁴ בינה (יהל אור).

⁵ עי' תיקו"ז עז ע"א.

⁶ כי י' בחכמה ושם יראת הרוממות, וה' בינה תמן אהבה, וח"ג בהפוכ' כחותם המתהפך (יהל אור).

⁷ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' עוד פע"ח שער הזמירות פרק ה.

⁸ ואף בתורה לבד יש מצוה ללמוד ע"מ לעשות ולכן בתורה אנו מברכים ב' ברכות לעסוק כו' ואשר בחר בנו כו', לעסוק כנגד מצוה, ובמצוה יש תורה ולכן צ"ל קודם עשיית מצוה הריני עושה כאשר צוני ה' בתורתו (יהל אור).

⁹ השתא קשיא ליה, כיון שהוא כל כך חמור ענין מצוה זו, דאמרת שהוא האדם בקיום מצוה זו רשות יחידו של עולם. ואם לא, הוא רשות הרבים, אם כן בן עזאי שאמר נפשי חשקה בתורה, וכי מפני שחשקה נפשו בתורה היה רשות הרבים, ואדרבה על תורה זו נאמר מה לך לספר חוקי. לזה אמר שיש בתורה ממש חילוף עניינים אלו, וזהו שאמר "ומאן דיתעסק בתורה" פטור ממצוה זו, מפני "דביראה שריא תמן י"ו ויראה זו אינה יראה סתם, כי יראה זוטרתי היא במלכות. אמנם יראה זו היא יראה מאהבה דהיינו בחכמה, ובמקומות אחרים הפך ר' שמעון, ואמר יראה בכינה, ואהבה בחכמה, ונאות יותר. "באתר דתורה ומצוה וכו'", והיינו רוחבו ד', ואחר כך גובהו עשרה, במה שיטהר מחשבתו מכל טרדת עבירה, וזהו שאמר "באתר דמחשבה וכו'", ולא דווקא כל עוסק בתורה, אלא דווקא באותה התורה שהיא במחשבה טהורה, שנאמר בה, זאת התורה אדם כי ימות באהל, ופי' ר"ל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. והיינו שאינו מהרהר בענייני העולם אלא הוא מסולק מכל ענייניו כמת הנפטר ומתבטל מכל הועלם, והיינו מחשבה טהורה, שהיא "אדם מ"ה יו"ד ה"א ו"ו ה"א" (אור יקר).

¹⁰ תשוקת הרצון (יהל אור).

בראשית

<p>ו"א"ו ה"א, "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו". מהו "שוא עמלו בוניו בו", אלו סמא"ל ונחש.</p>	<p>ב' ז יט) וזאת תורת האדם כליל מכלא¹ שריא ביה יו"ד ה"א ו"א"ו ה"א (תהלים קכז א) אם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו מאי שוא עמלו בוניו בו אינון סמא"ל ונחש ע"כ</p>
<p style="text-align: center;">זהר</p>	<p style="text-align: center;">זהר</p>
<p>דאזעיר מהאי עלמא הכי אזעיר מעילא² דהא ההוא זיוא לא נחית ואתחשב על ההוא בר נש כאלו אושיד דמין דגרע דיוקנא דלתתא כגוונא דלעילא דכתיב (בראשית טו) כי בצלם אלהי"ם עשה את האדם ואיהו אזעיר צלם אלהי"ם לתתא³ ודמות ודיוקנא לעילא וע"ד איצטריך בר נש לאתעסקא בפריה ורביה ולמעבד צלם אלהי"ם לאסגאה יקרא די' בכל סטריין⁴</p>	<p>שמקטין מהעולם הזה, כך מקטין גם מלמעלה, שהרי אותו זיו לא יורד, ונחשב על אותו אדם כאלו שופך דמים, שגרע הדמות שלמטה כדוגמא שלמעלה, שכתוב "כי בצלם אלהים עשה את האדם". והוא מקטין צלם אלהים למטה והדמות ודיוקן למעלה. ולכן צריך אדם להתעסק בפריה ורביה ולעשות צלם אלהים להגדיל כבוד ה' בכל הצדדים.</p>
<p>סימן טל – ספר הבהיר שם⁵ עין לא ראתה וגו'</p>	
<p>ישב רבי ברכיה ודרש מאי האי דקא אמרינן כל יומא העולם הבא ולא ידעינן מאי קאמר[ינן] העולם הבא (מתרגם) [מתרגמינן] עלמא דאתי מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לברוא אור גדול להאיר ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו צפה הקב"ה שאינן יכולין לסובלו לקח שביעית ושם להם במקומו והשאר גנוז לצדיקים לעתיד לבוא אמר אם יזכו בזה השביעי וישמרוהו אתן להם זה לעולם אחרון והיינו דכתיב העולם הבא שכבר בא מקודם ששת ימי בראשית הה"ד (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם</p>	<p>ישב רבי ברכיה ודרש, מה זה שאנו אומרים כל יום העולם הבא, ולא יודעים מה אמר. העולם הבא מתרגם עלמא דאתי [העולם הבא], מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לברוא אור גדול להאיר, ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו. צפה הקדוש ברוך הוא שאינם יכולים לסובלו, לקח שביעי ושם להם במקומו, והשאר גנוז לצדיקים לעתיד לבא. אמר, אם יזכו בזה השביעי וישמרוהו, אתן להם זה לעולם אחרון, והיינו שכתוב העולם הבא, שכבר בא מקודם ששת ימי בראשית. זהו שכתוב "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם".</p>
<p>סימן מ – ספר הבהיר⁶ שם ע"ב במאמר ויכל אלהי"ם ביום השביעי</p>	
<p>שמיני מאי הוי יש לו להקב"ה צדיק אחד (בעולם) [בעולמו] והוא חביב לו מפני שמקיים (כל העולם כולו) [עולמו] והוא יסודו והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו (ומשמחו) [ומשמרו] אהוב וחביב למעלה [אהוב וחביב למטה נורא ואדיר למעלה] נורא ואדיר למטה מתוקן ומקובל למעלה מתוקן ומקובל למטה והוא יסוד הנפשות כלם</p>	<p>שמיני מה הוא. יש לו לקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחביב לו, מפני שמקיים את כל העולם כולו, והוא יסודו, והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו, אהוב וחביב למעלה, נורא ואדיר למטה, מתוקן ומקובל למעלה, מתוקן ומקובל למטה, והוא יסוד הנפשות כולם. אמרת שמיני, ואמרת יסוד הנפשות כולם, והרי כתוב</p>

¹ כי זאת היא מצוה תורת זו תורה האדם כליל כל שם מ"ה זה התפשטות הכתר הנקרא רצון הפשוט שממנו שקיין כולא (יהל אור).

² ר"ל אור השכינה כמש"ו (יהל אור).

³ ע"י לקמן פ' פנחס סוף דף רלח ע"ב (ד"א).

⁴ ר"ל למעלה ולמטה (יהל אור).

⁵ ספר הבהיר אות קס.

⁶ ספר הבהיר אות קנז.

בראשית

<p>אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש אין שביעי הוי (אלא) משום דמכריע ביניהו (ויש) [דשית] אינון תלת [מ]לרע ותלת [מ]לעיל והוא דאכרע בינייהו</p>	<p>"וביום השביעי שבת וינפש". כן שביעי הוא אלא משום שמכריע ביניהם. וישנם שלש למטה ושלש ממעל, והוא שמכריע ביניהם.</p>
<p>¹ומאי טעמא אקרי שביעי וכי הוה בשביעי לא אלא מפני שהקב"ה שבת בשבת באותה המדה דכתיב (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש מלמד שכל יום ויום יש לו מאמר (אחד) שהוא אדון לו לא מפני שהוא נברא בו אלא מפני שהוא פועל (בעולם) [בו] פעולה המסורה (לו) בידו פעלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם (לבד) [לכך] בא יום השביעי ופעל פעולתו ושמחו כלם אף הקדוש ברוך הוא ולא עוד אלא שגדלה [נשמתו] [נשמתו] דכתיב וביום השביעי שבת וינפש</p>	<p>ולמה נקרא שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה, שכתוב "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש". מלמד שכל יום ויום יש לו מאמר אחד שהוא אדון לו. לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעולה המסורה לו בידו. פעלו כולם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעולתו. שמחו כולם, אף הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, שכתוב "וביום השביעי שבת וינפש".</p>
<p>²ומה הוי שביתה זו דלא הוה) [ומה הוי שביתה זו דלית] בה מלאכה והוי הנחה דכתיב שבת משל למה הדבר דומה למלך שהיו לו שבעה גנות ובגן האמצעי מעיין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו, ומיד שפועל בעולם אז מתמלא, ושמחים כולם ואומרים, לצרכנו הוא מתמלא. והוא משקה אותם ומגדלם, והם ממתינים ושובתים, והוא משקה את השבעה. והרי כתוב "ממזרח אביא זרעך", והנה אחד מהם משקה אותו, אלא אמור, שהוא משקה את הלב, והלב משקה אחר כן כולם.</p>	<p>ומהי שביתה זו, שלא היה בה מלאכה, והיא מנוחה, שכתוב "שבת". משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו שבעה גנות, ובגן האמצעי מעיין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו, ומיד שפועל בעולם אז מתמלא, ושמחים כולם ואומרים, לצרכנו הוא מתמלא. והוא משקה אותם ומגדלם, והם ממתינים ושובתים, והוא משקה את השבעה. והרי כתוב "ממזרח אביא זרעך", והנה אחד מהם משקה אותו, אלא אמור, שהוא משקה את הלב, והלב משקה אחר כן כולם.</p>
<p>³ומאי ניהו (מדת) [מדה] שביעית הוי אומר זו מדת טובו של הקב"ה</p>	<p>ומהי מדה שביעית, הוי אומר, זו מדת טובו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>⁴ומאי טעמא אמר (ויקרא יט ל) את שבתותי ולא אמר את שבת משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו כלה נאה וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו והמלך יש לו בנים נאים (ואהובים) [ואהובים] אמר להם הואיל וכן שמחו (אתם) ג"כ ביום שמחתי כי אני בשלכם אני משתדל ואתם גם כן הדרו (אותו) [אותי]</p>	<p>למה אמר "את שבתותי" ולא אמר את שבת. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כלה נאה, וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו, והמלך יש לו בנים נאים ואוהבים. אמר להם, הואיל וכן, שמחו איתם גם כן ביום שמחתי, כי אני בשלכם אני משתדל, ואתם גם כן הדרו אותו.</p>

¹ ספר הבהיר אות קנח.

² ספר הבהיר אות קנט.

³ ספר הבהיר אותיות קפ-קפב.

⁴ ספר הבהיר אות קפא.

בראשית

<p>ימאי [טעמא] זכור ושמור זכור לזכר ושמור (לנקבה) [לכלה] מאי טעמא (שם) ומקדשי תיראו שמרו עצמכם מהרהור כי מקדשי קדוש הוא למה (שם כ ה) כי אני יי' מקדשכם אני⁴⁶ בכל צד</p>	<p>ומה זה זכור ושמור, זכור לזכר ושמור לנקבה. למה "ומקדשי תיראו", שמרו עצמכם מהרהור, כי מקדשי קדוש הוא. למה, "אני ה' מקדשכם", אני ה' בכל צד.</p>
<p>סימן מא ספר הבהיר² כד ע"ב במאמר אלה תולדות</p>	
<p>תאנא עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו על שם הצדיקים וכשיש(ראל) צדיקים מתגבר ואם לאו מתחלש והוא סובל כל העולם דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ואם חלש לא יוכל להתקיים העולם</p>	<p>שנינו, עמוד אחד מן הארץ עד לרקיע וצדיק שמו, על שם הצדיקים. וכשישראל צדיקים, מתגבר, ואם לאו, מתחלש, והוא סובל כל העולם, שכתוב "וצדיק יסוד עולם", ואם חלש, העולם לא יוכל להתקיים.</p>
<p>סימן מב³ – ספר הבהיר מח ע"ב במאמר ויבן ה' וגו' מדרש רות הצדיק אבד זהר חדש סג ע"ב בראש העמוד ובדפוס וויניציאה לד ע"ב</p>	
<p>רבי חנינא פריש כל חד על קיומא ששון חד שמחה תרין חתן תלת כלה ארבע גילה דיצה אהבה אחוה שלום ורעות עשרה כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם</p>	<p>רבי חנינא פריש כל אחד על עמדו. "ששון" אחד. "שמחה" שתיים. "חתן" שלש. "כלה" ארבע. "גילה" "דיצה" "אהבה" "אחוה" "שלום" "ורעות" עשר, כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.</p>
<p>השמטות דף רסה/ב</p>	
<p>סימן מג – מט ע"א במאמר וייצר</p>	
<p>ס"א יצר טוב וייצר רע דאיהו חדוה ואייתי לה לגביה ולעילא סטרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא זוהמא דיצה"ר אחיד ביה (נ"א בה) בקדמיתא דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי ולבתי וימינו תחבקני ואתייהיבת בין ימינא לשמאלא (נ"א ושמאלא) (לאנתזנא) וע"ד (בראשית ב ז) וייצר יי' אלהים שם מלא לגבי תרין סטרין אלין את האדם וכו')</p>	<p>ס"א יצר טוב וייצר רע שהוא שמחה ומביא אותה אליו, ולמעלה צד הצפון ממש, שהוא שמחה בלי זוהמא שהיצר הרע אחוז בו (בה). בתחלה, שכתוב "שמאלו תחת לראשי", ואחר כך "וימינו תחבקני". ונתנת בין ימין לשמאל (ושמאל נ"א להזון), ולכן "וייצר (ה') אלהים", שם מלא לגבי שני צדדים אלו, "את האדם" וכו').</p>
<p>סימן מד⁴ – ספר הבהיר שם במאמר ויבן</p>	
<p>⁴⁷א"ל (שיה"ש ז יב) לכה דודי נצא השדה לכו להקב"ה⁴⁸ לטייל ואל אשב במקום אחד</p>	<p>אמר לו, לכה דודי נצא השדה, לכו לקדוש ברוך הוא לטייל, ואל אשב תמיד במקום אחד.</p>
<p>⁵ומאי ל"ב א"ל א"כ בן זומא מבחוץ ואתה עמו ל"ב הוא⁴⁹ שלשים ושתיים והיו סתומים ובהם נברא העולם ומאי שלשים ושתיים א"ל ל"ב נתיבות משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים ומנין החדרים ל"ב ולכל (אחד מן החדרים יש)</p>	<p>ומה זה לב, אמר לו, אם כן בן זומא מבחוץ ואתה עמו. ל"ב הוא (והוא) שלשים ושתיים, והיו סתומים, ובהם נברא העולם. ומהו ל"ב, אמר לו, שלשים ושתיים נתיבות. משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים, ומנין החדרים שלשים ושנים, ולכל אחד</p>

¹ ספר הבהיר אות קפב.

² ספר הבהיר אות קב.

³ ז"ח פט ע"א.

⁴ ספר הבהיר אות סב-סג.

⁵ ספר הבהיר אות סג.

בראשית

<p>[חדר יש לו] נתיב נאה למלך זה להכנס הכל בחדרו על דרך נתיבותיו] אמרת לא נאה לו (שלא) [אלא] לגלות פנינו (ומשכנותיו) [ומשבצותיו ומצפוניו] ונגזיו וחמודותיו אמרת לא מה עשה נגע בבת וכלל בה כל הנתיבות ומלבושה והרוצה להכנס (ס"א להסתכל בעיניה) בפנים יסתכל⁵⁰ הנה ונשאה למלך גם נתנה לו במתנה ולפעמים קורא אותה באהבתו (בת) אחותי כי ממקום אחד היו ולפעמים קורא אותה בתי כי בתו היא ולפעמים קורא אותה אמי</p>	<p>מן החדרים יש נתיב, נאה למלך זה להכנס (הכל) בחדרו על דרך נתיבות. אמר, לא נאה לו שלא לגלות פנינו ומשכנותיו ונגזיו וחמודותיו. אמרת לא. מה עשה, נגע בבת וכלל בה כל הנתיבות ומלבושה, והרוצה להכנס (ס"א להסתכל בעיניה) בפנים, יסתכל הנה. ונשאה למלך. גם נתנה לו במתנה, ולפעמים קורא אותה באהבתו (בת) אחותי, כי ממקום אחד היו, ולפעמים קורא אותה בתי, כי בתו היא, ולפעמים קורא אותה אמי.</p>
<p>¹ועוד כי אין דין אם אין חכמה שהרי נאמר (מלכים א' ה כו) וי"י נתן חכמה לשלמה ואח"כ דן את הדין על מתכונתו דכתיב (שם ג כח) וישמעו כל ישראל את המשפט וגו' כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו וגו'</p>	<p>ועוד, כי אין דין אם אין חכמה, שהרי נאמר "וה' נתן חכמה לשלמה". ואחר כך דן את הדין על מתכונתו, שכתוב "וישמעו כל ישראל את המשפט וגו' כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו" וגו'.</p>
<p>²ומה חכמה נתן הקב"ה לשלמה שלמה נשא שמו של הקב"ה יק (כדאמרינן) [דא"ר יוחנן] כל שלמה (שבשיר) [האמור בשיר] השירים קדש לבד מא' הקב"ה אמר הואיל ושמך (כשמי) [כשם כבודי] אשיא לך בתי והא נשואה היא א"ל במתנה (נתנה לו השם) [נתונה לך, דכתיב] וי"י נתן חכמה לשלמה ולא פירש והיכן פירש להלן כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט מאי לעשות משפט הוי אומר (שאותה חכמה שנתנה) [אותה חכמה שנתן לו] אלהים ושהיא עמו בחדרו היא בקרבו [לעשות משפט] (נ"א ומאי) [מאי לעשות] משפט אלא כל זמן שאדם עושה משפט חכמת אלקים בקרבו (זאת) ועוזרתו ומקרבתו ואם לאו מרחקתו ולא עוד אלא מיסרתו דכתיב (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני [שבע על חטאתיכם]</p>	<p>ומה חכמה נתן הקדוש ברוך הוא לשלמה, שלמה נשא שמו של הקדוש ברוך הוא, כמו שאנו אומרים, כל שלמה שבשיר השירים קדש לבד מאחד. אמר הקדוש ברוך הוא, הואיל ושמך כשמי, אשיא לך בתי, והרי נשואה היא. אמר לו, במתנה נתנה לו השם, "וה' נתן חכמה לשלמה", ולא פירש. והיכן פירש, לפניו, "כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט". (ומה זה "משפט", אלא כל זמן שאדם עושה משפט, חכמת אלהים בקרבו). ומה זה לעשות משפט, הוי אומר שאותה חכמה שנתנה אלהים ושהיא עמו בחדרו, היא בקרבו. זאת עוזרתו ומקרבתו, ואם לאו, מרחקתו. ולא עוד אלא מיסרתו, שכתוב "ויסרתי אתכם אף אני".</p>
<p>תוספתא א"ל ר' אלעי השייך לדרך נב ע"ב דרבי⁵¹ שמעון הוה יתיב תמצא בחלק שלישי דף קסב ע"ב והאדם ידע וכו' וכי לא אשתמודע עד מאמר ותוסף ללדת השייך לדרך נד ע"א קודם מאמר והאדם ידע וכו' תמצא בתקונים תקון ס"ט</p>	

¹ ספר הבהיר אות סד.

² ספר הבהיר אות סה.

³ עי' ר' בחיי בראשית מט ט: עד כי יבא שילה כלומר בנו היוצא מזרעו וטעם מלת שילה שלא אמר בנו הזכיר יעקב המשיח בשם שילה כלומר בנו שיוולד משלית אשה כדרך כל הנוולדים מלשון (דברים כח נו) ובשליתה היוצאת מבין רגליה ותוספת ה"א שבמלת שילה [עי' לעיל רלז ע"ב] רמז לה"א אחרונה שבשם והיא בתו של אברהם, והיא שנשאת לשלמה והיא היא מדתו של מלך המשיח.

בראשית

<p>מדף קיד ע"ב עד קיז ע"א מן ותוסף ללדת עם המאמרים הנמשכים אחריו עד מאמר ותוסף וכו' ת"ח הבל איהו הלב בתקון הנ"ל מדף קג ע"א עד קיד ע"ב</p>	
<p>מן ותוסף וכו' ת"ח הבל הנ"ל עם מאמרים אחרים עד זה ספר תולדות אדם שם מדף קיז ע"א עד קיח ע"ב מן זה ספר הנ"ל עד תיבות בשערא בגוונין דשערא וכו' סוף תקון ע' בהגהה דף קלו ע"ב</p>	
<p style="text-align: center;">סימן מה¹</p>	
<p>[אשתארו עשר תקונין עלייהו אתמר ואתה תחזה מכל העם] בשערא² בגוונין דשערא באריכו דשערא בקמיטו דשערא במצחא בקמיטו דמצחא באריכו בפותיא בשרטוטין באודנין בשערא דנחית עליהו או תחותיהו⁵² או אבתריהו דאודנין באנפין⁵³ בעינין בגוונין דעינין בקריצין דעל עינין</p>	<p>בשער, בצבעי השער, באריכות השער, בקמיטות השער. במצח, בקימת המצח, באורך ברוחב בשרטוטים. באזניים, בשער שיורד עליהם או תחתיהם או אחוריהם של האזניים. בפנים, בעיניים בצבעי העיניים בקריצים שעל העיניים.</p>
<p>⁵⁴וכל נביאים לא היו משיגים לנבואה ברתא דמלכא ולא משיגין לה בכל אתר כמו משה אלא מנהון הווי משיגין לה בריש"א מנהון באודנין³ בשמיעה מנהון בעינין בראיה מנהון בחוטמא בריחא מנהון באנפין מנהון בדבור"ר מנהון בידין לקבלא דורון מנהון ברגלין הה"ד (יחזקאל ב א) בן אדם עמוד על רגליך</p>	<p>וכל נביאים לא היו משיגים לנבואה שהיא בת המלך, ולא משיגים לה בכל מקום כמו משה, אלא מהם היו משיגים לה בראש, ומהם באזניים בשמיעה, מהם בעיניים בראיה, מהם בחוטם בריח, ומהם בפנים, מהם בדיבור, מהם בידיים לקבל מתנה, ומהם ברגלים, כמו שכתוב "בן אדם עמוד על רגליך".</p>
<p>⁴אלין דקיימין בצלותא בעמידה ומטרוניתא קמה בנינייהו בנין דאלין דאתקריאו רגלין⁵ אינון עבדין בשלש ראשונות ובשלש אחרונות ובאמצעיות דצלותא ובנין דא צריך עבדא למהוי בעמידה קדם מטרוניתא או קדם מלכא ומטרוניתא דתהא יתבא ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים כלהו נפקי רגלין וכמה⁵⁵ דאת אמר (שמות יב לז) כשש מאות אלף רגלי⁶ וכלהו הווי⁵⁶ עבדין כד"א (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים מיד דאתא משה קרא לון בנין הה"ד (שמות ד כב) בני בכורי ישראל</p>	<p>אלה שעמדו בתפילה בעמידה ומלכה קמה בגללם, לכן אלה שנקראו רגלים, הם עבדים בג' ראשונות ובג' אחרונות ובאמצע התפילה. ולכן צריך עבד להיות בעמידה לפני המלך או לפני המלך ומלכה שתהא יושבת. ובזמן שיצאו ישראל ממצרים, כולם יצאו רגלים, וכמו שכתוב "כשש מאות אלף רגלי". וכולם היו עבדים, כמו שכתוב "כי לי בני ישראל עבדים". משבא משה קרא להם בנים, זהו שכתוב "בני בכורי ישראל".</p>

¹ תיקו"ז קמ ע"ב.

² עי' ח"ב ע ע"א.

³ שישעיה אמר (ו א) ואראה בעינין, וחבקוק אמר (ג ב) ה' שמעתי שמעך כו', וכן כל התיקונין. וכ"ז במלכות, דבה אתחזי, וז"ש, אבל משה בכל כו' איהי הוה כו' (בהגר"א בתיקו"ז).

⁴ צ"ע מקור לדברים אלו.

⁵ עיין לקמן פ' בלק דף קצה ודף קצו מענין זה (ד"א).

⁶ עי' לקמן בפ' פנחס דף רטו ע"א שמצד מטטרון אנו נקראין עבדים ומצד השכינה אנו נקראין בנים בסוד אם כבנים אם כעבדים כו' (ד"א).

בראשית

<p>קם חד סבא¹ מאלין דנחתו ממתבתא ואמר בוצינא קדישא² והא בתר דנפקי ישראל ממצרים קרא לון עבדין אמר ודאי הכי הוא אבל הוון בהון דאתקריאו בנין ובהון הוון עבדין ובהון עם כד"א (שמות ה א) שלח את עמי אבל עבדין הוון שש מאות אלף רגלי אמר זכאה חולקא דבוצינא קדישא דהכי נהרא ביה אורייתא לבתר דהוון נפקין פליג לון קב"ה לתלת סטרין בנין לסטרא חד עבדין לסטרא חד עמא לסטרא חד והא אוקמוה ובג"ד רגליין עלייהו אתמר (יחזקאל ב א) בן אדם עמוד על רגליך ואי עאלין בצלותא בדחילו ורחימו די"ה הא היכלא אתפתחת לגבייהו כד"א (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח</p>	<p>קם סבא א' מאלה שירדו משיבה ואמר ניצוץ הקדוש, והרי אחר שיצאו ישראל ממצרים קרא להם עבדים. אמר ודאי כך הוא, אבל היו בהם שנקראו בנים, ובהם היו עבדים, ובהם עם, כמו שכתוב "שלח את עמי". אבל עבדים היו שש מאות אלף רגלי. אמר אשרי חלק של הניצוץ הקדוש, שכך מואר לו התורה. אחר שהיו יוצאים, חילק אותם הקב"ה לג' צדדים, בנים לצד א', עבדים לצד א', עם לצד א', והרי בארנוהו. ובגד רגלים עליהם, נאמר "בן אדם עמוד על רגליך". ואם עולים בתחילה ביראה ואהבה די"ה, הרי היכל שנפתח לפניו, כמו שכתוב "אדנ"י שפתי תפתח".</p>
<p style="text-align: center;">השמטות דף רסו/א</p>	
<p>מן וידי אדם עד סוף המאמר תמצא בתקונים של זהר חדש דף סג ע"ב מזה ספר השייך אחר זה עד זה ספר וכו' דהא כמה וכו' בתקון ע"ד בהגהה מדף קלד ע"ב עד דף קלו ע"ב מזה ספר דהא כמה הנ"ל עד ויחי אדם בתקון הנ"ל מדף קלה ע"ב עד קלו מן ויחי אדם הנ"ל עד והאדם ידע סוף תקון ע מדרש רות תנינן יאות הוה בזהר חדש דף סג ע"ב ובדפוס וויניציאה לח ע"א במאמר המתחיל ד"א עיר קטנה מדרש רות השייך לדף גד ע"א אצל מאמר והאדם ידע בזהר חדש דף סד ע"ב ובדפוס וויניציאה לח ע"ב למטה בתוך מאמר המתחיל רבי עזריה ורבי חזקיה סתרי תורה ויהי ימי אדם וגו' השייך לדף נו ע"א קודם ר' אלעזר אומר ביומי אנוש וכו' תמצא בז"ח בסתרי אותיות דף י ע"ב ודף יא עד חצי עמוד ובדפוס וויניציאה יג ע"ב מדרש רות ויתהלך חנוך וגו' השייך לדף נ"ו ע"ב אצל מאמר ויתהלך חנוך תמצא בז"ח דף סו ע"ב ובדפוס וויניציאה מב ע"א מדרש רות השייך לדף נח ע"א אצל מאמר הנפילים רבי חנינא פתח תמצא בז"ח דף סג ע"ב ובדפוס וויניציאה לה ע"ב ושם הגירסא רבי נחמיה פתח וינחם ה' וגו' ומאמר הנמשך אחריו ויאמר ה' אמחה וכו' נדפסו בחלק ג' פ' נשא דף קמד ע"א</p>	
<p>סימן מו – ספר הבהיר³ שייך לפ' צו דף לג ע"א על כבוד איהו לב וכו' ע"ע</p>	

¹ לא מצאתי מקור לפיסקא זו.

² סבא כו' - ר"ל אדה"ר שהוא דרגא דחכמה ישראל סבא (בהגר"א בתז"ח י ע"ג).

³ לרשב"י קראו בוצינא קדישא ר"ל ניצוץ קדוש (ד"א).

⁴ ספר הבהיר אות קלד.

בראשית

<p>אמר ר' רחומאי כבוד ולב הרי הן אחד אלא שכבוד נקרא ע"ש [פעולת] מעלה ולב אתקרי ע"ש פעולת מטה והיינו כבוד השם והיינו לב השמים</p>	<p>אמר רבי רחומאי, כבוד ולב הרי הם אחד, אלא שכבוד נקרא על שם מעלה, ולב נקרא על שם פעולת מטה. והיינו כבוד השם, והיינו לב השמים.</p>
<p>ימאי ניהו (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו אלא כל אותה ארץ שנבראת ביום ראשון שהוא למעלה כנגד ארץ ישראל מלאה מכבוד השם ומאי (נינהו חכמים) [ניהו חכמה] דכתיב (משלי ג לה) כבוד חכמים ינחלו וכתיב (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יי ממקומו</p>	<p>מה הוא "מלא כל הארץ כבודו", אלא כל אותה ארץ שנבראת ביום ראשון, שהיא למעלה כנגד ארץ ישראל, מלאה מכבוד השם. ומה הם, חכמים. שכתוב "כבוד חכמים ינחלו", וכתוב "ברוך כבוד ה' ממקומו".</p>
<p>ומאי הוי כבוד [ה'] זה? מלה"ד למלך שהיה לו מטרוניתא בחדרו שכל חייליו משתעשעין בה והיו לה בנים ובאים כל היום לראות פני המלך ומברכין אותו אמרו לו אנה אמנו אמר להם לא תוכלו לראותה עתה אמרו ברוכה תהא בכל מקום שהיא ומאי דכתיב ממקומו מכלל דליכא דידע את מקומו</p>	<p>ומה היה הכבוד הזה. משל למה הדבר דומה, למלך שהיתה לו מלכה בחדרו שכל חייליו משתעשעין בה, והיו לה בנים, ובאים כל היום לראות פני המלך ומברכין אותו. אמרו לו, איפה אמנו. אמר להם, לא תוכלו לראותה עתה. אמרו, ברוכה תהא בכל מקום שהיא. ומה שכתוב "ממקומו", מכלל שאין יודע את מקומו.</p>
<p>משל למטרוניתא שבאה ממקום רחוק ולא ידעו מאין באה. עד שראו שהיא אשת חיל נאה והגונה בכל מעשיה אמרו זאת ודאי מן האור נלקחה³ כי במעשיה האירה את העולם שאלו אותה מאין את אמרה להם ממקומי אמרו אם כן גדולים אנשי מקומך ברוכה תהיי ומבורך מקומך וכי אין כבוד יי אחד מצבאותיו לא גרע אמאי מברכין ליה אלא מלה"ד לאיש שהיה לו גן נאה וחויץ לגן בקרוב ממנו חתיכת שדה ואם השקה הגן בתחלת שקיותו הלכו להם המים על כל הגן אך אותה חתיכה של שדה שהיא אינה דבקה אע"פ שהכל אחד הוא לפיכך פתח לה מקום והשקה לה לבדה ע"כ</p>	<p>משל למלכה שבאה ממקום רחוק ולא ידעו מאין באה. עד שראו שהיא אשת חיל נאה והגונה בכל מעשיה, אמרו, זאת ודאי מן האור נלקחה, כי במעשיה האירה את העולם. שאלו אותה, מאין את. אמרה להם, ממקומי. אמרו, אם כן גדולים אנשי מקומך, ברוכה תהיי ומבורך מקומך. וכי אין כבוד ה' אחד מצבאותיו לא גרע, למה מברכים אותו. אלא משל למה הדבר דומה, לאיש שהיה לו גן נאה, וחויץ לגן בקרוב ממנו חתיכת שדה, ואם השקה הגן בתחלת שקיותו, הלכו להם המים על כל הגן. אך אותה חתיכה של שדה שהיא אינה דבוקה, אף על פי שהכל אחד הוא, לפיכך פתח לה מקום והשקה אותה לבדה.</p>
<p>תוספתא אמר רב מתיבתא השייכת קודם התוספתא ריש נח למה נח תרי זמני תמצא בזה הוהר פרשה שלח לך דף קסה ע"ב בסופו</p>	

¹ ספר הבהיר אות קל.

² עיין בחייט דף יב ע"א באורך פירוש זה (של"ה).

³ כוונתם ע"ה באמרם מצד האור נלקחה, על חכמת אלהים כי חכמה מחכמה והוא מקום רחוק שבאת ונאצלה משם כי מרחוק יי נראה ומשם מתברכת וזה סוד ברוך כבוד יי ממקומו. ועליו אמר יונתן בן עוזיאל ע"ה בריך יקרא דיי' מאתר בית שכינתיה והוא תוספת באור, כי יקרא ושכינתא הכוונה על ה"א אחרונה שבשם הגדול והוא הכבוד והשכינה, ואתר בית שכינתיה היא בית בראשית. וגם בית שכינתיה כי שם מקום האצילות והכל שוכן שם ומתיחד שם, כי הסוף נעוץ בראש והראש בסוף, וחכמה בראש וחכמה בסוף, להורות על כי הכל ייחוד אחד ומיוחד, ואם כן הכוונה האמיתית והסוד הנעלם באמרו ממקומו כאלו אמר מעצמו כי אין מקומו דבר זולתו, וצדיק מעצמו מתברך כי הוא מקור הברכה, ואין הכוונה ליונתן ע"ה באמרו אתר ובית, דבר זולת הכבוד ואין כל זה דבר זולת הבורא (ספר עבודת הקודש - חלק ג פרק לב).

בראשית

סימן מז תוספתא שייך לדרף סז ע"א בפסוק על ימים יסדה	
על ימים יסדה (תהלים כד ב) אלן חכימין דישראל רברביא דיסדן אורייתא וחכמתא דאתקריאת הים הגדול וכן הוא אומר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים ועל נהרות אלן תלמידיא דאינון רברבין מן נהרא וכן הרב גדול מן התלמידים ואינון מחדדין את הרב בקושיותיהן והוא מתרץ לון כל הקושיות ואינו מתרשל כמו הנהרות שנמשכין לים ואינו מלא שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים והראיה אמרו אחרי כן (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יי כי אין מעשה בלא חכמה כי התלמוד מביא לידי מעשה	"על ימים יסדה". אלו חכמי ישראל הגדולים שיסדו תורה וחכמה שנקראת הים הגדול, וכן הוא אומר, "כל הנחלים הולכים אל הים". "ועל נהרות", אלו התלמידים שהם הגדולים מהנהר. וכן הרב גדול מן התלמידים, והם מחדדים את הרב בקושיותיהן, והוא מתרץ להם כל הקושיות ואינו מתרשל, כמו הנהרות שנמשכים לים ואינו מלא, שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים". והראיה, אמרו אחרי כן, "מי יעלה בהר ה'", כי אין מעשה בלא חכמה, כי התלמוד מביא לידי מעשה.
רע"מ ותנח התבה בחדש השביעי השייך לדרף סט ע"ב קודם אדהכי מטא ההוא רביא תמצא בפ' פנחס דף רנו ע"א רע"מ תנינא בחבורא קדמאה מאן דחמי קשת השייך לדרף עא ע"ב אצל המאמר ויאמר אלהים וכו' תמצא בזהר זה בחלק ג' דף ריד ע"ב בסופו במאמר המתחיל פנחס בן אלעזר וכו' ובדרף רטו ע"א נמשך אחריו הרע"מ השייך לכאן רע"מ קש"ת השייך לדרף עב ע"ב תמצא בחלק ג' דף רל ע"ב בסופו	
סימן מה רע"מ שייך לדרף צא ע"ב	
שכינתא אתקריאת אות ברית ¹ מסטרא דצדיק יסוד עולם ² זאת אות הברית ³ בסניני ⁵⁷ (ביני) ⁵⁸ עמודא דאמצעייתא ⁴ ובין בני ישראל ⁵ נצה הו"ד ⁶ אות דא צדיק ⁷ היא דא שכינתא (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה ה' את השמים	שכינה נקראת אות ברית מצדו של צדיק יסוד עולם. "זאת אות הברית" בסניני (בין) העמוד האמצעי ובין בני ישראל, נצח הוד. "אות" זה צדיק, "היא" זו שכינה. "כי ששת ימים עשה ה' את השמים". מכתר עד

¹ ח"ג רנז ע"א (לש"ו).

² כמ"ש בתוספתא שברית נקרא צדיק ואות ברית נק' שכינתא מסטרא דצדיק (יהל אור). וכ"א בזהר האותי לא תיראו, וז"ש אותי עזבו מקור מים חיים היינו אות שלי (יהל אור מהד"ת).

³ מביא ראייה שהיא נקראת אות ברית שנאמר זאת וכו' והיא נקראת זאת כידוע (יהל אור).

⁴ עכשיו דרש קרא דשבת שהוא במלכות בסטרא דצדיק ונאמר שם אות כו' והיא נכללת מכל הספירות (יהל אור).

⁵ דריש הפסוק ושמרו בני כו' ומתחיל מן ביני ובין כו' דכליל כל העשר ספירות, והיא עטרה ע"ג. ביני ובין בני ישראל שהיא ע"ג נו"ה. אות היא, שהיא עטרה בראש צדיק, והיא עטרה על נה"י. ואח"כ סלקת בראש כולם, כי ששת ימים כו' וביום השביעי, דהיא ע"ג ו' ז' כמשי"ו יו"ד על וא"ו, וכוללת (ז' וג') והוא ז' ימים וג' יום השביעי והיא כללא דכלהון עטרה בראש כולם, וכן במילה כמשי"ו, ואמר חכמה עלאה אות היא כו' ר"ל דבשילוב ב' יודי"ן חכמה בראש חכמה בסוף וביניהם ו' איותיות ו', ולמטה ביני ובין כו' הוא יו"ד אחר וא"ו ולמעלה על וא"ו, ב' יודי"ן דב' שמות חכמה כו', והענין היא ג"ר נחשבין כא' דלכן ז' ימים בשבוע וכן ז' היכלות הכל בז' והיא כלולה מכולם ד' אדנ"י נהי"ם דנה"י הן דידה ד' הוי"ה הן חג"ת עמה דסלקא שם עטרת בעלה ולעולם היו"ד בה אבל כאן אמר על ח"ס דהוא בכתר מקדם התחלת הכתר שלע"ס דהוא גרון דא"א כידוע וכן בכל פרצוף (יהל אור מהד"ת).

⁶ שהם בנינים של עד"א שנקרא ישראל כידוע, דחג"ת נקראו אבות, ונו"ה בנינים והם נפקין מעד"א (יהל אור).

⁷ ר"ל שצדיק הוא בין ת"ת ובין נו"ה ובין שכינה (יהל אור).

בראשית

<p>מכת"ר עד עמודא דאמצעייתא דלית שית בכל אתר אלא מסטרא דאת ו¹ ולית שביעי אלא מסטרא דאת י² עטרה על רישיה³ חכמ"ה עלאה⁴ אות היא חכמה תתאה אות היא ותקיננו למגור⁵ לתמניא דאיהו תמן חכמ"ה עד יסוד לקבלא בהון י' זעירא⁶ לסלקא לה עד כתר למהוי עטרה על ראשיהון ותקיננו לשויה ערלה במנא ועפרא לקיים (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו⁷</p>	<p>העמוד האמצעי, שאין שש בכל מקום אלא מצד האות ו', ואין שביעי אלא מצד האות י', עטרה על ראשו. החכמה העליונה היא אות, החכמה התחתונה היא אות, ותיקנו למול לשמנה ששם היא חכמה עד היסוד, לקבל בהם י' קטנה להעלותה עד הכתר להיות עטרה על ראשם, ותיקנו לשים הערלה בכלי ועפר, לקיים ונחש עפר לחמו.</p>
<p>תוספתא תאנא בשעתא וכו' השייך לדף קד ע"ב אצל מאמר וה' אמר וכו' בז"ח פ' ויחי דף ריח ע"ב זהו א"ב כסדרה לדף קח ע"א בסתרי תורה</p>	
<p style="text-align: center;">סימן מט</p>	
<p>אהניא"ל ברקיא"ל גדיא"ל דומיא"ל הדריא"ל ודרגזי"ה זהריא"ל חניא"ל טהריא"ל יעזריא"ל כרעיא"ל למדיא"ל מלכיא"ל נהריא"ל סני"ה ענא"ל פתחיא"ל צוריא"ל קנא"ל רמיא"ל שעריא"ל תבכיא"ל⁵⁹</p>	
<p style="text-align: center;">רס/ב</p>	
<p>סדר תשר"ק תפורי"א שכניא"ל רנא"ל קמרי"ה צורי"ה פסיסי"ה עיריא"ל סמכיא"ל נריא"ל מדוני"ה לסני"ה כמסרי"ה יריא"ל טסמסי"ה חניא"ל זכריא"ל ודריא"ל הניא"ל⁶⁰ דנבא"ל גדיא"ל בדא"ל אדירירו"ן אדני" על בלהו וכו'</p>	
<p>צלוחא דשחרית השייך לדף קלו ע"א בתחילתו תמצא בזהר זה חלק ג' דף רנו ע"א פקודא חד סר רע"מ יעקב תקן השייך לדף קמו ע"ב קודם ויקח מאבני המקום תמצא בחלק ג' רמב ע"א וישכב במקום ההוא ברע"מ השייך לדף קמה ע"ב קודם פתח אחרא תמצא בחלק ג' דף רלט ע"א שייך לדף קמט ע"א אחר חד לתתא ולפי הדרך אמת שייך בפרשה ויקרא דף יז ע"א אחר הרע"מ</p>	
<p>רעיא מהימנא שייך לדף קג ע"א סימן נ</p>	

¹ עד"א (יהל אור).

² ר"ל י' זעירא מלכות כמש"ו (יהל אור). ולזה נאמר שבת היינו שבת וינפש ע"י נפש (יהל אור).

³ שהיא עטרת בעלה כידוע י' שברא"ש ו' הוא ז' והוא ז' יום השבת שאז היא עטרת בעלה (יהל אור).

⁴ עכשיו מפרש האיך נקרא יו"ד ואמר שהיא חכמה תתאה בדוגמת חכמה דלעילא שהיא יו"ד של שם הוי"ה (יהל אור).

⁵ מפרש עכשיו כל ע"ס כלולין במצות מילה (יהל אור).

⁶ הוא הברית (יהל אור).

⁷ עי' אריכות ביהל אור כט ע"א.

בראשית

<p>ויחלום והנה סולם¹ מוצב ארצה (בראשית כח יב) והנה סולם דא צלותא מוצב ארצה דמצלאן בני נשא ליה בארעא דאיהי שכינתא² ומטא לשמיא דאיהו קב"ה דאתמר ביה (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים ורוא דמלה³ (תהלים ח ב) יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך⁴ בכל הארץ וגו' ובוזמנא דמודע⁵ לון קב"ה ושכינתיה⁶ דסלקא בההוא צלותא מיד והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (בראשית כח יב) בו בההוא בר נש⁷ כלהו פתחין גדפייהו לקבלא שכינתא בההיא צלותא הה"ד (יחזקאל א יא) וכנפיהם פרודות מלמעלה והאי איהי עולים שכינתא על גדפייהו ויורדים בו מאי בו בקב"ה דקב"ה נחית עלייהו לקבלא שכינתיה ומייחד⁸ קב"ה ביה בההוא בר נש בצלותיה דשכינתא איהי מצוה⁹ כלילא בשם יהו"ה¹⁰ איהי חיה דיליה¹¹ ומצוה בלא מחשבה לית ליה סליקין¹²</p>	<p>"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה". "והנה סולם", זה תפילה. "מוצב ארצה" שבני אדם מתפללין אותו בארץ, שהאי שכינה, ומגיע לשמים, שהיא הקב"ה, שנאמר בו "ואתה תשמע השמים". וסוד הדבר "יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ וגו'".</p> <p>ובזמן שנודע לנו שהקב"ה ושכינתו שמתלקים באותו תפילה, מיד "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", בו, באותו בנן אדם, כולם פותחים כנפיהם, לקבל השכינה באותו תפילה, זהו שנאמר "וכנפיהם פרודות מלמעלה". וזהו עולים, שכינה על כנפיהם. "ויורדים בו", מהו "בו". בהקב"ה, שהקב"ה יורד עליהם לקבל שכינתו, ומייחד הקב"ה בו באותו אדם בתפילתו, שהשכינה היא מצוה כלולה בשם הוי"ה היא חיה שלו, ומצוה בלא מחשבה אינה עולה.</p>
<p>ומחשבה איהו אדם¹³ יו"ד ה"א וא"ו ה"א תפארת¹⁴ מצוה מלכותא כלילא מארבע חיון¹⁵ דמרכבתא כלילא מארבע אתוון איהי נוקבא דיליה¹⁶ אנפין דיליה¹⁷ אנפוי דרחמי¹⁸ בנינה אמינא (שמות לג טו) אם אין פניך הולכים וגו'</p>	<p>ומחשבה הוא אדם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תפארת. מצוה, מלכות, כלולה מארבע חיות המרכבה, לכולה מארבע אותיות, היא נקבה שלו, אפנים שלו אפנים של רחמים, בגללה נאמר "אם אין פניך הולכים וגו'". ומצדו של צדק נקרא אחורי. חיה כלולה מ"ח חוליות של גב האדם שדומה לשדרה שבו ח"י חוליות היא אחור למעשה</p>

- ¹ ח"ג שו ע"ב (לש"ו).
- ² שנקרא' ארץ דשריא בארץ כמש"ו (יהל אור).
- ³ ר"ל דמלכות נקרא ארץ דשריא בארץ (יהל אור).
- ⁴ השכינה שנקראת שם כידוע (יהל אור).
- ⁵ דמייחד (יהל אור).
- ⁶ מפרש עולים בו ובסמוך מפרש יורדים בו (יהל אור).
- ⁷ ר"ל איך מתייחד שכינה וקב"ה בצלותא ומפרש דאיהי מצוה, ור"ל צלותא היא מצוה, כמ"ש ולעבדו איזו היא עבודה כו' וקב"ה הוא מחשבה של המצוה והן מתייחדין ע"י התפלה ומחשבה של התפלה, ומפרש האיך המצוה ומחשבה יחודם (יהל אור).
- ⁸ עי' שער מאמרי רשב"י ע"ב ע"ג שמצו"ה הוא שם יהו"ה אם מחליפים מ"צ בא"ת ב"ש להיות י"ה.
- ⁹ ר"ל שהיא חיה שנאמר ביחזקאל היא החיה אשר ראיתי תחת אלקי ישראל וקב"ה אדם שעל הכסא כמש"ו איהו אדם וכו' (יהל אור).
- ¹⁰ ראייה דחודם על ידי מחשבה ומצוה (יהל אור).
- ¹¹ ר"ל שמא מפרש גימ' אדם כמש"ו, והוא מחשבה כמ"ש חשב מה (יהל אור).
- ¹² ר"ל של"ת אדם דחכמה שג"כ נקרא אדם (יהל אור).
- ¹³ כמש"ו בד' אותיות של הוי"ה שבה כידוע שהן ד' חיות שהן כלולין בה (יהל אור).
- ¹⁴ ר"ל לכך היא יחודא דקב"ה (יהל אור).
- ¹⁵ ר"ל שנאמר ודמות פניהם פני אדם ומפ' בתיקו"ז דקאי על השכינה שהיא נקראת פני אדם ע"ש ות"ת אדם כנ"ל והיא פני שהיא הוי"ה פשוטה פני מילוי של הוי"ה (יהל אור).
- ¹⁶ ר"ל מסטרא דת"ת נקרא' אנפוי דרחמי ומסטרא דצדיק נקרא' אחורוי כמש"ו וז"ש וראית את אחורי ופני וכו' (יהל אור).

בראשית

<p>ומסטרא דצדיק אתקריא אחורוי חיה כלילא ח"י¹ חולין דאחורוי דבר נש דדמי לשדרה דביה ח"י חולין איהי אחור לעובדא דבראשית וקדם למחשבה דאתמר בה עלה במחשבה מה דלאו הכי באדם דאחור דעץ הדעת טוב ורע דאיהו אחור למעשה בראשית וקדם לפורענות²</p>	<p>בראשית וקדם למחשבה, שנאמר בה "עלה במחשבה" מה שאין כן באדם, שאחור של עץ הדעת טוב ורע, שהוא אחור למעשה בראשית וקדם לפורענות.</p>
<p>קמו תנאין ואמוראין³ ואמרו רעיא מהימנא בריך את לאלהא עלאה הוא יקם לך בעותך בכלא קם סבא עלאה ביניהון ואמר רעיא מהימנא בך אתקיים האי קרא דאתמר (ישעיה סב ז) ואל תתנו דמי לו דהא עלאין ותתאין מקנני⁴ בצולמא דידך משריין דקב"ה דאינון [מ]מתבתא עלאה ומשריין דמטרוניתא דאינון ממתבתא תתאה עלך אתמר (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו בך סלקין משריין דשכינתא בצלותא ונחתין משריין דקב"ה לגבי שכינתיה בכמה שירין ונגונין דצלותא</p>	<p>קמו תנאים ואמוראים ואמרו רועה נאמן, ברוך אתה לאל עליון הוא יקיים בקשתך בכל. קם הזקן העליון ביניהם ואמר רועה נאמן, בך מתקיים פסוק זה שנאמר "ואל תתנו דמי לו", שהרי עליונים ותחתונים מקננים בצלם שלך, מחנות של הקב"ה שהם משיבה של מעלה, ומחנות של המלכה, שהם משיבה של מטה, עליך נאמר "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", בך עולים מחנות השכינה בתפילה ויורדים מחנות של הקב"ה אל השכינה בכמה שירות ונגונים של תפילה.</p>
<p>אתה הוא קריבא דקב"ה בצלותא דילך דאיהו קרבנא דקב"ה ושכינתא באיזהו מקומן בצו את בני ישראל וכו' דתקיננו מארי מתניתין קרבנין דצלותא מסטרא דימינא דתמן כהן איש חסד ותקיננו זמירות דאינון שיר דלויים אבתרייהו מסטרא דגבורה והו"ד דרגא דדוד אתקשר בשמאלא דגבורה ואהרן דדרגא דליה בהו"ד אתקשר בחס"ד הה"ד (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח</p>	<p>אתה הוא קרוב של הקב"ה בתפילתך, שהוא קרבן של הקב"ה והשכינה ב"איזהו מקומן", ב"צו את בני ישראל וכו'" שתקנו בעלי המשנה קרבנות של תפילה מצד הימין, ששם כהן איש חסד, ותיקנו זמירות שהם שיר הלויים אחריהם מצד הגבורה. והוד היא מדרגת דוד שנקשר בשמאל של הגבורה. ואהרן שמדרגתו בהוד נקשר בחסד, זהו שכתוב "נעימות בימינך נצח".</p>
<p>שמע ישראל דיהודא כליל ברכו וקדושה דאיהו (&) קדוש קדוש קדוש וברכה מסטרא דימינא הה"ד (במדבר ו כג) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וקדושה מסטרא דלויים עמודא דאמצעיתא קשורא דימינא ושמאלא ואיהו קשורא דתפלין דרישא דאיהו אימא עלאה תפלין על רישיה כמה דאוקמוה מארי מתניתין תפלין דמארי עלמא מה כתיב בהו ואיהו קשורא דתפלין דיד דאיהו שכינתא תתאה</p>	<p>שמע ישראל של היחוד כולל ברכו וקדושה, שהוא קדוש קדוש קדוש וברכה. מהצד הימני, זהו שכתוב "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל". וקדושה מצד הלויים. עמוד האמצעי, המקשר את הימין והשמאל, והוא קשר התפלין של ראש, שהיא האם העליונה, תפלין על ראשו, כמו שהעמידו בעלי המשנה, תפלין של רבון העולם, מה כתוב בהם, והוא קשר תפלין של יד, שהיא השכינה התחתונה.</p>

¹ ר"ל מסטרא דת"ת נקראת פני אדם דכולהו חיוון ומסטרא דצדיק נקרא' חי' ר"ל כללא דד' חיות ומפרש
 ח"י חולין והיא ה' תתאה הרי ח"ה (יהל אור).

² עי' אריכות ביהל אור כט ע"ב. ועי' עוד מהדורא ע"ג. ועוד ב' מהדורות ל ע"א.

³ גם בדורות הראשונים היו תנאים ואמורים אף בימי יהושע ברייתו ומימרות וגם הם היו מסדרים אלו
 הברייתות ומימרות (יהל אור).

⁴ הם מקננין כצפרים שמקננין אף כן עליונים ותחתונים הם מקננים בצלם שלך (ד"א).

בראשית

<p>והאי איהו דאוקמוה מארי מתני' הראהו למשה קשר של תפלין ש דילך משה כליל תלת אנפי אבהן לעילא דתקיננו ג' צלותין דאיהו סימנם שחרית מנחה ערבית מ"ה דידך צלותא דשבת דאתמר ביה (בראשית א כח) ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ואתכליל מרכבתא תתאה דאהרן דוד ושלמה ואדם קדמאה לעילא ובת זוגיה לתתא אם כל חי דאיהו צדי"ק ח"י עלמין ובגין דא אהרן אע"ג דאיהו ימינא אוקמוה רבנן ביה אהרן שושבינא דמטרוניתאי הוה רעיא מהימנא יעקב איהו כליל תלת אבהן דביה רכיב אדם קדמאה ולא למגנא אוקמוה מארי מתני' שופריה דיעקב כשופרא דאדם קדמאה²</p>	<p>וזהו שהעמידו בעלי המשנה הראהו למשה קשר של תפלין. משה [האות] ש' שלך כוללת את שלשת פני האבות למעלה שתיקנו ג' תפילות, שכך סימנם: שחרית מנחה ערבית. מ"ה שלך היא תפילת שבת שנאמר בה "ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ", ונכללה המרכבה התחתונה של אהרן דוד ושלמה ואדם הראשון למעלה ובת זוגו למטה, אם כל חי, שהוא צדי"ק, ח"י עלמין, ולכן, אהרן אע"ג שהוא ימין העמידוהו רבנן אותו, אהרן שושבין המלכה היה. הרועה נאמן, יעקב, הוא כולל שלשה אבות, שעליו רוכב אדם הראשון, ולא לחינם העמידו בעלי המשנה, יופיו של יעקב כיופיו של אדם הראשון</p>
<p>אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא הוינא דכפל קב"ה שמך ואמר (&) משה משה לאכללא לך במרכבתא עלאה ובמרכבתא תתאה לאכללא בך אדם קדמאה מסטרא דאברהם ולאכללא בך חוה מסטרא דאהרן דוד ושלמה למה לא כפל שמיה דיעקב הכי א"ל בוצינא קדישא בגין דקרא ליה יעקב וקרא ליה ישראל יעקב לישנא דעוקבא³ דהיינו נוקבא דאתמר עקבו של אדם הראשון מכהה גלגל חמה ואתקרי ישראל דתמן ראש דכורא רישא לנוקבא דהיינו עקב והאי איהו דאמר קב"ה לחויא (שם ג טו) הוא ישופך</p>	<p>אמר הנר הקדוש, הרועה הנאמן, ראיתי שהקב"ה הכפיל את שמך, ואמר "משה משה" לכלול אותך במרכבה העליונה ובמרכבה התחתונה, לכלול בך אדם הראשון מצד אברהם, ולכלול בך חוה מצד אהרן דוד ושלמה. למה לא נכפל שמו של יעקב כך. א"ל הנר הקדוש, לפי שקרא לו יעקב וקרא לו ישראל, יעקב לשון של עקב, היינו נקבה, שנאמר עקבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה, ונקרא ישראל ששם ראש הזכר ראש לנקבה דהיינו עקב, וזהו שאמר הקב"ה לנחש "הוא ישופך"</p>
<p>השמשות דף רסז/א</p>	
<p>ראש ואתה תשופנו עקב⁴ (בראשית ג טו) ודא גרם שכנינא בגלותא דאתמר ביה (משלי כב ד) עקב ענוה יראת יי'⁵</p>	<p>ראש ואתה תשופנו עקב" וזה גרם שהשכינה בגלות שנאמר בו "עקב ענוה יראת יי'".</p>
<p>חדי ר"ש וחדו מארי מתיבתא⁶ ואמרו קמיה פומא דשכינתא סיני מאן יכיל למיקם דקב"ה</p>	<p>שמח רבי שמעון ושמחו בעלי המשנה ואמרו לפניו, פה השכינה, סיני, מי יכול</p>

¹ אהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא. והענין הוא במה שהודעתך, בפסוק (משלי ג' ט"ו) ה' בחכמה יסד ארץ, כי כל תיקון הנקבה הוא ע"י אבא, והוא ענין אהרן, כי הוא יסוד דאבא כנזכר, והוא מכוון [ומתקן – שער מאמרי רשב"י מד ע"א] אותה, ולכן נקרא שושבינא דמטרוניתא (שעה"פ שמיני).

² עי' אריכות ביהל אור כט ע"ב וע"ג, ועוד מהדורא ל ע"א.

³ עי' שעה"ק נא סע"ג, (ריש סג ע"א), שכאן יעקב היינו בחי' רחל (כללים ח"א עא ע"ב).

⁴ ר"ל אין פוגם אלא בנוק', שכנינתא כמש"ו אבל דכורא ישופוהו וזהו ישופך ראש (יהל אור כט ע"ג).

⁵ זה ראייה דעקב לשון נוקבא (יהל אור).

⁶ עי' תיקו"ז א ע"א: כד אתכנשו למעבד האי חבורא רשותא אתיהיב לון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא בינייהו, ועי' בהגר"א בתיקו"ז יט ע"א: מארי מתיבתא כו' - ר"ל, ראשי הישיבות של שני המתיבתות, מתיבתא דלעילא ומתיבתא דרקיע, וז"ש דלעילא ולתתא. ועי' זו"ח לו ע"א: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דהוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן. ועי' בהגר"א בתז"ח טז ע"ד: תרין מתיבתות באצילות ובריאה.

בראשית

<p>ושכינתיה ממללץ ביה ושתינ רבבן דמתיבתא תתאה ממללץ ביה ואוף שתינ רבוא דמתיבתא עלאה הכי ממללץ ביה על פומך אתמר (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים וגו'</p>	<p>להעמיד שהקב"ה ושכינתו מדברים בו, וששים ריבוא של הישיבה התחתונה מדברים בו, וגם ששים רבוא של הישיבה העליונה, כך מדברים בו. על פיך נאמר "והנה מלאכי אלהים עולים וגו'".</p>
<p>ד"א ויחלום והנה סלם (שם) פתח רבי שמעון ואמר סינ"י דא סל"ם ואיהו ק"ל ורוא דמלה (ישעיה יט א) הנה יי' רוכב על ע"ב ק"ל ע"ב דא יו"ד ה"י וי"ו ה"י ועוד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דא ק"ל אתוון קדמאן סלקין לע"ב אתוון דאינון תולדין דלהון סלקין ק"ל ע"ב ק"ל מאתן ותרין כחשבון בר</p>	<p>ד"א "ויחלום והנה סלם" פתח רבי שמעון ואמר סינ"י דא סל"ם והוא ק"ל, וסוד הדבר "הנה יי' רוכב על ע"ב ק"ל ע"ב" זה יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ועוד יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זה ק"ל אותיות הראשונות עולות לשבעים ושתיים אותיות שהם תולדות שלהם עולים לק"ל, ע"ב ק"ל, מאתים ושתיים כחשבון בר.</p>
<p>אנת הוא בר רעיא מהימנא עלך אתמר (תהלים ב יב) נשקן בר³ אנת הוא רבן דישראל רב לתתא רבן דמלאכי השרת בר לעילא ברא דקב"ה ושכינתא חס"ד גם⁶³ לאשלמא רמ"ה עלייהו אתמר לגבי משיח בן יוסף (שמואל ב' יב יג) גם יהו"ה העביר הטאתך לא תמות בהאי ג"ם אתכפר דוד⁶⁴ והאי איהו שיעורא דחלה מ"ג ביצים ותוספת חומש ביצה רמיו (במדבר ה ז) וחמישיתו יוסף עליו</p>	<p>אתה הוא בן של הרועה נאמן, עליך נאמר "נשקו בר", אתה הוא רבן של ישראל, רב למטה - רבן של מלאכי השרת, בר למעלה - בנו של הקב"ה והשכינה. חסר ג"ם להשלים רמ"ה, עליהם נאמר לגבי משיח בן יוסף "גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות" ב"גם" הזה התכפר דוד, וזהו שיעור חלה מ"ג ביצים ותוספת חומש ביצה, רומז "וחמישיתו יוסף עליו".</p>
<p>זכאה⁶⁴ צלותא דנפיק מפומך כגוונא דקב"ה דנחית על טורא דסיני ואתמר ביה (דברים כט יד) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום הכי כד את משתדל באורייתא ובצלותא קב"ה כניש עלאין ותתאין וכל אלין נשמתין דהוו ודעתידין למהוי וכל משריין דמלאכין ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך אורייתא דילך בגין דמחשבתא דילך⁶⁵ ליחדא לקב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה לעילא ותתא באורייתא⁶⁶ ובצלותך קב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה</p>	<p>אשרי התפילה שיוצאת מפך, כדוגמת הקב"ה שירד על הר סיני ונאמר בו "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום", כך כאשר אתה עוסק בתורה ובתפילה, הקב"ה כונס עליונים ותחתונים, וכל אלה הנשמות שהיו ושעתידים להיות, וכל המחנות של מלאכים, ויורדים בצלם שלך לקבל את התפילה שלך, התורה שלך, לפי שהמחשבה שלך ליחד לקב"ה ושכינתו בכל המחנות שלו למעלה ולמטה, בתורה ובתפילתך, הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה.</p>
<p>וכגוונא דאיהו אמר (שמות כ א) אנכי ואינהו אמרי (שם כד ז) נעשה ונשמע הכי קב"ה עביד לכלהו משריין ואינהו שתקין⁶⁷ ושמעין במלולך⁶⁸</p>	<p>וכדוגמת שהוא אמר "אנכי" והם אמרו "נעשה ונשמע", כך הקב"ה עושה לכל המחנות, והם שותקים ושומעים את</p>

¹ גי' ק"ל, וכתוב והנה אנכי בא אליך בעב הענן על סיני בעב הענן זהו ע"ב וק"ל וה' נצב עליו. ורוכ"ב ג"כ גימ' כ"ו שם הוי"ו הפשוט ר"ב גימ' ע"ב ק"ל ופי' ה' רוכב על כב הענן ועל סיני שהוא קל כנ"ל (יהל אור).
² ר"ל דאחוריים פשוטים גימ' ע"ב ומילוי הוא תולדין דפשוט (יהל אור).
³ ח"ג שז ע"א (לש"ו).
⁴ שהוא יד רמ"ה גם הוא מילוי ס"ג בבינה דנהרא בעד"א כמ"ש ברע"מ קרח (יהל אור).
⁵ שהאי יוה"כ (יהל אור).
⁶ ר"ל שנאמר לו זה ביום הכיפורים כידוע מזוהר (יהל אור).
⁷ ה' עלאה נוסף על שמם (יהל אור). ר"ל כי מילוי ס"ג הוא רק ל"ז אך ה' עלאה בינה ה"א הוא ששה ויהי ג"ם וזהו וחמישיתו יוסף עליו ר"ל להוסיף חמישיתו ה"א ויהיה המילוי דס"ג (יהל אור).

בראשית

<p>בגין דרעותך בהון ליחדא קב"ה ושכינתיה בכל משריין דיליה וכל מה דקב"ה אבטח ואודי למעבד לך חכמה⁶⁹ מכמה טבין דלית לון סוף כלהו אמרין נעשה ונשמע</p>	<p>דבורך לפי שרצונך בהם ליחד לקב"ה ושכינתו בכל המחנות שלו, וכל מה שהקב"ה הבטיח והודה לעשות לך חכמה מכמה טובות שאין להם סוף, כולם אמרו נעשה ונשמע.</p>
<p>ובג"ד דאמרו (תהלים קג כ) ברכו יי' מלאכיו גבורי כח וגו' ואתתקף בך דהא קב"ה ושכינתיה וכל משריין דיליה ודשכינתיה⁷⁰ אסתכמו למעבד כל רעותך ויתיר מדאי הוא כתיב (שמות יג ט) על ידך ולא נפל⁷¹ מלה זעירא מכתובת ידך דלא אתקיים זכאה בר נש דמריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למהוי שקיל מלולין דפומוי באורייתא בצלותא כלמוד⁷² בסורא דסיני ולית חד דפתח פומוי לקטרגא אלא עלאין ותתאין באסכמותא דא ברעותא דא ע"כ</p>	<p>ולכן אמרו "ברכו יי' מלאכיו גבורי כח וגו'", והתחזק בך, שהרי הקב"ה ושכינתו וכל המחנות שלו ושל שכינתו הסכימו לעשות כל רצונך. ויותר מזה, הוא כתוב "על ידך", ולא נפל מלה קטנה מכתובת ידך שלא התקיים. אשרי בן אדם שאדונו מחשיב אותו כגופו, ועושה לו כבוד כדמותו להיות שקולים דברי פיו בתורה ובתפילה כמו למוד בהר סיני, ואין אחד שפתח פיו לקטרג אלא העליונים והתחתונים בהסכמה אחת ברצון אחד.</p>
<p>שייך לדף קנט ע"ב אצל מאמר ויזכור</p>	
<p>סימן נא</p>	
<p>ויזכור אלהי"ם את רחל (&) בשרה כתיב (בראשית ל כב) פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלום⁷³ כד אתעביד⁷⁴ יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לספרא אחרא ובגין כך אתקרי יוסף בכור דההוא שור דנטל בכור שורו ודאי וההוא שור שור תם ויעקב איש תם (בראשית כה כז) רבון ושליט מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגויה ע"כ</p>	<p>"ויזכור אלהי"ם את רחל". בשרה כתיב פקידה, וברחל כתיב זכירה. למה. לפי שזכור נרשם ביעקב שהוא ברית שלום כשנעשה יוסף. ובמה, כאשר לקח שור איתו שלא יחזק לצד האחר, ולכן נקרא יוסף בכור שהוא שור, שלקח בכור שורו ודאי, ואותו שור - שור תם, ויעקב איש תם, אדון ושולט, בעל הבית שאותו שור תם שורה בתוכו.</p>
<p>רעיא מהימנא פתח ר' שמעון השייך לדף קס"ה ע"א אצל ויעקב הלך תמצא בחלק ג' דף רכ"ד⁷⁵ ע"ב</p>	
<p>ספר הבהיר שייך לדף ריו ע"א למטה קודם ויקרבו ימי וכו' סימן נב¹</p>	
<p>לי הכסף ולי הזהב (חגי ב ח) מאי לי הכסף ולי הזהב משל למה הדבר דומה למלך שהיו לו שתי אוצרות אחת של כסף ואחת של זהב שם של כסף בימינו ושל זהב בשמאלו אמר זה יהיה מזומן וקל להוצאה ועושה דבריו בנחת (ויהיה) [והיא יהיה] דבק עם העניים ומנהיגם בנחת ההוא דאמרינן (שמות טו ו) ימינך יי' נאדרי בכח ואם שמח אדם בחלקו טוב ואם לאו ימינך יי' תרעץ אויב מאי ימינך יי' תרעץ אויב אמר לו זה הזהב דכתיב לי הכסף ולי הזהב</p>	<p>"לי הכסף ולי הזהב". מהו "לי הכסף ולי הזהב", משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו שתי אוצרות, אחת של כסף ואחת של זהב. שם של כסף בימינו, ושל זהב בשמאלו. אמר, זה יהיה מזומן וקל להוצאה ועושה דבריו בנחת, ויהיה דבק עם העניים ומנהיגם בנחת, ההוא דאמרינן "ימינך יי' נאדרי בכח". ואם שמח אדם בחלקו, טוב. ואם לאו "ימינך יי' תרעץ אויב". מאי "ימינך יי' תרעץ אויב", אמר לו, זה הזהב דכתיב "לי הכסף ולי הזהב".</p>

¹ ספר הבהיר אות נב.

בראשית

<p>י' ולמה נקרא שמו זהב שבו כלולות שלש מדות הז' ז' מדות הה' ה' (נ"א אחרונה)⁷⁶ אחדות הב' חכמ"ה ובינ"ה ונקראת נשמה זו על שם אצילות ה' ספירות אחרונות וה' שמות לנשמה (ס"א נר"ן ח"י סימנא נפש רוח נשמה חיה יחידה)⁷⁷ רוח חיה יחידה נשמה נפש מאי עבדתיה כסא היא ה' לז'⁷⁸ דכתיב (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם וב' היא קיומם כד"א בבראשית</p>	<p>ולמה נקרא שמו זהב, שבו כלולות שלש מדות הז', ז' מדות הה' ה' (נ"א אחרונה) אחדות הב' חכמ"ה ובינ"ה ונקראת נשמה זו על שם אצילות ה' ספירות אחרונות וה' שמות לנשמה (ס"א נר"ן ח"י סימנא נפש רוח נשמה חיה יחידה) רוח חיה יחידה נשמה נפש מה עניינה, כסא היא ה' לז' דכתיב (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם וב' היא קיומם כמו שאמרת בבראשית</p>
<p>ומאי עבדתיה הכא משל למה הדבר דומה (לאחד) [למלך] שהיה לו בת טובה ונעימה ושלמה ונאה והשיאה לבן מלך והלבישה ועטרה וקשטה ונתנה לו (עם ממון) [בממון] רב אמר אפשר למלך (זה) לשבת חוץ מביתו אמרת לא אפשר לו לשבת כל היום תמיד עמה אמרת לא הא כיצד שם חלון בינו לבניה וכל שעה שצריכה הבת לאביה או האב לבתו מתחברין יחד (בחלון) [דרך חלון] הה"ד (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה [וכתיב] (שמות כז יז) (ויהם כסף)</p>	<p>ומה עניינו כאן, משל למה הדבר דומה, לאחד שהיה לו בת טובה ונעימה ושלמה ונאה, והשיאה לבן מלך, והלבישה ועטרה וקשטה ונתנה לו עם ממון רב. אמר, אפשר למלך זה לשבת חוץ מביתו, אמרת לא. אפשר לו לשבת כל היום תמיד עמה, אמרת לא. הא כיצד, שם חלון בינו לבניה וכל שעה שצריכה הבת לאביה או האב לבתו מתחברין יחד בחלון, הה"ד (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה [וכתיב] (שמות כז יז) (ויהם כסף)</p>
<p>דף רסז/ב</p>	
<p>ואדניהם נחשת שהם כלי שרות להשתמש בהם במשכן אבל כאן באלו לבושי הכבוד לא צריך להשתמש בהם בן אדם אחר חוץ מהכהן גדול, ששמן גדולה על ראשו, שנאמר "(ועשית) בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת", שבאלה הלבושים הוא דומה לצורה של מעלה.</p>	
<p>סימן נג ספר הבהיר¹ שייך לדף רכ ע"ב אחר לארקא מייא לבירא</p>	
<p>⁴מאי פרי עין הדר (ויקרא כג ז) (אילנא דאתרוגא) [כדמתרגמינן פרי אילנא אתרוגין ולולבין]</p>	<p>מה הוא "פרי עין הדר", עץ אתרוג.</p>
<p>⁵ומאי הדר היינו הדר (על) הכל והיינו הדר דשיר השירים דכתיב ביה (שיר ו י) מי זאת הנשקפה כמו שחר", והיינו על שם נקבה.</p>	

¹ ספר הבהיר אות נג.

² עי' תיקו"ז ד ע"ב: ארבע בגדי לבן כלהו רחמי בשמא דיהו"ה ולית מאן דמחיל בהון עריין אלא איהו ארבע בגדי זהב כלהו דינא מסטרא דאדנ"י ולית מאן דמחיל על עבודה זרה אלא איהו דשלטאן שפחה באתר דגבירתה כשמיה כן כרסייה כן לבושיה ובאלין.

³ ספר הבהיר סוף אות קעב.

⁴ ספר הבהיר אות קעג.

⁵ ספר הבהיר אות קעג.

בראשית

<p>הנשקפה כמו שחר [יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנהגלות] והיינו על שם נקבה ועל שמא נלקחה נקבה מאדם שאי אפשר להתקיים עולם התחתון בלא נקבה ומאי טעמא אקרי נקבה על שם שנקביה רחבים ויש לה נקבים יתרים על האיש ומאי ניהו נקבי(ם) שדים ורחם ובית קיבול (הולד)⁸⁰</p>	<p>ועל שמה נלקחה נקבה מאדם, שאי אפשר להתקיים עולם התחתון בלא נקבה. ולמה נקראת נקבה, על שם שנקביה רחבים, ויש לה נקבים יתרים על האיש. ומה הם אלה הנקבים, שדים ורחם ובית קיבול הולד.</p>
<p>¹ומאי ניהו שאמרה שיר השירים שהוא הדר [אין הדר הוא] לכל ספרי הקדש (אין) דא"ר יוחנן כל הספרים (קדש) [קדושים וכל התורה קודש] ושיר השירים קדש קדשים ומאי ניהו קדש קדשים אלא קדש שהוא (קדש) לקדשים ומאי הם קדשים אלו שכנגד ו' קצוות שבאדם וקדש הוא להו קדש לבלהו</p>	<p>ומה הוא שנאמר בשיר השירים שהוא הדר לכל ספרי הקדש. נכון, דא"ר יוחנן כל הספרים קדש ושיר השירים קדש קדשים. ומהו קדש קדשים, אלא קדש שהוא קדש לקדשים. ומה הם קדשים אלו שכנגד ו' קצוות שבאדם, וקדש הוא להו, קדש לכלם.</p>
<p>ומאי ניהו קדש זה אתרוג שהוא הדר הכל ולמה נקרא שמו הדר אל תקרי הדר אלא הדר זה אתרוג שהוא נפרד מאגד הלולב ואין מצות לולב קיימת אלא בו והוא גם כן אגוד עם הכל שעם כל אחד הוא ועם כולן יחד הוא</p>	<p>ומה הוא הקדש, זה אתרוג שהוא הדר של הכל. ולמה נקרא שמו הדר אל תקרי הדר אלא הדר זה אתרוג שהוא נפרד מאגד הלולב ואין מצות לולב קיימת אלא בו והוא גם כן אגוד עם הכל שעם כל אחד הוא ועם כולן יחד הוא.</p>
<p>(ומאי לולב) [לולב כנגד מאי] כנגד חוט השדרה [וכן הוא אומר] וענף עץ עבות שענפיו חופין את רובו ואם אין ענפיו חופין את רובו אינו כלום מפני מה משל לאדם שבורעותיו יגן על ראשו הרי זרעותיו שנים וראשו שלשה, והיינו ענף לשמאל עבות לימין ונמצא עץ באמצע ולמה נאמר בו עץ שהוא שורש האילן.</p>	<p>ומאי לולב, כנגד חוט השדרה. וענף עץ עבות, שענפיו חופין את רובו. ואם אין ענפיו חופין את רובו אינו כלום, מפני מה, משל לאדם שבורעותיו יגן על ראשו, הרי זרעותיו שנים וראשו שלשה, והיינו ענף לשמאל עבות לימין ונמצא עץ באמצע. ולמה נאמר בו עץ שהוא שורש האילן.</p>
<p>ומאי ערבי נחל, כנגד שוקי האדם שהם שתיים ומאי ניהו לישנא דערבי נחל משום דגדול שבהם הוי למערב ומשם יונק כחו ושל צפון הוא קטן ממנו מהלך ת"ק שנה² והוא ברוח צפונית מערבית ובו פועל, ונקרא על שמו, והם שניהם עצים.</p>	<p>ומאי ערבי נחל, כנגד שוקי האדם שהם שתיים. ומאי ניהו לישנא דערבי נחל, משום דגדול שבהם הוי למערב ומשם יונק כחו, ושל צפון הוא קטן ממנו מהלך ת"ק שנה והוא ברוח צפונית מערבית, ובו פועל, ונקרא על שמו, והם שניהם עצים.</p>
<p>ד"א ערבי שפעמים מערבין פעולתן זה עם זה מאי ערבי נחל (נחל) הוי [אומר] על שם המקום שהם קבועים בו ששמו נחל כדכתיב (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים³ [והים איננו מלא] מאי ניהו ים [זה] הוי אומר זה אתרוג ומנא לן דכל מדה ומדה מאלו השבעה אקרי נחל שנאמר</p>	<p>ד"א ערבי שפעמים מערבין פעולתן זה עם זה. מאי ערבי נחל, נחל הוי על שם המקום שהם קבועים בו ששמו נחל, כדכתיב (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים. מאי ניהו ים, הוי אומר זה אתרוג. ומנא לן דכל מדה ומדה מאלו השבעה אקרי נחל שנאמר (במדבר כא יט) וממתנה</p>

¹ ספר הבהיר אות קעד.

² והנה בהיות כל אחד מהה' חסדים, כלול מעשר, ועשר מעשר, הם ת"ק. וז"ס מ"ש רז"ל. מהלך עץ חיים ת"ק שנה, שהם ה' חסדים, המתפשטים בז"א (שעה"פ בראשית).

³ עי' לעיל יט ע"ב.

בראשית

נחליאל אל תקרי נחליאל אלא נחלי אל. (ועוד שם)	(במדבר כא יט) וממתנה נחליאל אל תקרי נחליאל אלא נחלי אל (ועוד שם)
מה לב הדר פרי הגוף, אף ישראל פרי עץ הדר. מה אילן תמר ענפיו סביביו ולולבו באמצע, אף ישראל נטלו גוף האילן הזה שהוא לבו, וכנגד הגוף חוט השדרה באדם שהוא עיקר הגוף, ולמה לולב זה כתיב 'לו לב', אף לב מסור לוץ ומה לב זה שלשים ושתים נתיבות חכמה (ס"י פ"א מ"א) בו, אף בכל נתיב מהן צורה שומרת שנא' "לשמור את דרך עץ החיים".	י' וכל הצורות הקדושות ממונות על כל האומות וישראל קדושים נטלו גוף האילן ולבו] מה לב הדר פרי הגוף אף ישראל פרי עץ הדר מה אילן תמר ענפיו סביביו ולולבו באמצע אף ישראל (נטלו) גוף האילן הזה שהוא לבו וכנגד הגוף חוט השדרה באדם שהוא עיקר הגוף (ולמה) [ומה] לולב זה כתיב לו לב אף לב מסור לו ומה לב זה שלשים ושתים נתיבות [פליאות] חכמה בו אף בכל נתיב מהן צורה שומרת שנא' (בראשית ג כד) לשמור את דרך עץ החיים
	פתח רע"מ ואמר המלאך הגואל השייך לדרך רכט ריש ע"א תמצא בחלק ב' בזהר דף קמז תוספתא פתח ההוא ינוקא השייך לדרך רל ע"א במאמר המלאך הגואל קודם ת"ח תמצא בזהר ח"ג דף קפז ע"א תוספתא יהי דן נחש השייך לדרך רנג ע"ב תמצא בחלק ג' דף קצד
	תם ונשלם חלק ראשון אלהי"ם יסעדנו ברכה ויצרנו כאישון

רנב ע"ב

ע"י ח"ב מב ע"ב. וע"י שער מאמרי רז"ל שבת: ובזה יובן ג"כ בפסוק אחר כי לא ראיתם כל תמונה ופסוק אחר אומר ותמונת ה' יביט, ר"ל לא ראיתם כל תמונה, דהיינו כל הכללות, אבל א"ס לא ראיתם, ולא השגתם. אבל מקומו, שהם העולמות שברא הא"ס, שהם כלולים בשם ההוי"ה, זהו ותמונת ה' יביט, ר"ל ותמונת ה' אותיות במקום ההוא הנעלם שהוא כסא. ונשמת הכסא, שהוא המלכות דאצילות עין לא ראתה אלהים זולתך.

¹ דאקרי צדק מהאי דרגא דאקרי (נוסף בתז"ח על פי הגר"א).

² דפקודין (תיקו"ז צד ע"א).

³ יסו"ד (דפ"ו).

⁴ אסוותא (דפ"ו).

⁵ "זרע אברהם אוהבי" נמחק בתז"ח, ובמקומו איתא "ואם צלותא סלקא שלמה בעטופא דמצוה ובתפלין על רישה ובדרועה אתמר בהון יפל מצדך אלף ובזכות תפלין דרישא (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' וגו' שם ה' הא אוקמוה דאיהי תפלין דרישא ומיד דחזין שם ה' על רישה בצלותא דאיהי אדנ"י יהו"ה תפלין עלה מיד כלהו דחלין ומזדעזעין מצלותא ומנהון נפלין ומנהון ברחין הדא הוא דכתיב יפל מצדך אלף".

⁶ ואף על גב דבאתר אחרא אוקמוה הכא אתרה וצלותא איהי שכינתא והקב"ה אורייתא ואתמר בה מסיר אזנו משמוע תורה וגו' והא אוקמוה מארי מתניתין (נוסף בתז"ח).

⁷ כתוב בדפוס עד בדיוקנא דמאריה ודאי (נוסף בדפ"ק). דאתקרי ישראל סליק ביו"ד ה"א וא"ו ה"א ורזא דמלה ישראל עלה במחשבה להבראות מחשבה חשב מ"ה ותשכח בה שמא קדישא ובגינה דיעקב דאיהו ישראל אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בדיוקנא דמארה ודאי (נוסף בתז"ח).

¹ ספר הבהיר אות צח.

בראשית

⁸ דאיהי קדשה דילה ברכה דילה יחודא דילה ובגין דא כד בעי בר נש לסלקא לצלותא לעלא צריך לסלקא לה בכל תנועין ואם חויה בעי לקטרגא לצלותא צריך למעבד לה קירטא ורזא דמלה זרקא מקף שופר הולך סגולתא (נוסף בתז"ח).

⁹ הלכך אפי' אין בעולם אלא צדיק אחד מעמיד העולם שנאמר וצדיק יסוד עולם לפיכך קחו תרומתי ממנו תחילה ואח"כ וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, מאת הנשאר, ומהו, זהב וכסף ונחשת (נוסף בספר הבהיר).

¹⁰ "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו" נמחק בזו"ת, ובמקומו איתא "א"ר יעקב, ת"ח, כל מה שנברא מזו הנפש החיה, התירו הקב"ה לבני אדם. מפני שאין להם נשמה לדעת ולהכיר בעבודת בוראם. דאלמלי הוא להו נשמה, לא הותרו".

¹¹ שלא היו בימי דור המבול, ולא באותו זמן, אלא בחרבה מתו, כלומר כבר נסתלקו מן העולם, ולא נשתייר בעולם צדיק להגין על דורו, ואז נעשה דין ברשעים (נוסף בזו"ח).

¹² כדין עמא קדישא בעאן לאתחברא ולאעלא בבי כנישתא וכל מאן דאקדים בקדמיתא אתחבר בשכינתא בחבורא חדא תא חזי (נוסף בזהר ח"ב).

¹³ ואת אמרת ההוא חד דאקדים אתחבר בשכינתא וקיימא בדרגא דצדיק אלא (נוסף בח"ב).

¹⁴ מלכא עמהון ושדר לון לשלם (נוסף בזהר ח"ב).

¹⁵ בגינייהו דהא כלהו אתיין (זהר ח"ב).

¹⁶ (ולית ליה חולקא ביה) ולא דחיל מניה (נוסף בזהר ח"ב).

¹⁷ "בההוא דחילו דקב"ה סלקא עליהו מייא אתכסיין מאן גרם לון" נמחק בזהר ח"ב, ובמקומו איתא "גרמיייהו מכל חובין בשעתא דההוא דחילו דקודשא בריך הוא סלקא עליהו מיד אתסיין מאן גרים לון לדחלא מקמי קודשא בריך הוא".

¹⁸ "כמ"ש (בראשית א א) בראשית ברא וכו'" נוסף בדפ"ו.

¹⁹ עולת תמיד וכו' יכוין כי עולת גי' אבגית"ן ונודע כי שם זה בחסד והוא מדת החסד המתגלה בכל בקר בסוד וישכם אברהם בבקר והוא סוד אל תיראי תולעת יעקב ויש כנגדו קליפה של תולע שהוא מכלה הכל וכל בקר ובקר מתגלה אותו תולע הטמא לכלות כל העולם כולו כי כמו שמתגבר תולעת יעקב בכל בקר כן כנגדו מתגבר אותו תולע הטמא להרקיב ולכלות העולם ע"כ השי"ת ברחמיו צוה להקריב קרבן תמיד להתגבר תולעת שבקדושה על תולע שבקליפה כדי שלא תגבר בכל בקר ויתבטל (פע"ח כט ע"א).

²⁰ מכאן צ"ע מקורו.

²¹ ספר הבהיר אות קנג.

²² צדו (ספר הבהיר).

²³ ספר הבהיר אות נט.

²⁴ והיינו דכתיב שמים, שם מים, אש ומים, א"ל עד כאן עושה שלום במרומיו נתן ביניהם שלום ואהבה יתן בינינו שלום ואהבה (נוסף בספר הבהיר).

²⁵ דתלת (דפ"ק).

²⁶ "דיליה קרבנא דיליה עולה דיליה דאוקיד כל אלין קליפין וסליקא לגבי קטרת קשורא דיליה עולה דיליה" נמחק בתז"ח, ובמקומו איתא "דיליה קטרת דילה קרבנא דילה קשורא דילה עולה דילה ואוקירת כל אנון קלפין וסליקת לגבה הדא הוא".

²⁷ "על מוקדה על המזבח כל הלילה בצלותא דערבית דבה איהי אוקידת כל אלין קלפין דשלטאן בליליא דאיהי גלותא וכד סליקת לגבה סליקת" נוסף בתז"ח.

²⁸ "דאיהי אבבא עלאה אתפתח לגבי כתרין סמכין" נמחק בתז"ח, ובמקומו איתא "אתפתח לגבי תרין סמכין".

²⁹ "שמהן באתון" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "אתון".

³⁰ מכאן עד סוף העמוד נמחק בתז"ח, ובמקומו איתא "בההוא זמנא דיהון תרין שמהן כחדא יתער ברתא דמלכא בשיר השירים ובמשלי ובקהלת דאנון תרין שמהן כחדא שלשת אלפים משל תלת יודין דאנון תלת טפין דמחא דנחתין מן י' ולאן אתמשכו לגבי צדיק דאיהו קשת ומה דהוה קטן אתעביד גדול ורזא דמלה שופר הולך פזר גדול מתי יהיה זריק חץ בדיוקנא דא".

³¹ פיסקא זו נמחק בתז"ח.

³² דשכן (גר"א בתז"ח).

³³ ומאי בהו, אלא תהו היתה וחזרה לבהו (נוסף בספר הבהיר).

³⁴ "אל תגע בי שנאמר ויד רשעים אל תנידיני" נמחק בספר הבהיר, ובמקומו איתא "שם נפלו פועלי און דחו ולא יכלו קום".

בראשית

- 35 כיון שאכל מפירות האילן הפשיט את עורו של צפורן (נוסף בספר הבהיר).
- 36 אורות הגדולים (דפ"ו).
- 37 והא מצלעותיו נלקחה דכתיב (שם כא) ויקח אחת מצלעותיו אמר אין מצלעותיו ואית ליה צלע אין כדאמרת (שמות כ"ו כ) ולצלע המשכן ומתרגמינן ולסטר משכנא ומאי סטר אית ביה (נוסף מספר הבהיר).
- 38 ומאי טעמא אקריאת תמר ולא שאר שמות מפני שהיא נקבה נקבה סלקא דעתך אלא מפני שכוללת זכר ונקבה דכל אילני תמרים כלולים זכר ונקבה והאיך שהלולב הוי זכר והפרי מבחוץ הוי זכר ומבפנים הוי נקבה והאיך בגרעיני התמר שהיא סדוקה כעין אשה כנגדה כח הלבנה למעלה והקב"ה ברא אדם זכר ונקבה שנאמר (בראשית א כז) (נוסף בספר הבהיר).
- 39 מכאן עד סוף הפיסקא נמחק בספר הבהיר, ובמקומו איתא: בעת עשיית הנשמות עשייה זכר ונקבה היה ושם אותה יצירה בעת שהרכיב הנשמה על הגוף לכל א' וא' נאסף הכל ומנלן דהאי יצירה לישראל דאסיפה הוא דכתיב (שם ב ז) וייצר ה' אלקים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וגו' והיינו דכתיב זכר ונקבה בראם וכתיב ויברך אותם אלקים.
- 40 נמחק ביהל אור.
- 41 ע"י אור יקר חלק ט"ו שער ב' סימן י"ג
- 42 י"ה (יהל אור).
- 43 ומלאו (יהל אור).
- 44 אתוון (נוסף באור יקר).
- 45 קידושין (יהל אור).
- 46 וע"כ כי אני ה' (רופאך) (ספר הבהיר).
- 47 "שאלו אותו מאי דכתיב (במדבר כ"ג יד) ויקחהו שדה צופים, דכתיב (שה"ש ז' יב) לכה דודי נצא השדה, אל תקרי השדה אלא השידה, ומאי שדה" נוסף בספר הבהיר.
- 48 "פי' לנו להקב"ה" ספר הבהיר.
- 49 "(והוא)" נוסף בדפוס הזהר.
- 50 "ס"א יכנוס" נוסף בספר הבהיר.
- 51 ברבי (דפ"ק).
- 52 "ס"א בשערא דנחית עליהו או תחותיהו" נוסף בתיקו"ז.
- 53 "או אבתרייהו דאודנין באנפין" נמחק בתיקו"ז, ובמקומו איתא "באלין אדרין דאודנין בשערא דתחות אודנין באנפין בדיוקנין דאנפין בפרצופא דאנפין".
- 54 כעין זה בתיקו"ז לב ע"ב.
- 55 כמה (דפ"ק).
- 56 רגלין כד"א כשש מאות אלף רגלי וכלהו הוו (נוסף בדפ"ק).
- 57 נמחק ביהל אור ובמקומו גורס את המוסגר.
- 58 יהל אור גורס את המוסגר.
- 59 תבניאל (דפ"א).
- 60 הינאל (דפ"ק).
- 61 "דמודע לון קב"ה ושכינתיה" נמחק ביהל אור כט ע"ג, ובמקומו איתא "דאשתמודע".
- 62 ומתייחד (דפ"ק).
- 63 חסר ג"ם (דפ"ו).
- 64 זכה (דפ"א).
- 65 נמחק בדפ"ק.
- 66 באורייתך (דפ"ק).
- 67 שחקין (דפ"א).
- 68 בהלולך (דפ"ק).
- 69 נמחק בדפ"ק.
- 70 ומשכינתיה (דפ"א).
- 71 כפל (דפ"ק).
- 72 בלמוד (דפ"ק).
- 73 שלים (דפ"א).
- 74 אתעביר (דפ"ק).

⁷⁵ רכ"ה (דפ"ק).

⁷⁶ נמחק בדפ"ק.

⁷⁷ נמחק בדפ"ק.

⁷⁸ "הז' ז' מדות הה' ה' (נ"א אחרונה) אחדות הב' חכמ"ה ובינ"ה ונקראת נשמה זו על שם אצילות ה' ספירות אחרונות וה' שמות לנשמה (ס"א נר"ן ח"י סימנא נפש רוח נשמה חיה יחידה) רוח חיה יחידה נשמה נפש מאי עבידתיה כסא היא ה' לז" נמחק בספר הבהיר, ובמקומו איתא "זכר, והוא ז"ן, הנשמה, והיא הה"א, וחמשה שמות לנשמה רוח חיה יחידה נפש נשמה, מאי עבידתיה בה"א. והוא כסא לזי"ן"

⁷⁹ "וכתיב] (שמות כז יז) (ויהם כסף)" נמחק בספר הבהיר.

⁸⁰ "ובית קיבול הולד" נמחק בדפ"ק.